

TAJNA ISTORIJA JEZUITA

Naslov originala: Hidden Secrets of Jesuits, by Edmond Paris
Copyright za Srbiju: Metaphysica

Prvo izdanje: 2010.

Izdavač: Metaphysica, Beograd

Prevod: Miloš Čapin, Nebojša Vujasinović

Tehničko uređenje: Metaphysica

Tiraž: 1000

Štampa: Topalović, Valjevo

Distribucija: Metaphysica, Beograd, tel. 011/292-0062

Edmond Paris

Tajna istorija jezuita

Metaphysica

SADRŽAJ

Uvod izdavača	7
Uvod Dr Alberta Rivere	7
Predgovor	11
I DEO: Osnivanje reda jezuita	21
1. Ignacije Lojola	23
2. Duhovne vežbe	28
3. Osnivanje društva	32
4. Duh Reda	34
II DEO: Jezuiti u Evropi tokom 16. i 17. veka	41
5. Italija, Portugalija, Španija	43
6. Nemačka	46
7. Švajcarska	51
8. Poljska i Rusija	53
9. Švedska i Engleska	55
10. Francuska	58
III DEO: Inostrane misije	63
11. Indija, Japan, Kina	65
12. Severna i Južna Amerika: jezuitska država Paragvaj	71
IV DEO: Jezuiti u evropskom društvu	75
13. Učenja jezuita	77
14. Moral jezuita	82
15. Sumrak Društva	86
16. Preporod Isusovog Društva tokom 19. veka	92
17. Drugo Carstvo i Zakon iz Faloksa - rat 1870.	95
18. Jezuiti u Rimu	102
19. Jezuiti u Francuskoj od 1870. do 1885.	108
20. Jezuiti, general Bolanger i afera Drajfus	116
21. Predratne godine - 1900-1914.	133
V DEO: Pakleni krug	139
22. Prvi svetski rat	141
23. Pripreme za Drugi svetski rat	149
24. Nemačko osvajanje i jezuiti Austrija - Poljska - Čehoslovačka - Jugoslavija	167
25. Jezuitski pokret u Francuskoj pre i posle rata 1939-1945	184
26. Gestapo i jezuiti	192
27. Logori smrti i antisemitski krstaški rat	202
28. Jezuiti i Collegium Russicum	208
29. Papa Jovan XXIII skida masku	215
Zaključak	225

Uvod izdavača

Ne postoji kvalifikovanija osoba koja bi nam predstavila knjigu Edmonda Parisa "Tajna istorija jezuita" od Dr Alberta Rivere, bivšeg jezuitskog sveštenika regrutovanog pod strogom zakletvom, koji je obučen u Vatikanu i koji je napisao kratku istoriju jezuita pod nazivom "Vatikanske ubice".

Informacije u ovoj knjizi su činjenične i potpuno dokumentovane, tako da bi trebao da ih pročita svaki ozbiljan čovek. Bog u Bibliji kaže: "Izgibe moj narod jer je bez znanja" (Osija 4,6).

Uvod Dr Alberta Rivere

Najopasniji ljudi su oni koji su naizgled vrlo religiozni, naročito kad su organizovani i kad su na uglednim položajima. Oni imaju duboko poštovanje ljudi koji nisu upoznati sa njihovom bezbožničkom trkom za moći, daleko od očiju javnosti.

Ovi religiozni ljudi, koji se pretvaraju da vole Boga, će pribeći ubistvu, organizovati revolucije i ratove - ako je potrebno - da bi ostvarili svoje ciljeve. Oni su lukavi, inteligentni, površno religiozni političari koji žive u skrivenom svetu tajni, intriga i lažne pobožnosti. Ovaj obrazac, naveden u knjizi "Tajna istorija jezuita", u duhovnom kontekstu, se mogao videti kod književnika, fariseja i sadukeja iz vremena Isusa Hrista. Isti zli duh je uputio rimske careve da donesu deset smrtonosnih dekreta kako bi proganjali ranu hrišćansku zajednicu.

"Rani crkveni oci" su zadržali dobar deo vavilonskog sistema, na koji su dodali iskrivljenu jevrejsku teologiju i grčku filozofiju.

Oni su izopačili većinu nauke Isusa Hrista i apostola. Pripremili su put rimskoj katoličkoj mašineriji koja je trebala da nastane. Mnogi od njih su “pobožno” napadali, izvrtali, dodavali i oduzimali tekstovima koje je Bog dao u Bibliji. Ovaj religiozni duh antihrista, koji je radio kroz njih, viđen je opet kada je Ignacije Lojola (Ignatius de Loyola) osnovao jezuite, da potajno ostvare dva glavna cilja rimske katoličke institucije: 1) univerzalnu političku moć, i 2) univerzalnu crkvu - ispunjavajući tako biblijska proročanstva iz Otkrivenja 6, 13, 17 i 18. poglavlja.

U vremenu kad je Ignacije Lojola stupio na scenu, protestantska reformacija je ozbiljno uzdrmala rimski katolički sistem. On je došao do zaključka da će njegova „crkva“ jedino moći da preživi, ako prisilno sprovede kanone i doktrine o svetovnoj moći pape i rimokatoličke institucije, ne samo uništavanjem fizičkog života ljudi pojedinačno, kao što su to dominikanski sveštenici radili putem Inkvizicije, nego i ubacivanjem i prodiranjem u svaki sektor života. Protestantizam i druge religije moraju biti pokorene i upotrebljene u korist pape. To je bio lični predlog Ignacija Lojole, između ostalih, papi Pavlu III (Paul III).

Jezuiti su se odmah bacili na posao tajno se ubacujući u SVE protestantske, a zatim i druge religiozne grupe uključujući njihove porodice, radna mesta, bolnice, škole, fakultete, itd. Do danas su jezuiti skoro okončali tu misiju.

Biblija stavlja moć lokalne crkve u ruke lokalnog sveštenika i vernika. Ali lukavi jezuiti su tokom godina uspeli da premeste tu moć u ruke vrhovnog crkvenog štaba i gurnu skoro sve protestantske i druge crkve u ruke Vatikana. Ovo je tačno ono što je Ignacije Lojola naumio da postigne: univerzalnu crkvu i kraj drugih religija.

Dok budete čitali „Tajnu istoriju jezuita“ videćete da postoji paralela između religijskih i političkih sektora. Autor, gospodin Paris, otkriva prodiranje i ubacivanje jezuita u svetske vlade i nacije sa ciljem upravljanja razvoja istorije kroz postavljanje diktatura, i slabljenjem društvenih uređenja, kao što su SAD, što se postiže izazivanjem socijalnog, političkog, moralnog, vojnog, obrazovnog i religijskog bezvlašća.

Čovek, Edmond Paris

U kontekstu proročanstava Knjige Otkrivenja, Edmond Paris je postao mučenik za Isusa. Razotkrivanjem ovakve zavere, on je doveo svoj život u opasnost zarad širenja istine o znacima proročanstava. Edmond Paris me nije poznavao, ali sam ja njega upoznao, iako ne lično, kada sam sa ostalim regrutovanim jezuitima pod strogom zakletvom, bio obavešten o imenima institucija i pojedinaca u Evropi koji su ugrožavali ciljeve rimske katoličke institucije. Rečeno nam je njegovo ime.

Radovi Edmonda Parisa:

- Vatikan protiv Francuske (La Vatican Contre la France)
- Genocid u satelitskoj Hrvatskoj (Genocide in the Satellite Croatia)
- Vatikan protiv Evrope (The Vatican Against Europe)

Radovi Edmonda Parisa o rimokatolicizmu su obavezali jezuite da: 1) unište njega, 2) unište njegovu reputaciju, uključujući njegovu porodicu, i 3) unište njegov rad. Čak i sada ovi odlični radovi Edmonda Parisa se falsifikuju, ali se molimo da ih Bog sačuva kada budu bili najpotrebniji za spas rimokatoličkog naroda.

Vaš za spas rimokatoličkog naroda,

Dr Alberto Rivera

bivši jezuitski sveštenik

“Ljubav prema istini je naš jedini spas.”

Žan Guehenno (Jean Guehenno) sa Francuske Akademije

“Zato odbacite laž, i govorite istinu ...”

(Efescima 4, 25)

Predgovor

Pisac iz prošlog veka, Adolf Mihel, se prisećao da je Volter procenio da je broj radova objavljenih tokom godina o jezuitima oko šest hiljada. „Koji broj smo dostigli vek kasnije?“, pitao je Adolf Mihel, da bi odmah zaključio: „Nema veze. Dokle god je jezuita, biće potrebe za pisanjem knjiga protiv njih. Nema ničeg novog što bi se reklo na njihov račun, ali nove generacije čitalaca pristižu svaki dan... Hoće li ovi čitaoci pretraživati stare knjige?“¹

Gore pomenuti razlog bi bio dovoljan da opravda naše interesovanje za ovu često spominjanu temu. U stvari, većina ranih knjiga koje su oživljavale istoriju jezuita ne može se više naći. Još se jedino u javnim bibliotekama mogu konsultovati, što ih stavlja van domašaja za većinu čitalaca. U cilju sažetog informisanja šire javnosti, pregled ovih dela se činio neophodnim.

Postoji i drugi razlog, podjednako dobar kao ovaj upravo pomenuti. Istovremeno kako nove generacije čitalaca pristižu, dolaze i nove generacije jezuita. I ovi rade danas sa istim podmlukim i istrajnim metodama koje su često u prošlosti pokretale odbrambene reflekse nacija i vlada. Lojolini sinovi su danas - i mogli bi reći više nego ikad - vodeće krilo rimske crkve. Podjednako, ako ne i bolje preruseni od starih, oni ostaju naj- eminentniji „ultramontanci“ (zagovornici vrhovnog autoriteta pape i njegove nepogrešivosti), potajni, ali efikasni agenti „Svete stolice“ širom sveta, kamuflirani šampioni njene politike, „tajna vojska papstva“.

Iz ovog razloga, tema o jezuitima nikad neće biti iscrpljena. Iako je literatura koja se bavi njima tako obilna, svaka epoha će imati dužnost da doda nekoliko stranica, da obeleži kontinuitet ovog okultnog sistema započetog pre četiri veka „u slavu Gospodu“, ali u stvari u slavu pape. Uprkos sveukupnom pomaku ka rastućoj „laicizaciji“, uprkos neizbežnom napretku racionalizma koji svaki dan pomalo smanjuje područje „dogme“, rimska crkva nije mogla odustati od velike svrhe koja je bila njen cilj od početka: sabiranje svih naroda sveta pod svoje žezlo. Ova monumentalna „misija“ se mora nastaviti šta god se dešavalo među „paganima“ kao i među „odvojenim hrišćanima“. Sekularno sveštenstvo ima naročitu dužnost da zadrži stečene pozicije (što je vrlo teško danas), dok je na određenim regularnim redovima zadatak povećanje stada vernih pokršćavanjem „jere-tika“ i „pagana“, što je još teže. Dužnost je sačuvati ili steći, braniti ili napasti, a na čelu bitke se nalazi pokretna snaga „Isusovog društva“ - jezuita. Iskreno govoreći, ova zajednica nije svetovna, niti je redovna u smislu njenog ustrojstva, već je neka vrsta pre-predenog društva koje interveniše gde i kad je potrebno, u crkvi i van nje, ukratko „najsposobniji, najistrajniji, najneustrašiviji agent, uz to i najubedeniji u papin autoritet...“, kako je napisao jedan od njihovih najboljih istoričara.²

Videćemo kako je ovo telo „janičara“ stvoreno, i koju neprocenjivu službu je pružalo papstvu. Takođe ćemo videti kako su postali tako odani instituciji kojoj su služili, potpadajući pod takav njen uticaj da je njihov poglavar nazvan sa dobrim razlogom „crni papa“ (jezuitski general ili vođa jezuita), tako da je postajalo sve teže razlikovati, u upravi crkve, autoritet belog pape (zvaničnog pape) i njegovog moćnog pomoćnika.

Ova knjiga je istovremeno retrospektiva i dodatak istoriji „jezuitizma“. Kako većina dela koja se odnose na jezuite ne obraća pažnju na najvažniju ulogu koju su odigrali u događajima koji su razorili svet tokom poslednjih pedeset godina, smatrali smo da je vreme da se popuni praznina, ili preciznije, da započnemo, sa našim skromnim doprinosom, dublje proučavanje ove teme, i uradimo to bez skrivanja prepreka na koje će

naíci neupućeni autori koji će hteti da pišu javno o ovoj gorućoj temi.

Od svih faktora koji su odigrali ulogu u međunarodnom životu veka punog konfuzije i preokreta, jedan od presudnih leži u ambiciji rimske crkve. Njena svetovna želja za širenjem uticaja prema Istoku napravila je od nje „duhovnog“ saveznika pan-germanizma i saućesnika u nastojanju da proširi vrhovnu moć što je dvaput, 1914. i 1939., donelo smrt i propast narodima Evrope.³

Javnost praktično nije svesna ogromne odgovornosti koju je snosio Vatikan i njegovi jezuiti prilikom početka dva svetska rata – situacija koja može biti objašnjena ulogom gigantskih finansija kojima raspolaže Vatikan i njegovi jezuiti, dajući im moć u toliko sfera, posebno od poslednjeg velikog sukoba.

U stvari, uloga koju su odigrali u tim tragičnim događajima je retko bila pominjana do današnjih dana, izuzev od onih željnih da je sakriju. Sa namerom ispravljanja ovoga i utvrđivanja istinitih činjenica, prikazujemo u ovoj i drugim knjigama političke aktivnosti Vatikana tokom savremene epohe – aktivnosti koje se dotiču i jezuita.

Ova studija se temelji na neospornim arhivskim dokumentima, publikacijama dobro poznatih političkih ličnosti, diplomata, ambasadora i eminentnih pisaca, od kojih su većina katolici, čak potvrđeni od svojih pretpostavljenih.

Ova dokumenta otkrivaju tajne akcije Vatikana i njihove pod-mukle poteze u stvaranju razdora između nacija kada je to odgo-varalo njihovim interesima. Pomoću presudnih članaka, prikazujemo kakvu je ulogu igrala „crkva“ u usponu totalitarnih režima u Evropi.

Ova svedočenja i dokumenti utvrđuju snažnu optužbu i do sada nijedan apologeta nije pokušao da ih ospori.

1. maja 1938. „Mercure de France“ nas je podsetio šta je rečeno četiri godine ranije: „Mercure de France od 15. januara 1934 – je pisao – i niko to nije opovrgao – da je papa Pije XII taj koji je 'stvorio' Hitlera. Došao je na vlast, ne toliko legalnim putem, nego tako što je papa uticao na Centrum (nemačka katolička

partija)... Da li Vatikan misli da je napravio političku grešku otvarajući put Hitlerovoj moći? Čini se da ne..."

Nije izgledalo tako kada je to napisano, što je bilo dana nakon „Anšlusa“ - kada je Austrija ujedinjena sa Trećim Rajhom - ni kasnije kad se nacistička agresija umnožila - ni tokom celog Drugog svetskog rata. Činjenica je da je 24. jula 1969. naslednik Pija XII, Jovan XXIII darovao svom ličnom prijatelju Francu fon Papenu počasnu titulu tajnog blagajnika. Ovaj čovek je bio špijun u SAD tokom Prvog svetskog rata i jedan je od odgovornih za Hitlerovu diktaturu i Anšlus. Neko mora da pati od posebne vrste slepila ako ne vidi ovako jednostavne činjenice.

Gospodin Jozef Rován, katolički pisac, komentariše diplomatski sporazum između Vatikana i nacističkog Rajha 8. jula 1933:

„Konkordat je doneo nacional-socijalističkoj vladi, o kojoj je skoro svuda vladalo mišljenje da je stvorena od strane uzurpatora, ako ne i razbojnika, pečat sporazuma sa najstarijom međunarodnom silom (Vatikanom). Na jedan način, to je bio ekvivalent diplome međunarodne časti.“⁴

Stoga je papa, nezadovoljan zbog pružanja samo svoje „lične“ podrške Hitleru, na ovaj način garantovao moralnu podršku Vatikana nacističkom Rajhu! Istovremeno teror je počeo da vlada sa druge strane Rajne i bio je prećutno prihvaćen i dozvoljen, takozvani „crno-košuljaši“ su već stavili 40,000 osoba u koncentracione logore. Pogromi su se umnožavali uz pokliče ovog nacističkog marša: „Kada jevrejska krv teče sa noža, opet se osećamo bolje.“

Sledećih godina, Pije XII je video i gore stvari, a da se nije uzbudio. Ne iznenađuje da su se katoličke vođe Nemačke međusobno nadmetale u svojem ulagivanju nacističkom režimu, ohrabreni od svog rimskog „Gospodara“. Neko je morao pročitati nepovezano buncanje i verbalne akrobacije oportunističkih teologa kao što je Mihael Šmaus. Kasnije je proglašen „crkvenim princom“ od strane Pija XII i opisan kao „veliki teolog Minhena“ u publikaciji „La Croix“ 2. septembra 1954. - i ponovo u knjizi naslovljenoj „Katholisch-Konservatives Erbgut“, o kojoj je neko napisao:

„Ova antologija sabira tekstove glavnih katoličkih teoretičara Nemačke, od Goresa do Vogelsanga; ona čini da verujemo da je nacional-socijalizam rođen prosto i jednostavno iz katoličkih ideja.“⁵

Biskupi, koji su polagali zakletvu na odanost Hitleru po Konkordatu, uvek su se trudili da nadmaše jedan drugog u svojoj „odanosti“:

„Pod nacističkim režimom konstantno nailazimo na vatrenu podršku biskupa u svim prepiskama i izjavama crkvenih velikodostojnika.“⁶

Uprkos očiglednoj razlici između katoličkog univerzalizma i hitlerovskog rasizma, ove dve doktrine su bile „harmonično pomirene“, prema Francu fon Papenu; razlog za ovaj skandalozni sporazum je bio: „Nacizam je hrišćanska reakcija protiv duha 1789.“

Vratimo se Mihaelu Šmausu, profesoru Teološkog fakulteta u Minhenu, koji je napisao:

„Imperija i crkva predstavljaju niz spisa koji treba da pomognu izgradnju Trećeg Rajha jer ujedinjuje nacional-socijalističku državu sa katoličkim hrišćanstvom...

Potpuno nemački i potpuno katolički, ovi spisi istražuju i podstiču veze i zajedničke sastanke između katoličke crkve i nacional-socijalizma; otvaraju put plodonosnoj saradnji, kako je naglašeno u Konkordatu... Nacional-socijalistički pokret je najenergičniji i najveći protest protiv duha XIX i XX veka... Ideja o narodu jedne krvi je središnja tačka njegovih učenja i svi katolici koji se pokoravaju instrukcijama nemačkih biskupa će morati da priznaju da je tako... Zakoni nacional-socijalizma i zakoni katoličke crkve imaju isti cilj...“⁷

Ovaj dokument dokazuje prvobitnu ulogu katoličke crkve u jačanju moći Hitlera; u stvari, to je bio ranije utvrđen dogovor. U potpunosti ilustruje prirodu monstruoznog sporazuma između katolicizma i nacizma. Mržnja prema liberalizmu, koja je ključ svega, postaje očigledna.

U svojoj knjizi "Catholiques d'Allemagne", gospodin Robert d'Harkort sa francuske Akademije piše:

„Najslabija tačka u svim biskupskim izjavama koje su pratile trijumfalne izbore 5. marta 1933. nalazi se u prvom zvaničnom crkvenom dokumentu koji sadrži potpise svih nemačkih biskupa. Mislimo na pastoralno pismo od 3. juna 1933. u koje je umešana cela nemačka biskupija.

Kojeg oblika je ovo pismo? Kako počinje? Sa optimizmom i sa ovom veselom izjavom: 'Čovek na vrhu ove nove vlade nas je, na naše veliko zadovoljstvo, uverio da će oni bazirati sebe i svoj rad na hrišćanskoj osnovi. Izjava takve duboke iskrenosti zaslužuje zahvalnost svih katolika'."8

Od početka Prvog svetskog rata, nekoliko papa je došlo i otišlo, ali njihov stav je bio nepokolebljivo isti prema dve grupe koje su se sukobile u Evropi.

Mnogi katolički autori nisu mogli da sakriju iznenađenost - i žalost - kada su pisali o nehumanoj ravnodušnosti pape Pija XII prema najgorem obliku zverstava počinjenih od strane onih kojima je bio blagonaklon. Među mnogim svedočenjima, citiraćemo jedno od najumerenijih u izražavanju izdatom protiv Vatikana od strane gospodina Žana d'Hospitala (Jean d'Hospital), dopisnika Monda:

„Sećanje na papu Pija XII je okruženo strepnjom. Najpre, tu je goruće pitanje postavljeno od strane posmatrača iz svake države, čak i unutar zidova Vatikana: Da li je znao za izvesna zverstva počinjena tokom ovog rata, koje je započeo i vodio Hitler?

Imao je na raspolaganju u svakom trenutku, i iz svakog kraja, redovne izveštaje biskupa... da li je mogao ignorisati ono što nemačke vojne vođe nisu skrivale: tragediju koncentracionih logora, civile osuđene na deportaciju, hladnokrvne masakre onih koji su 'stajali na putu', teror gasnih komora gde su, iz administrativnih razloga, milioni Jevreja uništeni? I ako je znao za to, zašto nije, kao zastupnik i horovođa Jevandelja, izašao obučen u belo, ruku raširenih u obliku krsta, da osudi zločine bez premca, da uzvikne: 'Ne!' ?...

Ljudi pape Pija XII će uzalud tražiti, jer u encikličnim pismima, govorima i obraćanjima javnosti pokojnog pape nema traga nikakvim osudama ove 'religije od krvi' ustanovljene od strane

Hitlera, ovog Antihrista... neće naći osude rasizma, koji je u očiglednoj suprotnosti sa katoličkom dogmom.“⁹

U svojoj knjizi "Ćutanje Pija XII" ("Le silence de Pie XII") koju je objavio du Rošer (du Rocher), Monako, 1965, autor Karlo Falkoni (Carlo Falconi) piše detaljno:

„Postojanje takvih zverstava (masovno istrebljenje etničkih manjina, zatvorenika i deportovanih civila) uništava svaki standard dobra i zla. Oni preziru dostojanstvo pojedinačnog bića i društva u celini do te mere da smo prisiljeni da okrivimo one koji su mogli uticati na javno mnjenje, bili oni obični civili ili vođe država.

Ćutati pred takvim nečuvenim nasiljem ravno je potpunoj kolaboraciji. To bi nadraživalo zlobu kriminalaca, podstičući njihovu okrutnost i sujetu. Ako svaki čovek ima moralnu dužnost da reaguje kada je suočen sa takvim zločinima, mnogostruko je veća dužnost religioznih društava i njihovih vođa, a iznad svih poglavara katoličke crkve.

Papa Pije XII nikad nije izrazio direktnu i jasnu osudu rata i agresije, još manje osudu neopisivih zločina koje su počinili Nemci i njihovi saučesnici tokom rata.

Papa Pije XII nije ćutao zato što nije znao šta se dešavalo: bio je svestan ozbiljnosti situacije od početka, možda čak i bolje od bilo kojeg šefa države na svetu..." (str. 12).

Ima još i gorih stvari! Vatikan je pomogao sprovođenje zločina „ustupajući“ neke crkvene velikodostojnike da budu aktivni kao pro-nacistički agenti; to su bili monsinjori Hlinka i Tiso. Takođe je poslao u Hrvatsku svoga izaslanika – R. P. Markonea (R. P. Marcone) – koji je, uz pomoć monsinjora Stepinca, držao na oku „rad“ Ante Pavelića i njegovih ustaša. Gde god pogledamo, isti „poučni“ spektakl nam se prikazuje.

Kao što smo pokazali, nije samo čudovišna pristrasnost i popustljivost ono što zameramo. Neoprostiv zločin Vatikana leži u odlučujućoj ulozi pri započinjanju dva svetska rata.¹⁰

Poslušajmo šta kaže gospodin Alfred Groser (Alfred Grosser) profesor na Institutu za političke studije na pariskom Univerzitetu:

"Vrlo koncizna knjiga Guntera Levija (Guenter Lewy) 'Katolička crkva i nacistička Nemačka' (The Catholic Church and nazi Germany) (New York McGrawhill-1964) kaže da svi dokumenti pokazuju da je katolička crkva sarađivala sa Hitlerovim režimom...

Jula 1933, kada je Konkordat prisilio biskupe da polože zakletvu na odanost nacističkoj vladi, koncentracioni logori su već bili otvoreni... Čitanje citata koje je skupio Gunter Levi ovo potpuno dokazuje. U njima nalazimo još neke neverovatne dokaze od osoba kao što je kardinal Faulhaber i jezuita Gustav Gundlach (Gustav Gundlach)." ¹¹

Samo prazne reči osporavaju ovu gomilu dokaza koji dokazuju krivicu Vatikana i njegovih jezuita. Njihova pomoć je bila glavna sila odgovorna za munjeviti uspon Hitlera koji je, zajedno sa Musolinijem i Frankom, uprkos pojavi bio samo pion u rukama Vatikana i jezuita.

Žitelji Vatikana su morali pognuti svoje glave od stida kada je italijanski član parlamenta uzviknuo: „Papine ruke su umrljane krvlju.“ (Govor Laure Diaz, člana parlamenta za Livorno, izgovoren u Ortoni 15. aprila 1946.), ili kada su studenti kardifskog koleđa odabrali temu za diskusiju: "Da li bi papi trebalo suditi kao ratnom zločincu?" ¹²

* * *

Evo kako se papa Jovan XXIII izrazio kada je pričao o jezuitima: „Ne posustajte, dragi sinovi, u aktivnostima koje su vam već donele dobro znane zasluge. Na taj način, zadovoljićete Crkvu i raščete sa neumornom žestinom: pravedan put je kao svetlost zore... Neka ta svetlost raste i osvetljava uobličavanje mladih ljudi... Na taj način, pomoći ćete sprovođenje naših duhovnih želja i interesa... Dajemo naš apostolski blagoslov svim srcem vašem Superiornom Generalu, vama i vašim pomoćnicima, i svim članovima Isusovog Društva (jezuitima).“

A evo reči pape Pavle VI: ¹³

„Otkad je uspostavljena, ova religiozna porodica uživa slatku pomoć Boga, i obogatila se vrlo brzo sa velikim napretkom... čla-

novi Društva ostvarili su mnoge važne podvige, sve u slavu Boga i u korist katoličke religije... crkvi trebaju hrabri Hristovi vojnici, naoružani neustrašivom verom, spremni da se suprotstave problemima... zato imamo veliku nadu u pomoć koje će vaše aktivnosti doneti... neka nova era zatekne Društvo na istom časnom putu kojim je išlo u prošlosti...

Izjavljeno u Rimu, blizu Sv. Petra, 20. avgusta 1964, za vreme druge godine obavljanja dužnosti pape.”¹⁴

* * *

29. oktobra 1965, Observatore Romano (“l'Osservatore Romano”) je saopštio: „Velečasni otac Arupe (Arrupe), jezuitski General, služio je Svetu Misu za ekumenski Sabor 16. oktobra 1965.”

Evo veličanja „papske etike“: istovremena objava projekata proglašenja blaženim pape Pija XII i pape Jovana XXIII. „Kako bi se ojačali u ovoj borbi za duhovnu obnovu, odlučili smo da započnemo kanonske procedure za posvećenje ove dvojice koji su nam tako dragi.”¹⁵

Neka ova knjiga otkrije svima koji je pročitaju pravu prirodu ovog rimskog Gospodara, čije reči su „milozvučne“ koliko su i njegove akcije surove.

Prvi deo

Osnivanje reda jezuita

Poglavlje 1

Ignacije Lojola

Osnivač jezuita (ili Isusovog Društva), španski Baskijac don Inigo Lopez de Rekalde (don Inigo Lopez de Recalde), rođen je u tvrđavi Lojola (Loyola), u provinciji Đipuskoa (Guipuzcoa), 1491. godine. Bio je jedan od najčudnijih tipova monaha-vojnika koje stvorio katolički svet; od svih osnivača religijskih redova, njegova ličnost je najverovatnije ostavila najjači pečat na um i ponašanje njegovih sledbenika i naslednika. Ovo je najverovatnije razlog za taj „poznati izgled“ ili „žig“ - činjenicu koja je skoro kao fizička sličnost. Gospodin Foliet (Folliet) osporava ovu činjenicu,¹ ali mnogi dokumenti svedoče o stalnosti „jezuitskog“ tipa tokom godina. Najzanimljivije od ovih svedočenja se nalazi u muzeju Ćimet (Guimet); na zlatnoj pozadini prikaza iz 16. veka, japanski umetnik je naslikao, sa svim humorom svog naroda, iskrcavanje Portugalaca, i Lojolinih sinova naročito, na niponska ostrva. Zadivljenost ovog ljubitelja prirode u svetle boje je očigledna na način kako je prikazao te duge, crne senke sa njihovim mračnim licima na kojima je uhvaćena sva arogancija fanatičnog vladara. Sličnost između dela orijentalnog umetnika 16. veka i našeg Daumiera iz 1830. je tu da je svi vide.

Kao mnogi drugi sveci, Inigo - koji je kasnije romanizovao svoje ime i postao Ignacije - gledao je dalje od nekoga ko je predodređen da prosvetli svoje savremenike.² Njegova burna mladost je bila ispunjena greškama, a čak i „gnusnim zločinima“. U policijskom izveštaju je pisalo da je bio „podmukao, surov, osvetoljubiv“. Svi njegovi životopisci priznaju da nikome od svojih dobrih ortaka nije popuštao s obzirom na instinktivno nasilje,

tada čestu stvar. „Buntovan i ohol vojnik“, rekao je jedan od njegovih poverenika - „vodio je neuredan život što se tiče žena, kockanja i dvoboja“, dodao je njegov sekretar Polanko (Polanco).³ Sve ovo nam prenosi jedan od njegovih duhovnih sinova, R. P. Rokat (R. P. Rouquette), koji je pokušao donekle da objasni i opravda ovu vruću ćud koja se vremenom okrenula „ad majorem Dei gloriam“ (u veću slavu Bogu).

Kao što je slučaj sa mnogim junacima rimokatoličke crkve, nasilan fizički udar je bio neophodan da promeni njegovu ličnost. Bio je paž blagajnika Kastilje (Castille) do raščinjenja svog gospodara. Onda je postao gospodin u službi podkralja Navare (Navarra). Živeći život dvoranina, mladić je započeo život vojnika braneći Pampelunu od Francuza koje je vodio grof de Foj (de Foix). Povredu, koja mu je odredila buduću život, je zadobio u toj opsadi. Sa nogom koju je slomio metak, pobedonosni Francuzi su ga odveli njegovom bratu Martinu Garsiji (Garcia), u zamak Lojola. Sada započinje patnja zbog operacije bez anestezije, koju je morao da ponovi drugi put jer nije bila urađena kako treba. Noga mu je opet polomljena i nameštena. Uprkos svemu ovome, Ignacije je ostao hrom. Svako može razumeti da mu je samo trebalo iskustvo, kao ovo, da doživi nervni slom. „Poklon od suza“ koji mu je dat „u izobilju“ - i u kojem njegovi pobožni biografi vide uslugu sa visine - je možda samo rezultat njegove visoko emotivne prirode, koja je uticala na njega sve više i više.

Njegova jedina razonoda, dok je ležao povređen i u bolovima, bila je čitanje „Hristovog života“ i „Života svetaca“, jedinih knjiga u zamku.

Kako je bio praktično neuk i još pod uticajem tog užasnog šoka, bol Hristovog stradanja i mučeništvo svetaca su ostavili neizbrisiv utisak na njega; ova opsesija je vodila osakaćenog ratnika na put apostolata.

„Stavio je knjige na jednu stranu i maštao. Jasno stanje budnog sna, ovo je bio nastavak u zrele godine zamišljene igre deteta... ako pustimo da nas obuzme fizička stvarnost, rezultat je neuroza i predaja volje; tako da ono što je stvarno prelazi u drugi plan!...“⁴

Na prvi pogled, ova dijagnoza izgleda teško primenljiva na osnivača takvog aktivnog reda, kao i na druge „velike mistike“ i tvorce religijskih društava, koji su imali očigledno velike sposobnosti za organizaciju. Ali nalazimo da svi oni nisu mogli da se odupru svojoj burnoj mašti i, za njih, nemoguće postaje moguće.

Evo šta isti autor kaže na ovu temu: „Želim da skrenem pažnju na očigledan ishod upražnjavanja misticizma od strane nekoga ko poseduje odličnu inteligenciju. Slab um koji se predaje misticizmu je na opasnom tlu, dok inteligentan mistik predstavlja mnogo veću opasnost, jer njegov intelekt radi na širi i dublji način... Kada mit nadvlada stvarnost u aktivnoj inteligenciji, postaje čisti fanatizam; infekcija uma koji pati od delimičnog uvećanja ili izobličenja.“⁵

Ignacije Lojola je bio prvoklasni primer tog „aktivnog misticizma“ i „izobličenja uma“. Ipak, preobraženje gospodina-ratnika u „generala“ najratobornijeg reda u rimskoj crkvi je bila vrlo spora; bilo je dosta kolebljivih koraka pre nego što je otkrio svoj pravi poziv. Naša namera nije da ga pratimo kroz sve te različite stadijume. Hajde da se prisetimo glavnih tačaka: u proleće 1522, napustio je pradedovski zamak, imajući na umu da postane svetac sličan onima o čijim je prosvetiteljskim podvizima čitao u toj velikoj „gotskoj“ knjizi. Osim toga, nije li mu se Bogorodica lično prikazala jedne noći, držeći u svojim rukama dete Isusa? Nakon temeljne ispovesti u manastiru Monserat (Montserrat), planirao je da ode u Jerusalem. Kuga je harala Barselonom, i kako je sav pomorski saobraćaj zaustavljen, morao je da ostane u Manresi skoro godinu dana. Tamo je provodio vreme u molitvama, dugim postovima, bičujući sebe, vežbajući sve oblike samokašnjanja, i uvek se pojavljujući pred „sudom za kajanje“, bez obzira što je njegovo ispovedanje u Monseratu navodno trajalo čitava tri dana; takva temeljna ispovest bi bila dovoljna manje savesnom grešniku. Sve ovo sasvim jasno prikazuje nervno i mentalno stanje ovog čoveka. Konačno, oslobodivši se ove opsesije greha, odlukom da je to samo bio Sotonin trik, posvetio se potpuno raznolikim i izobilnim vizijama koje su proganjale njegov grozničavi um.

„Zbog vizije je“, kaže H. Bohmer (Boehmer), „opet počeo da jede meso; to je čitav niz vizija koje su mu otkrile misterije katoličke dogme i pomogle mu da je zaista živi: na taj način, on meditira o Trojstvu pod obrisom muzičkog instrumenta sa tri žice; misterija stvaranja sveta kroz ‘nešto’ magličasto i svetlo što izlazi iz sunčevog zraka; čudesan silazak Hrista na euharistiju dok bljesci svetla prodiru u svetu vodicu, koju je sveštenik držao prilikom molitve; ljudska priroda Hrista i sveta Devica u obliku zaslepljujućeg belog tela; i konačno Sotona zmijolik i treperavog oblika sličnog gomili blistavih očiju.“⁶ Nije li ovo početak dobro znanog jezuitskog simbolizma?

Gospodin Bohmer dodaje da mu je otkriveno dublje značenje dogmi, kao posebna usluga sa visine, putem natprirodnih intuicija. „Mnoge misterije Vere i nauke su mu odjednom postale jasne i kasnije je tvrdio da je naučio više u tim kratkim trenucima nego tokom svih proučavanja; ipak, nikad nije mogao da objasni šta su bile te misterije koje su mu se odjednom razjasnile. Ostalo mu je samo maglovito prisećanje, osećaj nečeg čudnog jer je, tog trenutka postao ‘drugi čovek sa drugom pameću’.“⁷

Sve ovo može biti rezultat nervnog poremećaja i može se poistovetiti sa onim što se događa pušačima opijuma i konzumentima hašiša: to povećanje ili proširenje ega, ta iluzija nadvladavanja realnosti, blješteća senzacija iza koje ostaje samo ošamućeno prisećanje.

Blažene vizije i prosvećenja su bili stalni pratioci ovog mistika tokom njegovog života.

„Nikad nije sumnjao u stvarnost ovih otkrivenja. Gonio je Sotonu štapom kao besnog psa; pričao je sa Svetim Duhom; tražio je dozvolu od Boga, Trojstva i Bogorodice za sve njegove projekte i lio bi suze radosnice kada su mu se pokazali. U ovim prilikama imao je osećaj nebeske blaženosti; raj mu je bio otvoren, i Bog mu je bio vidljiv i pojmljiv.“⁸

Nije li ovo savršen slučaj osobe koja halucinira? Biće to isti pojmljivi i vidljivi Bog koji će Lojolini duhovni sinovi konstantno nuditi svetu – ne samo iz političkih razloga, oslanjanjem i laskanjem duboko ukorenjenoj čovekovoј težnji ka idolatriji – već

takođe iz uverenja, koje im je dobro usađeno indoktrinacijom. Od početka je srednjovekovni misticizam preovladavao Isusovskim Društvom; on je i dalje veliki animator, uprkos svojim novopreuzetim svetovnim, intelektualnim i učenim aspektima. Njihov glavni aksiom je: „Sve stvari svim ljudima“. Umetnost, književnost, nauka, pa čak i filozofija su bila samo sredstva ili mreže za hvatanje duša, kao lako oproštenje garantovano od strane njenih promotera, čija je labavost bila tako često kritikovana. Za ovaj Red, ne postoji oblast gde se na ljudskoj slabosti ne može raditi, kako bi se duh i volja podstakli da se predaju i vrate u jednu detinjastu i mirnu pobožnost. Oni rade da uspostave „carstvo Božije“ prema njihovim idealima: veliko stado ispod žezla „Svetog Oca“. Činjenica da učenici ljudi mogu imati takve zaostale ideale izgleda vrlo čudno, iako je to neosporno i potvrđuje često zanemarivanu činjenicu: preuzvišenost osećaja u životu duha. Uostalom, Kant je rekao da je svaka filozofija samo izraz filozofove čudi i karaktera.

Nezavisno od pojedinačnih metoda, jezuitski „temperament“ izgleda manje ili više nepromenljiv među njima. „Mešavina pobožnosti i diplomatije, asketizma i svetovne mudrosti, misticizma i hladne računice; kakav je bio Lojolin karakter, takav je i zaštitni znak ovog Reda.“⁹

Na prvom mestu, svaki jezuita bira ovaj posebni Red zbog svojih prirodnih sklonosti; ali on stvarno postaje Lojolin „sin“ nakon strogih testova i sistematskog uvežbavanja koje traje ne manje od četrnaest godina.

Na taj način, paradoks ovog Reda se nastavlja četiri stotine godina: Red koji nastoji da bude „intelektualni“, istovremeno je uvek bio, unutar rimske crkve i društva, šampion najstrožije naklonosti.

Poglavlje 2

Duhovne vežbe

Kada je konačno došlo vreme da Ignacije napusti Monresu, nije mogao da predvidi svoju sudbinu, ali uznemirenost u vezi sopstvenog spasa nije više bila njegova glavna briga; tako da je u Svetu Zemlju otišao marta 1523, ne kao običan hodočasnik, već kao misionar. Stigao je u Jerusalim 1. septembra, nakon dosta avantura, da bi ubrzo nakon toga otišao, po naređenju franjevačkog nadbiskupa koji nije želeo da vidi kako se nesigurni mir između hrišćana i Turaka ugrožava neblagovremenim pokušajima obraćenja muslimana.

Razočarani misionar je prošao kroz Veneciju, Đenovu i Barselonu na svom putu ka Univerzitetu u Alkali (Alcala) gde je započeo teološke studije; tu je počelo i njegovo „isceljivanje duša“ među dobrovoljnim slušaocima.

„Na ovim tajnim skupovima, najčešća manifestacija pobožnosti među nežnijim polom bilo je padanje u nesvest; po tome, shvatamo kako je teško primenjivao njegove religijske metode, i kako bi takva vatrena propaganda ubrzo pobudila radoznalost i sumnju inkvizitora...“ Aprila 1527. Inkvizicija je stavila Ignacija u zatvor da ga ispita na polju jeresi. Istraga je ispitala te neobične incidente među njegovim poklonicima, čudne tvrdnje optuženika koje se odnose na predivnu moć koju mu je njegova čistota poklonila, i njegove bizarne teorije o razlici između smrtnih i zanemarljivih grehova; ove teorije su veoma slične onim od strane jezuitskih sledbenika kasnije epohe.¹⁰

Oslobođen, ali sa zabranom da održava skupove, Ignacije je otišao za Salamanku (Salamanque) i ubrzo je počeo da se bavi

istim aktivnostima. Slične sumnje među inkvizitorima ponovo su ga dovele do zatočeništva. Izlazak je bio uslovljen odustajanjem od takvog ponašanja. Stoga je otputovao za Pariz da nastavi studije na fakultetu Montajg (Montaigu). Njegovi naponi da indoktrinira njegove prijatelje studente u skladu sa njegovim osobenim metodama su ga ponovo doveli u problem sa Inkvizicijom. Sada obazriviji, sretao se samo sa šest svojih prijatelja sa fakulteta, od kojih će dvojica postati visoko uvaženi regruti: Salmeron i Lainez.

Šta je imao u sebi što je tako snažno privlačilo mlade ljude starom studentu? Bio je to njegov ideal i mala amajlija koju je nosio sa sobom: mala knjiga, u stvari vrlo iscrpna koja je, uprkos svojoj veličini, među onim koje su uticale na sudbinu čovečanstva. Ova knjiga je štampana toliko puta da je broj kopija nepoznat; takođe je bila tema više od 400 tumačenja. Ona je udžbenik jezuita i u isto vreme sažetak dugačkog unutrašnjeg razvoja njihovog gospodara: „Duhovne vežbe“.¹¹

Gospodin Bohmer kasnije kaže:

"Ignacije je razumeo jasnije od bilo kog drugog vođe, koji mu je prethodio, da se ljudi najlakše mogu pridobiti za neki ideal, ako se postane gospodarom njihove mašte. Mi 'usađujemo duhovne sile koje će pojedinac kasnije teško eliminisati', sile dugotrajnije od svih najboljih principa i doktrina; koje mogu opet izaći na površinu, nekad nakon više godina bez pominjanja, i postati tako zapovedne da um postaje nemoćan da se odupre preprekama, i mora da prati njihov neodoljiv podsticaj."¹²

Stoga se ne može samo razmišljati o „istinama“ katoličke dogme, već se one moraju živeti i osetiti od strane onih koji se predaju ovim „vežbama“, uz pomoć „usmerivača“. Drugim rečima, oni moraju da vide i prožive misteriju sa najvećom mogućom žestinom. Kandidatova osetljivost postaje ispunjena ovim silama čija će postojanost u njegovom umu, a čak i više u njegovoj podsvesti, biti jaka kao trud koji je potrošio da ih prizove i primi. Osim vida, druga čula poput sluha, mirisa, ukusa i dodira će odigrati svoju ulogu. Ukratko, to je potpuno kontrolisana auto-sugestija. Pobuna anđela, progon Adama i Eve iz Raja, Božji sud, jevanđeljske scene i faze Hristovog stradanja bivaju,

što bi rekli, oživljeni pred očima kandidata. Slatke i blažene scene se smenjuju sa najcrnijim, u spretno raspoređenom ritmu. Nema potrebe pominjati da Pakao ima najistaknutiju ulogu u toj „predstavi magičnih svetiljki“, sa svojim ognjenim jezerom u koje se bacaju prokleti, užasnim koncertom vrisaka, gnusnim smradom sumpora i zapaljenog mesa. I pored toga je Hrist uvek tu da pomogne maštaru koji ne zna kako da mu zahvali što ga već nije bacio u pakao da plati za svoje prošle grehove.

Evo šta je Edgar Kvinet (Edgar Quinet) napisao:

„Nisu samo vizije predodređene, već su i uzdasi, udisaji, izdisaji zabeleženi; pauze i intervali tišine su zapisani kao u notnom sistemu. U slučaju da mi ne verujete, citiraću: ‘Treći način molitve je merenjem reči i perioda tišine.’“ Ovaj posebni način molitve se sastoji od izostavljanja nekih reči između svakog daha; i malo dalje: „Potrudite se da održite jednake razmake između svakog daha i prigušenog jecaja i reči (et paria anhelituum ac vocum interstitia observet), što znači da čovek, inspirisan ili ne, postaje samo mašina koja mora da uzdiše, jeca, stenje, plače, viče ili da uzima dah u tačnom trenutku i redom koji se po iskustvu pokazao najpogodnijim.“^{12a}

Razumljivo je da nakon četiri sedmice posvećene ovim intenzivnim vežbama, sa upravnikom kao jedinim saradnikom, kandidat postaje zreo za dalje uvežbavanje i „lomljenje“.

Evo šta Kvinet ima da kaže kada priča o tvorcu takve omamljujuće metode:

„Znate li šta ga izdvaja od svih isposnika iz prošlosti? Činjenica da je mogao da proučava i analizira sebe logički i hladnokrvno u tom stanju zanosa, dok je za sve druge ta ideja razmatranja bila nemoguća.

Nametanjem njegovim sledbenicima radnji koje su, za njega, bile spontane, trebalo mu je samo trideset dana da slomi, ovom metodom, volju i rasuđivanje, na način na koji jahač iznuruje svog konja. Trebalo mu je samo trideset dana ‘triginta dies’, da potčini dušu. Obratite pažnju da se jezuitizam širio zajedno sa modernom inkvizicijom: dok je inkvizicija mučila telo, duhovne Vežbe su lomile umove pod Lojolinom mašinerijom.“^{12b}

U svakom slučaju, niko nije mogao da ispita svoj „duhovni“ život preduboko, čak i bez počasti da je bio jezuita; Lojoline metode su bile preporučene vernicima i duhovnicima naročito, što su nas podsetili komentatori kao što je R. P. Pinard de la Bolaje (Boullaye), autor „Mentalne molitve za sve“. Inspirisana svetim Ignacijem, ova vrlo vredna „pomoć“ za dušu bi, mislimo, bila iskrenija, ako bi u naslovu pisalo „otuđenja“ umesto „molitve“.

Poglavlje 3

Osnivanje društva

„Isusovo Društvo“ ili „jezuiti“ je osnovano na dan vaznesenja Bogorodice - godine 1534, u kapeli Notr Dam de Monmartr (Notre-Dame de Montmartre.)

Ignacije je tada imao četrdeset četiri godine. Nakon pričešća, vođa i njegovi saradnici su se zavetovali da će otići u Svetu Zemlju čim budu završili studije, da preobrate nevernike. Ali sledeće godine su se obreli u Rimu gde im je papa, koji je tada organizovao pohod na Turke sa nemačkim carem i venecijanskom republikom, objasnio kako je njihov projekat bio nemoguć zbog toga. Stoga su se Ignacije i njegovi saradnici posvetili misionarskom radu u hrišćanskim zemljama; u Veneciji, njegov apostolat je ponovo pobudio sumnju Inkvizicije. Ustav Isusovog Društva je napokon sastavljen i odobren u Rimu od strane pape Pavla III, 1540. godine, i jezuiti su se stavili na raspolaganje papi, obećavajući mu bezuslovnu poslušnost. Poučavanje, ispovedanje, propovedanje i dobrotvorni rad su bili polje delovanja ovog novog Reda, ali inostrane misije nisu bile isključene kao kad su, 1541. godine, Franjo Havijer (Francis Xavier) i njegova dva saradnika otišli iz Lisabona da propovedaju hrišćanstvo po Dalekom Istoku. Godine 1546. započeo je politički deo njihove karijere, kada je papa odabrao Laineza i Salmerona da ga predstavljaju na trentskom saboru u svojstvu „pontifikatskih teologa“ .

Gospodin Bohmer piše:

„Tada, Red je bio zaposlen kod pape samo privremeno. Ali je obavljao svoje funkcije tako tačno i nadahnuto da je, već pod

papom Pavlom III, usadio sebe u sve vrste aktivnosti i pridobio je poverenje Kurije za sva vremena.“^{12d}

Ovo poverenje je bilo potpuno opravdano; jezuiti, i Lainez posebno, zajedno sa njihovim posvećenim prijateljem kardinalom Moroneom, su postali vešti i neumorni šampioni pontifikalnog autoriteta i nedodirljivosti dogme, tokom tri etape tog sabora koji je završen 1562. Njihovim mudrim manevrima i dijalektikom, uspeli su da poraze opoziciju i sve „jeretičke“ zahteve uključujući ženidbu sveštenika, pričest sa dva elementa, korišćenje maternjeg jezika u službi i, posebno, reformu papstva. Samo je reforma samostana zadržana na dnevnom redu. Lainez je, moćnim kontranapadom, podržao pontifikatsku nepogrešivost koja je proglašena tri veka kasnije na vatikanskom saboru.¹³ Sveta stolica je izašla ojačana iz krize u koju je skoro potonula, zahvaljujući upornim akcijama jezuita. Izrazi koje je izabrao papa Pavle III da opiše ovaj Red u njegovoj Buli autorizacije su bili potpuno opravdani: „Regimen Ecclesiae militantis“ (Uprava crkvene vojske).

Borbeni duh se sve više razvijao kako je vreme prolazilo i kako su, pored inostranih misija, aktivnosti Lojolinih sinova počele da se koncentrišu na ljudske duše, posebno među vladajućim klasama. Politika je njihovo glavno polje akcije, jer se svi naponi ovih „upravnika“ svode na jedan cilj: pokoravanje celog sveta papstvu, a da bi se to postiglo, „glave“ moraju biti prve pokorene. A kako da se ostvari ovaj ideal? Postoje dva vrlo važna oružja: biti duhovnik moćnih i onih na visokim pozicijama, i obrazovanje njihove dece. Na taj način, sadašnjost će biti osigurana dok je budućnost pripremljena.

Sveta stolica je brzo uvidela snagu koju će doneti ovaj novi Red. U početku, broj njegovih članova je bio ograničen na šezdeset, ali je ovo ograničenje brzo podignuto. Kada je Ignacije umro, 1556. godine, njegovi sinovi su radili među paganima u Indiji, Kini, Japanu, Novom svetu, ali takođe i posebno u Evropi: Francuskoj, južnoj i zapadnoj Nemačkoj, gde su se borili protiv „jeresi“, u Španiji, Portugaliji, Italiji, čak i u Engleskoj, ulazeći preko Irske. Njihova istorija, puna preokreta, biće deo „rimске“ mreže koju će stalno pokušavati da razvuku po svetu, čije niti će biti stalno kidane i krpljene.

Poglavlje 4

Duh Reda

„Nemojmo zaboraviti”, piše jezuita Rokit (Rouquette), da je, historijski, ‘ultramontanizam’* bio praktična potvrda ‘univerzalizma’... Ovaj neophodni univerzalizam bio bi prazna reč, da ne ishodi praktičnim jedinstvom i pokornošću hrišćanstvu: zato je Ignacije hteo da ovaj tim bude na raspolaganju papi... i da bude šampion katoličkog jedinstva, jedinstva koje može biti osigurano samo kroz efektivnu poniznost Hristovom zastupniku.“^{13a}

Jezuiti su hteli da nametnu ovaj monarhijski apsolutizam rimskoj crkvi i očuvali su ga u civilnom društvu jer su oni morali da gledaju na suverene kao na privremene predstavnike Svetog Oca, istinske glave hrišćanstva; sve dok su ovi vladari bili potpuno pokorni svom zajedničkom gospodaru, jezuiti su bili njihova najvernija podrška. S druge strane, ako bi se ovi prinčevi pobunili, jezuiti bi postali njihovi najgori neprijatelji.

U Evropi, gde god su interesi Rima zahtevali od naroda da ustane protiv svoga kralja, ili ako bi ovi privremeni prinčevi doneli odluke ponižavajuće za Crkvu, Kurija je znala da neće naći sposobnije, lukavije ili odvažnije ljude izvan Isusovog Društva kada su u pitanju intrige, propaganda ili čak otvorene pobune.¹⁴

Videli smo kroz duh „Vežbi“, kako je osnivač ovog Društva bio staromodan u svom jednostavnom misticizmu, crkvenoj disciplini, i uopšteno govoreći, njegovom konceptu podređenosti. „Ustavi“ i „Vežbe“, temelji ovog sistema, ostavljaju nas bez

*Ili: ultrapapisti, najrevniji sledbenici pape.

ikakve dileme o toj temi. Bez obzira šta bi njegove pristalice mogle reći – posebno danas kada su moderne ideje o ovoj temi potpuno drugačije – poslušnost ima posebno mesto, u stvari neprikosnoveno prvo, u pregledu pravila Reda. Gospodin Foliet (Folliet) se može pretvarati da u tome ne vidi ništa više od „religiozne poslušnosti“, neophodne za bilo kakvu zajednicu; R. P. Rokat piše smelo: „Nije to unižavanje čoveka, već je ta inteligentna i voljna poslušnost visina slobode... oslobođenje od sopstvenih okova...“; dovoljno je pročitati ove napise da bi se shvatio ekstremni, ako ne čudovišni karakter ovog potčinjavanja duše i duha nametnutog jezuitima, koji od njih pravi poslušni alat u rukama njihovih nadređenih, od samog početka prirodne neprijateljstva bilo kakve slobode.

Čuveni „perinde ac cadaver“ (kao mrtvac u rukama pogrebnika) se može naći u svakoj „duhovnoj literaturi“, prema gospodinu Folietu, a čak i na Istoku, u Hašiškom Ustavu (tajno društvo profesionalnih ubica iz Turske); jezuiti treba da budu u rukama svojih podređenih „kao palica koja sluša svaki nadražaj; kao grumen od voska koji može biti oblikovan i razvučen u svakom smeru; kao malo raspeće koje se može dizati i pomerati po volji“; ove vesele formule su u svakom slučaju vrlo prosvetljujuće. Komentari i objašnjenja tvorca ovog Reda nas ostavljaju bez ikakve dileme u vezi njihovog pravog značenja. Osim toga, među jezuitima, ne samo volja, već i rasuđivanje, a čak i moralna savest, moraju biti žrtvovani osnovnoj vrednosti pokornosti koja je, kako kaže Bordžija (Borgia), „najjača zaštita Društva“.

„Budimo uvereni da je sve dobro i ispravno kada to nadređeni zapovedi“, pisao je Lojola. I opet: „Čak i ako bi vam Bog dao bezumnu životinju za gospodara, nećete oklevati da ga poslušate, kao gospodara i vodiča, zato što je Bog unapred odredio da bude tako.“

I nešto još bolje: jezuiti ne smeju videti u svom nadređenom pogrešivog čoveka, već samog Hrista. J. Huber, profesor katoličke teologije u Minhenu i autor jednog od najvažnijih dela o jezuitima, napisao je: „Evo dokazane činjenice: ‘Ustavi’ jezuita ponavljaju petsto puta da čovek mora videti Hrista u ličnosti Generala.“¹⁵

Disciplina Reda, najčešće upoređena sa onom u vojsci, je onda ništa u poređenju sa stvarnošću. „Vojnička poslušnost nije jednaka jezuitskoj pokornosti; potonja je opsežnija jer obuzima čitavog čoveka i ne zadovoljava se kao prva, sa spoljnim činom, već zahteva žrtvu volje i guranje u stranu sopstvenog rasuđivanja.“¹⁶

Ignacije je napisao u svom pismu portugalskim jezuitima: „Moramo videti crno kao belo, ako Crkva tako kaže.“

Takva je dakle ta „visina slobode“ i „oslobođenje od sopstvenih okova“, koju je ranije veličao R. P. Roket. Zaista, jezuita je istinski oslobođen sebe jer je potpuno podvrgnut svojim gospodarima; bilo kakva sumnja ili savesno preispitivanje bi mu bila pripisana kao greh.

Gospodin Bohmer je napisao:

„U dopunama ‘Ustava’, nadređenima se savetuje da nareduju novajlijama da rade, kako je Bog radio sa Avramom, naočigled kriminalne stvari, da se dokažu; ali moraju odmeriti ova iskušenja prema snazi pojedinca. Nije teško zamisliti kakvi bi mogli biti rezultati takvog obrazovanja.“¹⁷

Istorija uspona i padova Reda – nema zemlje iz koje nije proteran – svedoči da su te opasnosti prepoznale sve vlade, čak i većinski katoličke. Postavljajući ljude tako slepo posvećene svom cilju da podučavaju višu klasu, Društvo – šampion univerzalizma, prema tome ultramontanizma (ultrapapizma) – je bilo neminovno shvaćeno kao pretnja građanskom rukovodstvu, jer su aktivnosti Reda, po samoj činjenici njihovog poziva, sve više okretale politici.

Istovremeno sa tim, ono što nazivamo „jezuitski duh“, se razvijalo među njegovim članovima. Pored toga, osnivač, inspirisan uglavnom potrebama inostranog i domaćeg „misionarstva“ nije zanemarivao veštinu. Napisao je u svojim „Sentencijama asketa“ („Sententiae asceticae“): „Pametna brižljivost zajedno sa osrednjom čistotom je bolja od veće svetosti uparene sa nesavršenom veštinom. Dobar pastir duša mora znati kako da ignoriše mnogo stvari i da se pravi da ih ne shvata. Kada im zagospodari voljom, biće sposoban da mudro vodi svoje učenike gde god on odabere. Ljudi su potpuno opterećeni prolaznim interesima,

tako da ne smemo pričati sa njima previše direktno o njihovim dušama: To bi bilo bacanje udice bez mamca“.

Čak je i zahtevano držanje Lojolinih sinova bila tačno propisana: „Moraju držati svoje glave blago pognute, bez savijanja levo ili desno, ne smeju gledati gore, a kad pričaju sa nekim, ne smeju ga gledati pravo u oči već tako da ih vide samo indirektno...“¹⁸

Lojolini naslednici su zapamtili dobro ovu lekciju, i primenili je vrlo široko u ostvarivanju svojih planova.

Povlastice Društva

Nakon 1558. godine, Lainez, lukavi taktičar trentskog sabora, proizveden je u Generala Zajednice sa ovlašćenjem da organizuje Red po svom nahođenju. „Deklaracije“ koje je sastavio sa Salmeronom, dodate su „Ustavima“ da postanu tumačenja; one su još više naglašavale despotizam generala izabranog doživotno. Sunadzirač, upravitelj i asistenti, koji takođe prebivaju u Rimu, će mu pomoći da upravlja Redom podeljenim u pet zajednica: Italija, Nemačka, Španija, Engleska i Amerika. Ove zajednice su bile podeljene u provincije grupišući različite uprave Reda. Samo sunadzirače (nadzornike) i pomoćnike je nominovala Zajednica. General imenuje sve ostale službenike, proglašava odluke koje ne menjaju Ustave, upravlja imovinom Reda prema svojoj volji i usmerava njihove aktivnosti za šta odgovara samo papi.

Ovoj miliciji, tako čvrsto vezanoj u rukama njenog šefa, treba najveća samostalnost da bi njene delatnosti imale učinka, zato im papa daje privilegije koje mogu izgledati preterane drugim religijskim Redovima.

Svojim Ustavima, jezuiti su izuzeti iz pravila manastirske uprave, koje je primenjivano uopšteno na kaluđerski život. U stvari, oni su monasi koji žive „u svetu“, i spolja se ni po čemu ne razlikuju od svetovnog sveštenstva. Ali, suprotno tome i ostalim religijskim zajednicama, nisu podređeni biskupskom autoritetu. Već 1545. godine, bula Pavla II im je omogućila da propovedaju, slušaju ispovedanja, daju pričest, i služe misu; ukratko, vrše

svoju sveštenučku službu bez obraćanja biskupu. Vršenje obreda venčanja je jedina stvar koja im nije dozvoljena.

Oni imaju moć da daju oprost, menjaju zavete za druge koji su lakši da se ispune, ili ih čak i ponište.

Gospodin Gaston Bali (Gaston Bally) piše:

„Generalova moć vezana za oprostaj i vladanje je čak i šira. On može da opozove sve kazne koje pogađaju članove Društva pre ili posle njihovog pristupanja Redu, da ih razreši svih grehova, čak i greha jeresi i raskola, falsifikovanja apostolskih spisa...

„General oslobađa, lično ili putem delegata, sve koji su pod njegovom vlašću, nesrećnog stanja koje proizilazi iz isključenja iz crkve, suspenzije ili zabrane, pod uslovom da ove cenzure nisu počinjene za prestupe tako velike da drugi, izvan papskog suda, znaju za njih.

On takođe oslobađa od nepravilnosti u raznim slučajevima, od dvobračnosti, povreda nanetih drugima, zločina ubistva, atentata... sve dok ova opaka dela nisu javno poznata i nisu uzrokovala skandal.“¹⁹

Konačno, papa Grgur XIII (Gregory XIII) je podario Društvu pravo na trgovinu i bankarstvo, pravo koje je kasnije počelo šire da se koristi.

Ova ovlašćenja i jedinstvene moći su im bile potpuno zagarantovane.

„Pape su pozivale čak i prinčeve i kraljeve da brane ove privilegije; pretili su sa velikim prokletstvom ‘latae sententiae’ svima onima koji bi pokušali da ih ukinu. Godine 1574, bula pape Pija V je dala generalu pravo da povрати ove povlastice u njihovom punom opsegu - ako bi došlo do pokušaja da se one promene ili ukinu, čak iako bi takva ukidanja došla od samog pape...

Dajući jezuitima takve preterane privilegije koje idu protiv drevnog uređenja crkve, papstvo je htelo, ne samo da ih snabde moćnim oružjem da se bore protiv ‘nevernika’, već posebno da ih koristi kao telohranitelje koji će braniti njenu neograničenu moć u crkvi i protiv crkve ako zatreba.

Da bi sačuvali duhovnu i zemaljsku nadmoć koju su prisvojili tokom srednjeg veka, pape su prodale Crkvu Isusovom Redu i tako predali i sebe u njihove ruke... Ako su jezuiti podržavali

papstvo, čitavo postojanje jezuita je zavisilo od duhovne i zemaljske nadmoći papa. Na taj način, interesi obe strane su blisko povezani.“²⁰

Ali ovoj odabranoj kohorti su trebali tajni pomoćnici da bi dominirala građanskim društvom: ova funkcija je pripala onima koji su im bili privrženi. „Mnogi važni ljudi su na taj način bili povezani sa Društvom: carevi Ferdinand II i Ferdinand III, Sigismund III, kralj Poljske, koji je zvanično pripadao Društvu; kardinal Infant, vojvoda od Savoje. A oni nisu bili od male koristi.“²¹

Isto je tako i danas; 33.000 zvaničnih članova Društva deluje širom sveta u svojstvu kadrova, oficira prave tajne vojske koja u svojim redovima ima vođe političkih stranaka, visoko rangirane službenike, generale, sudije, lekare, profesore fakulteta, itd, od kojih svi nastoje da sprovedu, u svojoj oblasti, „l'Opus Dei“ - Božji posao, a u stvari planove papstva.

Drugi deo

**Jezuiti
u Evropi
tokom
16. i 17. veka**

Poglavlje 5

Italija, Portugalija, Španija

„Francuska“, piše gospodin Bohmer, „je kolevka Isusovog Društva, ali je u Italiji ono primilo svoj program i ustav. Stoga je u Italiji pustilo korenje i odatle se raširilo“.¹

Autor skreće pažnju na rastući broj fakulteta i jezuitskih akademija (128 i 1680), „ali“, kaže on, „istorija italijanske civilizacije tokom 16. i 17. veka najbolje pokazuje rezultate toga. Ako je obrazovana Italija ponovo prigrllila veru i uputstva Crkve, dobila novu žestinu za asketizam i misije, ponovo počela da komponuje religiozne pesme i himne za Crkvu, namenila savesno slikarske četkice i skulptorska dleta da uzdigne religijski ideal, nije li to zato što su učeni slojevi stasavali u jezuitskim koledžima i ispovedaonicama?“²

Nestale su „detinjasta jednostavnost, radost, vedrina i prosta ljubav prema prirodi...”

„Jezuitski učenici su previše svešteni, posvećeni, udubljeni da bi sačuvali ove kvalitete. Obuzeti su ekstatičnim vizijama i prosvetljenjima; opijaju se slikama strašnih smrti i zverskih mučenja koje su podnosili mučenici; treba im raskoš, sjaj teatralnosti. Od kraja 16. veka, italijanska umetnost i književnost verno prikazuju ovaj moralni preobražaj... Nemir, razmetanje, šokantne tvrdnje koje karakterišu dela tog perioda promovišu osećaj odbojnosti umesto naklonosti prema verovanjima koja bi trebalo da prikazuju i veličaju.“³

To je sui generis (svojevrzni) zaštitni znak Društva. Ova ljubav prema izobličenom, izveštačenom, blještavom, teatralnom bi delovala čudno misticima koji su oblikovani „duhovnim vežba-

ma“, ali tu je ipak suštinski jezuitska težnja da se ostavi jak utisak na um. To je upotreba principa „Cilj opravdava sredstvo“ primenjenog sa istrajnošću od strane jezuita u umetnosti, književnosti, kao i u politici i moralu.

Italiju jedva da je dotakla protestantska Reformacija. Ipak, Valdenžani, koji su preživeli od srednjeg veka uprkos progoni-
ma, i utvrdili se na severu i jugu poluostrva, pridružili su se Kalvinističkoj crkvi 1532. godine. Po izveštaju jezuite Posevina (Possevino), Emanuil Filibert (Emmanuel Philibert) od Savoje je započeo još jedan krvavi progon svojih „jeretičkih“ podanika 1561. godine. Ista stvar se desila u Kalabriji, u Kasalu di San Sisto (Casal di San Sisto) i Gvardija Fiskalu (Guardia Fiscal). „Jezuiti su bili umešani u ove masakre; bili su zauzeti obraćanjem žrtava...“⁴

Što se tiče oca Posevina: „...pratio je katoličku vojsku kao njihov kapelan, i preporučio je istrebljenje jeretičkih sveštenika vatrom kao neophodan i sveti čin.“⁵

Jezuiti su bili svemoćni u Parmi, na dvoru Farnese, kao i u Napulju tokom 16. i 17. veka. Ali iz Venecije, u koju su bili blagonaklono primljeni, proterani su 14. maja 1606. godine „kao najvernije sluge i zastupnici pape...“

I pored toga im je bilo dozvoljeno da se vrate 1656. godine, ali je njihov uticaj u Republici od tada bio samo senka nekadašnjeg.

Portugalija je bila omiljena za jezuitski Red. „Već pod papom Jovanom III (1521-1559) bili su najmoćnija religijska zajednica u kraljevstvu.“⁶ Njihov uticaj je još više porastao nakon revolucije 1640. godine koja je dovela Braganse na presto. „Pod vlašću prvog kralja iz kuće Braganse, otac Fernandez je bio član vlade i za vreme maloletstva Alfonsa VI, najuticajniji savetnik kraljice Lujze koja je bila regent. Otac de Vil (de Ville) je uspeo u zbacivanju Alfonsa VI 1667. godine, i kralj Petar II je imenovao oca Emanuila Fernandeza (Emmanuel Fernandez) izaslanikom ‘Kortezima’ 1667. godine... Uprkos činjenici da sveštenici nisu izvršavali nikakvu javnu dužnost u kraljevstvu, bili su moćniji u Portugaliji nego u bilo kojoj drugoj državi. Ne samo da su bili duhovni savetnici čitavoj kraljevskoj porodici, već su ih kralj i njegov ministar konsultovali u svim važnim okolnostima. Iz jed-

nog njihovog ličnog svedočenja, znamo da se nijedno mesto u upravi države ili crkve nije moglo steći bez njihovog pristanka; tako da su se sveštenstvo, visoki slojevi i narod nadmetali da osvoje njihovu blagonaklonost i pristanak. Spoljna politika je takođe bila pod njihovim uticajem. Svaki razuman čovek bi video da takve spletke nisu bile dobre za kraljevstvo.“⁷

U stvari, možemo videti rezultate u dekadentnom stanju koje je nastupilo u ovoj nesrećnoj zemlji. Sva energija i oštroumnost markiza od Pombala, sredinom 18. veka, bila je potrebna da istigne Portugaliju iz smrtonosnog zagrljaja jezuitskog Reda.

U Španiji, prodor Reda je bio sporiji. Više sveštenstvo i Dominikanci su mu se dugo opirali. Vladari Karlo V i Filip II su prihvatili njihove usluge, ali nisu verovali ovim papinim vojnicima i plašili su se da će im uzurpirati vlast. Ali, uz mnogo veštine, Red je vremenom porazio ovaj otpor. „Tokom 17. veka, oni imaju neograničenu moć u Španiji, među visokim slojevima i na Dvoru. Čak je otac Neidhart (Neidhart), bivši nemački konjički oficir, potpuno upravljao kraljevstvom kao državni kancelar, premijer i veliki inkvizitor... U Španiji, kao i u Portugaliji, propadanje kraljevstva se poklopilo sa usponom Reda...“⁸

Evo šta je Edgar Kvinet imao da kaže o tome:

„Kad god dinastija umire, vidim, kako ustaje i stoji iza nje, nekakav zao duh, jedna od onih tamnih figura ispovednika, koji je nežno i očinski mame u smrt...“⁹

Zaista, niko ne može pripisati propadanje Španije samo ovom Redu. „Ipak, istina je da je Isusovo Društvo, zajedno sa crkvom i drugim religijskim redovima, ubrzalo njen pad; što je Red bio bogatiji, Španija je bila siromašnija, toliko da kad je Karlo II umro, državna blagajna nije imala dovoljno novca da plati 10.000 misa koje se obično održavaju za spas pokojne monarhove duše.“¹⁰

Poglavlje 6

Nemačka

„Mesto bitke između katolicizma i protestantizma nije bila južna Evropa, već srednja Evropa: Francuska, Holandija, Nemačka, Poljska. Tako da su ove zemlje bile glavno bojno polje Isusovog Društva.“¹¹

Situacija je bila posebno ozbiljna u Nemačkoj. „Nisu samo čuveni pesimisti, već i razumni i mudri katolici smatrali da je cilj stare crkve u svim nemačkim zemljama skoro potpuno propao. U stvari, čak i u Austriji i Češkoj, raskid sa Rimom je bio tako sveopšti da su se protestanti mogli razumno nadati da će pokoriti Austriju u roku od nekoliko decenija. Kako se onda ova promena nije desila i država je podeljena na dva dela umesto toga? Katolička partija, na kraju 16. veka, se nije ustručavala da odgovori na ovo pitanje, ona je uvek cenila da su Vitelsbahovi (Witelsbach), Habzburzi (Habsburg) i jezuiti bili odgovorni za ovaj srećni preokret događaja.“¹²

Rene Fulop-Miller je pisao u ulozi jezuita u ovim događajima: „Katolički cilj je mogao uspeti samo ako su sveštenici mogli da utiču i vode prinčeve, u svakom trenutku i svim okolnostima. Ispovedaonice su dale jezuitima način da osiguraju trajni politički uticaj, stoga i efikasnu akciju.“¹³

U Bavarskoj, mladi vojvoda Albert V, sin predanog katolika, obrazovan u Ingolštadu, starom katoličkom gradu, pozvao je jezuite da se efikasno obračunaju sa jeresi:

„7. jula 1556. godine, 8 sveštenika i 12 jezuitskih učitelja su ušli u Ingolštad. To je bio početak nove ere za Bavarsku... sama država je primila novi pečat... Rimokatoličke ideje su usmerava-

le politiku prinčeva i ponašanje visokih slojeva. Ali se ovaj novi duh zadržao samo među visokim klasama. Nije došao do srca običnih ljudi... Uprkos tome, pod čeličnom disciplinom države i obnovljene crkve, ponovo su postali predani katolici, poslušni, fanatični i netolerantni prema bilo kakvoj jeresi...”

„Može izgledati preterano pripisivati takvu silnu moć i dela običnoj šačici stranaca. Ipak, u ovim okolnostima, njihova moć je bila obrnuto proporcionalna njihovom broju i odmah su delovali jer nisu naišli ni na kakve prepreke. Lojolini poslanici su osvojili srca i umove države u samom početku... Od sledeće generacije, Ingolštad je postao savršen tip nemačkog jezuitskog grada.“¹⁴ Možemo rasuditi kakav je bio način razmišljanja koji su sveštenici predstavili ovom uporištu vere čitajući sledeće:

„Jezuita Majrhofer od Ingolštada je poučavao u svom ‘Propovednikovom ogledalu’: ‘Nećemo biti osuđeni ako budemo zahtevali ubijanje protestanata, više nego što bismo bili kad bi tražili smrtnu kaznu za lopove, ubice, falsifikatore i revolucionare’.“¹⁵

Naslednici Alberta V, a posebno Maksimilijan I (Maximilian I) (1597-1651), su završili njegov posao. Ali Albert V je već bio savestan u obavljanju svoje „dužnosti“ osiguravanja „spasa“ svojim podanicima.

„Čim su sveštenici stigli u Bavarsku, njegov stav prema protestantima i njihovim simpatizerima je postao oštiji. Od 1563. godine, nemilosrdno je prognao sve neposlušne, i nije imao milosti prema anabaptistima koji su trpeli davljenja, vatru, zatvor i okove, što je sve pohvalio jezuita Agrikola (Agricola)... Uprkos svemu tome, čitava generacija ljudi je morala da nestane pre nego što je progon krunisan potpunim uspehom. Do 1586. godine, moravski anabaptisti su uspeli da sakriju 600 žrtava od vojvode Đulime (Guillaume). Ovaj primer dokazuje da je bilo na hiljade a ne samo stotine onih koji su izgonjeni, što je ogroman broj za zemlju sa malim brojem stanovnika.”

„Ali“, rekao je Albert V minhenskom gradskom veću, „Božja čast i spas duše moraju biti stavljeni iznad svakog privremenog interesa.“¹⁶

Malo po malo, svo obrazovanje u Bavarskoj je bilo povereno jezuitima, i ta zemlja je postala baza za njihov prodor u istočnu, zapadnu i severnu Nemačku.”

„Od 1585. godine, sveštenici su obratili deo Vestfalije koji se oslanja na Keln; 1586, pojavljuju se u Neusu i Bonu, jednim od rezidencija kelnske nadbiskupije; otvaraju fakultete u Hildesheimu (Hildesheim) 1587. i Munsteru 1588. Ovaj poslednji je već imao 1300 učenika 1618. godine... Veliki deo zapadne Nemačke je vraćen u katolicizam, zahvaljujući Vitelsbahu (Wittelsbach) i jezuitima.”

„Savez između Vitelsbaha i jezuita je možda bio čak i važniji za ‘Austrijske zemlje’ nego za zapadnu Nemačku.”¹⁷

Nadvojvoda Karlo od Štajerske, poslednji sin cara Ferdinanda, oženio se 1571. bavarskom princezom „koja je uvela u gracki (grad Gratz) zamak iste one usko katoličke sklonosti i prijateljstvo sa jezuitima koji su preovladali na minhenskom dvoru“. Pod njenim uticajem, Karlo je temeljno radio na „istrebljenju jeresi“ iz svog kraljevstva i kada je umirao, 1590. godine, tražio je od njegovog sina i naslednika, Ferdinanda, da dâ reč da će nastaviti taj posao. U svakom slučaju, Ferdinand je za to bio dobro pripremljen. „Tokom pet godina, bio je učenik jezuita u Ingolštadu; osim toga, bio je tako isključiv da, za njega, nije bilo plemenitijeg dela od ponovnog uspostavljanja katoličke crkve u njegovim naslednim državama. Pitanje da li je ovo delo korisno ili ne za njegove zemlje ga nije brinulo.” „Više volim“, rekao je, „da vladam nad porušenom, nego nad prokletom zemljom.”¹⁸

Godine 1617, car je krunisao nadvojvodu Ferdinanda za kralja Češke. „Pod uticajem jezuitskog ispovednika Vilera (Viller), Ferdinand je smesta počeo borbu protiv protestantizma u njegovom novom kraljevstvu. Ovo je označilo početak onog krvavog rata religije koji je, u sledećih trideset godina, držao Evropu u neizvesnosti. Kada su 1618. godine nesrećni događaji u Pragu dali znak za otvorenu pobunu, stari car Matija (Mathias) je pokušao u početku da nađe kompromis, ali nije imao dovoljno snage da njegove namere preovladaju nad kraljem Ferdinandom, nad kojim je dominirao njegov jezuitski duhovnik; tako je izgubljena poslednja nada za mirno rešavanje tog sukoba.”

„Istovremeno, češke zemlje su preduzele posebne mere i svečano proglasile da bi trebalo proterati sve jezuite, jer su u njima videle promotere građanskog rata.“¹⁹

Ubrzo zatim, Moravska i Šleska su pratile ovaj primer, i protestanti Mađarske, gde je jezuita Pazmanji (Pazmany) vladao čeličnom pesnicom, digli su bunu. Ali bitku na Beloj Gori (1620) je dobio Ferdinand, koji je ponovo postao car nakon Matijine smrti.

„Jezuiti su ubedili Ferdinanda da primeni najokrutniju kaznu na pobunjenicima; protestantizam je bio iskorenjen iz cele države na način koji je previše užasan za reći... Na kraju rata, materijalno uništenje države je bilo kompletno.“

„Jezuita Balbinus, češki istoričar, se pitao kako je moguće da je ostalo još stanovnika u zemlji. Ali moralna propast je bila još gora... Bujna kultura koja je vladala među plemićima i srednjim slojevima, bogata nacionalna literatura koja nije mogla biti zamenjena: sve ovo je bilo uništeno, a čak je i narodnost zabranjena. Češka je bila otvorena prema jezuitskom delovanju i oni su masovno spaljivali njenu nacionalnu literaturu; pod njihovim uticajem je, čak i ime najvećeg narodnog sveca Jana Husa, postepeno iščezavalo dok nije izumrlo u srcima ljudi...” „Vrhunac jezuitske moći se“, rekao je Tomek, „poklopio sa najvećim propadanjem nacionalne kulture; zbog uticaja koji je Red imao, buđenje ove nesrećne zemlje zakasnilo je jedan vek...”

„Kada je Tridesetogodišnji rat priveden kraju, i mir koji je bio zaključen je osiguravao nemačkim protestantima ista politička prava koja su katolici uživali, jezuiti su dali sve od sebe da nastave borbu; to je bilo uzaludno.“²⁰ Ali izborili su se za obećanje njihovog učenika Leopolda I, vladajućeg cara, da će goniti protestante u svojim zemljama, a posebno u Mađarskoj. Pod pratnjom carevih vojnika, jezuiti su preuzeli rad oko preobraćanja 1671. godine. Mađari su se digli u bunu i započeli rat koji je trajao skoro čitavu generaciju... Ali ova buna je bila pobedonosna, pod vođstvom Ferenca Kakočija (Ferencz Kakoczy). Pobednik je želeo da protera jezuite iz svih zemalja koje su bile pod njegovom upravom; ali uticajni zaštitnici Reda su uspeali da odgode ove mere, i isterivanje nije započelo do 1707. godine...

„Princ Evgenije (Eugen) je krivio, sa oštrom iskrenošću, politiku carske kuće i intrige jezuita u Mađarskoj. Napisao je: ‘Austrija je skoro izgubila Mađarsku zbog njihovog proganjanja protestanata.’ Jednog dana, ogorčeno je uzviknuo da je turski moral bio daleko superiorniji od jezuitskog, barem u praksi. ‘Ne samo da žele da dominiraju svešću, već žele i da imaju pravo nad životom i smrću ljudi’.”

„Austrija i Bavarska su pobrale plodove jezuitske dominacije u potpunosti: suzbijanje svih naprednih stremljenja i sistematsko zaglupljivanje naroda.“

„Duboka beda koja je pratila rat religije, nemoćna politika, intelektualno propadanje, moralno kvarenje, strašno smanjenje broja stanovnika i osiromašenje čitave Nemačke: ovo su bili rezultati delovanja jezuitskog Reda.“²¹

Poglavlje 7

Švajcarska

Tek su tokom 17. veka jezuiti uspeli da se uspešno utemelje u Švajcarskoj, nakon što su bili pozvani, a zatim oterani iz nekoliko gradova u Konfederaciji, tokom druge polovine 16. veka.

Milanski nadbiskup, Karlo Boromi (Borromee), koji je podržavao njihovo postavljanje u Lucernu 1578. godine, je ubrzo shvatio šta će biti rezultat njihovog delovanja, kao što nas podseća J. Huber: „Karlo Boromi je napisao svom duhovniku da Isusovo društvo, vođeno glavama više okrenutim politici nego religiji, postaje premoćno da bi sačuvalo neophodnu umerenost i odanost... Ono upravlja kraljevima i prinčevima, i gospodari svetovnim i duhovnim stvarima; pobožna institucija je izgubila duh koji je u početku pokretao; bićemo prinuđeni da je ukine-mo.“²²

Istovremeno u Francuskoj, poznati pravni stručnjak Etjen Paskvit (Etienne Pasquier) je napisao: „Uvedite ovaj Red u našu sredinu i, istovremeno, uvešćete razdor, kaos i pometnju.“²³

Nije li ovo ista žalba koju stalno čujemo na račun Društva, iznova, i u svim zemljama? Isto je bilo u Švajcarskoj, kada je dokaz o njegovim zlim delima prodro kroz laskavu spoljašnjost iza koje se vrlo uspešno skrivalo.

„Gde god da su jezuiti pustili korenje, zaveli su velike i male, mlade i stare. Ubrzo, vlasti su počele da ih konsultuju u važnim okolnostima; njihove donacije su počele da nadolaze, i nije prošlo dugo dok nisu okupirali sve škole, propovedaonice većine crkava, ispovedaonice uticajnih i ljudi na visokim položajima, ispovednike koji su pazili na obrazovanje svih slojeva društva,

savetnike i lične prijatelje članova Veća. Njihov uticaj je rastao iz dana u dan, i nisu dugo čekali da ga upotrebe u javnim poslovima. Lucern i Friburg (Fribourg) su bili njihovi glavni centri; odatle su vodili spoljnu politiku većine katoličkih kantona...”

„Svaki plan skovan u Rimu, ili od strane druge inostrane sile, protiv protestantizma u Švajcarskoj je imao osiguranu punu podršku jezuita... 1620. godine, bili su uspešni u huškanju katoličkog naroda Veltlina protiv protestanata, kojih je tom prilikom ubijeno šest stotina. Papa je dao oprost svima koji su učestvovali u tom užasnom delu. 1656. godine, rasplamsali su građanski rat između pripadnika različitih veroispovesti... Kasnije su jezuiti opet započeli novi rat religija. 1712. godine, o miru je raspravljano u Arau; Lucern i Uri su ga upravo prihvatili kad su jezuiti, po naređenju iz Rima, uradili sve što su mogli da preokrenu stvari. Odbili su da daju oprostaj svima koji bi se ustručavali da uzmu oružje. Glasno su proglasili iz svojih propovedaonica da niko nije obavezan da održi svoju reč datu jereticima; učinili su umerene članove saveta sumnjičavim. Kada su pokušali da ih smene, isprovocirali su u Lucernu tako žestoku pobunu naroda protiv vlasti, da su strane odustale od mira. Katolici su bili poraženi u borbi koja je usledila i potpisali su mir pod teškim uslovima.

Od tada, uticaj Reda u Švajcarskoj je postajao sve manji.“²⁴

Danas, član 51 švajcarskog ustava zabranjuje Isusovom Društvu da održava bilo kakve kulturne ili obrazovne aktivnosti na teritoriji Konfederacije, i pokušaji da se ukine ovaj član su uvek bili neuspešni.

Poglavlje 8

Poljska i Rusija

Jezuitska dominacija nigde nije bila tako smrtonosna kao u Poljskoj. Ovo je dokazao H. Bohmer, umereni istoričar koji ne gaji nikakvo sistematsko neprijateljstvo prema Društvu.

„Jezuiti su snosili potpunu odgovornost za uništenje Poljske. Optužba rečena na taj način je preterana. Propadanje poljske države je počelo pre nego što su oni stupili na scenu. Ali su oni nesumnjivo ubrzali raspadanje kraljevine. Od svih država, Poljska, u kojoj su živeli milioni pravoslavnih hrišćana, je trebala da se drži verske tolerancije kao jednog od najbitnijih principa svoje unutrašnje politike. Jezuiti to nisu dozvolili. Pogoršali su stvar: stavili su poljsku spoljnu politiku u službu katoličkih interesa na koban način.“²⁵

Ovo je bilo napisano na kraju prošlog veka; slično je onome što je pukovnik Bek (Beck), bivši ministar spoljnih poslova Poljske od 1932. do 1939. rekao nakon Drugog svetskog rata:

„Vatikan je jedan od glavnih uzroka tragedije u mojoj zemlji. Prekasno sam shvatio da smo usmerili našu spoljnu politiku samo da služi interesima katoličke crkve.“²⁶

Stoga je, sa nekoliko vekova između, isti katastrofalni uticaj još jednom ostavio pečat na toj nesrećnoj naciji.

Već 1581. godine, otac Posevino (Possevino), papski izaslanik u Moskvi, dao je sve od sebe da približi cara Ivana Groznog rimskoj crkvi. Ivan nije bio strogo protiv toga. Pun nade, Posevino je uspeo da postane, 1584. godine, posrednik mira na Kirevoroj Gori između Rusije i Poljske, mira koji je sačuvao Ivana od nerazmrsivih teškoća. Ovo je tačno ono čemu se prepredeni vla-

dar nadao. Više nije bilo priče o preobraćanju Rusa. Posevino je morao da napusti Rusiju, a da ništa nije postigao. Dve godine kasnije, još bolja prilika se pružila sveštenicima da zauzmu Rusiju: Griška Ostrepjev, monah bez mantije, otkrio je jezuitima da je on u stvari bio Dimitrije, sin cara Ivana, na koga je izvršen atentat; izjavio je da je spreman da potčini Moskvu Rimu pod uslovom da bude gospodar carskog trona. Bez razmišljanja, jezuiti su preuzeli u svoje ruke da upoznaju Ostrepjeva sa Palatinom od Sandomira koji mu je dao svoju ćerku za ženu; zastupali su ga pred kraljem Sigismundom (Sigismund) III i papom u vezi njegovih očekivanja, i uspeli u podizanju poljske vojske protiv cara Borisa Godunova. Kao nagradu za ove usluge, lažni Dimitrije je odbacio religiju svojih otaca u Krasoviju, jednoj od jezuitskih kuća, i obećao Redu upravu u Moskvi, blizu Kremlja, nakon njegove pobede nad Borisom.”

„Ali ove usluge od katolika su usmerile mržnju Ruske pravoslavne crkve protiv Dimitrija. “

“27. maja 1606. godine bio je masakriran sa nekoliko stotina poljskih sledbenika. Do tada, teško se moglo govoriti o ruskom nacionalnom osećanju; ali od tada, ovo osećanje je bilo vrlo jako i odmah je primilo oblik fanatične mržnje prema rimskoj crkvi i Poljskoj.”

„Savez sa Austrijom i agresivna politika Sigismunda III protiv Turaka, akcije koje je Red odlučno hrabrio, bile su jednako katastrofalne za Poljsku. Ukratko, nijedna država nije patila toliko koliko je patila Poljska pod jezuitskom dominacijom. I ni u jednoj drugoj državi, osim Portugalije, Društvo nije bilo tako jako. Poljska nije imala samo ‘kralja jezuita’, već i jezuitskog kralja, Jovana Kazimira (Jean-Casimir), vladara koji je pripadao Redu pre nego što je stupio na tron 1649. godine...”

„Dok je Poljska brzo išla prema raspadu, broj jezuitskih ustanova i škola je tako brzo rastao da je General učinio Poljsku posebnom zajednicom 1751. godine.“²⁷

Poglavlje 9

Švedska i Engleska

„U skandinavskim zemljama“, napisao je gospodin Pjer Dominik (Pierre Dominique), „luteranizam je potopio sve ostalo i, kad su jezuiti izvršili svoj protivnapad, nisu našli ono što je postojalo u Nemačkoj: katoličku stranku koja je već bila u manjini, ali i dalje jaku.“²⁸

Njihova jedina nada je bila preobraćanje vladara koji je tajno bio naklonjen katolicizmu; takođe, ovaj kralj, Jan III Vasa (Jean III Wasa), se oženio 1568. godine poljskom princezom Katariinom, rimokatolkinjom. 1574. godine, otac Nikolaj i ostali jezuiti su dovedeni u skoro osnovanu teološku školu u kojoj su postali vatreni rimski ziloti, iako su zvanično pripadali luteranizmu. Onda je mudri pregovarač Posevino osigurao preobraćaj Jana III i brigu o obrazovanju njegovog sina Sigismunda, budućeg Sigismunda III, kralja Poljske. Kada je došlo vreme za potčinjavanje Švedske Svetoj Stolicu, kraljevi uslovi: ženidba sveštenika, korišćenje maternjeg jezika u službi i pričešće sa dva elementa, koje je odbila Kuriya, su doveli pregovore na mrtvu tačku. U svakom slučaju, kralj, koji je izgubio prvu ženu, oženio se švedskom luterankom. Jezuiti su morali da napuste zemlju.

„Pedeset godina kasnije, Red je izvojevao još jednu veliku pobedu u Švedskoj. Kraljica Kristina, ćerka Gustava Adolfa (Gustav-Adolph), poslednja od Vasa, je preobraćena pod uticajem učenja dva jezuitska profesora, koji su uspeli da se domognu Štokholma pretvarajući se da su putujući italijanski plemići. Ali, da bi promenila njenu veru bez sukoba, morala je da abdicira 24. juna 1654.“²⁹

U Engleskoj, sa druge strane, situacija se činila povoljnijom za Društvo i mogli su se nadati, bar neko vreme, da će vratiti ovu zemlju pod nadležnost Svete Stolice.

„Kada je Jelisiveta (Elizabeth) došla na tron 1558. godine, Irska je još bila u potpunosti katolička, a Engleska je bila 50 posto katolička... Već 1542. godine, papa je poslao Salmerona i Broeta da istraže Irsku.”³⁰

Bogoslovije su stvorene pod jezuitskim nadzorom u Doaiju (Douai), Pont-a-Moussonu i Rimu, sa namerom obučavanja engleskih, irskih i škotskih misionara. U dogovoru sa Filipom II od Španije, rimska Kurija je radila na zbacivanju Jelisavete u korist katolkinje Marije Stjuart (Mary Stuart). Irska pobuna, podstaknuta od strane Rima, je bila ugušena. Ali su jezuiti, koji su došli u Englesku 1580. godine, učestvovali u velikom katoličkom skupu u Sautvarku (Southwark).

„Tada su se, različito prerušeni, širili iz okruga u okrug, iz seoskih kuća u zamkove. Uveče bi slušali ispovesti; ujutru bi propovedali i davali pričest, a onda bi nestali tajanstveno kao što su i došli. Jer ih je Jelisiveta prognala 15. jula.”³¹

Štampali su i raznosili tajno zlobne pamflete protiv kraljice i anglikanske crkve. Jedan od njih, otac Kampion (Campion), je uhvaćen, optužen za veleizdaju i obešen. Takođe su spletkarili u Edinburgu da pridobiju kralja Džejmsa (James) od Škotske. Rezultat svih ovih nereda je bilo pogubljenje Marije Stjuart 1587. godine.

Onda je došla španska ekspedicija, nepobediva Armada, koja je uzdrmala Englesku za neko vreme i stvorila „sveti skup“ oko Jelisavetinog prestola. Društvo je i pored toga sprovodilo svoje projekte i obučavalo engleske sveštenike u Valadolidu, Sevilji, Madridu i Lisabonu, dok se njegova tajna propaganda nastavljala u Engleskoj pod upravom oca Garneta (Garnett). Nakon „Barutne zavere“ protiv Džejmsa I, Jelisavetinog naslednika, ovaj otac Garnet je optužen za saučesništvo i obešen, kao otac Kampion.

Pod Karlom (Charles) I, onda u Kromvelovoj (Cromwell) državi, ostali jezuiti su platili za intrige svojim životima. Red je mislio da će pobediti pod Karlom II, koji je, zajedno sa Lujem

(Louis) XIV, sklopio tajni sporazum u Doveru, obavezujući se da povрати katoličanstvo u zemlju.

„Narod nije bio potpuno obavešten o ovim okolnostima, ali i ono malo što se pročulo je bilo dovoljno da stvori neverovatnu pometnju. Čitava Engleska je drhtala pred Lojolinom utvarom i jezuitskim zaverama.“³²

Njihov sastanak u palati je doveo bes do vrhunca.

„Karlo II, koji je uživao u životu kralja i nije želeo da ide na još jedno 'putovanje preko mora', obesio je pet sveštenika zbog veleizdaje u Tiburnu (Tyburn)... to nije brinulo jezuite... Ipak, Karlo II je bio previše promišljen i ciničan za njihov ukus, uvek spreman da ih otpusti. Mislili su da je pobeda na vidiku kada je Džejms (James) II stupio na presto. U stvari, kralj je igrao staru igru Marije Tjudor (Mary Tudor), ali je koristio blaža sredstva. Težio je da preobradi Englesku i osnovao je, u dvoru Savoj, školu u kojoj je prebivalo četiri stotine studenata. Prava jezuitska vojska je preuzela vlast u dvorcu.“

„Sve ove kombinacije su bili glavni uzrok revolucije 1688. godine. Jezuiti su morali da idu protiv prejake struje. Tada je Engleska imala dvadeset protestanata na jednog katolika. Kralj je zbačen; svi članovi Društva su utamničeni ili izgnani. Jedno vreme, jezuiti su ponovo započeli svoj tajni rad, ali to nije bilo ništa više od beznačajnog pokušaja. Veliki cilj nije postignut.“³³

Poglavlje 10

Francuska

Godine 1551, jezuitski Red je počeo da se utvrđuje u Francuskoj, nakon 17 godina od svog osnivanja u kapeli Sen Deni na Monmartru.

Zaista, predstavili su se kao delotvorni protivnici protestantske reformacije koja je osvojila oko jedne sedmine francuske populacije, ali ljudi nisu imali poverenja u ove vojnike previše posvećene Svetoj Stolici. Stoga je njihov prodor na francusko tlo u početku bio spor. Kao i u ostalim zemljama gde im opšte mnjenje nije bilo naklonjeno, ušunjali su se među ljude na dvoru, a onda preko njih, među više slojeve. Ali u Parizu su Parlament, Univerzitet, pa čak i sveštenstvo ostali neprijateljski nastrojeni. To je postalo jasno kada su pokušali da otvore tamo školu.

„Teološki fakultet, čija misija je zaštita verskih principa u Francuskoj, doneo je odluku 1. decembra 1554. da 'je ovo društvo izgleda veoma opasno za veru, ono je neprijatelj crkvenog mira, fatalno za monaški položaj i izgleda da je rođeno pre da ruši nego da izgrađuje'“. ³⁴

Sveštenicima je ipak bilo dozvoljeno da se smeste u Bilomu (Billom), kutku Averenga (Auvergne). Sa tog mesta organizovali su veliku akciju protiv protestanata u provincijama južne Francuske. Čuveni Lainez, čovek sa trentskog sabora, isticao se u raspravama, posebno na Konferenciji u Poisiju (Poissy), u nesrećnom pokušaju pomirenja dva učenja (1561).

Zahvaljujući kraljici majci Katarini od Medičija, Red je otvorio svoju prvu parisku ustanovu, koledž Klermon (Clermont),

koji se nadmetao sa Univerzitetom. Opozicija sa ovog univerziteta, sveštenstvo i parlament bili su manje ili više namireni sa ustupcima, makar i verbalnim, od strane Društva koje je obećalo da će se uskladiti sa opštim pravom; ali se Univerzitet teško i dugo borio protiv predstavljanja „ljudi potkupljenih o trošku Francuske da se bore protiv kralja“, kako kaže Etjen Paskvije, čije su se reči nedugo zatim pokazale tačnim.

Nema potrebe pitati da li su jezuiti „odobravali“ Vartolomejsku noć (1572). Da li su je „pripremili“? Ko zna?... Politika Društva, suptilna ali obimna u sprovođenju, ima veoma jasne namere; to je politika pape: „Uništiti jeres“. Sve mora biti potčinjeno ovom glavnom cilju. „Katarina od Medičija je radila na ovom cilju i Društvo je moglo računati na Gajsove (Guise).“³⁵

Ali ovaj glavni nacrt, toliko potpomognut tim pokoljom u noći 24. avgusta 1572. godine, je podstakao užasan plamen bratoubilačke mržnje.

Tri godine kasnije, održala se Liga, nakon ubistva vojvode de Gajsa, nazvanog „kraljem Pariza“, i upućen je poziv „Njegovom Najhrišćanskijem Veličanstvu“ da se bori protiv protestanata.

„Oštroumni Anri (Henry) III je dao sve od sebe da izbegne rat religije. U dogovoru sa Anrijem od Navare, okupili su protestante i većinu umerenih katolika protiv Pariza, Lige i ovih partizana, ljutih Rimljana poduprtih od strane Španije...”

„Jezuiti, moćni u Parizu, bunili su se tvrdeći da se kralj Francuske predao jeresi... Upravni komitet Lige je raspravljao u jezuitskoj kući u ulici Sent Antoine (Saint-Antoine). Da li je Španija držala Pariz? Teško. Liga? Ona je bila samo alat u veštim rukama...” „Ono Isusovo Društvo koje se borilo u ime Rima u proteklih trideset godina... Ono je bilo tajni gospodar Pariza.“

„Stoga je Anri III bio ubijen. Kako je naslednik bio protestant, ubistvo je izgledalo na prvi pogled kao da je izvršeno iz nekog drugog razloga, a ne političkog; ali nije li moguće da su se oni koji su ga isplanirali i ubedili jakobinca Klementa (Clement) da ga izvrši, nadali ustanku katoličke Francuske protiv naslednika koji je bio hugenot (protestant)? Činjenica je da je malo kasnije Klementa nazvao ‘anđelom’ jezuita Kamalet (Camalet), a Đunard (Guignard), drugi jezuita koji je na kraju obešen, davao je

svojim učenicima kao sredstvo za uobličenje njihovih misli tiranoubilačke tekstove kao teme za njihove vežbe latinskog.“³⁶

Između ostalog, ove školske vežbe su sadržale sledeće: „Žak Klement (Jacques Clement) je učinio pohvalno delo inspirisano Svetim Duhom... Ako možemo voditi rat protiv kralja, onda hajde da to učinimo; ako ne možemo, onda hajde da ga ubijemo...“ I ovo: „Počinili smo veliku grešku na svetog Vartolomeja; trebali smo da ispraznimo kraljevske vene.“³⁷

1592. godine, izvesni Barijer (Barriere), koji je pokušao da ubije Anrija IV, priznao je da ga je otac Varade, jezuitski rektor u Parizu, ubedio da to uradi. 1594. godine, došlo je do još jednog pokušaja od strane Žana Šatela (Jean Chatel), bivšeg jezuitskog đaka koji je čuo njegovu ispovest pre izvođenja atentata. Tom prilikom su zaplenjene ranije pomenute školske vežbe u kući oca Đunarda. „Otac je obešen u Grevu, a kralj je potvrdio proglaš Parlamenta o proterivanju Lojolinih sinova iz kraljevstva, kao ‘kvarilaca omladine, ometača javnog reda i neprijatelja države i francuske krune...’ Proglas nije u potpunosti sproveden u delo i 1603. godine kralj ga je povukao uprkos savetu Parlamenta. Akvaviva (Aquaviva), jezuitski general, je bio mudar u svojim manevrima i naveo je kralja Anrija IV da veruje da bi Red, ponovo uspostavljen u Francuskoj, odano služio nacionalnim interesima. Kako je on mogao, tako lukav, verovati da bi ovi fanatični Rimljani zaista prihvatili Nantski edikt (1598.) koji je odredio prava protestanata u Francuskoj, a još i gore, da bi podržali njegove projekte protiv Španije i cara? Stvar je u tome da je Anri IV odabrao kao svog duhovnika i tutora za Dofen jednog od najistaknutijih članova Društva, oca Kotona (Cottona).“^{38a}

16. maja 1610. godine, u predvečerje njegovog pohoda protiv Austrije, ubio ga je Ravailak (Ravaillac) koji je priznao da su ga nadahnula pisanja sveštenika Marijane (Marian) i Suarez. Ova dvojica su odobravali ubistva jeretičkih „tirana“ ili onih nedovoljno odanih papstvu. Vojvoda od Epernona, koji je dao kralju da pročitava pismo dok se atentat spremao, je bio ozloglašeni prijatelj jezuita, i Mihelet (Michelet) je dokazao da su znali za ovaj pokušaj. „U stvari, Ravailak se ispovedio jezuitskom svešteniku Aubigniju (d'Aubigny) pre, i kada su sudije ispitivale sveštenika,

jednostavno je odgovorio da mu je Bog dao dar da odmah zaboravi šta je čuo tokom ispovedi.“³⁸

Parlament, ubeđen da je Ravailak bio samo alat u rukama Društva, naredio je izvršiocu da spali Marijanovu knjigu. „Srećom, Akvaviva je još bio tamo. Još jednom, ovaj veliki general je dobro isplanirao; osudio je vrlo strogo opravdanje tiranoubistva. Društvo je uvek imalo autore koji su, u tišini svojih soba, iznosili učenje u svoj svojoj iskrenosti; takođe su posedovali velike političare koji su, kada je neophodno, maskirali to učenje.“³⁹ Zahvaljujući ocu Kotonu koji je uzeo stvar u svoje ruke, Isusovo Društvo je izašlo iz oluje nepovređeno. Njihova imovina, broj ustanova i pristalica je brzo rastao. Ali kada je Luj (Louis) XIII došao na presto, i kada je kardinal Rišelje (Richelieu) uzeo državne poslove u svoje ruke, došlo je do sukoba. Kardinal nije dozvoljavao nikome da se protivi njegovoj politici. Jezuita Kaussin (Caussin), kraljev ispovedilac, shvatio je to kada je zatvoren u Renesu (Rennes), po Rišeljeovom naređenju, kao kriminalac. Ovaj čin je doneo najbolje rezultate. Da bi ostao u Francuskoj, Red je otišao toliko daleko da je počeo da sarađuje sa strašnim ministrom. H. Bohmer je napisao u vezi toga: „Nedostatak obzira prema crkvi koji je stalno pokazivala francuska vlada, od Filipa le Bela (Philippea le Bell), u sukobima između nacionalnih i crkvenih interesa je, još jednom, bila najbolja politika.“⁴⁰

Dolazak Luja (Louis) XIV je označio početak najvećeg blagostanja za Red. „Slabost“ jezuitskih duhovnika, ta pametna popustljivost koju su koristili da privuku grešnike, koji baš i nisu željni pokajanja, bila je primenjena najšire među običnim ljudima kao i na dvoru, a posebno prema kralju koji je više bio ženskaroš nego vernik.

Njegovo Veličanstvo nije imalo nameru da se odrekne svojih ljubavnih afera, i njegov duhovnik je pazio da ne pominje tu temu, uprkos tome što je to bila očigledna preljuba. Stoga je sva kraljevska porodica uskoro bila obezbeđena isključivo jezuitskim duhovnicima, i njihov uticaj je sve više rastao u krugu visokog društva. Sveštenici Pariza su napali u svojim „Spisima“ labav moral poznatih vođa Društva, ali nije bilo vajde. Sam Paskal (Pascal) je intervenisao, uzaludno, u korist Jansenista, tokom

velikog teološkog razdora tog vremena; u svojim „Provincijskim pismima“ je izvirgao njihove previše svetovne protivnike, jezuite, večnom ruglu.

Uprkos tome, sigurna pozicija koju su držali na dvoru im je osigurala pobjedu, a oni u Port Rojalu su poklekli. Red je išao ka još jednoj velikoj pobjedi u korist Rima, čije posljedice su bile štetne po nacionalne interese. Ne treba ni spominjati da su oni samo nerado prihvatili verski mir osiguran kroz Nantski Edikt i nastavili su tajni rat protiv francuskih protestanata. Kako je Luj XIV stario, sve više je postajao fanatičan pod uticajem Gospeđe od Majntenona (Madame de Maintenon) i oca La Šajzea (La Chaise), njegovog duhovnika. Godine 1681. su ga ubedili da ponovo započne progon protestanata. Konačno, 17. oktobra 1685. godine, potpisao je „Poništenje Nantskog Edikta“, čime je učinio da njegovi podanici koji su odbili da prime katoličku religiju postanu kriminalci. Ubrzo zatim, da bi se ubrzalo preobraćanje, ta čuvena „dragonada“ je započeta; to nesrećno ime je postalo deo svih narednih pokušaja obraćanja vatrom i lancima.

Dok su fanatici slavili, protestanti su masovno bežali iz kraljevstva. Prema Maršalu Vaubanu (Marshal Vauban), Francuska je na taj način izgubila 400.000 stanovnika i 60 miliona franaka. Proizvođači, trgovci, brodovlasnici, iskusne zanatlije su otišli u druge zemlje i doneli im korist svojim sposobnostima i uslugama.

17. oktobar 1685. godine je bio dan pobjede jezuita, konačna nagrada za rat koji je trajao sto dvadeset pet godina bez prekida. Ali država je platila cenu zbog jezuitske pobjede. „Depopulacija, smanjivanje nacionalnog blagostanja su bile žestoke materijalne posljedice njihove pobjede, praćene duhovnim osiromašanjem koje nije moglo biti izlečeno, čak ni u najboljoj jezuitskoj školi. Tako je Francuska propatila, a Isusovo Društvo će to skupo platiti kasnije.“⁴¹

Tokom narednog veka, Lojolini sinovi su videli, ne samo u Francuskoj, već u svim evropskim državama, kako ih odbacuju iz svoje sredine – ali, još jednom, to je bilo samo nakratko; ovi fanatični janičari papstva nisu završili sa skupljanjem ruševina preko kojih žure da dostignu svoj nemogući san.

Treći deo

Inostrane misije

Poglavlje 11

Indija, Japan, Kina

Obraćanje „pagana“ je bio prvi cilj osnivača Isusovog Društva. I pored toga što je neminovna borba protiv protestantizma u Evropi sve više uključivala njihove sledbenike, i što je ova politička kao i religijska akcija, čiji smo kratak pregled upravo videli, postala njihov glavni zadatak, i dalje su težili radu na preobraćenju naroda dalekih zemalja.

Njihov „teokratski“ ideal, da stave svet pod nadležnost Svete Stolicе, zahtevao je njihov odlazak u sve delove zemljine kugle, radi pokoravanja duša.

Franja Havijer (Francis Xavier), jedan od prvih Ignacijevih saradnika koji je, kao i on, kanonizovan od strane crkve, je bio veliki promoter preobraćenja Azije. Godine 1542, iskrcao se u Goi i zatekao je tamo biskupa, katedralu i samostan franjevacа koji su zajedno sa nekim portugalskim sveštenicima već pokušali da rašire među njima „Hristovu religiju“. Dao je tom prvom pokušaju takav podstrek da je dobio nadimak „Apostol Indije“. U stvari, više je bio pionir i „uzbudnik“ nego neko ko je postigao nešto trajno. Revnosan, zanesen, uvek u potrazi za novim poljima delovanja, više je pokazivao put, nego što ga je krčio. U kraljevstvu Travankora, u Malaki, na ostrvima Bana, Makasar i Cejlon, njegov lični šarm i njegove rečite besede su učinile čuda i, kao rezultat, 70.000 „idolopoklonika“ je pokršteno, posebno među nižim staležom. Da bi postigao ovo, nije prezirao političku, a čak ni vojnu pomoć Portugalije. Ovi rezultati, više blistavi nego čvrsti, bili su garancija buđenja interesa za misije po Evropi, kao i bacanja sjajnog svetla na Isusovo Društvo.

Neumorni, ali nedovoljno istrajni, ovaj „apostol“ je ubrzo napustio Indiju da bi otišao u Japan, a zatim u Kinu u koju je trebao da uđe, ali je umro u Kantonu, 1552.

Njegov nasljednik u Indiji, Robert de Nobil (Nobile), je primenio u toj zemlji iste metode koje su jezuiti veoma uspešno koristili u Evropi. Dopadao se višim klasama. „Nedodirljivima“ (niske kaste u Indiji) je davao osvećenu vodicu samo na kraju štapa.

Prisvojio je odeću, navike i način života bramanskih sveštenika, mešao je njihove običaje sa hrišćanskim, sve uz dozvolu pape Grgura XV. Zahvaljujući ovoj neodređenosti, „obratio“ je, kako je tvrdio, 250.000 hindusa. Ali, „oko jedan vek nakon njegove smrti, kada je nepopustljivi papa Benedikt XIV zabranio upražnjavanje ovih hindu običaja, sve se srušilo i 250,000 pseudo-katolika je nestalo“.¹

U severnim indijskim teritorijama velikog vođe po imenu Akbar, tolerantnog čoveka koji je čak pokušao da unese versku raznolikost u svoju državu, jezuitima je dozvoljeno da podignu upravu u Lahoru 1575. godine. Akbarovi nasljednici su im garantovali istu blagonaklonost. Ali, Aureng-Zeb (1666-1707), pravoverni musliman, je okončao taj poduhvat.

1549. godine, Havijer se otisnuo za Japan sa dva saradnika i Japancem koga je obratio u Malaki, zvanog Jagiro (Yagiro). Početak nije obećavao. „Japanci imaju svoj moral i prilično su zatvoreni; njihova prošlost ih učvršćuje u paganizmu. Odrasli se zabavljaju gledajući te strance, a deca ih prate, rugajući se.“²

Jagiro, domorodac, započeo je malu zajednicu od stotinak pristalica. Ali, Franja Havijer, koji nije dobro govorio japanski, nije čak mogao ni da dobije sastanak sa dinastijom Mikaido. Kada je napustio tu zemlju, dva sveštenika su ostala i osigurala obraćanje damia (vođa klana) Arime i Bunga. Poslednjem je trebalo 27 godina razmatranja, dok se nije odlučio 1578. godine. Naredne godine, sveštenici su se smestili u Nagasakiju. Pretvarali su se da su pokrstili 100.000 Japanaca. 1587. godine, unutrašnja situacija u zemlji, pogoršana ratovima među klanovima, potpuno se izmenila. „Jezuiti su iskoristili to bezvlašće i svoje bliske veze sa portugalskim trgovcima.“³ Hidejoši (Hideyoshi), čovek niskog rasta, prisvojio je moć i uzeo titulu taikosame.

Sumnjao je u jezuitski politički uticaj, njihove veze sa Portugalcima i njihove veze sa velikim i divljim vazalima, samurajima.

Stoga je mlada japanska crkva progonjena, šestoro Franjevaca i trojica jezuita su raspeta; mnogi preobraćenici su ubijeni i Red je proteran.

Ipak, odluka nije izvršena. Jezuiti su nastavili svoj apostolat u tajnosti. Ali, 1614. godine, prvi šogun, Tokugava Jagašu (Tokugawa Yagasu), je postao zabrinut u vezi njihovih tajnih poslova i progon je ponovo počeo. Pored toga, Holandija je preuzela mesto Portugalije u poslovnim krugovima i vlada ju je pomno pratila. Duboko nepoverenje prema svim strancima, sveštenicima ili svetovnjacima je od tada nadahnjivalo vladanje vođa i 1638. godine pobuna „hrišćana” iz Nagasakija je ugušena u krvi. Za jezuite, japanska avantura je okončana na duže vreme.

Možemo čitati u izvanrednom delu Bertranda Rasela (Bertrand Russell) „Nauka i religija“ sledeći živahan pasus o Franji Havijeru čudotvorcu: „On i njegovi saradnici su napisali dosta dugih pisama koja su sačuvana; u njima, podneli su račune svojih napora, ali ni u jednom napisanom za vreme njihovog života se ne pominju čudotvorne moći. Josif Akosta (Joseph Acosta), koga su tako mučile životinje u Peruu, je izričito poricao da su ovi misionari bili potpomognuti čudima u svojim naporima da preobrazе pagane. Ali, ubrzo nakon Havijerove smrti, sve je počelo da vrviti od priča o čudima. Rečeno je da je imao dar jezika, iako su njegova pisma bila puna žalbi na poteškoće koje je imao da bi savladao japanski jezik ili da bi našao dobre prevodioce.”

„Pripovedane su priče kako je, kada su njegovi prijatelji ožedneli na moru, pretvorio slanu vodu u običnu. Kada je ispustio svoje raspeće u more, rak mu ga je vratio nazad. Prema kasnijoj verziji, bacio je raspeće u more da umiri buru. Kada je kanonizovan 1622. godine, ‘dokazano’ je, na zadovoljstvo vatikanskih vlasti, da je postizao čuda, jer niko ne može postati svetac bez njih. Papa je dao svoju ličnu garanciju za dar jezika i bio je naročito oduševljen ‘činjenicom’ da je Havijer učinio da lampe gore pomoću svete vodice umesto ulja.”

Isti ovaj papa, Urban VIII, je odbio da veruje Galilejevim (Galileo) tvrdnjama. Legenda je nastavila da se usavršava: biografija koju je napisao otac Bonhors, objavljena 1682. godine, govori nam da je svetac oživeo četrnaest ljudi tokom svog života. „Katolički autori mu i dalje pripisuju dar čudotvorstva; u biografiji objavljenoj 1872. godine, otac Kolridž (Coleridge) iz Isusovog Društva je potvrdio da je imao dar jezika.“⁴

Sudeći po gore pomenutim podvizima, sveti Franja Havijer je pošteno zaslužio svoj oreol.

U Kini, Lojolini sinovi su imali dugo i odobravano prisustvo sa samo nekoliko progonstava u međuvremenu; postigli su ovo pod uslovom da će raditi uglavnom kao naučnici i da će poštovati hiljadama godina stare običaje ove drevne civilizacije.

„Meteorologija im je bila glavna tema. Franja Havijer je već otkrio da Japanci nisu znali da je zemlja okrugla i bili su zainteresovani za to što ih je učio na tu i slične teme.“ „U Kini, to je postalo zvanično i, kako Kinezi nisu bili fanatični, stvari su se mirno razvijale“. „Italijan, otac Riči (Ricci), je bio pokretač toga. Kada je otišao u Peking, igrao je ulogu astronoma pred kineskim naučnicima... Astronomija i matematika su bile važan deo kineskih institucija. Ove nauke su omogućile vladarima da određuju datume raznih religijskih i svetovnih obreda... Riči je dao informacije koje su ga učinile nezamenljivim i iskoristio je tu priliku da priča o hrišćanstvu... Poslao je po dva sveštenika koji su poboljšali tradicionalni kalendar, uspostavljajući sklad između kretanja zvezda i zemaljskih događaja. Riči je pomogao i sa manjim zadacima; na primer, nacrtao je fresku sa mapom carstva, gde je pažljivo stavio Kinu u centar svemira...“⁵

To je bio glavni rad jezuita u tom „Nebeskom Carstvu“ (kako su Kinezi zvali svoju zemlju), kako je za religijsku stranu njihove misije interes bio mali. Zanimljivo je da su u Pekingu sveštenici bili zauzeti ispravljanjem astronomskih grešaka Kineza, dok je, u Rimu, Sveta Stolica istrajno osuđivala kopernički sistem, i to do 1822. godine! Uprkos činjenici da su Kinezi imali vrlo male sklonosti prema misticismu, prva katolička crkva je otvorena u Pekingu 1599. Kada je Riči umro, zamenio ga je Namac, otac Šalfon Bel (Shall von Bell), astronom koji je takođe objavio neke

značajne rasprave na kineskom jeziku; 1644. godine, dobio je zvanje „Predsednika matematičkog Suda“, što je stvorilo ljubomoru među mandarinima. U međuvremenu, „hrišćanske zajednice“ su se samoorganizovale. 1617. godine, car je predvideo opasnosti ovog mirnog prodiranja kada je proglasio proterivanje svih stranaca. Dobri oci su poslali Portugalcima u Makao, u drvenim kavezima. Ali, ubrzo zatim, pozvani su da se vrate. Bili su tako dobri astronomi!

U stvari, bili su jednako dobri kao misionari sa 41 rezidencijom u Kini, 159 crkava i 257.000 pokrštenih članova. Ali nova reakcija protiv njih zahtevala je njihov progon i otac Šal je bio osuđen na smrt. Nema sumnje da nije osuđen na ovakvu kaznu samo zbog svog matematičkog rada! Zemljotres i požar u carskom dvoru, koje je lukavo prikazao kao znak besa sa neba, sačuvali su mu život i umro je mirno dve godine kasnije. Ali njegovi saradnici su morali da napuste Kinu. Uprkos svemu, ugled jezuita je bio tako veliki da je car Kang-Hi osetio obavezu da ih vrati 1669. godine, i naredio je svečanu sahranu ostataka Iama Io Vama (Jovana-Adama Šala). Ove neuobičajene počasti su bile tek početak izuzetnih usluga.“⁶

Belgijski sveštenik, Ferbist (Verbiest), je nasledio Šala kao glava misije - a takođe i Carskog matematičkog instituta. On je bio taj koji je dao pekinškoj opservatoriji one čuvene instrumente čiju matematičku preciznost prikivaju himere, zmajevi, itd. Kang-Hi, „prosvećeni despot“, koji je vladao 61 godinu, je cenio usluge tog naučnika koji mu je davao mudre savete, pratio ga u ratu i čak upravljao livnicom za topove. Ali ova svetovna i ratoborna aktivnost je vođena „ad maiorem Dei gloriam“, kako je dobri otac podsetio cara u poruci koju mu je poslao pre njegove smrti: „Gospodine, umirem srećan jer sam iskoristio skoro svaki trenutak mog života da služim Vašem Veličanstvu. Ali molim Mu se ponizno da zapamti, nakon moje smrti, da je sve što sam radio bilo sa namerom obezbeđivanja zaštite najsvetijoj religiji u univerzumu; a ta zaštita ste bili vi, najslavniji kralj na Istoku.“⁷

Ipak, u Kini, kao i u Malabaru, ova religija nije mogla preživeti bez smicalica. Jezuiti su morali da donesu rimsko učenje na kineski nivo, da poistovete Boga sa nebom (Tien) ili sa Čang-

Tijem (Chang-Ti) (carem na nebesima), pomešaju katoličke običaje sa kineskim običajima, prihvate konfučijanska učenja, kult predaka, itd.

Papa Kliment (Clement) XI, koji je saznao za ovo od protivničkih Redova, osudio je i proglasio ovu doktrinu „laksizmom“ i, kao rezultat, sav misionarski rad jezuita u „Nebeskom Carstvu“ je propao.

Naslednici Kang-Hija su zabranili hrišćanstvo i poslednji sveštenici koji su ostali u Kini su i umrli tamo i nisu bili zamenjeni.

Poglavlje 12

Severna i Južna Amerika: jezuitska država Paragvaj

Misionari Isusovog Društva su zaključili da je Novi Svet mnogo pogodniji za njihove krstaške pohode od Azije. Tamo nisu naišli na stare i učene civilizacije, religije čvrsto uspostavljene, niti na filozofske tradicije, već na siromašna i varvarska plemena, nenaoružana duhovno i materijalno pred belim osvajačima. Samo su se u Meksiku i Peruu, sa još svežim sećanjem na bogove Asteka i Inka, opirali ovoj uveženoj religiji duže vreme. Takođe, dominikanci i franjevci su se već dobro utvrdili. Tako da su Lojolilni sinovi svoje proždrljive aktivnosti usmerili među divlja plemena, nomadske lovce i ribare; rezultati koje su postigli su varirali u zavisnosti od žestine opiranja različitih populacija.

U Kanadi, Hjuronci, miroljubivi i pitomi, lako su prihvatili njihov katehizam, ali njihovi neprijatelji Irokezi, su napali osmatračnice oko tvrđave Santa Marije (Sainte-Marie) i masakrirali stanovnike. Hjuronci su bili praktično istrebljeni u roku od deset godina i, 1649. godine, jezuiti su morali da odu sa oko tri stotine preživelih.

Nisu ostavili jak utisak kada su prošli kroz teritorije koje danas čine SAD, i tek su tokom 19. veka počeli da puštaju korenje u tom delu kontinenta.

U Južnoj Americi, jezuitske delatnosti su imale i dobre i loše sreće. 1546. godine, Portugalci su ih zvali da rade na teritorijama koje su posedovali u Brazilu; dok su preobraćali urođenike, nailazili su na veliki broj sukoba sa civilnom vlašću i drugim verskim Redovima. Ista stvar se desila u Novoj Granadi. Ali Paragvaj je bio zemlja za veliko „iskustvo“ jezuitske kolonizacije; ova

zemlja se tada prostirala od Atlantika do Anda i uključivala je teritorije koje danas, pripadaju Brazilu, Urugvaju i Argentini. Jedini način pristupa kroz netaknutu džunglu je bio preko reka Paragvaj i Parana. Stanovništvo te zemlje su sačinjavali nomadski i pokorni Indijanci, spremni da se poklone bilo čijoj dominaciji sve dok su obezbeđeni sa dovoljno hrane i malo duvana.

Jezuiti nisu mogli naći bolje uslove da utvrde, daleko od korupcije belaca i meleza, savršen tip kolonije, „Božji grad“ prema žudnji njihovog srca. Na početku 17. veka, Paragvaj je proglašen provincijom od strane generala Reda koji je dobio sve moći od španskog dvora, i „Jezuitska država“ se razvijala i cvetala.

Ovi dobri divljaci su bili katehizovani i naučeni da žive pasivan život pod disciplinom nežnom koliko je bila jaka: „kao gvozdena ruka u svilenom rukavici“. Ova patrijarhalna društva su namerno ignorisala slobode bilo koje vrste. „Sve što hrišćanin poseduje, i koristi, koliba u kojoj živi, polja koja obrađuje, stoka koja mu obezbeđuje hranu i odeću, oružje koje nosi, alat kojim radi, čak i stoni nož dat svakom mladom paru kada se okuće, je ‘Tupambak’ ili Božje vlasništvo. Iz iste ideje, ‘hrišćanin’ ne može raspolagati svojim vremenom i ličnošću slobodno. Dete koje sisa je pod zaštitom majke. Čim bi prohodalo prešlo bi pod vlast sveštenika ili njihovih agenata... Kada dete odraste, ono uči, ako je žensko, da plete i šije, a ako je muško, da čita i piše, ali samo na gvaraniju; jer je španski strogo zabranjen, da bi se sprečila bilo kakva trgovina sa iskvarenim Kreolcima... Čim devojčica napuni četrnaest, a dečak šesnaest godina, venčaju se, jer su sveštenici brižni da ih ne vide kako padaju u neki bludan greh... Niko od njih ne može postati sveštenik, ni monah, a još manje jezuita... Praktično im ne ostaje nikakva sloboda. Ali očigledno su vrlo srećni, materijalno govoreći... Ujutro, nakon mise, svaki odred radnika ide u polja jedan po jedan, pevajući vođen nekom svetom slikom; uveče se vraćaju u selo na isti način, da čuju katehizam ili da recituju molitve. Sveštenici su takođe smislili neke poštene zanimacije i rekreacije za ‘hrišćane’...”

„Jezuiti ih paze kao očevi; i, takođe očinski, kažnjavaju i najmanje greške... Bičevanje, post, zatvor, stub srama na javnom trgu, javno kajanje u crkvi, to su kazne koje su koristili... Stoga

‘crvena’ deca Paragvaja nisu znala za drugi autoritet osim dobrih sveštenika. Čak ni ne sumnjaju da je možda kralj Španije u stvari njihov vladar.“⁸

Nije li ovo slika, donekle, karikatura savršenog teokratskog društva?

Ali hajde da vidimo kako se to odrazilo na umni i moralni napredak vazala tog sistema, ovih „jadnih nevinih ljudi“ kako ih je zvao markiz de Loreto: „Velika prosvećenost misije je ništa više do veštački proizvod staklene bašte, koji u sebi nosi seme smrti. Zbog toga, uprkos svom uhodavanju i učenju, Gvaranin je duboko u sebi ostao ono što jeste: lenji divljak, uskouman, čulan, pohlepan i prost. Kako i sami oci kažu, on radi samo kad oseća nadzornikov podstrek iza sebe. Čim su prepušteni sebi, ravnodušni su prema činjenici da plod truli u polju, alat se kvari i stado se rasipa; ako nije nadgledan kada radi u polju, može čak i odjednom izjarmiti volove i iskasapiti ih na licu mesta, zapaliti vatru sa drvima od pluga i, sa svojim drugovima, početi da jede polupečeno meso sve dok ništa ne ostane. Zna da će dobiti 25 udaraca bičem zbog toga, ali takođe ga dobri oci nikad ne bi ostavili da umre od gladi.“⁹

U nedavno objavljenoj knjizi možemo pročitati sledeći osvrt na jezuitske kazne: „Krivac, obučen u odeću pokajnika, bio je ispraćen do crkve gde je ispovedao svoju krivicu. Onda je bičevan na javnom trgu prema kaznenom zakoniku... učinioci su uvek trpeli ovu kaznu, ne samo bez mrmljanja, već sa zahvalnošću...“ „Krivac bi, nakon što je kažnjen i izmiren, poljubio ruku onome ko ga je izudarao, govoreći: ‘Neka te Bog nagradi što si me oslobodio, ovom lakom kaznom, večnog čemera koji mi je pretio’.“¹⁰

Nakon čitanja ovoga, možemo shvatiti zaključak gospodina H. Bohmera: „Moralni život Gvaranija se vrlo malo obogatio pod disciplinom otaca. Postao je predan i sujeveren katolik koji vidi čuda svuda i izgleda da uživa da se bičuje dok krv ne poteče; naučio je da se pokorava i bio je vezan za dobre oce, koji su tako dobro brinuli o njemu, sa dečijom zahvalnošću koja, iako nije bila vrlo duboka, bila je uporna. Ovi ne baš dobri rezultati dokažu da je bilo nekog važnog propusta u obrazovnim metodama

otaca. Koji je to propust bio? Činjenica da nikad nisu pokušali da razviju, u svojoj 'crvenoj' deci, stvaralačke sposobnosti, potrebu za aktivnošću, osećaj odgovornosti; sami su izmislili igre i rekreaciju za svoje hrišćane, mislili su za njih umesto da ih ohrabre da misle za sebe; samo su potčinili one koji su bili pod njihovom brigom mehaničkom 'uključivanju' umesto da ih obrazuju.¹¹

Kako je i moglo biti drugačije kada su i sami prošli kroz lomljenje volje koje je trajalo četrnaest godina? Jesu li išli da uče Gvaranije i svoje bele učenike da „misle svojom glavom“, kada je to i njima samima bilo apsolutno zabranjeno?

Nije jezuita iz starih vremena, već savremenik koji piše: „On (jezuita) neće zaboraviti da je karakteristično svojstvo Društva totalna pokornost akcije, volje, pa čak i rasuđivanja... Svi pretpostavljeni su na isti način podređeni višima od sebe i ocu Generalu koji je potpuno pokoran Svetom Ocu... Poredak je tako ustrojen da učini autoritet Svete Stolice univerzalno efikasnim i sveti Ignacije Lojola je bio siguran da će u budućnosti učenje i obrazovanje vratiti razbijenu Evropu katoličkom jedinstvu“.

Sa nadom „reformisanja sveta“, napisao je otac Bonhor (Bonhours), „je naročito prigrlio ovaj put: učenje omladine...“¹²

Obrazovanje paragvajskih starosedelaca je urađeno po istim principima koje su oci primenjivali, koje sada primenjuju i koje će primenjivati na svakome i svugde; njihova namera, koju je osudio gospodin Bohmer, ali koja je ideal u očima ovih fanatika: odricanje od ličnog rasuđivanja i inicijative, slepa pokornost nadređenima. Nije li to ta „visina slobode“, „oslobođenje od sopstvenih okova“ koje je hvalio R. P. Rokat i koje smo ranije pominjali?

U stvari, dobri Gvaraniji su bili „oslobođeni“ tako dobro, ovom jezuitskom metodom više od sto pedeset godina da, kada su njihovi gospodari otišli tokom 18. veka, oni su se vratili u svoje šume i svojim drevnim običajima kao da se ništa nije dogodilo.

Četvrti deo

Jezuiti u evropskom društvu

Poglavlje 13

Učenja jezuita

„Pedagoški metod Društva“, napisao je R. P. Čarmot (Char-mot), „se sastoji prvo od okruživanja učenika velikom mrežom molitvi...“

Kasnije, citira jezuitskog sveštenika Tačinija (Tacchinija): „Neka ih Sveti Duh ispuni kao što su posude ispunjene mirisnim uljima; neka prodre u njih toliko da, kako vreme prolazi, postanu sposobni da udišu sve više i više božanske arome i Hristovog parfema!“

Otac Gandijer (Gandier) takođe ima doprinos: „Nemojmo zaboraviti da je obrazovanje, kakvo pruža Društvo, služenje naj-sličnije anđeoskom.“¹

Kasnije, otac Čarmot ima da kaže ovo: „Nemojmo biti zabri-nuti gde je i kako misticizam ušao u obrazovanje!...“ „To nije urađeno kroz sistem veštačke tehnike, već ubacivanjem, ‘osmo-zom’. Dečije duše su ispunjene zato što su u bliskom ‘kontak-tu sa gospodarima koji su doslovno zasićeni time’.“²

Od istog autora, evo „cilja jezuitskog profesora“: „Kroz svoje učenje, on teži da formira, ne hrišćansku intelektualnu elitu, već elitne hrišćane.“³

Ovih nekoliko citata nam dovoljno govore o glavnoj nameri ovih vaspitača. Hajde sada da vidimo kako formiraju ove elitne hrišćane, i kakva vrsta misticizma je „ubačena“ (ili nakalemlje-na), „infiltrirana“ ili „upumpana“ u decu podvrgnutu njihovom obrazovnom sistemu.

Na čelu - to je karakteristika ovog Reda - nalazimo Devicu Mariju. „Lojola je učinio Devicu najvažnijom stvari u svom živo-

tu. Obožavanje Marije je bilo osnova njegovih verskih privrženosti i on ga je preneo na Red. Ovo obožavanje se toliko razvilo da se često govorilo, sa dobrim razlogom, da je to prava vera jezuita.“⁴

Ovo nije napisao protestant, već J. Huber, profesor katoličke teologije.

Sam Lojola je bio ubeđen da ga je Devica inspirisala kad je pisao svoje „Vežbe“. Ovaj jezuita je imao viziju Marije kako pokriva Društvo svojim plaštom kao simbol njene posebne zaštite. Još jedan, Rodrigo de Goja (Rodrigue de Gois), je bio toliko zanet njenom neizrecivom lepotom da je viđen kako jedri kroz vazduh. Početnika u ovom Redu, koji je umro u Rimu 1581. godine, odbranila je Devica u njegovoj borbi protiv Đavoljih iskušenja; da bi ga osnažila, davala mu je da okusi krv njenog Sina s vremena na vreme i ‘utehu njenih grudi’.”⁵

Učenje Dunska Skota (Duns Scot) „Bezgrešno začće“ je oduševljeno prisvojio Red koji ga je uspešno pretvorio u dogmu preko pape Pija IX 1854. godine.

„Erazmo Roterdamski (Erasmus) je satirično prikazao obožavanje Marije u to vreme. Tokom četvrtog veka je izmišljena priča o Loretovoj kući, koju su navodno doneli anđeli iz Izraela. Jezuiti su prigrlili i branili ovu legendu. Kanizije (Canisius) je otišao tako daleko da je izdavao pisma od same Marije i, zahvaljujući Redu, veliko bogatstvo je počelo da se priliva u Loreto (Loretto) (kao i u Lurd (Ourdes), Fatimu, itd...)”

„Jezuiti su obelodanili razne relikvije Majke Božije. Kada su ušli u crkvu Svetog Mihaila (Saint-Michael) u Minhenu, ponudili su vernicima za poklon prave delove Marijinog vela, nekoliko pramenova njene kose i deliće njenog češlja; ustanovili su poseban kult, posvećen obožavanju ovih stvari...”

„Ovo obožavanje se izopačilo u neobuzdane i čulne manifestacije, posebno u himnama posvećenim Devici od oca Žaka Pontanusa (Jacques Pontanus). Pesnik nije poznavao ništa lepše od Marijinih grudi, ništa slađe od njenog mleka i ništa zanosnije od njenog trbuha.”⁶

Mogli bismo umnožavati ove citate u nedogled. Ignacije je hteo da njegovi učenici imaju „opipljivu“, ili čak čulnu pobož-

nost, sličnu njegovoj, i očigledno su u tome uspjeli. Nije čudo da su bili tako uspješni sa Gvaranijima; ovaj erotski fetišizam im je savršeno odgovarao. Ali dobri oci su uvek mislili da će odlično odgovarati i „belcima“. Kako je temelj njihove doktrine krajnji prezir prema ljudima kao ljudskim bićima, „beli“ i „crveni“ su bili potpuno isti, i jedni i drugi su trebali biti tretirani kao da su deca.

Stoga oni rade neumorno na promovisanju tog duha i idolo-pokloničkih praksi; zbog uticaja koji imaju na Svetu Stolicu, koja ne može bez njih, nameću ih rimskoj crkvi, uprkos otporu koji je postepeno jenjavao.

„Otac Bari je napisao knjigu nazvanu ‘Raj se otvara kroz stotinu molitvi Majci Božijoj’. U njoj, on izlaže ideju da put kojim ulazimo u raj nije važan: važna stvar je ući. On nabraja vežbe spoljne pobožnosti prema Mariji koje otvaraju vrata raja. Između ostalog, ove vežbe se sastoje od davanja pozdrava Mariji ujutro i uveče; čestog nalažanja anđelima da je slave; izražavanja žudnje da joj se izgradi više hramova od svih onih koje su sagradili svi vladari zajedno; danonoćnog nošenja brojanice kao narukvice, Marijine slike, itd...

Ove navike su dovoljne da osiguraju naš spas i ukoliko bi Đavo, u času naše smrti, polagao pravo na našu dušu, samo bi trebali da ga podsetimo da je Marija odgovorna za nas i da on mora raščistiti stvari sa njom.“⁷

U svojim „*Pietas quotidiana erga S. D. Mariam*“, otac Pembr (Pemble) preporučuje sledeće: „Da udaramo ili išibamo sebe, i ponudimo svaki udar kao žrtvu Bogu, putem Marije da urežemo nožem sveto Marijino ime na našim grudima: da se pristojno pokrijemo preko noći tako da ne uvredimo Marijin nevin pogled; da kažete Devici da biste bili voljni da joj ponudite svoje mesto u raju da ona već nema svoje; da zaželite da nikad niste bili rođeni ili da idete u pakao u slučaju da Marija nije rođena; da nikad ne pojedete jabuku, jer se Marija sačuvala od greške da je okusi.“⁸

Sve ovo je napisano 1764. godine, ali je potrebno samo preleteti preko sličnih radova koji se danas objavljuju u velikim tiražima, ili samo preko katoličke štampe, da bi utvrdili činjenicu da

je, za dvesta godina, ovo suludo idolopoklonstvo samo raslo i cvetalo. Pokojni papa Pije XII se isticao - kad je obožavanje Marije u pitanju. Pod njegovom vladavinom, veliki deo rimske crkve je sledio njegov primer.

Povrh toga, Lojolini sinovi, koji su uvek brižni da se pokore duhu vremena, pokušavaju do danas da udovolje ovim srednjevekovnim detinjarijama, i postoji više rasprava koje su objavili neki od ovih dobrih otaca pod velikim pokroviteljstvom „Nacionalnog centra za naučna istraživanja“ (Centre National de la Recherche Scientifique) (C.N.R.S.)

Ako ovome dodamo obožavanje svetaca, slika, relikvija, pravdanje „čuda“, klanjanje Isusovom Srcu, imaćemo neku ideju o tom „misticizmu“ kojim se „dečije duše ispunjavaju“ kroz njihov kontakt sa majstorima „koji su zasićeni njime“ - kako je R. P. Čarmot napisao 1943. godine.

Nema drugog načina da se formiraju „elitni hrišćani“.

Ipak, ako su hteli da odnesu pobedu nad Univerzitetima, jezuitski fakulteti su morali da prošire obrazovanje i da uključe svetovne predmete, jer je Renesansa probudila žed za učenjem. Znamo da su to rado učinili, preuzevši sve neophodne mere da spreče da ovo obrazovanje ide protiv cilja njihovog učenja: održavanje umova u potpunoj pokornosti crkvi.

Zbog toga su njihovi učenici pre svega „okruženi“ ovom „velikom mrežom molitvi“, koja ne bi bila dovoljna da obrazovanje koje su pružali nije bilo tako pažljivo očišćeno od svih „krivovernih“ ideja i duha. Stoga su grčki i latinski (latinski je visoko cenjen na ovim fakultetima), bili izučavani radi njihove književne vrednosti; ali „antička“ pravoverna misao je bila izložena taman dovoljno da uspostavi takozvanu superiornu đaćku filozofiju. Ovi „humanisti“ koje su obrazovali bili su sposobni da sačine rasprave i latinske pesme, ali jedini gospodar njihovih misli je bio sveti Toma Akvinski (Thomas Aquinas), monah iz 13. veka.

Poslušajmo „Ratio Studiorum“, osnovni spis jezuitske pedagogije, i koji je citirao R. P. Čarmot: „Mi ćemo pažljivo odbaciti svetovne predmete koji nisu korisni za dobar moral i pobožnost. Sastavljaćemo poeziju; ali neka naši pesnici budu hrišćani, a ne

sledbenici pagana koji prizivaju muze, planinske nimfe, morske nimfe, Kaliopu, Apolona, itd... ili druge bogove i boginje. Štaviše, ako će ih pominjati, neka to rade samo da bi ih ismevali, jer su oni samo demoni..."⁹

Stoga bi sve nauke – a naročito prirodne, trebale biti proučavane na sličan način.

R. P. Čarmot je rekao o jednom jezuitskom profesoru 1943. godine: „On podučava nauke, ne zbog njih samih, već samo sa namerom da donesu veliku slavu Bogu, na način crkve. To je pravilo koje je uspostavio sveti Ignacije u svojim ‘Ustavima’.”¹⁰

I opet: „Kada govorimo o celoj kulturi, mi ne mislimo da podučavamo sve predmete i nauke, već dajemo književno i naučno obrazovanje koje nije čisto svetovno i neprobojno prema svetlosti Otkrivenja.”¹¹

Nastava koju su držali jezuiti je stoga bila obavezno više drečava nego temeljna, ili „formalistična“ kako je često nazivana. „Oni nisu verovali u slobodu, koja je bila smrtonosna kad je podučavanje u pitanju“, napisao je H. Bohmer.

„Istina je da su relativne vrednosti jezuitskog učenja iščezavale dok su se nauka i obrazovne metode razvijale i napredovale, na temelju šireg i dubljeg koncepta čovečanstva.” Bakl (Buckle) je rekao: „Što je civilizacija više napredovala, to su jezuiti više gubili tlo, ne samo zbog sopstvene dekadencije, već i zbog svih izmena u umovima onih oko njih... Tokom 16. veka, jezuiti su bili ispred, ali tokom 18. veka, bili su iza svog vremena.”¹²

Poglavlje 14

Moral jezuita

Osvajački duh njihovog Društva, vatrena želja da privuku svest ljudi i zadrže ga pod svojim ekskluzivnim uticajem, je mogla jedino prouzrokovati da jezuiti budu manje popustljivi prema pokajnicima od duhovnika iz drugih Redova ili običnog sveštenstva. „Mi ne hvatamo muve sirćetom“, opravdano kaže izreka.

Kao što smo već videli, Ignacije je izrazio istu ideju različitim pojmovima i njegovi sinovi su crpli inspiraciju iz nje. „Izvanredna aktivnost koju je Red sproveo na polju moralne teologije već pokazuje da je ova lukava nauka imala, za njega, mnogo veću praktičnu važnost od ostalih nauka.“¹³

Gospodin Bohmer, koji je napisao rečenicu koju smo upravo citirali, podseća nas da je ispovest bila vrlo retka tokom Srednjeg veka i verni su joj pribegavali samo u najtežim slučajevima. Ali težnja rimske crkve da sve nadgleda je učinila da se njeno praktikovanje širi i raste. U stvari, tokom 16. veka, ispovest je postala verska dužnost koja je morala biti redovno upražnjavana. Ignacije ju je smatrao vrlo bitnom i preporučio je svojim sledbenicima da se postaraju da je vernici što češće praktikuju.

„Rezultati ove metode su bili izvanredni. Jezuitski duhovnici su ubrzo svuda uživali isti ugled kao i jezuitski profesori, i ispovest su svi smatrali za simbol moći i aktivnosti Reda, kao profesorsku stolicu i latinsku gramatiku...”

„Ako pročitamo Ignacijeve upute u vezi sa ispovedanjem i moralnom teologijom, moramo priznati da je, od početka, Red bio pripremljen da grešnika tretira sa ljubaznošću, koji je kako je

vreme prolazilo pokazivao sve više popustljivosti dok se ova ljubaznost degenerisala u nemar...”

„Lako možemo razumeti zašto ih je ova mudra popustljivost učinila tako uspešnim ispovediocima. Na taj način su osvojili naklonost plemića i uticajnih osoba ovog sveta kojima je pokroviteljstvo duhovnika bilo važnije nego masi običnih grešnika.”

„Dvorovi Srednjeg veka nisu nikad imali svemoćne ispovedioce. Ova karakteristična figura se pojavila u životu dvorova tek u modernim vremenima, a upravo je jezuitski Red ubacio svuda.“¹⁴

Gospodin Bohmer piše: „Tokom 17. veka, ovi duhovnici ne samo da su izborili značajan politički uticaj svuda, nego su čak prihvatili, nekad otvoreno, politička mesta ili funkcije. Tada je otac Nejdhart (Neidhart) preuzeo upravljanje politikom Španije kao 'premijer i Veliki Inkvizitor'; otac Fernandez je seo i ovlašćen je da govori i glasa u Veću Portugalije; otac La Čaiz (La Chaise) i njegovi naslednici su držali funkcije ministara crkvenih poslova na francuskom dvoru. Setimo se i uloge koju su odigrali sveštenici u opštoj politici, čak i izvan ispovedaonice: otac Posevino kao papski izaslanik u Švedskoj, Poljskoj i Rusiji; otac Petre, ministar u Engleskoj; otac Vota kao lični savetnik Jana Sobjeskog i 'tvorac kraljeva' u Poljskoj, kao posrednik kada je Pruska postala kraljevina; mora se priznati da nijedan Red nije pokazao toliko interesa i talenta za politiku, i razvio toliko aktivnosti u njoj kao jezuitski Red.“¹⁵

„Ako je 'popustljivost' ovih ispovedilaca prema njihovim dostojanstvenim pokajnicima puno pomogla interesima Reda i rimske Kurije, isto je bilo u skromnijim sferama u kojima su sveštenici koristili slične prikladne metode. Sa svojim pedantnim, a čak i spletkaroškim duhom, koga su nasledili od svog osnivača, poznati 'kazuisti' kao što je Eskobar (Escobar), Marijana (Mariana), Sančez (Sanchez), Buzenbaum (Busenbaum), itd, predali su se proučavanju svakog pravila iscrpno, i njihovoj primeni u svim slučajevima koji bi mogli biti izneti na sudu kajanja; njihove rasprave o 'moralnoj teologiji' su dale Društvu univerzalnu reputaciju iako je njihova prepredenost da izobličie i izvitopere najočiglednije moralne obaveze bila tako jasna.

Evo nekih primera ovih akrobacija: Božiji Zakon propisuje: 'Ne svedoči lažno.'

'Lažno svedočenje je samo ako onaj koji je pod zakletvom koristi reči za koje zna da će obmanuti sudiju. Korišćenje dvosmislenih izraza je stoga dozvoljeno, a čak i mentalno uzdržavanje kao izgovor u nekim situacijama...' 'Ako muž pita svoju ženu preljubicu da li je prekršila bračni ugovor, ona može reći 'ne' bez oklevanja, jer taj ugovor još postoji. Jednom kada je dobila razrešenje na ispovedi, može reći 'Bez greha sam', ako, dok to govori, misli o tom razrešenju koje je preuzelo teret njenog greha. Ako je njen muž i dalje sumnjičav, može ga uveriti govoreći mu da nije počinila preljubu, i ako doda (šapatom) preljubu koju je obavezna da ispovedi.'

Nije teško zamisliti da je takva teorija bila uspešna kod njihovih prelepih pokajničkih dama!

U stvari, njihovi galantni kavaljeri su tretirani jednako dobro: „Božji zakon nalaže: 'Ne učini zločin ubistva'. Ali ne znači da svaki čovek koji ubije greši po pravilu. Na primer, ako je plemiću zaprečeno udarcima ili batinama, on može ubiti svog napadača; ali naravno ovo pravilo je samo za plemića, a ne za građanina, jer nije ništa sramno za običnog čoveka da dobije batine... Na isti način, sluga koji pomaže svom gospodaru da zavede mladu devojkicu ne čini smrtni greh ako se može suočiti sa ozbiljnim sankcijama i lošim postupanjem u slučaju da ga ona odbije. Ako je mlada devojkica trudna, pobačaj može biti podstaknut ako je njena krivica uzrok sramote za nju ili za člana sveštenstva.“¹⁷

Što se tiče oca Benzija, on je imao svoj „minut slave“ kada je proglasio: „Samo je blaga uvreda opipati grudi časne sestre“, i, zbog toga, jezuiti su dobili nadimak „bradavičasti teolozi“.

Ali, kad je ovo u pitanju, poznati kazuista Tomas Lanč (Thomas Lanchz), zaslužuje nagradu za svoj traktat „De Matrimonio“, u kojem pobožni autor razmatra sa sramnim detaljima sve oblike „bludnog greha“.

Takođe, proučimo detaljnije te prigodne principe po pitanju politike, posebno one povezane sa opravdanjem ubistva „tirana“ koji su krivi za ravnodušnost prema interesima Svete Stolice. Gospodin Bohmer ima da kaže ovo: „Kao što smo upravo videli,

nije teško zaštititi se od smrtnog greha. Zavisno od okolnosti, samo moramo da koristimo odlična sredstva koja su oci dozvolili: 'dvosmislenost, umnu uzdržanost, lukavu teoriju kontrole namera', i bićemo sposobni da počinimo, bez greha, činove koje neupućene mase smatraju zločinom, ali u kojima čak ni najstrožiji otac neće moći da nađe atom smrtnog greha."¹⁸

Među najkriminalnijim jezuitskim principima nalazi se jedan koji je podigao javni gnev do najviše tačke i zaslužuje da bude razmotren; to je: „Monahu ili svešteniku je dozvoljeno da ubije one koji su spremni da oklevetaju njega ili njegovu zajednicu.“

Znači, Red daje sebi pravo da eliminiše svoje suparnike, a čak i bivše članove koji su, izašavši, postali previše pričljivi. Ovaj biser se nalazi u „Teologiji“ oca L'Amija.

Još je jedan slučaj u kome ovaj princip nalazi primenu. Isti ovaj jezuita je bio dovoljno ciničan da napiše: „Ako sveštenik, popuštajući iskušenju, zlostavlja ženu i ona razglasi šta se desilo i tako ga obeščasti, on je može ubiti da izbegne sramotu!“

Drugi Lojolin sin, koga je citirao „Le grand flambeau“ Karamuel (Caramuel), misli da ovaj princip mora biti podržavan i branjen: „Sveštenik ga može koristiti kao izgovor da ubije ženu i sačuva svoju čast“.

Ova čudovišna teorija je korišćena kao pokriće za mnoge zločine koje su počinili duhovnici, i verovatno je bila, 1956, razlog, ako ne i uzrok, tužne afere sveštenika Uruffea.

Poglavlje 15

Sumrak Društva

Uspeh koji je Isusovo društvo postiglo u Evropi i dalekim zemljama, iako prošaran nekim neuspesima, osigurao im je nadmoćnu poziciju na duže vreme. Ali, kao što smo već pomenuli, vreme nije radilo u njihovu korist. Kako su se ideje razvijale i napredak nauke težio da oslobodi duh, obični ljudi i vladari su sve teže podnosili uticaj ovih šampiona „teokratije“. Takođe, mnoge zloupotrebe, proistekle iz uspeha, naškodile su Društvu iznutra. Uz politiku u koju su bili duboko upetljani kao što smo videli, na štetu nacionalnih interesa, njihova proždrljiva aktivnost se uskoro osetila i u domenu ekonomije.

„Oci su se previše umešali u poslove koji nemaju veze sa religijom, u trgovinu, razmenu, kao likvidatori stečaja. Rimski univerzitet, koji je trebao da ostane intelektualni i moralni model svih jezuitskih univerziteta imao je odeću pravljenju u velikim količinama u Macerati i prodavao je na sajmovima po niskoj ceni. Njihovi centri u Indiji, Antilima, Meksiku i Brazilu su ubrzo započeli trgovinu kolonijalnim proizvodima. Na Martiniku prokurator je napravio ogromne plantaže koje su obrađivali crni robovi.“¹⁹

Ovo je komercijalna strana inostranih misija koje su iste i danas. Rimsk crkva nikad nije zazirala od izvlačenja svetovne zarade od svojih „duhovnih“ osvajanja. Kad je to u pitanju, jezuiti su bili baš kao skoro svi drugi religijski Redovi; čak su ih nadmašili. U svakom slučaju, znamo da su, do nedavno, beli sveštenici bili među najbogatijim zemljoposjednicima u Severnoj Africi.

Lojolini sinovi su bili podjednako žestoko aktivni u iskorištavanju „paganske“ radne snage kao i u osvajanju njihovih duša. „U Meksiku su imali rudnike srebra i rafinerije šećera; u Paragvaju, plantaže čaja i kakaa, fabrike ćilima; takođe su gajili stoku i izvozili 80.000 mazgi svake godine.“²⁰

Kao što možemo videti, obraćenje njihove „crvene dece“ je bila dobar izvor prihoda. A da bi stekli još veći profit, oci se nisu ustručavali da orobe državnu riznicu, što se može videti u poznatoj priči o takozvanim kutijama čokolade istovarenim u Kardiku (Cadix) koje su bile pune zlatnog praha.

Biskup Palafox (Palafox), koga je papa Inocencije VIII poslao u funkciji apostolskog posetioca, napisao mu je 1647: „Svo blago Južne Amerike je u rukama jezuita.“

Finansijski poslovi su bili podjednako pogodni. „U Rimu, riznice Reda su vršile uplate portugalskoj ambasadi u ime portugalske vlade. Kada je Avgust le Fort (August le Fort) otišao u Poljsku, bečki oci su otvorili kreditni račun za ovog korisnog vladara kod jezuita Varšave. U Kini, oci su pozajmljivali novac trgovcima sa kamatom od 25, 50, a čak i 100%.“²¹

Skandalozna pohlepa Reda, njihov labav moral, stalne političke intrige i takođe njihovo prisvajanje povlastica običnog sveštenstva, pobudilo je smrtno neprijateljstvo i mržnju svuda. Među višim slojevima, postali su vrlo ozloglašeni, i u Francuskoj su njihovi naponi da održe ljude u formalističkoj i sujevernoj pobožnosti dali maha neminovnom oslobađanju umova.

Ipak, materijalno blagostanje koje je uživalo Društvo, dobijene pozicije na dvorovima i posebno podrška Svete Stolice za koju su mislili da je nepokolebljiva, održala je jezuite potpuno osiguranim, čak i u predvečerje njihove propasti. Nisu li već prošli kroz nekoliko oluja, preživeli oko trideset proterivanja od vremena svog osnivanja do sredine 18. veka? Skoro svaki put, vratili su se pre ili kasnije da ponovo zauzmu svoje izgubljene pozicije.

Ali ovo novo pomračenje je pretilo da, ovog puta, bude skoro potpuno i trajalo je preko četrdeset godina.

Neobična stvar je da je prvi napad na moćno Društvo došao iz apsolutno katoličke Portugalije, jednog od njihovih najvažni-

jih uporišta u Evropi. Uticaj koji je nad njom imala Engleska od početka veka je verovatno bio jedan od uzroka tog ustanka.

Dogovor koji je utvrđivao granice u Americi, sklopljen između Španije i Portugalije 1750. godine, dao je Portugaliji vrlo veliku teritoriju istočno od reke Urugvaj gde su jezuiti poslovali. Kao posledica, sveštenici su morali da se povuku sa svojim preobraćenicima na drugu stranu nove granice, na špansku teritoriju. Stoga su naoružali svoje Gvaranije, povelili dugotrajni gerilski rat i uspeali da ostanu gospodari zemlje koja je vraćena Španiji.

Markiz od Pombala, portugalski premijer, bio je vrlo uvređen. Pored toga, ovaj bivši jezuitski učenik nije zadržao njihov „pečat“ i nadahnjivao se francuskim i engleskim filozofima radije nego svojim starim nastavnicima. Godine 1757, oterao je jezuitske duhovnike od kraljevske porodice i zabranio je članovima Društva da drže propovedi. Nakon nekoliko sporova sa njima, izdao je javne pamflete - od kojih je jedan bio „Kratak izveštaj o jezuitskom kraljevstvu u Paragvaju“ koji je napravio dosta buke - pokrenuo je ispitivanje njihovog rukovođenja od strane pape Benedikta XIV i konačno je proterao Društvo sa svih svojih teritorija.

Događaj je uzrokovao senzaciju u Evropi, a posebno u Francuskoj gde je, ubrzo, otac La Valet bankrotirao; on je bio „biznismen“ koji je izvodio velike transakcije u šećeru i kafi za Društvo. Odbijanje Društva da plati njegove dugove bilo je fatalno. Parlament, nezadovoljan građanskom osudom, pregledao je njihove Ustave, proglasio njihovu upravu u Francuskoj nelegalnom i osudio dvadeset četiri dela jezuitskih autora. Šestog aprila 1762, izdao je „nalog za hapšenje“ (optužnicu) sa sledećim navodima: „Gore pomenuti Institut je neprihvatljiv u bilo kojoj civilizovanoj državi, jer je njegova priroda neprijateljska prema svakoj duhovnoj i svetovnoj vlasti; koji nastoji da se ubaci u crkvu i državu, pod prihvatljivim paravanom religijskog Instituta, ne kao Red stvarno željan širenja jevanđeljskog savršenstva, već kao političko telo koje neumorno radi na potkopavanju svake vlasti, putem svih vrsta indirektnih, tajnih i podmuklih sredstava...“ U zaključku, jezuitska doktrina je opisana kao: „perverzna, uništitelj svih verskih i časnih načela, uvredljiva za hrišćanski

moral, kobna po građansko društvo, neprijateljska prema dobri-
ma nacije, kraljevskoj moći, a čak i bezbednosti vladara i pokor-
nosti njihovih podanika; sposobna da pokrene najveće nereda u
državi, stvori i održava najgori oblik iskvarenosti u ljudskim srci-
ma“. U Francuskoj, imovina Društva je zaplenjena u korist
Krone i nijednom članu nije dozvoljeno da ostane u kraljevstvu
osim ako se ne odrekne svoje zakletve i zakune da će se
podvrgnuti osnovnim pravilima francuskog sveštenstva.

U Rimu, jezuitski general, Riči, dobio je od pape Klimenta XIII
bulu koja potvrđuje privilegije Reda i proglašava njihovu nevi-
nost. Ali bilo je kasno. U Španiji, Burboni su ukinuli sve uprave
Društva, one matične kao i kolonijalne. Tako je skončala jezuit-
ska država Paragvaj. Uprave Napulja, Parme, a čak i Veliki Maj-
stor Malte, su takođe proterali Lojoline sinove sa svojih teritori-
ja. Njih 6.000 koji su bili u Španiji imalo je čudno iskustvo nakon
što su odvedeni u zatvor: „Kralj Karlo III je poslao sve zatvoreni-
ke papi sa velikim pismom u kome je napisao da ih je ‘stavio pod
mudru i neposrednu kontrolu Vaše Svetosti’. Ali, kada su nitkovi
trebali da se iskrcaju u Civiti Večiji (Civita-Vecchia), dočekani su
sa kišom topovskih đuladi po naređenju sopstvenog generala
koji je već morao da pazi na portugalske jezuite, pa ne bi mogao
ni da ih hrani. Uspeli su samo da im nađu jedno utočište na
Korzici.“²²

„Papa Kliment XIII, izabran 6. jula 1758. godine, dugo je odo-
levao upornim zahtevima nekoliko nacija koje su zahtevale suz-
bijanje jezuita. Popustio je i već je bio zakazao biskupsku skup-
štinu za 3. februar 1769. kada je trebao da kaže kardinalima za
svoju rezoluciju koja će biti usaglašena sa željama ovih dvorova;
u noći pre tog posebnog dana, odjednom mu je pozlilo dok je
išao u krevet i viknuo je: ‘Umirem...’ Vrlo je opasna stvar napasti
jezuite!“²³

Sazvana je konklava, koja je trajala tri meseca. Konačno, kar-
dinal Ganganeli je stavio papsku mitru i odabrao ime Kliment
XIV. Dvorovi koji su proterali jezuite su nastavili da traže potpu-
no suzbijanje Društva. Ali papstvo nije žurilo da ukine ovaj
osnovni alat za sprovođenje sopstvene politike, i prošle su četiri
godine pre nego što je Kliment XIV, prinuđen čvrstim stavom

svojih protivnika, koji su zauzeli neke od papskih država, konačno potpisao Obaveštenje o ukidanju: „Dominus ac Redemptor“ 1773. godine. Riči, general Reda, je čak bio zatvoren u zamku San Anđelo gde je i umro nekoliko godina kasnije.

„Jezuiti su se samo pretvarali da se pokoravaju toj presudi koja ih je rashodovala... Napisali su bezbrojne pamflete protiv pape i da bi pokrenuli pobunu, izrekli su nebrojene laži i klevete u vezi takozvanih zločina, koji su navodno izvršeni prilikom zaplene njihove imovine u Rimu.“²⁴

Klimentovu smrt, četrnaest meseci kasnije, deo evropskog mnjenja pripisao je njima.

„Jezuiti, barem u principu, nisu više postojali; ali Kliment XIV je vrlo dobro znao da, potpisivanjem njihove smrtne presude, potpisuje i svoju: ‘Ovo njihovo potiskivanje je konačno urađeno’, uzviknuo je, ‘i nije mi žao zbog toga... Ponovo bih to uradio da nije već urađeno; ali ovo suzbijanje će me ubiti’.“²⁵

Papa Ganganel je bio u pravu; ubrzo, na zidovima palate su počeli da se pojavljuju plakati koji su nepromenljivo prikazivali ovih pet slova: I.S.S.S.V., i svi su se pitali šta znače. Kliment je odmah shvatio i smelo je izjavio: „To znači „In Settembre, Sara Sede Vacante“ (U septembru, Stolica će biti neupražnjena), (papa će biti mrtav).“²⁶

Evo još jednog svedočenja: „Papa Ganganeli nije poživio dugo nakon suzbijanja jezuita“, rekao je Skipion de Riči (Scipion de Ricci). „Izveštaj o njegovoj bolesti i smrti koji je ministar za Španiju u Rimu poslao madridskom dvoru, je dokazao da je bio otrovan; koliko mi znamo, ni kardinali, niti novi papa, nisu pokrenuli istragu o ovome. Izvršilac ovog gnusnog dela je uspeo da izbegne zemaljsku presudu, ali neće uspeti da izmakne Božjoj pravdi!“²⁷

„Mi možemo pouzdano potvrditi da je 22. septembra 1774. papa Kliment XIV preminuo od trovanja.“²⁸

U međuvremenu, austrijska carica, Marija Terezija, je takođe proterala jezuite iz svih svojih država. Bili su dobrodošli samo u zemljama Fridriha od Pruske i Ekatarine II, ruske carice, kao nastavnici. Ali, u Pruskoj su uspeli da ostanu samo deset godina,

do 1786. Rusija im je bila naklonjena duže, ali i tamo su, iz istog razloga, na kraju pobudili neprijateljstvo vlade.

„...Potiskivanje raskola i usmeravanje Rusije ka papi ih je privuklo kao što lampa privlači moljca. Pokrenuli su aktivni propagandni program u vojsci i aristokratiji i borili su se protiv Biblijskog društva koje je stvorio Car. Postigli su nekoliko pobeda i preobratili su princa Galicina, nećaka ministra bogoslužjenja. Tad je Car intervenisao i imamo Ukaz od 20. decembra 1815.“²⁹

Nema potrebe spominjati da je osnov ovog Ukaza, koji je proterao jezuite iz Petrovgrada i Moskve, bio isti kao i u svim drugim zemljama. „Došli smo do zaključka da nisu ispunili obaveze koje su očekivane od njih... Umesto da žive kao miroljubivi stanovnici u stranoj zemlji, omeli su grčko hrišćanstvo koje je još od drevnih vremena preovladavalo u Našem carstvu i na kojoj počiva mir i sreća naroda pod Našim žezlom. Zloupotrebili su poverenje koje im je dato i udaljili su od našeg bogoslužjenja omladinu poverenu im i nedosledne žene... Nismo iznenađeni što je ovaj verski Red izbačen iz svake zemlje i da njihove delatnosti nisu nigde tolerisane.“²⁹

Godine 1820. konačno, opšte mere su preuzete da se izbace iz čitave Rusije.

Ali, zbog političkih događaja koji su im išli u korist, opet su zakoračili stopalom u zapadnu Evropu kada je papa Pije VII svečano ponovo uspostavio njihov Red 1814. godine.

Političku važnost ove odluke je jasno izrazio M. Danijel Rops (M. Daniel-Rops), veliki prijatelj jezuita. Napisao je, u vezi „ponovnog pojavljivanja Lojolinih sinova“: „Nemoguće je u tome ne videti očigledan čin kontrarevolucije.“³⁰

Poglavlje 16

Preporod Isusovog Društva tokom 19. veka

Pomenuli smo da, kada je papa Kliment XIV bio primoran da potisne jezuitski Red, navodno je rekao: „Odsekao sam svoju desnu ruku“. Rečenica izgleda prilično verovatno. Svetoj Stolici je sigurno bilo teško da se razdvoji od svoga najvažnijeg alata za dominaciju svetom. Sramotu Reda, političku meru nametnutu okolnostima, postepeno su ublažili naslednici pape Klimenta XIV: papa Pije VI i papa Pije VII; iako je zvanično pomračenje jezuita trajalo četrdeset godina, zbog nemira u Evropi proisteklih iz Francuske Revolucije, ono nikada nije bilo potpuno. „Većina jezuita je ostala u Austriji, Francuskoj, Španiji, Italiji, mešajući se sa klerom. Nalazili su se jedni sa drugima ili se okupljali u većem broju kad god je bilo moguće. Godine 1794, Žan de Turneli (Jean de Tournely) je osnovao Društvo Svetog Srca u Belgiji kao obrazovno telo, u koje se učlanio veliki broj jezuita. Tri godine kasnije, Tirolac Pakanari (Paccanari), koji je mislio da je drugi Lojola, osnovao je Društvo Braće Vere. Godine 1799, ova dva Društva su se sjedinila, sa ocem Klarivijereom (Clariviere) na čelu; on je bio jedini preživeli francuski jezuita. Godine 1803. priključili su se ruskim jezuitima. Nešto skladno se ponovo vraćalo u život, ali mase, a čak i većina političara, to nisu ispočetka prepoznali.“³¹

Prva francuska Republika, a onda i Carstvo, je ponovo dalo Isusovom Društvu neočekivano poverenje; to je bila odbrambena reakcija protiv novih ideja koje su se širile u drevnim monarhijama. Napoleon I je opisao Društvo kao „veoma opasno; ono nikad neće biti dozvoljeno u Carstvu“. Ali, kada je Sveta alijansa

trijumfovala, novi „monarsi“ nisu prezreli pomoć ovih apsolutista u vraćanju ljudi strogoj pokornosti.

Ali vremena su se promenila. Sav trud dobrih otaca je samo mogao usporiti, a ne i zaustaviti širenje liberalnih ideja i njihovi naponi su više bili štetni nego korisni. U Francuskoj, Restauracija je to iskusila na gorak način. Luj XVIII, nevernik i pametan političar, pokušao je da obuzda uspon „ultraša“ koliko god je mogao. Ali pod Karlom X, ograničenim i vrlo posvećenim, jezuiti su lako prošli. Zakon koji ih je proterao 1764. se i dalje primenjivao. Nema veze. Oni su oživali čuvenu „Kongregaciju“, prvu vrstu Opus Dei-a. Ovo pobožno bratstvo, sačinjeno od duhovnika i laika, je bilo posvuda, težeći da „pročisti“ vojsku, sudski kolegijum, upravu, nastavničku profesiju; držali su „misije“ širom zemlje, podižući spomen-krstove gde god bi otišli; od kojih mnogi postoje i danas; podstakli su vernike da se bore protiv nevernika i toliko su postali ispunjeni mržnjom da je i vrlo katolički i vrlo legalistički Monlosjer (Montlosier) uzviknuo:

„Naši misionari su zapalili vatru svuda. Ako nešto treba da nam se pošalje, radije bismo prihvatili marselsku kugu nego još misionara.“

Godine 1828. Karlo X je oduzeo Redu pravo da podučava, ali je bilo prekasno. Dinastija je srušena 1830.

Omrznuti i osramoćeni, Lojolini sinovi su ipak ostali u Francuskoj, ali prerušeni, pošto je Red i dalje bio zvanično ukinut. Luj Filip (Louis-Philippe) i Napoleon III su ih tolerisali. Republika ih je rasturila jedino 1880. godine, pod upravom Julija Ferija (Julesa Ferryja). Zatvaranje njihovih uprava je imalo efekta samo 1901. godine, po zakonu o razdvajanju.

Tokom 19. veka, istorija Društva u Americi i polovini Evrope je bila podjednako puna uspona i padova kao i u prošlosti, dok su se borili sa novim idejama.

„Gde god su slobodoumni ljudi izvojevali pobjede, jezuiti su bili proterani. Nasuprot tome, kada bi druga strana pobedila, ponovo su se utvrdili da brane presto i oltar. Dakle, bili su proterani iz Portugalije 1834, Španije 1820, 1835, i 1868, iz Švajcarske 1848, Nemačke 1872, i Francuske 1880, i 1901.“

„U Italiji, počevši od 1859. svi njihovi fakulteti i ustanove su im postepeno oduzimani, toliko da su bili prisiljeni da zaustave sve aktivnosti propisane u njihovim zakonima. Ista stvar se dogodila u republikama Latinske Amerike. Red je izbačen iz Gvatemale 1872, Meksika 1873, Brazila 1874, Ekvadora i Kolumbije 1875, i Kostarike 1884.”

„Jedine zemlje u kojima su jezuiti živeli u miru su bile države u kojima je protestantizam bio u većini: Engleskoj, Švedskoj, Danskoj, Sjedinjenim Američkim Državama. Možda je iznenađujuće na prvi pogled, ali objašnjenje leži u činjenici da, u ovim državama, oci nikad nisu mogli da steknu politički uticaj. Bez ikakve sumnje, prihvatili su tu činjenicu više zbog nužde nego zbog odobravanja. U suprotnom, iskoristili bi svaku priliku da utiču na zakonodavstvo i upravu, na direktan način manevrišući vladajućim slojevima, ili indirektno konstantno komešajući katoličke mase.“³²

Da budemo iskreni, ovaj imunitet protestantskih država od jezuitske delatnosti je bio daleko od potpunog.

„U Sjedinjenim Državama“, napisao je M. Fulop-Miller, „Društvo je razvilo sistematsku i plodonosnu aktivnost na duže vreme, kako ono nije sprečavano nikakvim zakonima... Nisam srećan zbog preporoda jezuita“, napisao je bivši predsednik Unije Džon Adams (John Adams) svom nasledniku Tomasu Džefersonu (Thomas Jefferson), 1816. godine. „Rojevi tih vojnika će se predstavljati kao stampari, pisci, izdavači, školski nastavnici, itd. Ako je ijedno udruženje ljudi zaslužilo večno prokletstvo, na ovoj zemlji i u paklu, to je Lojolino Društvo. Ipak, sa našim sistemom verske slobode, možemo im samo ponuditi utočište...“ Džeferson je odgovorio svom prethodniku: „Kao i Vi, protivim se ponovnom utvrđivanju jezuita koji čine da svetlo ustupi mesto tami.“³³

Izraženi strahovi će se pokazati opravdanim, jedan vek kasnije, kao što ćemo videti.

Poglavlje 17

Drugo Carstvo i Zakon iz Faloksa - rat 1870.

U prethodnom poglavlju smo pomenuli veliku toleranciju koju je uživalo Isusovo Društvo u Francuskoj, pod Napoleonom III, čak iako je bilo zvanično zabranjeno. U svakom slučaju, nije moglo biti drugačije, jer je režim dugovao svoje postojanje – većim delom – rimskoj crkvi čija podrška nikad nije nedostajala, dokle god je režim trajao. Ali to će skupo koštati Francusku.

Čitaoci publikacije „Progres du Pas-de-Calais“, za koju je budući car napisao nekoliko članaka 1843. i 1844. godine, ga tada nisu mogli sumnjičiti za blagost prema „ultramontanizmu“ (ultrapapizmu), sudeći po sledećem:

„Sveštenstvo zahteva, pod slobodom podučavanja, pravo da podučava omladinu. Država, u drugu ruku, zahteva pravo da upravlja javnim obrazovanjem prema svojim interesima. Ova borba je rezultat različitih mišljenja, ideja i osećanja između vlade i crkve. Oboje žele da utiču na nove generacije, koje dolaze iz suprotnih pravaca, na svoju korist. Mi ne verujemo, za razliku od jednog dobro znanog govornika, da sve veze između sveštenstva i civilne vlasti moraju biti prekinute da bi se zaustavilo ovo razmimoilaženje. Nažalost, francuski ministri vera su uglavnom suprotstavljeni demokratskim interesima; dozvoliti im da grade škole bez kontrole je ohrabrivanje da podučavaju ljude mržnji prema revoluciji i slobodi.“

I opet: „Sveštenstvo će prestati da bude ultramontansko kada ih neko primora da budu odgojeni na savremen način i da se kreću među ljudima, stičući svoje obrazovanje tamo gde i obični građani.“

Govoreći o načinu na koji su nemački sveštenici bili obučavani, autor objašnjava svoja razmišljanja na sledeći način: „Umesto da budu odsečeni od ostatka sveta, od malih nogu, i da im tako na bogosloviji bude usađena mržnja prema društvu u kom moraju da žive, oni bi odmah naučili da budu građani, pre nego sveštenici.“³⁴

Ovo nije ohrabrilo politički klerikalizam za budućeg vladara, onda „Karbonarija“ (italijanski revolucionari). Ali ambicija da sedne na tron ga je ubrzo učinila pokornijim Rimu. Nije li mu sam Rim pomogao da napravi prvi korak?

„Nakon što je postao predsednik Republike 10. decembra 1848. godine, Luj Napoleon Bonaparta (Louis Napoleon Bonaparte) okuplja nekoliko ministara oko sebe, od kojih je jedan M. de Faluks (M. de Falloux.). Ko je ovaj de Faluks? Jezuitsko oruđe... 4. januara 1849. godine, on osniva komisiju čiji je zadatak ‘pripremanje velike zakonodavne reforme primarnog i sekundarnog obrazovanja’... U toku rasprave, M. Kosin (M. Cousin) uzima slobodu da napomene da je Crkva možda pogrešila što vezuje svoju sudbinu za jezuite. Monsinjur Dupanloup energično brani Društvo... Bio je u pripremi Zakon o obrazovanju koji će ih ‘izmiriti’ sa jezuitima. U prošlosti, Država i Univerzitet su bili zaštićeni od invazija jezuita; pogrešili smo i bili smo nepravedni; zahtevali smo da vlada primeni svoje zakone protiv ovih agenata iz strane vlade i tražimo njihov oproštaj za to. Oni su dobri građani koji su bili oklevetani i loše procenjeni; šta možemo da učinimo da im iskažemo poštovanje i čast koju zaslužuju?”

„Da stavimo u njihove ruke podučavanje mladih generacija.“

„Ovo je u stvari cilj zakona od 15. marta 1850. Ovaj zakon uspostavlja nadležno Veće za javnu nastavu u kojem sveštenstvo dominira (prvi član); on čini kler gospodarima škola (član 44); on daje verskim udruženjima pravo da otvaraju slobodne škole, bez obaveze da objašnjavaju neodobrene zajednice (jezuite), (član 17,2); on kaže da su pisma poslušnosti njihove diplome (član 49); M. Vartolomej Sen-Hilari (M. Barthelemy Saint-Hilaire) pokušava bezuspešno da objasni da je namera autora tog projekta davanje monopola sveštenstvu, i da bi taj zakon bio

smrtonosan po Univerzitet... Viktor Igo (Victor Hugo) uzvikuje, takođe uzaludno: 'Ovaj zakon je monopol u rukama onih koji pokušavaju da učine da podučavanje proistekne iz crkvene riznice i vlada iz ispovedaonice'.³⁵

Ali sabor ignoriše ove proteste. On više voli da sluša M. De Monalemberta koji uzvikuje: „Bićemo progutani ako istog trenutka ne zaustavimo rasprostranjeni trend racionalizma i demagogije; koji može biti zaustavljen samo uz pomoć Crkve.“

„Monalembert dodaje ove reči da osigura da je smisao ovog zakona dobro opisan: 'Demorališućoj i bezvlasnoj armiji učitelja moramo suprotstaviti armiju sveštenstva.' Zakon je donet. Nikad pre u Francuskoj jezuiti nisu izvojevali potpuniju pobedu.

Monalembert je ponosno to priznao... Rekao je: 'Ja branim pravdu podržavajući koliko god je moguće vladu Republike, koja je toliko učinila da sačuva red i održi jedinstvo francuskog naroda; takođe je učinila više usluga katoličkoj crkvi od bilo koje druge vlade tokom poslednja dva veka'.³⁶

Sve ovo se dogodilo pre više od sto godina, ali izgleda dosta poznato i danas. Ali hajde da vidimo kako se „Republika“, kojom je upravljao princ Luj Napoleon, ponašala u međunarodnim okvirima.

Revolucija 1848. je, pored ostalih posledica u Evropi, podstakla ustanak Rimljana protiv pape Pija IX, njihovog svetovnog vladara, koji je pobjegao u Gete (Gaete). Proglašena je Rimaska Republika. Kroz skandalozni paradoks, Francuska Republika je, u dogovoru sa Austrijancima i napuljskim kraljem, vratila na presto nepoželjnog vladara.

„Puk francuske vojske je opkolio Rim, preuzeo ga 2. juna 1849. godine, i vratio papsku vlast koja je uspela da se održi uz pomoć francuske okupacione divizije koja je napustila Rim tek nakon prvih katastrofa Francusko-pruskog rata 1870.“³⁷

Ovaj početak je mnogo obećavao.

„Državni udar 2. decembra 1851. doveo je do proglašenja Carstva. Luj Napoleon, predsednik Republike je favorizovao jezuite na svaki način. Sada kao car, ništa nije odbijao svojim saučesnicima i saveznicima. Sveštenstvo je prosipalo svoje blagoslove i 'Te Deum' obilato na pokolje i progone od 2. decembra.

Na čoveka koji je bio odgovoran za ovu čudovišnu zasedu, gledalo se kao na spasitelja koga je poslalo Providenje: 'Pariski nadbiskup, monsinjor Sibour, koji je video masakre na bulevaru, uzvikuje:

'Čovek koga je Bog pripremio je došao; Božji prst nikad nije bio vidljiviji nego u događajima koji su ostvarili ovako dobre rezultate.'

Biskup Senflora (Saint-Floura) je rekao sa svoje propovedao-nice: 'Bog je pokazao na Luja Napoleona; On ga je već izabrao da bude car. Da, draga moja braćo, Bog ga je posvetio ranije kroz blagoslov Njegovih kardinala i sveštenika; On ga je sam progla-sio; zar ne možemo da prepoznamo Božjeg izabranika?'

Biskup Neversa je lažno pozdravio 'Vidljivi instrument Providenja'. Ova bedna dodvoravanja, koja bi još mogla da se nagomilavaju, zaslužila su nagradu. Ta nagrada je bila potpuna sloboda data jezuitima dok je god Carstvo trajalo. Isusovo Društvo je doslovno bilo gospodar Francuske osamnaest godina... ono se obogatilo, umnožilo svoje ustanove i raširilo svoj uticaj. Njihovo delovanje se osetilo u svim važnim događajima tog vre-mena, posebno u ekspediciji za Meksiko i objavi rata iz 1870.³⁸

„Carstvo znači mir“, izjavio je novi vladar. Ali, dve nepune godine nakon što je stupio na presto, počeo je prvi od ratova koji su dolazili jedan za drugim do kraja njegove vladavine; istorija bi mogla posmatrati uzroke koji su izazvali ove ratove kao nepove-zane, ako ne bismo videli šta ih je ujedinilo: odbrana interesa rimske crkve. Krimski rat, prvi od ovih mahnitih poduhvata koji je oslabio državu i nije bio nacionalno koristan, je karakterističan primer.

Nije neki antiklerikalac, već je Abi Brugeret (Abbe Brugerette) napisao: „Moramo pročitati govore koje je poznati Teatin (The-atine) (otac Ventura) održao u kapeli Les Tulijer (Les Tuileries) tokom Velikog posta 1857. Nazvao je obnovu Carstva - Božjim poslom... i hvalio je Napoleona III što je odbranio religiju na Krimu i učinio da veliki dani Krstaških ratova zasijaju drugi put na Istoku... Krimski rat je ocenjen kao usluga rimskoj ekspedici-ji... Veličalo ga je svo sveštenstvo, puno divljenja prema verskoj strasti trupa koje su opkolile Sevastopolj. Sanbeve (Saint-Beuve)

je dirljivo pripovedao kako je Napoleon III poslao sliku Device francuskoj floti.³⁹

Šta je bila ova ekspedicija koja je podstakla entuzijazam klera? M. Paul Leon, član Instituta, objašnjava: „Prepirka između monaha oživljava pitanje Istoka: rođeno je iz suparništva između latinske i pravoslavne crkve u vezi zaštite svetih mesta (u Palestini). Ko bi pazio na vitlejemske crkve, čuvao ključeve, upravljao radom? Kako je moguće da tako mala sporna pitanja mogu okrenuti dva velika carstva jedno protiv drugog?... Ali, iza latinskih monaha je francuska katolička stranka, obezbeđena drevnim povlasticama i koja podržava novi režim; a iza rastućih zahteva pravoslavnih, koji su se umnožili, je ruski uticaj.“⁴⁰

Ruski car uzima u zaštitu pravoslavnu crkvu koju mora da osigura, a da bi bio efikasan, traži da njegova flota koristi moreuz Dardaneli; Engleska, koju Francuska podržava, odbija, i rat počinje.

„Francuska i Engleska mogu doći do cara samo preko Crnog Mora i turskog saveza... Od tada, ruski rat postaje Krimski rat, i potpuno je koncentrisan na opsadu Sevastopolja, skup i bespo-treban. Krvave bitke, smrtonosne epidemije i neljudske patnje koštale su Francusku stotinu hiljada života.“⁴¹

Moramo napomenuti da su ovih sto hiljada mrtvih bili Hristovi vojnici i slavni „mučenici vere“, prema monsinjoru Sibouru, pariskom nadbiskupu, koji je u to vreme izjavio: „Krimski rat, između Francuske i Rusije, nije politički rat, već sveti rat; ne bori se država protiv države, ljudi protiv drugih ljudi, već je to jednostavno verski rat, Krstaški rat...“⁴² Priznanje nije nejasno. Nismo li isto čuli, ne tako davno, tokom nemačke okupacije, razloženo istim rečima od strane prelata Njegove svetosti pape Pija XII i Pjera Laval (Pierre Laval), predsednika koncila u Višiju?

Godine 1863, ekspedicija je u Meksiku. Koji je njen zadatak? Da pretvori svetovnu republiku u carstvo i ponudi ga Maksimilijanu (Maximilien), nadvojvodi od Austrije, koja je glavni stub papstva. Namera je takođe da se podigne brana koja bi suzbila uticaj protestantskih Sjedinjenih Država nad državama Južne Amerike, uporištima rimske crkve.

M. Albert Bajet (M. Albert Bayet) je napisao sa mudrošću: „Ratni cilj je uspostavljanje katoličkog carstva u Meksiku i lišavanje ljudi prava da sami vladaju; kao i tokom pohoda u Siriji i dve kampanje u Kini, posebno teži ka opsluživanju katoličkih interesa.“⁴³

Znamo kako je 1867. godine, nakon što je francuska vojska ponovo pohodila Meksiko, Maksimilijan, nesrećni prvoborac Svete Stolicе, zatvoren kad se Kveretaro (Queretaro) predao i bio ubijen, tabajući put republici čiji će predsednik biti pobednik Huarez (Juarez).

Ipak, približavalo se vreme kada će Francuska još jednom platiti, ali mnogo skuplje, za političku podršku koju je Vatikan obezbedio carskom prestolu. Dok je francuska vojska prolivala svoju krv na sve četiri strane sveta, i slabila braneći interese koji nisu bili njeni, Pruska, pod teškom rukom budućeg „gvozdenog kancelara“, je bila zauzeta šireći svoju vojnu silu sa ciljem da ujedini nemačke države u jedan blok. Austrija je bila prva žrtva njene volje i moći. U dogovoru sa Pruskom koja je trebala da otme danska vojvodstva Šlezving (Schleswig) i Holštajn (Holstein), Austrija je prevarena od strane svoje saučesnice. U ratu koji je brzo usledio, Pruska je odnela pobeđu kod Sadove 3. jula 1866. Bio je to strašan udar za drevnu Habzburšku monarhiju koja je slabila; udarac je bio podjednako jak za Vatikan, kako je Austrija tako dugo bila njegova najvernija tvrđava unutar germanskih zemalja. Od sada, protestantska Pruska će ispoljavati svoju nadmoć nad njima. Osim ako... rimska crkva ne nađe „sve-tovnu polugu“ sposobnu za potpuno zaustavljanje širenja „jere-tičke sile“.

Ali ko može odigrati ovu ulogu u Evropi osim francuskog carstva? Napoleon III, „čovek koga je poslalo Proviđenje“, će imati čast da osveti Sadovu. Francuska vojska je nespremna. „Artiljerija je zastarela. Naši topovi se i dalje pune kroz otvor“, napisao je Rotan (Rothan), francuski ministar u Frankfurtu koji vidi nadolazeću katastrofu. „Pruska je svesna svoje nadmoći i našeg manjka spremnosti“, dodaje on sa mnogim drugim posmatračima. Podstrekači rata nisu zabrinuti. Kandidatura princa iz kuće Hoencolerna (Hohenzollern) za nepopunjen španski tron je

izgovor za taj sukob; takođe, Bizmark ga želi. Kada je lažirao emski telegram, pristalice rata su imale sve u svojim rukama i uzbunile su javno mnjenje.

Sama Francuska je objavila rat - ovaj „rat 1870. za koji je istorija pokazala da je jezuitsko delo“, kako je M. Gaston Bali (M. Gaston Bally) napisao. Sastav vlade koja je odvela Francusku u propast je opisan u nastavku od strane uglednog katoličkog istoričara, Adrijana Danseta (Adrien Dansett): „Napoleon III je počeo žrtvovanjem Viktora Duruja (Victor Duruy), a onda je odlučio da postavi u svoju vladu ljude iz narodne stranke (januar 1870). Novi ministri su skoro svi bili iskreni katolici, ili crkvenjaci koji veruju u društveni konzervativizam.“⁴⁴

Lako je razumeti, sada, ono što je bilo neobjašnjivo: žurba ove vlade da izdvoji „casus belli“ (povod za rat) iz tog lažiranog saopštenja, čak pre primanja potvrde.

„Posledice su bile: propast Carstva i protivudar na papski tron koji je sledio... Carsko zdanje i papsko zdanje, ovenčano jezuitima, srušilo se u isto blato, uprkos papskoj nepogrešivosti; Ali, avaj, bilo je preko pepela Francuske.“⁴⁵

Poglavlje 18

Jezuiti u Rimu

Pogledaćemo, u knjizi Abija Brugereta, sledeći odlomak u poglavlju nazvanom „Sveštenstvo pod Drugim Carstvom“:

„Posebna posvećenost, stara ili nova, jačala je sve više i više u vremenu kad je romantizam još veličao čula do gubitka umernog razuma. Obožavanje svetaca i njihovih relikvija, sputavano tako dugo hladnim dahom racionalizma, je dobilo novu snagu. Obožavanje svete Device, zahvaljujući utvarama u La Saletu (La Salett) i Lurdu (Lourdes), je postiglo izvanrednu popularnost. Hodočašća na ova mesta počastvovana čudima su se umnožila.”

„Francuska biskupska konferencija... je odobravalala nove kultove. Toplo je i zahvalno dočekala, 1854. godine, enciklično pismo pape Pija IX koje je proglašavalo nove dogme...

Takođe je, okupljena u Parizu, 1856. godine, radi krštenja carskog princa, predložila papi Piju IX da bi svetkovina Isusovog Srca... trebala da postane uzvišen praznik univerzalne crkve.“⁴⁶

Ovih nekoliko činjenica jasno pokazuje presudan uticaj koji su jezuiti imali pod Drugim Carstvom, u Francuskoj podjednako kao i nad Svetom Stolicom. Kao što smo ranije videli, bili su i ostali veliki promoteri ovih „posebnih kultova, starih ili novih“. Ove „opipljive“, i skoro čulne pobožnosti, su učinile mase prekomerno bojažljivim kad je u pitanju vera, posebno žene. Kad je to u pitanju, moramo priznati da su ipak bili realisti. Prošlo je vreme – već pod Napoleonom III – kada se javnost kao celina, obrazovana i neuka, duboko zanimala za teološka pitanja. Intelektualno, katolicizam je završio svoju karijeru.

Dakle Lojolini sinovi su se, više zbog neminovnosti nego zbog svog ustrojstva, trudili da tokom 19. veka i danas, probude sujevernu religioznost, posebno među ženama koje čine većinu zajednice; ovo je bilo sa namerom da se napravi protivteža 'racionalizmu'. Za srednjoškolsko obrazovanje devojaka, Red je pokrenuo osnivanje nekoliko ženskih zajednica. „Najpoznatija i najaktivnija je bila 'Zajednica gospi od Svetog Srca' (Congregation des Dames du Sacre-Coeur); 1830. godine obuhvatala je 105 domova sa 4.700 nastavnika i njen uticaj nad višim slojevima je bio vrlo važan.“⁴⁷

Kad je obožavanje Marije u pitanju, koje je uvek bilo tako drago jezuitima, bilo je izuzetno potpomognuto pod Drugim Carstvom vrlo korisnim „priviđenjima“ Device maloj pastirki iz Lurda; ovo se dogodilo dve godine nakon što je papa Pije IX objavio dogmu o Mariji (1854), na podsticaj Isusovog Društva. Glavna dela ovog pontifikata su bila same pobede za jezuite čiji se svemoćni uticaj nad rimskom Kurijom sve više i više utvrđivao. Godine 1864, papa Pije IX je objavio enciklično pismo „Kvanta Kura“ (Quanta Cura), praćeno „Silabusom“ kojim je prokleo najbolje političke principe savremenih društava.

„Anatema na sve što je drago modernoj Francuskoj! Moderna Francuska želi nezavisnost države; 'Silabus' uči da crkvena moć mora upražnjavati svoj autoritet bez saglasnosti i dozvole civilne moći. Moderna Francuska hoće slobodu savesti i bogoslužjenja; 'Silabus' uči da rimska crkva ima pravo da koristi silu i da obнови Inkviziciju. Moderna Francuska dopušta postojanje različitih tipova bogoslužjenja; 'Silabus' proglašava da katolička religija mora biti smatrana jedinom religijom države, a sve ostale religije su isključene. Moderna Francuska proglašava da je narod suveren; 'Silabus' osuđuje univerzalno pravo glasa. Moderna Francuska tvrdi da je sav francuski narod jednak pred zakonom; 'Silabus' tvrdi da su sveštenici izuzeti iz običnih građanskih i krivičnih sudova.“

„Ovo su učenja koja jezuiti podučavaju na svojim fakultetima. Oni su na čelu armije kontrarevolucije... Njihova misija se sastoji od podizanja omladine pod njihovim nadzorom sa mržnjom prema principima na koje se francusko društvo oslanja,

principima koje su odredile prethodne generacije uz velike žrtve. Svojim podučavanjem, pokušavaju da podele Francusku na dva dela i dovedu u pitanje sve što je bilo urađeno od 1789. Mi želimo harmoniju, oni žele razdor; mi želimo mir, oni žele rat; mi želimo da Francuska bude slobodna, oni je žele porobljenu; oni su ratničko društvo koje prima naređenja spolja; oni nas napadaju, odbranimo se; oni nam prete, razoružajmo ih.“⁴⁸

Većita težnja Svete Stolice da dominira građanskim društvom je onda potvrđena, kako je Renan već rekao 1848. godine, u članku nazvanom „Klerikalni liberalizam“: „Pokazala je da je narodni suverenitet, slobodu svesti i sve moderne slobode osudila Crkva. Prikazala je Inkviziciju kao ‘logičku posledicu čitavog ortodoksnog sistema’, kao ‘srž duha Crkve’. Dodala je: ‘Kada bude mogla, Crkva će vratiti Inkviziciju; ako je ne vrati, to je zato što ne može’.“⁴⁹

Moć jezuita nad Vatikanom se pokazala još jačom, nekoliko godina nakon „Silabusa“, kada je dogma papske nepogrešivosti objavljena; Abi Brugeret je napisao da je ova dogma trebala da „obasja tragične godine 1870-1871, koje su zavile Francusku u crninu, svetlom velike ‘hrišćanske’ nade“.

Isti autor je dodao: „Može se reći da, tokom prve polovine 1870. godine, francuska crkva nije više bila u Francuskoj; bila je u Rimu, strašno zauzeta ‘Vaseljenskim Saborom’ koji je papa Pije IX upravo sazvaio u Vatikanu...“ „Sudeći po monsinjoru Piju, ovaj francuski kler je potpuno ‘odbacio svoju odoru, principe i francuske ili galske slobode’. Ovaj biskup od Poitiersa je dodao da je to bilo učinjeno kao žrtva principima autoriteta, čvrstog učenja i opšteg prava; smestilo je sve to pod stopala vrhovnog poglavara, napravilo mu tron od toga i oglasilo trube, govoreći: ‘Papa je naš kralj; nije samo njegova volja naša zapovest, već su njegove želje naša pravila’.“^{49a}

Poklonjenje čitavog francuskog nacionalnog sveštenstva i stavljanje na raspolaganje rimskoj Kuriji dovešće do potčinjavanja francuskih katolika diktatu stranog vladara, koji će im bez ikakvih prepreka nametnuti svoje političke planove. Liberalni katolici su uzaludno protestovali protiv preteranog nametanja Svete Stolice da propisuje svoje zakone u ime Svetog Duha. Abi

Brugeret nas informiše, da je njihov vođa M. de Monalembert, objavio u „Francuskoj Gazeti“ (Gazette de France) članak u kome je žustro protestovao protiv onih koji „žrtvuju pravdu i istinu, razum i istoriju, idolu koga su smestili u Vatikan“.⁵⁰

Nekoliko zloglasnih biskupa kao što su oci Hičinte Lojson (Hyacinthe Loyson) i Gratri (Gratry) su stali na istu liniju; potonji ne bez duha; otac Gratri je rekao: „Objavio je uspešno svoja četiri Pisma monsinjoru Dešampu. U njima, nije samo polemisa o istorijskim događajima, kao što je osuda pape Honorija (Honorius), koji se, prema njemu, suprotstavio proklamaciji o papskoj nepogrešivosti; već je, na oštar i gorak način, pokazao takođe prezir autoritativnih katolika prema istini, i naučnom integritetu. Jedan od njih, crkveni kandidat za doktorat teologije, se čak usudio da opravdava lažne dekretale pred pariskim fakultetom, izjavljujući da ‘to nije bila grozna prevara’.” I dodaje Gratri: „Čak se i danas tvrdi da je osuda Galileja bila podesna.“ „Vi, maloverni ljudi, sa bednim srcima i oskudnim dušama! Vaši trikovi su skandalozni. Onog dana kada se velika nauka o prirodi uzdigla nad svetom, vi ste je prokleli.“

„Nemojte biti iznenađeni ako ljudi, pre nego što vam oprostite, budu očekivali ispovest, ispaštanje, duboko kajanje i nadoknadu za vaše greške.“⁵¹ Nema potrebe spominjati da jezuiti, nadahnuti agenti pape Pija IX i svemoćni nad Saborom, nisu bili uznemireni u vezi ispovesti, ispaštanja, kajanja ili ispravke, u vreme kada su skoro postigli cilj koji su odredili na Trentskom Saboru, sredinom 16. veka. U to vreme, Lainez je već podržao ideju papske nepogrešivosti. To je samo značilo ustanovljavanje kao dogme, težnje koja je stara skoro koliko i samo papstvo. Nijedan sabor do tada nije bio voljan da je usvoji, ali je tada naizgled bilo pravo vreme; osim toga, strpljivi rad jezuita je pripremio nacionalno sveštenstvo za odricanje od njihovih poslednjih sloboda; predstojeći kolaps papske zemaljske moći – dogodio se pre nego što je Sabor glasao – pozvao je na pojačanje njegovog duhovnog autoriteta, prema ultramontancima (ultrapapistima). Argument je prevagnuo i „dictatus papae“ Grigorija VII, principi srednjovekovne „teokratije“, su trijumfovali upravo sredinom 19. veka.

Ono što je dogma posebno ozvaničila je svemoćnost Isusovog Društva u rimskoj crkvi.

„Pod maskom jezuita, koji su se utvrdili u Vatikanu otkad su ih sve svetovne sile odbacile iz svih zemalja kao udruženje zločinaca, papstvo je težilo ka novim ambicijama. Ovi zli ljudi koji su pretvorili Jevanđelje u spektakl suza i krvi i ostali najgori neprijatelji demokratije i slobode misli, dominiraju rimskom Kurijom; sav njihov trud se koncentriše na održavanju, u Crkvi, njihove kobne nadmoći i sramnih učenja.“

„Posvećeni cilju ekstremne centralizacije, neumoljivi apostoli 'teokratije', oni su priznati gospodari savremenog katolicizma i ostavljaju svoj pečat na njegovoj teologiji, zvaničnoj pobožnosti i njegovoj pokvarenoj politici“.

„Kao istinski vatikanski janičari, oni inspirišu sve, gospodare svime, prodiru svuda, uspostavljaju 'informisanje' kao sistem vladavine, verni načinu razmišljanja, čiju duboku nemoralnost otkriva istorija i koji je inspirisao besmrtno stranice Paskalovog ruganja. Kroz 'Silabus' iz 1864. godine, koji su oni sami napisali, papa Pije IX je objavio rat svoj slobodnoj misli, a par godina kasnije ozvaničio dogmu nepogrešivosti, pravi primer zaostalog učenja, koje nema nikakvu potporu u nauci i razumu, pa ni u Svetom Pismu.“⁵²

Za one koji, uprkos svoj verovatnoći, u gornjim redovima vide zlonamerno preterivanje, ne možemo da učinimo ništa bolje nego da prikazemo samu potvrdu ovih činjenica, iz vrlo ortodoksnog pera M. Danijela Ropsa (M. Daniel-Rops). Ova potvrda ima još veću težinu, uzimajući u obzir činjenicu da je objavljena 1959. godine, pod nazivom „Ponovo osnivanje Isusovog Društva“, u jezuitskoj publikaciji „Etudes“. U odbranu činjenica čitamo:

„Iz mnogo razloga, ova reorganizacija Isusovog Društva je imala značajnu istorijsku važnost. Sveta Stolica je ponovo otkrila ovo verno društvo, potpuno posvećeno svom cilju, koje je ubrzo bilo potrebno. Mnogi oci su imali, tokom tog veka i do danas, diskretan, ali dubok uticaj na određene stavove koje je Vatikan zauzimao; neka vrsta izreke se čak mogla čuti u Rimu: 'Papine uvlake su jezuiti.' Njihov uticaj je bio očigledan u razvoju obožavanja Isusovog Srca podjednako kao i u proglašavanju dogme o Mariji, u uređivanju 'Silabusa' kao i u definiciji 'nepogrešivosti'.

‘Civiltà Katolika’ (Civiltà Cattolica), koju je osnovao napuljski jezuita Karlo Čurči (Carlo Curci), je trebala da odražava papinu misao tokom većeg dela pontifikata pape Pija IX.⁵³

Ovo priznanje je dovoljno jasno. Samo bismo podsetili pokojni duh ovog pobožnog akademika da je, logično, i sudeći u kontekstu prethodno rečenog, pre da se papina misao ogledala u mišljenjima „Civiltà Katolike“.

Nema potrebe reći da su jezuiti, svemoćni u Rimu, podjednako zbog svog duha kao i zbog organizacije, planirali da angažuju papstvo u međunarodnoj politici sve više i više, kako je M. Luis Rogelin (M. Louis Roguelin) napisao: „Otkad je izgubila svoju svetovnu moć, rimska crkva je iskoristila svaku priliku da povрати tlo koje je bila prisiljena da napusti, kroz buđenje diplomatskih aktivnosti; pošto je njen mudro prikriven plan ‘zavadi pa vladaj’, pokušala je da svaki konflikt okrene u svoju korist.“

Prema planu Lojolinih podanika, dogma o papskoj nepogrešivosti je uveliko koristila ovoj akciji Svete Stolicе, čija važnost može biti izmerena činjenicom da većina država ima diplomatskog predstavnika u Vatikanu. Pod maskom dogme i morala, tema koje u principu zabranjuju reč nepogrešivost, papa danas raspolaže neograničenim ovlašćenjem nad svešću vernika. Dakle, tokom 20. veka, vidimo da je Vatikan aktivno zaposlen unutrašnjom i spoljnom politikom država, a čak i vlada njima zahvaljujući katoličkim strankama. Šta više, videćemo da podržava ljude „proviđenja“ poput Musolinija i Hitlera koji će, zahvaljujući njenoj pomoći, pokrenuti najgore katastrofe.

„Hristov namesnik“ je obilato cenio usluge ovog čuvenog društva koje je radilo naporno i dobro u njegovu korist. Ovi „Satanini sinovi“, kako su ih neki hrabri duhovnici okarakterisali, su potamneli, ali mogu, za uzvrat, da se hvale da su potpuno zadovoljili očekivanja pokojnog S.S. pape Pija XII čiji je duhovnik, znamo, bio nemački jezuita.

U ovom tekstu, koji je objavio „La Croix“ 9. avgusta 1955. godine, možemo pročitati: „Crkva ne želi druge pomagače osim onih iz ovog Društva... neka sinovi Lojole nastoje da idu stopama prethodnika...“

Danas, kao i juče, oni rade upravo to, na veliko zlo svim narodima.

Poglavlje 19

Jezuiti u Francuskoj od 1870. do 1885.

Propast Carstva je trebala, izgleda, doneti reakciju protiv ultramontanskog (ultrapapskog) duha u Francuskoj. Ali to nije bilo tako, kao što Adolf Mihel pokazuje:

„Kada je tron pao u blato Sedana 2. decembra, kada je Francuska definitivno poražena, kada se Sabor 1871. sastao u Bordou, dok su čekali da dođu u Versaj, sveštenička stranka je bila smelija nego ikad. U svim katastrofama koje su pogađale domovinu, govorila je kao gospodar. Ko bi zaboravio osione jezuitske manifestacije i njihove drske pretnje tokom ovih nekoliko poslednjih godina? Kao izvesni otac Markinji (Marquigny) koji je najavio građanski pogreb principa iz 1889, ili M. de Belcastel (M. de Belcastel), koji je sopstvenom odlukom posvetio Francusku Isusovom Srcu; jezuiti koji su podigli crkvu posvećenu Srcu na brdu Monmartr, u Parizu, rugajući se Revoluciji; biskupi koji su podsticali Francusku da objavi rat Italiji da bi se ponovo uspostavila svetovna moć pape...”⁵⁴

Gaston Bali objašnjava vrlo dobro razlog te očigledno paradoksalne situacije: „Tokom te kataklizme, jezuiti su se, kao i uvek, brzo vratili u svoju rupu, ostavljajući Republiku da se sama izvuče iz zbrke kako god zna. Ali kada je veći deo posla završen, kada je naša teritorija spasena od pruske invazije, crna invazija je ponovo počela i ‘izvukla kestenje iz vatre’. Zemlja je tek izranjala iz noćne more, užasnog sna, i bilo je pravo vreme da se preuzme kontrola nad paničnim masama.”⁵⁵

Ali nije li to isto nakon svakog rata? Neosporna je činjenica da je rimska crkva uvek profitirala iz velikih javnih katastrofa; smrt,

nesreća i patnje svake vrste su podstakle mase da potraže prividne utehe u površnom pobožnom delovanju. Na taj način, moć onih koji su pustili da se ove katastrofe oslobode je ojačana, ako ne i povećana, samim žrtvama. Kad je to u pitanju, dva svetska rata su imala iste posledice kao onaj od 1870.

Tada, Francuska je osvojena; u drugu ruku, to je bila besprekorna pobeda za Isusovo Društvo kada je, 1873. godine, zakon prošao, dozvoljavajući gradnju bazilike Isusovog Srca na brdu Monmartr. Ova crkva, za koju je rečeno da je „Nacionalna želja“, okrutnom ironijom bez sumnje, je trebala da zatvori u kamenu pobedu jezuitizma, na mestu gde je započeo svoj život.

Na prvi pogled vapaj Isusovom Srcu koje su jezuiti veličali može izgledati, iako u osnovi idolopoklonički, prilično nevino.

„Da bi shvatili opasnost“, piše Gaston Bali, „moramo pogledati iza fasade, posvedočiti manipulaciju dušama i videti cilj njihovih različitih udruženja: Bratstva ‘Beskrajnog Obožavanja’; Bratstva ‘Počasne Straže’, Apostolata Molitve, Popravne Pričesti, itd. Bratstva, udruženja, apostoli, misionari, bogomoljci, ziloti, stražari, popravljajući, posrednici i drugi saveznici Svetog Srca, žele da kako to kaže gospođa Alakok (Alacoque), ujedine svoju službu sa devet anđeoskih horova.

Dakle, u stvarnosti, daleko je od nevinog. „Bratstva su utvrdila svoje ciljeve dosta puta. Nisu me mogli okriviti da ih klevećem; ja ću samo citirati nekoliko pasusa iz njihovih najjasnijih proglašenja i sakupiću njihova priznanja.

„Javno mnjenje je bilo šokirano opaskama oca Oliviera kada su žrtve Dobrotvorne Rasprodaje sahranjene. Monah je video u katastrofi samo još jedan dokaz božanske milosti. Bog je bio ožalošćen našim ‘greškama’ i pozivao nas je, blago, da se popravimo. Ovo je izgledalo čudovišno. Izgradnja bazilike na Monmartru je bila rezultat iste ‘misli’, ali ovo je bilo zaboravljeno.“⁵⁶

Koji je to onda bio užasni greh koji je Francuska imala da prizna? Gore pomenuti autor odgovara: „...REVOLUCIJA“.

Ovo je gnusan zločin koji moramo da „okajemo“.

„I bazilika Isusovog Srca simboliše kajanje Francuske (Sacratissimo cordi Jesu Gallioe poenitens et devoter); ona takođe izra-

žava našu čvrstu nameru da ispravimo loša dela. Ona je spomenik kajanja i popravljanja..."⁵⁷

„Sačuvaj Rim i Francusku u ime Isusovog Srca“, je postala himna Moralnog Reda.

„Dakle, mogli smo se nadati suprotno svim nadama“, napisao je Abi Brugeret, „i očekujemo od ‘umirenih nebesa’ u blizem ili daljem trenutku veliki događaj povratka Reda i spasenje naše domovine.“⁵⁸

Izgleda, doduše, da to „nebo“, razljučeno francuskim ljudskim pravima, nije bilo dovoljno „umireno“ podizanjem čuvene bazilike, pošto je „restauracija Reda“, ili tačnije monarhijska restauracija bila spora. Isti autor to objašnjava na sledeći način:

„Čak iako veličanstvene manifestacije katoličke vere, tokom godina nakon rata 1870. godine, mogu izgledati impresivno, to bi bio manjak smisla za opažanje ako bi francusko društvo te epohe bilo ocenjivano samo na osnovu te spoljne pobožnosti; takođe bi nam falilo psihološkog duha i bili bi izvan istine. Moramo se onda zapitati da li je religijski osećaj bio direktan odgovor, za celo to društvo, na izražavanje vere koje su obelodanila kroz zadivljujuća hodočašća koja su organizovali biskupi i ozbiljnost masa u crkvama...”

„Bez želje da omalovažavamo na bilo koji način važnost religijskog pokreta u Francuskoj koga su iznedrili ratovi 1870. i 1914. godine, koji je takođe podigao takve velike nade, moramo ipak priznati da ovo oživljavanje vere nije imalo dubinu, niti obim prave religijske obnove...”

„Čak i u to vreme, francuska crkva se nažalost sastojala ne samo od hiljada nevernika i neprijatelja, već i od velikog broja onih koji su bili katolici samo po imenu, a ne po uverenju. Religijski obredi su obavljani, ne po ubeđenju, već tačnije iz navike...”

„Čim su izglasali, Francuzi su se izgleda pokajali što su u Narodnu skupštinu poslali katoličku većinu, jer su pet meseci kasnije preokrenuli odnos na izborima drugog jula! Tog dana, država je trebala da izabere 113 izaslanika. To je bio potpuni poraz za katolike i pobjeda za između 80 i 90 republikanaca. Svi izbori koji su usledili nakon tog konsultovanja univerzalnog

prava glasa su imali isti karakter republikanske i antiklerikalne opozicije. Bilo bi detinjasto pretvarati se da oni nisu bili izraz društvenih naklonosti i želja.⁵⁹

Abi Brugeret, pričajući o velikim hodočašćima organizovanim u to vreme radi „napretka države“, priznaje da su ona bila uzrok „nekih grešaka i ispada“ koji su podigli sumnju „protivnika crkve“.

„Hodočašća će za njih biti poduhvati koje organizuje sveštenstvo radi povraćaja monarhije u Francuskoj i papske moći u Rimu. I stav koji je zauzeo kler o ove dve namere će izgledati kao da opravdava ovu optužbu nereligiozne štampe, i daće, na taj račun, kao što ćemo kasnije videti, veliki podstrek antiklerikalizmu. Bez napuštanja svojih religijskih običaja toliko oživljenih tokom posleratnih godina, francusko društvo će se pobuniti protiv ‘sveštenečke vlade’, kako je Gambet (Gambett) to žigosao. Duboko u sebi, francuski narod je čuvao nesavladiv instinkt otpora prema svemu što je čak i nejasno ličilo na političku dominaciju crkve. U celini, ovaj narod je voleo religiju, ali slutnja ‘teokratije’ koju je oživela opoziciona štampa ga je uplašila. Najstarija ćerka Crkve nije htela da zaboravi da je takođe bila majka Revolucije.“⁶⁰

Ipak, kler sa jezuitima na čelu je ulagao velike napore da ubedi francuski narod da se odrekne republikanskog duha!

„Otkad je Faluksov zakon donet, jezuiti su slobodno raširili svoje fakultete gde su podizali decu vladajuće srednje klase i očigledno ih nisu podučavali velikoj ljubavi prema Republici...“

„Što se tiče ‘Asumpcionista’ stvorenih 1845. godine od strane nepopustljivog oca d'Alzona, oni su želeli da vrate narodu veru koju je izgubio...“⁶¹

Ali bilo je mnogih drugih zavidljivih cvetajućih bratstava: Oratorijanaca, Eudista, Dominikanaca Trećeg Reda, Marijanita, Marista, koje je Julije Simon (Jules Simon) nazvao „drugim izdanjem“ jezuita i čuvena „Braća hrišćanskih škola“, poznatija pod imenom „Neznalice“, koji su podučavali "dobro učenje" potomcima srednje klase, ali i preko milion dece običnih ljudi.

Nije iznenađujuće da je ova situacija stavila republikanski režim u defanzivu. Zakon, koga je predložio 1879. Julije Feri, hteo

je da ukloni sveštenike iz saveta javne nastave u koji su uvedeni zakonima iz 1850. i 1873. godine, i vrati državnim fakultetima ekskluzivno pravo da raspoređuju položaje nastavnika. Član 7 ovog zakona je takođe naznačio da „nikome ne bi trebalo da bude dozvoljeno da učestvuje u javnom ili slobodnom podučavanju ako pripada neovlašćenoj verskoj zajednici“.

„Taj čuveni član 7 se pre svega odnosi na jezuite. Sveštenici dekanata Moreta (Seine-et-Marne) će izjaviti onda da ‘su na strani svih religijskih zajednica, uključujući i cenjene oce Isusovog Društva’. ‘Kad bi ih napali’, pišu oni, ‘napali bismo sami sebe’...” Priznanje je jasno.

Abi Brugeret, koji je napisao taj pasus, opisuje otpor koji su pružili katolici onome što on zove „izdajničkim napadom”, ali dodaje:

„Sveštenstvo i dalje ignoriše neizmeran napredak svetovnjaštva; još nije shvatilo da je, zbog svog protivljenja principima iz 1889, izgubilo sav dublji uticaj na upravljanje javnim duhom u Francuskoj.“⁶²

Senat je odbacio član 7, ali se Feri poziva na postojeće zakone u vezi zajednica. „Kao posledica, 29. marta 1880. godine, službeni glasnik ‘Journal Officiel’ sadrži dva proglasa koja primoravaju jezuite da prestanu sa radom, i sve neodobrene zajednice ljudi i žena da ‘steknu priznanje i odobrenje za svoje propise i legalni status u roku od tri meseca’...”

Bez imalo kašnjenja, opozicioni pokret je organizovan; „Crkva, duboko povređena, se uzbunila“, prema M. Debidouru. Nakon 11. marta, papa Lav (Leo) XIII i njegov nuncije izražavaju bolan protest...

„Sada je red na sve biskupe da energično odbrane religijske redove.“⁶³

Lojolini sinovi su ipak proterani. Ali poslušajmo šta Abi Brugeret ima da kaže na tu temu: „Uprkos svemu, jezuiti, eksperti u ponovnom ulaženju kroz prozore kada su izbačeni kroz vrata, su već bili uspešni u stavljanju svojih fakulteta pod kontrolu svetovnjaka ili drugih sveštenika. Čak iako nisu prebivali u njima, mogli su biti viđeni u određeno doba dana kako dolaze da obave dužnosti upravljanja i nadzora.“⁶⁴

Ali obmana je otkrivena i jezuitski fakulteti su konačno zatvoreni.

Sve u svemu, dekreti iz 1879. su primenjeni na 32 zajednice koje su odbile da se podvrgnu zakonskim obavezama. Na mnogim mestima, isključivanje je sprovela vojna ruka „manu militari“ koju su ometali vernici, podstaknuti od sveštenika. Ovi nisu samo odbili da traže zakonsko odobrenje, već su odbili i da potpišu deklaraciju kojom odbacuju sve ideje protivljenja republikanskom režimu; ovo bi bilo dovoljno za M. De Frejsineta (Freycinet) tada predsednika Saveta, koji ga je podsticao da ih i dalje „tolerišu“. Kada su Redovi rešili da potpišu ovu formalnu deklaraciju odanosti, manevar je poništen i Frejsinet je morao da podnese ostavku zato što je pokušao da progura ovaj sporazum protiv volje parlamenta i njegovih kolega iz Kabineta.

Abi Brugeret komentariše deklaraciju koju su verski redovi morali da potpišu iako im je bila jako mrska:

„Ova deklaracija poštovanja prema ustanovama koju je Francuska sebi slobodno dala... može izgledati vrlo bezopasno i neuvredljivo, danas, kada se poredi sa svečanom zakletvom odanosti zahtevanom od nemačkih biskupa Konkordatom od 20. jula 1933. koji je sklopljen između Svete Stolice i Rajha. Član 16. - pre preuzimanja dužnosti u svojim biskupijama, biskupi će položiti zakletvu odanosti predsedniku Rajha ili nadležnom predstavniku vlade pod sledećim uslovima:

‘Pred Bogom i Svetim Pismom, kunem se i obećavam, što bih kao biskup trebao, da ću biti odan nemačkom Rajhu i Državi. Kunem se i obećavam da ću poštovati, i da ću učiniti da moje sveštenstvo poštuje vladu sastavljenu po ustavnim zakonima. Kao što je moja obaveza, ja ću raditi za dobro i u interese nemačke države; u obavljanju svete dužnosti poverene mi, pokušaću da zaustavim sve što bi joj moglo štetiti’.“ (Konkordat između Svete Stolice i nemačkog Rajha)⁶⁵

Razlika je svakako velika između prostog obećanja o nesuprotstavljanju francuskom režimu i ovog svečanog zaveta o podržavanju nacističke države. Baš koliko je velika razlika i između dva režima, jednog demokratskog i liberalnog, koga rimska crkva tako mrzi, i drugog totalitarističkog i surovo netole-

rantnog, željenog i uspostavljenog od strane Franca fon Papena, papinog tajnog dvoranina, i monsinjora Pačelija (Pacelli), nuncija u Berlinu i budućeg papu Pija XII.

Ponovo Abi Brugeret, nakon što je izjavio da je vladin cilj postignut kad je Isusovo Društvo u pitanju, takođe priznaje:

„Ne bismo mogli pričati o uništavanju institucije zajednica. Ženske zajednice nisu bile taknute i one ovlašćene ‘opasne kao i ostale za svetovni duh’, su i dalje stajale. Takođe smo znali i to da su se skoro sve muške zajednice, proterane iz svojih kuća dekretima iz 1880. godine, tiho vratile svojim manastirima.“⁶⁶

Ali ovo zatišje je bilo kratkog veka. Namera države da prikupi poreze i nasledna prava na imovinu crkvenih zajednica je izazvala opšte negodovanje među njima, kako uopšte nisu imali nameru da se potčine opštem zakonu. „Organizacija otpora je bila rad komisije kojom je upravljao P. P. Baili (Bailly), ‘asumpcionista’, Stanislas, Kapućin, i Le Dor (Dore), pretpostavljeni eudista... Otac Baili je oživljavao veliki žar klera, pišući: ‘Kao sveti Laurent, monasi i časne sestre moraju izdržati istezivače ili sprave za lomljenje prstiju pre nego da se predaju’.“⁶⁷

Kao pukom slučajnošću, glavni ložač „velikog žara“, Baili, je bio „asumpcionista“, ili, u stvari, prurušeni jezuita. Što se tiče istezivača i sprava za lomljenje prstiju, mogli bi podsetiti dobrog oca da su ovi instrumenti za mučenje u tradiciji Svete Stolice, a ne republikanske države.

Konačno, zajednice su platile - oko polovine od onoga što su bile dužne - i gore pomenuti Abi priznaje da „blagostanje njihovog rada nije narušeno“, kao što možemo pretpostaviti.

Ne možemo ići u detalje oko zakona iz 1880. i 1886. godine koji su težili da osiguraju versku neutralnost državnih škola, ovu „sekularizaciju“^{67a} koja je prirodna svim tolerantnim umovima, ali je rimska crkva odbacuje kao užasni pokušaj nametanja svesti, nečega na šta je ona uvek polagala pravo. Možemo očekivati od nje da se bori za to svoje takozvano pravo podjednako nasilno kao za svoje finansijske privilegije.

Godine 1883, rimska zajednica Indeksa, inspirisana jezuitizmom, ulazi u borbu osuđivanjem nekih školskih knjiga o moralnom i građanskom učenju. Naravno, stvar je ozbiljna: jedan od

autora, Paul Bert, se usudio da napiše da čak i ideja o čudima „mora nestati pred kritičkim umom!“ Više od pedeset biskupa oglašava dekret Indeksa, sa eksplozivnim komentarima, i jedan od njih, monsinjor Isoard, izjavljuje u svom pastoralnom pismu od 27. februara 1883. da će nastavnici, roditelji i deca koja odbiju da unište ove knjige biti isključeni iz pričešća.^{67b}

Zakoni iz 1886, 1901. i 1904. godine, koji propisuju da nastavnička mesta ne mogu držati članovi verskih zajednica, su takođe pokrenuli poplavu protesta iz Vatikana i „francuskog“ sveštenstva. Ali, u stvari, monasi i časne sestre nastavnici su samo trebali da se „sekularizuju“. Jedini pozitivni rezultat ovih zakonskih obaveza je bio taj da su profesori tzv. „slobodnih“ škola morali od sada da poseduju adekvatne pedagoške kvalifikacije, što je dobra stvar kada znamo da je, pre poslednjeg rata, broj katoličkih osnovnih škola u Francuskoj bio 11.655 sa 824.595 učenika. Što se tiče „slobodnih“ fakulteta, a posebno jezuitskih, ako se njihov broj smanjio, to je zbog nekoliko faktora koji nemaju veze sa pravnim prepirkama. Nadmoć nastave na univerzitetima, priznata od većine roditelja i u skorije vreme, njena nepromenljivost, su glavni razlozi njegove rastuće popularnosti. Pored toga, Isusovo Društvo je svojevremeno smanjilo broj svojih škola.

Jezuiti, general Bolanger i afera Drajfus

Neprijateljstvu od koga je predana partija težila da bude žrtva, na kraju 19. veka, od republikanske države, ne bi falilo opravdanja, čak iako je ovo neprijateljstvo, ili tačnije, nepovjerenje, bilo pozitivnije. U stvari, sveštenička opozicija režimu, koji je Francuska sebi dala, slobodno se pokazivala u svakoj prilici, sudeći po Abiju Brugeretu. Godine 1873. pokušaj da se vrati monarhija sa grofom od Šamborda (Chambord) nije uspeo, iako ga je kler snažno podržao, jer je pretendent tvrdoglavo odbio da usvoji trobojnu zastavu, za njega simbol Revolucije.

„Kao što i jeste, katolicizam izgleda da je prikovan za politiku, ili za određenu vrstu politike... Odanost monarhiji je prenošena sa generacije na generaciju u starim plemićkim porodicama kao i među srednjom klasom i običnim ljudima, u katoličkim regionima zapada i juga. Njihova nostalgija za drevnim i idealizovanim režimom, oslikana u epskom Srednjem veku je udružena sa željama vatrenih katolika čija je glavna briga bila spas njihove religije; okupili su se, iza Veuilota (Veuillot), sa zakonitom i pobožnom kraljevskom porodicom od Šamborda, smatrajući to oblikom vladavine pogodnog crkvi. Iz saveza ovih političkih i religijskih sila rodila se, u nategnutoj situaciji nakon rata, vrsta nazadnog misticizma, koga je savršeno ilustrovao monsinjor Pie, Poitierski biskup, i njegovo najbolje otelotvorenje u crkvenom svetu: ‘Francuska, koja iščekuje drugog vođu i doziva gospodara..., će ponovo primiti od Boga ‘skiptar Univerzuma koji je ispao iz njenih ruku na neko vreme’, onog dana kada bude naučila nanovo kako da klekne dole na kolena’.”⁶⁸

Ova slika, koju je opisao katolički istoričar, je značajna. Ona nam pomaže da shvatimo korake koji su usledili, nekoliko godina kasnije, nakon neuspešnog pokušaja obnavljanja 1873.

Isti katolički istoričar opisuje na sledeći način politički stav klera u to vreme:

„U vreme izbora, parohijski domovi su postali štabovi nazadnih kandidata; sveštenici su obilazili kuće svojih parohijana radi izborne propagande, klevećući Republiku i njene nove zakone o obrazovanju i upozoravajući da će svi koji glasaju za slobodoumne, trenutnu vlast, opisanu kao ‘masonsku’, ‘banditsku’ i ‘lopovsku’ počiniti smrtni greh. Jedan izjavljuje da će lakše biti oprošteno preljubnici nego onima koji pošalju svoju decu u svetovne škole; drugi: da je bolje zadaviti dete nego podržati režim; treći: da će odbiti poslednju pričest onima koji glasaju za režimske partizane. Pretnje su sprovedene u delo: republikanski i antiklerikalni trgovci su bojkotovani; siromašnom narodu je odbijena svaka pomoć i radnici su otpušteni.“⁶⁹

Ovi ispadi klera, na koji je sve više uticao jezuitski ultramontanizam (ultrapapizam), su čak manje prihvatljivi zbog činjenice da oni potiču od „sveštenika koje plaća vlada, pošto je Konkordat još na snazi“.

Takođe, većina javnog mnjenja nije uopšte zadovoljna pritiskom na svest, kako gore pomenuti autor piše:

„Kao što smo videli, francuski narod je, kao celina, ravnodušan prema verskim stvarima, i ne možemo mešati nasledno poštovanje verskih običaja sa pravom verom... ‘Činjenica je da je politička mapa Francuske identična njenoj verskoj mapi... možemo reći da u regionima gde je vera jaka, francuski narod glasa za katoličke kandidate. Drugde, oni savesno biraju antiklerikalne poslanike i senatore... Ne žele klerikalizam, koji je crkvena vlast u politici i često nazivan ‘vladom sveštenika’.”

„Za veliki broj katolika, činjenica da se sveštenik, ovaj problematični čovek, meša putem propovedničkih uputstava i ispovednih recepata u ponašanje vernika, proveravajući razmišljanja, osećanja, ponašanja, hranu i piće, a čak i intimnosti bračnog života, je dovoljna; oni nameravaju, makar, da ograniče njegovo carstvo čuvajući svoju nezavisnost kao građani.“⁷⁰

Voleli bismo da vidimo ovaj duh nezavisnosti ovako živ danas.

Ali, čak iako je mišljenje tog „velikog broja katolika“ bilo takvo, ultrapapisti se nisu razoružali i nastavili su, u svakoj prilici, borbu protiv omraženog režima. Mislili su neko vreme da su pronašli „čoveka providenja“ u ličnosti generala Bolangera, ministra za rat 1886. godine, koji je, organizujući svoju ličnu propagandu vrlo dobro, izgledao kao da će biti budući diktator.

„Prećutni sporazum“, napisao je Adrijan Danset, „je uspostavljen između generala i katolika, i postaje jasan tokom leta... On je takođe zaključio tajni sporazum sa rojalističkim članovima parlamenta kao što su baron od Makaa (Macau) i grof od Muna, verni branioci Crkve na Skupštini...

Flegmatični ministar unutrašnjih poslova, Konstans (Constans), mu pretilo da će ga uhapsiti, i 1. aprila diktatorski kandidat beži u Brisel sa svojom ljubavnicom.

Od tada, 'bolangizam' brzo opada. Francuska nije preuzeta: oporavlja se... 'Bolangizam' je slomljen na izborima 22. septembra i 6. oktobra 1889. godine...“⁷¹

Možemo pročitati iz pera istog istoričara kakav je bio papin stav prema ovom avanturisti; papa Lav XIII koji je, 1878. godine, nasledio papu Piju IX, papu od Silabusa, i koji se pretvarao da savetuje vernike u Francuskoj da se pridruže republikanskom režimu:

„U avgustu (1889.) nemačkom ambasadoru u Vatikanu se čini da papa vidi u generalu (Bolangeru) čoveka koji će zbaciti francusku Republiku i povratiti tron; možemo pročitati članak u kome 'Observatore Romano' predviđa da će diktatorski kandidat preuzeti moć i da bi Crkva 'mogla imati koristi od toga'... General Bolanger je poslao jednog od svojih bivših oficira u Rim sa pismom za papu Lava XIII u kome obećava papi 'da će onog dana kada bude držao u svojim rukama mač Francuske, dati sve od sebe da se papaska prava priznaju.“⁷²

Takav je bio ovaj jezuitski poglavar kome je sveštenstvo zameralo preterani „liberalizam“!

Kriza bolangista je jasno otkrila akciju koju je vodila religijska stranka protiv svetovne Republike, pod maskom nacionalizma.

Ali bezbojna priroda osnovnog karaktera, kao i otpor većine nacije, porazio je pokušaj uprkos svim ovim prisilnim nemirima. Ipak, ove šovinističke metode su se pokazale prilično efikasnim, posebno u Parizu, i one će ponovo biti iskorišćene u drugoj, i boljoj prilici. Ovo se dogodilo – ili je bilo izazvano? – i Lojolini sledbenici su bili, naravno, na čelu tog pokreta. „Njihovi prijatelji ovde su“, napisao je Pjer Dominik (Pierre Dominique), „fanatično plemstvo, buržoazija koja odbija Voltera, i mnoga vojna lica. Posebno će raditi na vojsci, a rezultat će biti čuveni savez ‘mača i štrcaljke za svetu vodicu’.”

„Godine 1890, više ne vladaju svešču francuskog kralja, već generalštabom, ili bar njegovim šefom; zatim je planula ‘Afera Drajfus’, pravi građanski rat koji je podelio Francusku na dva dela.“⁷³

Katolički istoričar, Adrijan Danset, sumira početak afere na sledeći način:

„22. decembra 1894. artiljerijski kapetan Alfred Drajfus je osuđen zbog izdaje na deportaciju, i na doživotnu robiju i težak rad. Tri meseca ranije, naša obaveštajna služba je otkrila, u nemačkoj ambasadi, listu od nekoliko dokumenata u vezi nacionalne odbrane; ustanovila je sličnost između rukopisa kapetana Drajfusa i osobe na toj listi. Odmah zatim, generalštab je uzviknuo: ‘To je on; to je Jevrej.’ Imali su samo ovu pretpostavku jer veleizdaja nije imala psihološko objašnjenje (Drajfus je imao dobru reputaciju, bio je bogat i vodio je uredan život); nesrećni čovek je ipak zatvoren, osuđen od strane vojnog suda nakon istrage tako brze i delimične da je presuda morala biti unapred smišljena. Da stvar bude gora, kasnije će se saznati da je tajni dokument dat sudijama, bez znanja advokata optuženog...”

„Ali bilo je još curenja u generalštabu nakon hapšenja Drajfusa i komandant Pikart (Picquart), šef obaveštajne službe nakon jula 1895. godine, saznaje za izvesni projekat nazvan ‘petit bleu’ (ekspresna pisma), između nemačkog vojnog atašea i francuskog komandanta (mađarskog porekla) Esterhazija (Esterhazy); on je ozloglašeni čovek koji nema ništa osim mržnje i prezira prema zemlji koja ga je usvojila. Ali službenik u obaveštajnoj službi, komandant Anri, dodaje u Drajfusov dosije – kao što

ćemo videti - lažni dokument koji bi bio porazan za jevrejskog oficira pod uslovom da je verodostojan; on takođe briše i ponovo piše Esterhazijevo ime na 'petit bleu' da bi stvorio utisak da je dokument falsifikovan. Tako je Pikart osramoćen novembra 1896. godine."⁷⁴

Sramoćenje šefa obaveštajne službe je lako razumeti: njegova revnost da rastera nagomilanu tamu je bila preterana.

Najverodostojnije svedočenje se nalazi u „Carnets de Schwartzkoppen“, objavljenom nakon njegove smrti, 1930. godine. Autor, tada prvi vojni ataše u nemačkoj ambasadi u Parizu, nije primio tajne dokumente francuske nacionalne odbrane od Drajfusa, već od Esterhazija.

„Već jednom ranije, u julu, Pikart je pomislio da je došlo vreme da pismom upozori načelnika generalštaba, koji je tad bio u Višiju, o svojim sumnjama u vezi Esterhazija. Prvi sastanak je bio 5. avgusta 1896. godine. General Boisdefre (de Boisdeffre) je pohvalio sve što je Pikart uradio do tada u vezi ove afere i dao mu je dozvolu da nastavi svoju istragu. Ministar rata, general Bilo (Billot), je od avgusta bio podjednako informisan o Pikartovim sumnjama; on je takođe odobrio mere koje je Pikart preduzeo. Esterhazi, koga sam raspustio, je pokušao, koristeći svoje veze sa izaslanikom Julijem Rošeom (Roche), da bude postavljen u ministarstvu rata, verovatno da ponovo pokuša da stupi u kontakt sa mnom, i napisao je nekoliko pisama ministru rata kao i svom aide-de-campu. Jedno od njegovih pisama je dato Pikartu koji je, po prvi put, shvatio da je njegov rukopis isti kao onaj na 'listi'! Pokazao je sliku tog pisma Du Patjuu (Du Patyu) i Bertilonu (Bertillon), ne govoreći im, naravno, ko ga je napisao... Bertilon je rekao: 'Oh, to je rukopis sa liste!' "⁷⁵

„Osećajući kako se njegovo uverenje o Drajfusovoj krivici drobi, Pikart je odlučio da konsultuje 'mali dokument' koji je dat samo sudijama. Arhivar Gribelin mu ga je dao. Bilo je veće. Ostavši sam u svojoj kancelariji, Pikart je otvorio Anrijevo otpечатeno pismo, na kome je bio njegov paraf napisan plavom olovkom... Njegovo zaprepašćenje je bilo veliko kada je shvatio ništavnost tih bednih dokumenata, od kojih nijedan ne može biti pripisan Drajfusu. Po prvi put, znao je da je osuđeni čovek

na 'Ile du Diable' (Đavoljem ostrvu) bio nevin. Narednog dana, Pikart je napisao pismo generalu Boisdefreu u kome je izneo sve optužbe protiv Esterhazija i svoje nedavno otkriće. Kada je čitao o tom 'tajnom dokumentu', general je skočio, uzviknuvši: 'Zašto nije spaljen po dogovoru?' ⁷⁶

Fon Švarckopen dalje piše: „Moja pozicija je postala izuzetno neprijatna. Ovo pitanje je bilo preda mnom: da li da kažem čitavu istinu i tako ispravim užasnu grešku i oslobodim jednog nevinog čoveka? Da sam bio u mogućnosti da uradim kako sam hteo, svakako bih uradio baš to! Gledajući ove stvari detaljno, došao sam do zaključka da nisam trebao da se mešam na taj način, jer, kako su stvari stajale, niko mi ne bi verovao; takođe, diplomatski obziri su stajali na putu takvoj akciji. Uzimajući u obzir da je francuska vlada mogla da preduzme neophodne mere da raščisti stvar i nadoknadi nepravdu, odlučio sam se da ništa ne preduzmem.“ ⁷⁷

„Možemo videti rađanje taktike generalštaba, beleži Adrijan Danset: 'Ako je Esterhazi kriv, oficiri koji su podstakli nelegalno osuđivanje Drajfusa, i najviše od svih general Marsijer (Marcier), ministar rata u to vreme, su takođe krivi. Vojni interesi zahtevaju žrtvovanje Drajfusa; ne smemo se mešati u presudu od 1894. godine'.“ ⁷⁸

Mi ostajemo zapanjeni, danas, na pomisao da se takav argument može pozvati da opravda, ako se možemo usuditi da se tako izrazimo, nepravedna osuda. Tako je i bilo tokom afere koja je onda tek počinjala. Naravno, mi smo onda bili u antisemitskoj groznici. Nasilne disertacije Edvarda Drumonta (Eduard Drumont), u „Libre Parole“ su svaki dan prikazivale sinove Izraela kao nosioce nacionalne korupcije i raspada. Negativne predrasude stvorene na taj način podstakle su veliki deo javnog mnjenja da veruje, „a priori“ (u napred), u Drajfusovu krivicu. Ali, kasnije, kada je nevinost optuženog postala očigledna, čudovišni argument „nepogrešivosti“ vojnog suda je i dalje bio zaštićen, i od tada sa savršenim cinizmom.

Da li je Sveti Duh inspirisao ove sudije u uniformi koji nisu mogli da naprave nikakvu grešku? Bilo bi primamljivo verovati u tu nebesku intervenciju – tako sličnu onoj koja garantuje papsku

nepogrešivost – kada čitamo o ocu du Laku (du Lac), iz Isusovog Društva, koji ima dosta veze sa aferom:

„On je upravljao fakultetom ‘Rue des Postes’ gde su jezuiti pripremali kandidate za veće škole. On je vrlo inteligentan čovek sa važnim vezama. Obratio je Drumonta, duhovnik je de Munu i de Boisdefreu, načelniku generalštaba, sa kojim se viđa svaki dan.“⁷⁹

Abi Brugeter takođe pominje iste činjenice koje je citirao Josif Rajnah: „Nije li ovaj otac du Lak, onaj koji je preobratio Drumonta i podstakao ga da napiše ‘Jevrejsku Francusku’, koji je obezbedio sredstva za osnivanje ‘Libre Parole’? Ne viđa li general de Boisdefre čuvenog jezuitu svaki dan? Načelnik generalštaba ne sprovodi nikakve odluke pre konsultovanja svog upravnika.“⁸⁰

Tamo, na Đavoljem ostrvu, koje zaista zaslužuje to ime zahvaljujući smrtonosnoj klimi, žrtva ove svirepe spletke je tretirana na izuzetno okrutan način, pošto je antisemitska štampa raširila izveštaj da je pokušao da pobjegne. Ministar kolonija, Andre Lebon, je shodno tome izdao naređenja.

„U nedelju ujutru, 6. septembra, glavni tamničar, Lebar, je informisao svog zatvorenika da mu, od tada, neće biti dozvoljeno da šeta po delu ostrva koji mu je namenjen, i da će biti pritvoren u svojoj kolibi. Rečeno mu je da će biti okovan noću. U dnu njegovog kreveta, napravljenog od tri daske, bila su prikovana dva dupla gvozdena okova koja su opasavala osuđenikova stopala. Kada su noći bile vrele, ova kazna je bila posebno bolna.“

„U zoru, čuvari su odvezali zatvorenika koji je, kad je ustao, zadrhtao na nogama. Bilo mu je zabranjeno da napušta svoju kolibu u kojoj je morao danonoćno da bude. Uveče, ponovo je bio okovan, i ovo je trajalo četrdeset noći. Posle nekog vremena, njegovi članci su bili obliveni krvlju i morali su da se previju; njegovi čuvari, zbog saosećanja, tajno su ga previli pre nego što su ga okovali.“⁸¹

Ipak, optuženi je i dalje proglašavao svoju nevinost; napisao je svojoj ženi: „Mora postojati negde, u ovoj prelepoj i velikoduš-

noj zemlji Francuskoj, pošten čovek koji je dovoljno hrabar da potraži i otkrije istinu.“⁸²

U stvari, nije više bilo dvoumljenja u vezi istine. Ono što je nedostajalo bila je volja da se pusti da bude javna. Sam Abi Brugeret svedoči o ovoj činjenici: „Pretpostavke o nevinosti optuženog na Đavoljem ostrvu se uzalud umnožavaju; izjave M. De Bulova (Bulow) u Rajhstagu i one koje je saopštio M. De Munster, njegov ambasador, francuskoj vladi, takođe iskazuju nevinost uzalud; nevinost je proglasio takođe i car Đilam (Guillaume) i potvrđena je kada je Švarckopen (nemački vojni ataše) opozvan u Berlin čim je Esterhazija optužio Matija Drajfus (Mathieu Dreyfus) (brat optuženog). Generalštab ostaje suprotstavljen bilo kakvom ponovnom ispitivanju suđenja... Neko je zauzet pokrivanjem Esterhazija. Tajni dokumenti su mu dati za njegovu odbranu, a čak nije dozvoljeno da se njegov rukopis upoređuje sa onim na 'listi'...

Zaštićen na taj način, zlikovac Esterhazi je toliko drzak da zatraži da se pojavi pred Ratnim većem. Tamo, on je jednoglasno oslobođen, 17. januara 1898. godine, nakon razmatranja koje je trajalo tri minuta“.⁸³

Moramo pomenuti da je, nekoliko meseci kasnije, kada je pukovnik Anri optužen za falsifikovanje, Esterhazi pobegao u Englesku i, na kraju, je priznao da je on bio autor čuvene „liste“ pripisane Drajfusu.

Ne možemo navesti sva obimna dešavanja u ovoj drami, falsifikata dodatih falsifikatima da bi se prikrla očigledna istina, smenu načelnika generalštaba, propast ministara, samoubistvo Anrija, zatvorenog u Mont Valerijenu, koji je sebi prerezao grlo i tako potpisao sopstvenom krvlju priznanje o svojoj krivici.

Decembra 1898. godine, ova poluzvanična beleška je objavljena u nemačkoj štampi: „Izjave carske vlade su utvrdile da nijedna nemačka ličnost, velika ili mala, nije imala nikakve veze sa Drajfusom. Stoga, sa nemačke tačke gledišta, ne vidimo nikakve smetnje punom objavljivanju tajnog dokumenta.“⁸⁴

Konačno, Viši sud je odlučio da se sprovede neizbežna ponovna istraga. Drajfus je morao ponovo da se pojavi pred Ratnim većem u Renesu, 3. juna 1899. godine, i to je početak još

jedne torture za njega. „Nije mogao ni pretpostaviti da će naići na mržnju još odvratniju nego kad je otišao, i da njegovi šefovi, kujući zaveru da ga ponovo pošalju na put ka Đavoljem ostrvu, neće imati milosti za ovog bednika, ovo jadno stvorenje koje je mislilo da je istrpelo sve patnje koje mogu da se istrpe.“⁸⁵

„Zato“, napisao je Abi Brugeret, „Ratno veće u Renesu će samo dodati novu nepravdu bezakonju sa suđenja iz 1894. godine. Nelegalnost ovog suđenja, Esterhazijeva krivica, Anrijevi kriminalni manevri će jasno izaći na videlo tokom dvadeset devet zasedanja tog suđenja u Renesu. Ali Ratno veće... će suditi Drajfusu za druge špijunske optužbe koje nisu nikad bile uzrok optužnice ili izveštaja. Svi dotadašnji propusti će biti njemu pripisani i biće pokazani dokumenti koji nemaju veze sa njim... Konačno, i suprotno svim našim pravnim tradicijama, tražićemo da sam Drajfus utvrdi da on nije predao takav dokument ili papir, kao da nije zadatak tužilaštva da dokaže ono za šta ga optužuje.“⁸⁶

Pristrasnost Drajfusovih tužilaca je bila toliko očigledna da se pobudilo javno mnjenje van Francuske. U Nemačkoj, poluzvanična „Kelnska Gazeta“ (Cologne Gazette) je objavila, 16. i 29. avgusta, usred suđenja dva članka iz kojih čitamo sledeću rečenicu: „Ako, nakon izjava nemačke vlade i rasprava najvišeg žalbenog suda u Francuskoj, neko još veruje da je Drajfus kriv, toj osobi bi samo mogli odgovoriti da je verovatno mentalno bolesna ili svesno želi da nevinna osoba bude osuđena.“⁸⁷

Ali mržnja, besmislice i fanatizam nisu bile razoružane radi svega toga.

Čak su korišćeni i novi falsifikati, menjajući one koji su izgubili svaku verodostojnost. Da saberemo sve to, to nije bilo ništa više od zlokobnog glupiranja. Kraj toga, za Drajfusa je bila osuda na desetogodišnji pritvor, sa olakšavajućim okolnostima!

„Ovo jadno suđenje je izazvalo ogorčenu preneraženost širom sveta. Francuska je bila prezrena. Ko bi mogao zamisliti tako groznu tugu?“⁸⁸ izjavio je Klemenso (Clemenceau) prilikom čitanja engleskih i nemačkih novina. Milost je bila neophodna. Drajfus je prihvatio da „nastavi“, rekao je, „tražeći ukidanje strašne vojne greške koje je bio žrtva. Za ovo ukidanje, nije bilo

koristi računati na pravdu Ratnog veća. Ova pravda je viđena na delu! To je došlo, još jednom, iz najvišeg žalbenog suda koji je, nakon detaljnih istraga i dugih rasprava, poništio jednom za svagda presudu iz Renesa. Nekoliko dana kasnije, Skupština i Senat su, svečanim glasanjem, ponovo postavili Drajfusa u voj-sku: Drajfusa, kome je dodeljena Legija Časti i koji je javno ponovo uspostavljen u službu.“⁸⁹

Ovaj kasni obrt, tako teško postignut, se desio zahvaljujući „čestitim i hrabrim ljudima“, kao što su oni koje je nevin zatoč-nik Đavoljeg ostrva priželjkivao da se pojave. Njihov broj je sve više rastao kako je istina izlazila na videlo. Nakon brzog oslobo-đenja izdajnika Esterhazija od strane Ratnog veća u januaru 1898. godine, Emil Zola (Emile Zola) je objavio u „Aurori“, Kle-mensovoj publikaciji, njegovo čuveno otvoreno pismo „J'accu-se“ (Optužujem). Napisao je: „Optužujem prvo Ratno veće da je prekršilo zakon osuđujući optuženu osobu na osnovu nekih dokumenata koji su ostali tajni, i optužujem drugo Ratno veće da je prikrilo ovu nezakonitost pričinjavajući takođe pravosudni zločin svesno oslobađajući krivca“.

Ali „vitezovi“ našeg čuvenog Društva su pazili da prikriju sve što bi moglo prosvetliti javnost. Pitanje katoličkog izaslanika de Muna je dovelo Zolu pred porotni sud Seine, i hrabri pisac je osuđen na jednogodišnji zatvor, maksimalnu kaznu, kao rezul-tat ovog nepravednog suđenja.

Javno mnjenje je tako dobro prevareno galamom „klero-na-cionalista“ da su izbori u maju 1898. godine bili u njihovu korist.

Ipak, javno obelodanjivanje falsifikata, smena načelnika ge-neralštaba, očigledna kriminalna pristrasnost sudija otvorila je oči onima koji su iskreno tragali za istinom sve više i više. Ali takvi su skoro isključivo dolazili iz redova protestanata, Jevreja i svetovnjaka.

„U Francuskoj je bilo jako malo katolika, od kojih je još manje bilo istaknutih, koji su stali na Drajfusovu stranu... Akcija ove šačice ljudi je napravila vrlo malo buke. Zavera ćutanja ih je okružila...“⁹⁰

„Većina sveštenika i biskupa je ostala ubeđena u Drajfusovu krivicu“, napisao je Abi Brugeret. Žorž Sorel (Georges Sorel)

takođe izjavljuje: „Dok je Drajfusova afera donela podelu među svim društvenim grupama, katolički svet je bio apsolutno ujedinjen protiv ponovne istrage.“ Peguj (Peguy) sam priznaje da „su sve političke sile katoličke crkve uvek bile protiv Drajfusa“.

Moramo li se podsetiti liste potpisa koju su otvorili „Libre Parole“ i „La Croix“, u korist udovice falsifikatora Anrija koji je počinio samoubistvo? Imena sveštenika koji su se potpisivali su često praćena „komentarima koji nisu baš jevanđeljski“, kako nam je rekao M. Adrijan Danset koji citira ovo:

„Izvesni Abi Cros pita za prostirku pored kreveta napravljenu od jevrejske kože koju bi mogao da gazi ujutru i uveče; mladi sveštenik bi voleo da slomi Rajnahov nos svojom potpeticom; tri sveštenika bi volela da udare prljavo lice Jevrejina Rajnaha.“⁹¹

Samo je svetovni kler i dalje donekle uzdržan. U Zajednici, stvari su zaraznije:

„15. jula 1898. godine, na dan davanja nagrada na univerzitetu Arkiel (Arcueil), kojim je predsedavao Generalissimo Jamont (zamenik predsednika Višeg ratnog veća), otac Didon, rektor škole Albert Veliki (Albert-le-Grand), je održao nasilan govor u kom je podržavao korišćenje sile protiv ljudi čiji je zločin bio smelo potkazivanje vojne greške...”

„Moramo li“, kazao je reći monah, „pustiti zle da budu slobodni? Naravno da ne! Neprijatelj je: intelektualizam koji se pretvara da prezire silu, i civili koji žele da podrede vojsku. Kada ubeđivanje ne вреди, kada ljubav nije dovoljna, moramo mahati mačem, širiti užas, kidati glave, ratovati, napadati...”

„Ovaj govor je izgledao kao izazov bačen pred sve simpatizere tog osuđenog bednika.“⁹²

Ali koliko njih smo čuli od tada? Ovi pozivi na krvave represije, dolazili su od blagog klera, pogotovo tokom nemačke okupacije! Što se tiče vapaja mržnje protiv intelektualizma, možemo naći savršen odziv na to u ovoj izjavi izvesnog generala: „Kada neko priča o inteligenciji, ja izvadim revolver“.

Slomiti misao silom je princip rimske crkve koji nikad nije bio izmenjen.

Abi Brugeret se pita, međutim, o činjenici da ništa nije uzdrimalo uverenje sveštenika u Drajfusovu krivicu: „Takav veliki i

dramatični događaj, koji je došao kao grom iz vedra neba i izneo na videlo odsek za falsifikate koji je radio u generalštabu, je morao otvoriti oči, čak i onima koji ne žele da dođu do istine. Ovo se odnosi na otkriće falsifikata koje je napravio Anri...

Nije li došlo vreme da francuski kler i katolici odbace grešku koja je predugo trajala... Oni, sveštenici i vernici su mogli otići, masovno, i u jedanaesti čas kao radnici spomenuti u Jevanđeljima, da povećaju redove branilaca pravde i istine... Ali i najočiglednije činjenice ne bacaju uvek svetlo na umove kojima dominiraju određene predrasude, pošto su predrasude suprotstavljene preispitivanju i, po svojoj prirodi, se bune protiv dokaza.“⁹³

U svakom slučaju, kakvi naponi su uloženi da se katolici zadrže u zabludi! „Jesu li mogli da pogode da ih je skandalozno obmanula štampa koja je tvrdoglavo prikrivala sve dokaze o nevinosti, sva svedočenja u korist robijaša sa Đavoljih ostrva, i koja je takođe predodređena da ometa kurs pravde na sve načine?“⁹⁴

Na čelu te štampe je bila „La Libre Parole“, stvorena, kao što smo videli, uz pomoć jezuitskog oca de Laka, i „La Croix“, „Asumpcioniste“ oca Bailija. Red „Asumpcije“ je kamuflirana grana Isusovog Društva, tako da njima onda moramo pripisati pokretanje i vršenje kampanje protiv Drajfusa.

Ne baš sumnjičav svedok, otac Lašant (Lecanuet), ističe hrabro: „Istoričari afere su osuđivali Zajednice, a naročito jezuite. I, ovaj put, moramo priznati da su jezuiti ispalili prvi pucanj sa veoma nepromišljenom drskošću.“⁹⁵

„Pokrajinske katoličke novine, kao što je „Novelista“ (Nouveliste) iz Liona, do informativnih i naširoko čitanih, će skoro sve zauzeti ulogu u mračnoj zaveri protiv istine i pravde. Izgleda da je lozinka izneta da se zaustavi svetlo koje se probija i javnost ostavi u mraku“.⁹⁶

U stvarnosti, trebalo bi biti posebno slep pa ne raspoznati, iza senzacije koju „Croix“ pokazuje u Parizu i provincijama, „lozinku“ koju pominje Abi Brugeret. I bilo bi vrlo naивно ne znati poreklo.^{96a}

Adrijan Danset takođe kaže ovo: „Asumpcionistički Red kao celina i sa njim katolička crkva su otkriveni kampanjom ‘La

Croixa'... Otac Baili se hvali da mu je 'Sveti Otac' dao odobrenje".⁹⁷

U stvari, nema dvoumljenja u vezi te dozvole! Jezuiti, kojima su „asumpcionista“ pozajmili svoje ime, nisu li, otkad je Red osnovan, papini politički instrumenti? Moramo se nasmešiti priči koja je mudro raširena okolo, koju ponavljaju istoričari apologete, da je Lav XIII navodno „savetovao umerenost“ urednicima „La Croixa“. To je klasičan trik, ali i dalje donekle efikasan. Danas, još ima ljudi koji veruju u jednu vrstu „nezavisnosti“ zvaničnog glasa Svete Stolice!

Pogledajmo sada šta je objavljeno u samom Rimu u „Civilti Katoliki“, jezuitskoj zvaničnoj publikaciji, pod imenom „Il caso Dreyfus“:

„Jevrejska emancipacija je rezultat takozvanih principa iz 1789. godine, čiji jaram se teško naslanja na sav francuski narod... Jevreji drže Republiku u svojim rukama, koja je više jevrejska nego francuska... Jevrejina je Bog stvorio da bude špijun gde god se neka izdaja priprema... Ne samo u Francuskoj, već i u Nemačkoj, Austriji i Italiji, Jevreji moraju biti odstranjeni iz nacije. Tada, sa ponovo uspostavljenom harmonijom bivših vremena, narodi će ponovo naći svoju izgubljenu sreću“.⁹⁸

U prethodnim poglavljima, dali smo kratak pregled „velike harmonije“ i „sreće“ koje su uživale nacije kada su Lojolini sinovi slušali ispovesti i inspirisali kraljeve. Kao što smo upravo videli, „harmonija“ je takođe vladala gde su oni bili duhovnici i savetnici načelnika generalštabova.

Sudeći po Abiju Brugeretu, general de Boisdefre, pokajnik jezuitskog oca du Laka, je okusio istu gorčinu kao i mnogi pre njega koje su podjednako obmanuli ovi „upravnici savesti“. Priznanje falsifikatora Anrija ga je obavezalo da dâ ostavku. „Pošto je vrlo iskren čovek, sam će izjaviti da je bio ‘skandalozno obmanut’, i oni koji su ga znali su bili svesni da se osećao ogorčeno zbog ‘spletke’ čija je žrtva bio“.⁹⁹

Abi Brugeret dodaje da je prekinuo sve „kontakte“ sa svojim bivšim duhovnikom „i čak je odbio da ga vidi ponovo kada bude umirao“.

Nakon čitanja svega ovoga, napisanog i objavljenog u „Civilti Katoliki“, bilo bi suviše zadržavati se dalje na krivici Reda i samo se možemo složiti sa onim šta je Josif Rajnah onda napisao: „Vidite, jezuiti su isplanirali ovu aferu. I, za njih, Drajfus je samo izgovor. Ono što oni žele, i to priznaju, je da zadave svetovnjaštvo i preusmerenu francusku revoluciju..., ukinu strane bogove, dogme iz 1789“.

Ovo je dovoljno jasno. Ali, pošto neki i dalje insistiraju, uprkos svim dokazima, da je bilo mogućih neslaganja između pape i njegove tajne vojske, između namera jednog i akcija drugoga, lako je pokazati prazninu takve pretpostavke. Bailijev slučaj je vrlo prosvetljujuć sa tog gledišta.

Šta možemo pročitati u „La Croix“ iz 29. maja 1956. godine? Ništa manje od ovoga: „Kao što smo najavili, njegova eminencija kardinal Feltin je naredio istragu spisa oca Bailija; on je bio osnivač naše publikacije i ‘Maison de la Bonne Press’.” Evo teksta te zapovesti od 15. maja 1956. godine:

„Mi, Moris Feltin (Maurice Feltin), Božjom milošću i milošću apostolske Svete Stolice, kardinal-sveštenik svete rimske crkve čije ime je Sveta-Marija-od-Mira, nadbiskup Pariza.

U vezi plana koji je podnela zajednica Avgustinaca Božjeg uspenja i koji smo Mi odobrili, da se u Rimu predstavi slučaj Božijeg sluga Vikentija Pavla Bailija (Vincent-de-Paula Bailly), osnivača ‘La Croix’ i ‘Bonne Press. U vezi dispozicija... i instrukcija Svete Stolice u pogledu proglašenja blaženim i istrage spisa Božijih sluga: ‘Naredili smo i naređujemo sledeće: ‘Svako ko je znao ovog Božijeg slugu ili ko nam može reći nešto posebno o njegovom životu nas mora obavestiti o tome... Svako ko poseduje spise ovog Božijeg sluga mora ih predati nama pre 30. septembra 1956. godine, bile to štampane knjige, rukom pisane beleške, pisma, memorandumi... čak i uputstva ili saveti koje on nije napisao, već koje je diktirao... Za sve ove odnose, određujemo Kanona Duboiza (Canon Dubois), sekretara naše nadbiskupije, i promotera vere za ovaj cilj“.¹⁰⁰

Evo ga „Božiji sluga“ na dobrom putu da primi nagradu, za svoju odanu službu, u vidu oreola. Što se njegovih spisa, za kojima se tako pažljivo traga, tiče, „promoter vere“ će imati i previ-

še materijala. Što se tiče štampanog dela, prilozi iz "La Croix" od 1895. do 1899. biće veoma važni.

„Njihov stav (katoličkih novina), a posebno 'La Croixa', predstavlja trenutno za sve 'prosvেęcene i ispravne umove', ono što M. Paul Violet, katolički član Instituta naziva 'neopisivim skandalom'; i ovaj skandal podržava, u aferi Drajfus, najšokantnije greške, laganje i zločin protiv istine, poštenja i pravde. 'Rimski sud', dodaje on, 'zna to, kao i svi evropski sudovi'." ¹⁰¹

Zaista, rimski sud je to znao bolje nego iko drugi! Kao što smo videli, 1956. godine, nije zaboravio pobožne podvige ovog „Božijeg slugе“ pošto je pripremao njegovo posvećenje.

Nema sumnje da je promoter vere budućem „svecu“ pripisao one čuvene liste potpisa u korist udovice falsifikatora Anrija, o kojima Abi Brugeret kaže: „Danas, kada uzmemo u obzir one apele da se Inkvizicija vrati, za progon Jevreja, za ubistvo Drajfusovih branioca, to je kao slušanje bunovnih maštarija divljih i nastranih fanatika. Ipak, 'La Croix' nam prikazuje ovo kao veliki, utešni i veseli spektakl“." ¹⁰²

Otac Baili nije imao zadovoljstvo da vidi za svog života kako ovi divlji fanatici, pod svastikom, ostvaruju ove pobožne želje u vezi Jevreja. On je mogao samo uživati u tom „velikom, utešnom i veselom spektaklu“ iz raja, čak iako su, tamo gore, spektakli te vrste prilično uobičajeni, sudeći po „učenima“, a posebno po svetom Tomi Akvinskom, anđelu škole:

„Da bi sveci mogli da uživaju još više u svojoj blagoslovenosti, i da bi povećali svoju zahvalnost Bogu, dozvoljeno im je da posmatraju u svoj grozoti mučenje bezbožnika... Sveci će se veseliti u mukama bezbožnika“. (Sancti de poenis impiorum gaudebunt.) ¹⁰³

Kao što možemo videti, otac Baili, osnivač „La Croixa“, je imao sve što je potrebno da postane svetac: progoniti nevine, prokleti one koji ga brane, ubiti ih, podupirati svom snagom laganje i nepravdu, raspirivati razdor i mržnju; ovo su, u očima rimske crkve, čvrsti osnovi za slavu i možemo da razumemo njenu želju da podari oreol autoru ovih pobožnih podviga.

Međutim, postavlja se pitanje, „Da li je ovaj ‘Božiji sluga’ takođe čudotvorac? Zato što znamo, da bi se zaslužilo takvo unapređenje, potrebno je provereno imati postignuta čuda.“

Koja je čuda postigao direktor-osnivač „La Croixa“? Je li to bilo preobraženje, za njegove čitaoce, crnog u belo i belog u crno? Prikazivanje laži kao istine i istine kao laži? Naravno, ali veće čudo je bila činjenica da je ubedio članove generalštaba (a onda i javnost) da je, nakon što je prva greška počinjena, i kada je ta greška otkrivena, bilo u njihovu „čast“ odbiti dokaz, pretvarajući na taj način grešku u zloupotrebu moći! „Errare humanum est, perseverare diabolicum“ (Ljudski je grešiti, đavolski je ne popravljati se). „Božiji sluga“ nije mnogo uzimao u obzir tu poslovicu. Umesto da ga inspiriše, sakrio je pod svoju mantiju. U stvari, „mea culpa“ (moj greh) je za obične vernike, a ne za duhovna lica, niti – kao što smo upravo videli – za vojne vođe koje imaju jezuitske duhovnike.

Rezultat – koji je tražen – je bio uspon partizanskih strasti i podela francuskog naroda.

Ovo je konstantovao ugledni istoričar Pjer Gaksote (Pierre Gaxotte): „Afera Drajfus je bila odlučujuća prekretnica... oficiri su sudili, pa je umešala vojnu instituciju... Afera je rasla, postala politički sukob, podelila porodice, presekla Francusku na dva dela. Imala je efekte verskog rata... Stvorila je mržnju prema oficirima... Započela je anti-militarizam“. ¹⁰⁴

Kada pomislimo na Evropu u to vreme, Nemačku presnabdevenu oružjem i okruženu sa svoja dva saveznika, kada se prisetimo odgovornosti Vatikana za početak sukoba 1914. godine, ne možemo da verujemo da smanjenje snage u našem vojnom potencijalu nije bilo unapred smišljeno.

Kako smo mogli da ne primetimo da je, u stvari, „Afera Drajfus“ počela 1894. godine, u godini Francusko-Ruskog saveza. Zatim, predstavnici Vatikana su bili vrlo otvoreni u vezi pogodbe sa „šizmatičkom“ silom koja je, u njihovim očima, bila skandal. Čak se i danas, „velikodostojnik Njegove Svetosti“, monsinjor Kristijani (Cristiani), usuđuje da napiše:

„Kroz čudno slepu i nepromišljenu politiku, izgledalo je da naša zemlja uživa u izazivanju neprijateljskih naklonosti kod

svog silnog suseda (Nemačke)... U stvari, izgledalo je da Francusko-Ruski savez pretil Nemačkoj opkoljavanjem“.¹⁰⁵

Za uglednog velikodostojnika, Trojni Savez (Nemačka, Italija, Austrougarska) nije bio pretnja nikome i Francuska je pogrešila što nije ostala izolovana od takvog bloka. Sa tri protiv jednog, „udar“ bi bio lakši i naš Sveti Otac papa ne bi morao žaliti, 1918. godine, poraz svojih šampiona.

Poglavlje 21

Predratne godine - 1900-1914.

Dakle, kako je napisao Abi Brugeret: „Pod likom raspetog Isusa, božanskog simbola ideje o pravdi, ‘La Croix’ je strastveno sarađivao sa prevarom i zločinom protiv istine, poštenja i pravde“. ¹⁰⁶

Pravda je ipak trijumfovala na kraju i Abi Fremont, koji se nije bojao da pomene razoran pohod koji je vodio Inokentije III na Albigense kada je spominjao Aferu, je izgleda bio pravi prorok kada je rekao:

„Katolici pobeđuju i oni misle da će srušiti Republiku zbog mržnje prema Jevrejima. Ali će, bojim se, srušiti samo sebe“. ¹⁰⁷

U stvari, kada je mišljenje prosvećeno, reakcija je bila fatalna. Rank je naučio lekciju o Aferi kad je izjavio: „Republika će slomiti moć katoličkih zajednica, ili će biti zadavljena“. Godine 1899, ministar „republičke odbrane“ je bio opunomoćen; otac Pikard (Picard), poglavar „Asumpcionista“, otac Baili, direktor „La Croixa“, i deset drugih članova tog reda su izvedeni pred sud Siene za kršenje zakona u vezi udruženja. Zajednica „Asumpcionista“ je bila raspuštena.

Valdek Ruso (Waldek-Rousseau), predsednik Veća, je izjavio u govoru u Tuluzu 28. oktobra 1900. godine: „Rasejani, ali ne i potisnuti, verski redovi su se ponovo formirali, brojno veći i borbeniji; oni pokrivaju teritoriju mrežom političke organizacije čije veze su bezbrojne i čvrsto spojene, kao što smo videli na skorašnjem suđenju“.

Konačno, 1901. godine, zakon je prošao, propisujući da zajednica ne može biti osnovana bez odobrenja, i oni koji ga ne

budu zatražili u okviru zakonskog roka će automatski biti raspušteni.

Ove odredbe, sasvim normalne u području državnih organa čija je dužnost da provere udruženja koja se nalaze na njihovoj teritoriji, će biti predstavljene katolicima kao nedopustiva zloupotreba. „Čovekova kuća je njegov dvorac“, kaže izreka; ali za Crkvu to ne važi: opšte pravo nije za nju.

Suprotstavljanje klera primeni zakona bi bilo dovoljno da pokaže koliko je bio neophodan. Ovaj otpor će samo pojačati vladin stav, posebno pod ministrom Kombesom (Combes); i nepopustljivost Rima, posebno kada je Pije X nasledio Lava XIII, će doneti zakon 1904. godine, koji je ukinuo učiteljske Redove.

Nakon toga, sukob između francuske vlade i Svete Stolice će biti stalan. Pored toga, izbor novog pape je sproveden pod karakterističnim okolnostima.

„Lav XIII je umro 20. jula 1903. godine. Konklava koja se sastala da odredi naslednika, daje nakon nekoliko krugova 29 glasova kardinalu Rampoli (Rampolla), – 42 glasa su potrebna za izbor – kada je austrijski kardinal Puzina (Puzyna) ustao i iznositio negodovanja austrijskog cara, znalo se da je kardinal Rampola pro-francuski orijentisan“.¹⁰⁸

Kardinal Sarto je izabran. Pomoću manevra Austrije, koja se zamenila sa Svetim Duhom da bi „inspirisala“ kardinale na konklavi, ovaj izbor je pobjeda za jezuite. Zaista, novi poglavar, opisan kao mešavina „seoskog sveštenika i arhanđela sa ognjenim mačem“, je savršen tip čoveka kakvog je Red želeo. Evo šta Adrijan Danset kaže o tome:

„Kada volimo papu, ne ograničavamo polje u kome on može i mora upotrebljavati svoju volju“.¹⁰⁹

Ili ovo sa njegovog prvog konzistornog obraćanja: „Znamo da ćemo šokirati mnoge ljude kada izjavimo da ćemo nužno biti uključeni u politiku. Ali svako ko razumno zaključuje može videti da Vrhovni Poglavar, kome je Bog podario vrhovni autoritet, nema pravo da razdvaja politiku od domena vere i morala“.¹¹⁰

Tako je Pije X, čim je pristupio tronu Sv. Petra, javno izjavio da se, za njega, papin autoritet mora osetiti u svakom području, i da politički klerikalizam nije samo pravo, već i dužnost. Takođe

je za svog državnog sekretara odabrao španskog prelata, monsinjora Merija del Vala (Merry del Vala) koji je imao trideset osam godina i koji je, kao i on, bio strasno pro-nemački i protiv-francuski orijentisan. Ovo stanje uma ne iznenađuje kada čitamo ove reči koje je napisao Abi Fremont:

„Meri del Val, koga sam upoznao na rimskom univerzitetu, je bio ‘omiljeni učenik jezuita’.”¹¹¹

Odnosi između Svete Stolice i Francuske su ubrzo osetili efekte tog izbora. Pre svega, to je bilo imenovanje biskupa od strane civilne vlasti što je izazvalo sukob.

„Pre rata 1870. godine, Sveta Stolica bi naučila imena novih biskupa tek nakon što su bili imenovani. Papa je zadržao pravo, ako mu neko nije bio prihvatljiv, da mu oduzme zvanje biskupa obustavljajući kanonsku instituciju. U stvari, teškoće su bile ogromne jer su vlade, pod svakom vrstom režima, pazile da izaberu kandidate dostojne episkopske dužnosti“.¹¹²

Kad je Pije X postao papa, većinu imenovanja za nove biskupe Rim je odbio. Pored toga, nuncije u Parizu, Lorenceli (Lorenzelli), je bio, kako nam je rekao Adrijan Danset, „teolog koji je skrenuo na pogrešan put u diplomatiji i koji je ludo neprijateljski nastrojen prema Francuskoj“. Neko će reći: „Samo još jedan pridružen svim ostalima!“ Ali takav izbor za takvo mesto jasno pokazuje kakve su bile namere rimske Kurije prema našoj državi.

Ovo sistematsko neprijateljstvo se još jasnije pokazalo 1904. godine, kada je M. Lobet (Loubet), predsednik Republike, otišao da uzvрати posetu, koja se jednom ranije odigrala u Parizu, kralju Italije, Viktoru Emanuilu III (Victor-Emmanuel III).

M. Lobet je takođe želeo da ga papa primi. Ali rimska Kurija je stvorila navodni „nepobediv protokol“: „Papa nije mogao da primi šefa države, koji je, čini se, pri poseti kralju Italije izrazio svoje odobrenje uzurpaciji drevne papske države. Ali bilo je predsedana: dvaput, 1888. i 1903. godine, šef države – i to ne od onih manje važnih – je primljen u Rimu od strane italijanskog kralja i pape. Naravno, posetilac nije bio predsednik Republike, već nemački car Đulime II... Jednaka čast je odata i Edvardu VII, kralju Engleske i ruskom caru.“

Uvredljiv cilj te prednosti je bio očigledan, a čak je i naglašen u poruci koju je poslao državni sekretar Meri del Val raznim poslanstvima. Katolički pisac, M. Karlo Ledre (Charles Ledre), je nedavno napisao ovo u vezi toga: „Da li je papska diplomatija mogla ignorisati odlučno važan cilj koji je, iza posete predsednika Lobeta Rimu, stvarno dobijao oblik?“¹¹³

Naravno, Vatikan je znao za plan da se Italija razdvoji od svojih saveznika iz Trojnog Saveza: Nemačke i Austrougarske, ove dve germanske sile koje je rimska crkva smatrala svojim najboljim svetovnim oružjem. Ovo je bila prava srž stanja, i bila je, u stvari razlog povremenih izliva gneva Vatikana.

Drugi sukobi su podigli zabrinutost francuskih biskupa, koje su u Rimu smatrali previše republikanskim. Konačno, umorna od stalnih poteškoća koje su nastajale zbog vatikanskog kršenja uslova Konkordata, francuska vlada je prekinula, 29. jula 1904. godine, „veze koje je poništila Sveta Stolica“.

Prekid diplomatskih odnosa je vodio, ubrzo, razdvajanju crkve od države.

„Danas nalazimo normalnim“, napisao je Adrijan Danset, „da Francuska treba da održava diplomatske veze sa Svetom Stolicom, i da bi Država i Crkva trebale da žive pod režimom razdvojenosti. Diplomatski odnosi su neophodni jer Francuska mora biti zastupljena kad god ima interesa da se brani, van nekih doktrinarnih pitanja. Ali razdvojenost je neophodna jer, u demokratiji koja se zasniva na suverenitetu ljudi podeljenih različitim verovanjima, država duguje slobodu samo Crkvi“.¹¹⁴

I autor dodaje: „To je, u najmanju ruku, opšte mišljenje.“

Mi se možemo samo složiti sa ovim razumnim mišljenjem, ne zaboravljajući, naravno, da ga papstvo nikada ne bi podržalo. Rimska crkva nikad nije prestala da proglašava svoju nadmoć nad građanskom istorijom, kroz svoju istoriju, i, da bi bila sposobna da je otvoreno nametne u skorije vreme, dala je sve od sebe da je utisne uz pomoć njene tajne vojske, Isusovog Društva.

Pored toga, u to vreme je otac Vernz (Wernz), general ovog Reda, napisao: „Država je u nadležnosti Crkve; dakle, sekularna vlast je zaista potčinjena svešteničkoj vlasti i mora da se pokorava“.¹¹⁵

To je doktrina ovih nepopustljivih šampiona „teokratije“, savetnika kao i onih koji izvršavaju njihova naređenja, koji su sebe učinili neophodnim u Vatikanu, toliko da bi danas bilo potpuno nemoguće uočiti i najmanju razliku između „crnog pape“ i „belog pape“; oni su isti i jednaki. I kada govorimo o politici Vatikana, mi jednostavno mislimo na jezuitsku politiku.

Zajedno sa mnogim drugim kvalifikovanim posmatračima, Abi Fremont priznaje sledeće: „Jezuiti dominiraju Vatikanom“.¹¹⁶

Pred neumoljivim suprotstavljanjem Republici, od jezuita, svemoćnih u Crkvi, državi je teško da primeni zakon o razdvajanju, sa nekoliko amandmana, od 1905. do 1908. godine. Ovaj zakon ne želi da smanji crkvenu imovinu i da otima njene zgrade namenjene za bogoslužje. Vernici se mogu formirati u lokalna udruženja, pod upravom sveštenika. Šta će Rim uraditi?

„U encikličnom pismu ‘Vehementer’ (1. februara 1906. godine), Pije X je osudio Zakon o razdvajanju i onaj koji se tiče lokalnih udruženja. Ali ide li on iznad zakona?“¹¹⁷ Ubrzo ćemo saznati. Uprkos savetu francuske biskupije, on odbija sve nagodbe, 10. avgusta 1906. godine u encikličnom pismu „Gravissimo“.

Ovo je još jedno razočarenje za liberalne katolike: „Kada pomislim“, uzvikuje Brunetiere, „da je ono što je odbijeno francuskim katolicima, sa određenim znanjem da će takvo odbijanje otpočeti verski rat u jednoj zemlji kojoj toliko treba mir, odobreno nemačkim katolicima, da ‘lokalna udruženja’ tamo funkcionišu trideset godina, na svačije zadovoljstvo, ne mogu se odupreti, kao patriota i katolik, osećaju ogorčenosti“.¹¹⁸

Bilo je nekih teškoća, u stvari, kada je sproveden popis crkvene imovine, ali to nije bio verski rat... Iako su ultramontanci pravili probleme, stanovništvo kao celina je ostalo smireno kada je deo crkvene imovine vraćen državi, što je sama crkva učinila, da se ne bi podvrgavala posredničkim merama, utvrđenim zakonom.

Da li je, onda, pisac Brunetiere potpuno shvatio razlog te razlike u načinu kako je Sveta Stolica tretirala francuske katolike i nemačke katolike? Prvi svetski rat će otkriti sav značaj toga.

Dok su jezuiti uspešno radili, preko „afere Drajfus“, na deljenju francuskog naroda i slabljenju ugleda naše vojske, u Nemačkoj su radili upravo suprotno. Bizmark (Bismark) koji je, lično, pokrenuo u prošlosti „Kulturkampf“ protiv katoličke crkve, imao je njenu naklonost. To nam je rekao katolički pisac, Josif Rován, koji takođe to objašnjava:

„Bizmark će biti prvi protestant koji će primiti ‘Hristov orden’ sa draguljima, jednu od najviših crkvenih počasti. Nemačka vlada dozvoljava njoj odanim novinama da objave činjenicu da će kancelar biti dovoljno spreman da podrži papine namere da delimično vrati svoju zemaljsku vlast“.¹¹⁹

„1886. godine, Centar – nemačka katolička stranka – je bio neprijateljski nastrojen prema vojnim projektima koje je predstavio Bizmark. Lav XIII je intervenisao u nemačkim unutrašnjim poslovima u Bizmarkovu korist. Njegov državni sekretar je napisao nunciju u Minhenu: ‘U pogledu predstojeće revizije verskog zakonodavstva koje će, za šta imamo razloga da verujemo, biti izvedeno na pomirljiv način, Sveti Otac želi da Centar promoviše, na svaki mogući način, vojne projekte“.¹²⁰

Evo šta Josif Rován ima da kaže: „Nemačka diplomatija interveniše – to je već stara navika – u Vatikanu da nagovori papu da upotrebi svoj uticaj nad Centrumom (Zentrum) (katolička stranka), tako da ona favorizuje vojne projekte... Nemački katolici će pričati o velikoj ‘političkoj misiji’ Nemačke, koja je, u isto vreme, univerzalna moralna misija... ‘Zentrum’ je takođe odgovoran za produžavanje vladavine koja će, od besa u slabosti, ratobornih govora o pomorskom naoružanju do još ratobornijih beseda, na kraju odvesti Nemačku u katastrofu... ‘Zentrum’ ulazi u rat (1914. godine) ubeđen u poštenje, čistotu i moralni integritet svojih državnih vođa, sa usaglašenošću svojih planova i programa sa planovima večne pravde“.¹²¹

Kao što možemo videti, papstvo je uradilo šta je bilo potrebno da usadi ovo ubeđenje. Uostalom, kao što je monsinjor Fruhvirt (Fruhwirth) rekao 1914. godine:

„Nemačka je osnova na kojoj Sveti Otac može i mora uspostaviti velike nade“.

Peti deo

Pakleni krug

Poglavlje 22

Prvi svetski rat

Gnevu pobuđenom u Vatikanu francusko-ruskim savezom i jako dobro iskazanim u aferi Drajfus, besu koji je francusko-italijanska unija podstakla, i kome je Lubet (Loubet) incident jasno posvedočio, pridodato je i ogorčenje prouzrokovano zaključenjem Antante s Engleskom. Francuska je čvrsto odlučila da ne stoji sama nasuprot njenom opasnom susedu i Austro-Ugarskoj. Na politiku tako “slepu i nepromišljenu”, prema monsinjoru Kristijaniju (Cristiani), gledano je veoma neblagonaklono od strane katoličke “Svetinje nad Svetinjama”. Jer, osim što je ugrožavala “temeljno puštanje krvi” koje je bezbožnoj Francuskoj bilo potrebno, ova politika je bila dragocena podrška raskolničkoj (šizmatičkoj) Rusiji, toj izgubljenoj ovčici čijem se povratku u rimsko katoličko stado nikad nije prestalo nadati, iako bi to moglo podrazumevati rat.

Ali u to vreme je Pravoslavna Crkva ostala čvrsto usađena na Balkanu, naročito u Srbiji, koju je Bukureštanski mir, okončavši balkanski sukob, stavio u centar pažnje Južnih Slovena, a pogotovo onih pod jarmom Austrije. Ambiciozni planovi Vatikana i katolički imperijalizam Habzburga su bili u savršenom skladu, kao u prošlosti. Rimu i Beču, rastuća moć Srbije označila ju je kao neprijatelja koga treba uništiti.

Ovo je zaista utvrđeno u diplomatskom dokumentu pronađenom u austro-ugarskim arhivama, koji izveštava austrijskog ministra Berhtolda (Berchtold), o razgovorima koje je princ Šonburg (Schonburg) vodio u Vatikanu u oktobru-novembru 1913:

“Među temama razgovora s kardinalskim državnim sekretarom (Merry del Val), iskrslo je pitanje Srbije, kao što je i očekivano. Pre svega, kardinal je izrazio svoje zadovoljstvo našim čvrstim i prikladnim stavom poslednjih meseci.

‘Tokom prijema kojeg sam imao tog dana kod Njegove Svetosti, Svetog Oca, koji je započeo razgovor pominjući naše energične korake koje smo preduzeli u Beogradu, on je izrekao neke značajne opaske: ‘Bilo bi sigurno bolje’, rekla je Njegova Svetost, ‘da je Austro-Ugarska kaznila Srbe za sva nedela koja su učinili’. ”¹

Dakle, ratoborna osećanja Pija X su bila jasno izražena već 1913. Nema ničeg iznenađujućeg u vezi ovoga kada uzmemo u obzir inspiratore rimske politike.

“Šta su Habzburzi trebali učiniti? Kazniti Srbiju, pravoslavnu državu. Ugled Austro-Ugarske, ovih Habzburga koji su, sa Bourbonima Španije bili poslednje pristalice jezuita, a pogotovo ugled prestolonaslednika, Franca Ferdinanda, njihovog čoveka, bio bi silno uvećan. Za Rim, ovo pitanje je bilo od gotovo verskog značaja; pobeđa katoličke monarhije nad Carizmom bi se mogla smatrati pobedom Rima nad raskolničkim Istokom”.²

Ipak, stvar se rastegla kroz 1913. godinu. Ali, 28. juna 1914, nadvojvoda Franc Ferdinand je ubijen u Sarajevu. Srpska vlada nije imala ništa s ovim atentatom počinjenim od strane građanina Austro-Ugarske, koji je zaista bio Srbin, ali je delovao u lokalnoj bosanskoj patriotskoj organizaciji. Ipak to je bio savršen izgovor za cara Franju Josifa (Franz Jozef) da započne s neprijateljstvima.

“Grof Sforca drži da je glavni problem bio ubediti Franju Josifa da je rat bio neophodan. Savet pape i njegovog ministra je najviše mogao uticati na njega”.³

Ovaj savet je naravno dat caru, i to onakav kakav se mogao očekivati od ovog pape i njegovog ministra, “omiljenog učenika jezuita”. Dok je Srbija pokušavala da očuva mir popuštajući pred svim željama austrijske vlade koja je poslala diplomatsku notu Beogradu, grof Palfi (Palffy), austrijski predstavnik u Vatikanu, preneo je svom ministru Berhtoldu, 29. jula, sadržaj razgovora koje je on imao 27. jula sa kardinalskim državnim sekretarom,

Marijom del Valom (Marry del Val); ovaj razgovor je bio o “tema-
ma koje uznemiravaju Evropu u ovom trenutku”.

Diplomata s prezirom poriče izmišljene glasine o navodnoj intervenciji pape koji je izgleda “molio cara da poštedi hrišćanske države ratnih strahota”. Pošto je raščistio s ovim besmislenim pretpostavkama, on iznosi “pravo mišljenje Kuriije”, koje mu je preneto od strane državnog sekretara:

“Bilo bi nemoguće pronaći bilo kakav duh popuštanja i izmi-
renja u rečima Njegove Eminencije. Tačno je da je on opisao
notu Srbiji kao veoma oštru, ali ju je i pored toga odobrio u pot-
punosti i, u isto vreme posredno, izrazio želju da Monarhija
završi posao. Zaista, dodao je kardinal, šteta je što Srbija nije bila
ponižena mnogo ranije, jer je tada to moglo biti učinjeno, bez
toliko velikog dodatnog rizika. Ova izjava pokazuje želje pape
koji je, tokom nekoliko proteklih godina, često izražavao žaljenje
što je Austro-Ugarska zanemarila ‘kažnjavanje’ svog opasnog
suseda na Dunavu.”⁴

Ovo je zapravo potpuno suprotno “besmislenim” glasinama
o papskom posredovanju u korist mira.

U stvari, austrijski diplomata nije jedini koji izveštava o “pra-
vom mišljenju” rimskog pontifa i njegovog ministra.

Dan pre toga, 26. jula, baron Riter (Ritter), bavarski poslanik
u Vatikanu, pisao je svojoj vladi:

“Papa se slaže da Austrija postupi strogo sa Srbijom. Nema
visoko mišljenje o vojskama Rusije i Francuske i smatra da one
ne mogu učiniti mnogo u ratu protiv Nemačke. Kardinalski
državni sekretar ne vidi kad Austrija može pokrenuti rat ako ne
odluči sada”.⁵

Dakle, Sveta Stolica je bila potpuno svesna “ogromnih rizika”
u sukobu između Austrije i Srbije, ali je uprkos tome, učinila sve
što je u njenoj moći da ga podstakne.

Sveti Otac i njegovi jezuitski savetnici nisu bili zabrinuti za
patnje “hrišćanskih naroda”! Nije bio prvi put da su ti narodi bili
upotrebljeni u korist rimske politike. Konačno se ukazala želje-
na prilika da se iskoristi nemačka svetovna ruka protiv pravo-
slavne Rusije, “bezbožne” Francuske kojoj je trebalo “temeljno

puštanje krvi”, i, kao dodatak, protiv “jeretičke” Engleske. Činilo se da sve obećava “brz i srećan” rat.

Pije X nije video njegovo odvijanje i ishod, koji su bili suprotni njegovim predviđanjima. Umro je na početku sukoba, 20. avgusta 1914. Ali, četrdeset godina kasnije, Pije XII je kanonizovao ovog uzvišenog pontifa, a "Precis d'Histoire Sainte" (Kratak pregled svete istorije), korišćen u parohijskoj veronauči, mu je posvetio ove poučne reči:

“Pije X je učinio sve što je mogao da spreči početak rata iz 1914. I umro je od tuge kad je predvideo patnje koje će taj rat doneti sa sobom”.

Da je ovo satira, ne bi mogla biti bolje napisana!

Nekoliko godina pre 1914, M. Jveš Gujot (M. Yves Guyot), istinski prorok, je rekao: “Ako izbije rat, čujte, vi ljudi koji mislite da je Rimski crkva simbol reda i mira, ne tražite drugog krivca osim Vatikana: on će biti skriveni podstrekač, kao u ratu iz 1870.”⁶ Podstrekač krvoprolića, Vatikan, je nameravao da ništa manje lukavo podržava svoje austro-nemačke uzdanice tokom celog rata. Kraći vojni izlet, u Francusku, za koji se nemački car hvalio da će ga izvesti, je zaustavljen na Marni, a agresor nateran u povlačenje posle svakog od njegovih silovitih napada. Ali, bar mu je papska diplomatija pružala svaku moguću pomoć, i ovo nije iznenađujuće kada uzmemo u obzir da je “Božansko Providenje” izgleda uživalo u pružanju podrške centralnim silama.

Zaista, kardinal Rampola, za koga se smatralo da je pro-francuski orijentisan, iz tog razloga je držan podalje od pontifskog prestola vetom Austrije. Uskoro nije više bio među onima koji bi mogli postati papa jer je umro nekoliko meseci pre Pija X, čini se u pravi čas.

Ali ovo nije bilo poslednje “Božije” mešanje: kao što je obećao, čak i pre nego što je održano glasanje, novi papa, Benedikt XV imenovao je kardinala Ferratu za državnog sekretara.

Ali kardinal⁷ nije čak imao vremena ni da se prihvati svog novog posla. Pošto je stupio na dužnost krajem septembra 1914, UMRO JE IZNENADA 20. oktobra, podlegavši užasnoj nelagodi pošto je popio “OSVEŽAVAJUĆE PIĆE”.

“Sedeo je za svojim stolom kad mu je iznenada naglo pozlilo. Pao je kao da ga je grom pogodio. Sluge su brzo prišle da mu pomognu. Lekar, koji je pozvan bez odlaganja, odmah je shvatio ozbiljnost njegovog stanja i zatražio hitan konzilijum. Ferrata je već shvatio i znao da nije bilo nade... Molio je da ga ne ostave da umre u Vatikanu... lekarski konzilijum je brzo održan u njegovom hotelu sa šest doktora... Oni su odbili da sačine lekarski izveštaj; onaj koji je objavljen nije bio potpisan”.⁸ On nije patio od bilo kakve bolesti ili slabosti.

“Skandal vezan za ovu smrt je bio takav da istraga nije mogla biti izbegnuta. Njen ishod je bio: tegla je bila razbijena u kancelariji. Prisustvo izmravljenog stakla u posudi za šećer koju je koristio kardinal je objašnjeno na taj način. Zrnasti šećer može biti koristan! Istraga je tu bila zaustavljena...”⁹

Opat Danilo (Daniel) dodaje da je iznenadna smrt, nekoliko dana kasnije, sluge preminulog kardinala izazvala dosta komentara, posebno zato što je bio sluga monsinjora Fon Gerlaha (Von Gerlach) pre nego što je njegov gospodar postao član Svetih Redova. Ovaj nemački prelat, dobro znana uhoda, pobegao je iz Rima 1916: trebao je biti uhapšen i optužen za sabotazu italijanske oklopnjače "Leonardo da Vinči" koja je eksplodirala u Tarentskom zalivu, povukavši sa sobom na dno 21 oficira i 211 mornara. Njegovo suđenje je nastavljeno 1919. Fon Gerlah se nije pojavio pred sudom i bio je osuđen na 20 godina teške robije.”¹⁰

Preko slučaja ovog “umešanog velikodostojnika”, urednika "Rimskog Posmatrača" (Observatore Romano), dobijamo jasnu predstavu o stanju svesti vatikanskih visokih krugova.

Opat Brugeret opet opisuje “pratnju Svete stolice”: “Profesore eklezijastike ništa ne može omesti u nameri da italijanskom sveštenstvu i katoličkom svetu u Rimu uliju osećanje poštovanja i divljenja prema nemačkoj vojsci, a prezira i mržnje prema Francuskoj”.¹¹

Ferrata, koji je bio za neutralnost, umro je u pravi čas, i kardinal Gašpari (Gasparri) postao je državni sekretar; u savršenoj saglasnosti s Benediktom XV, dao je sve od sebe služeći interesima centralnih sila.

“Uzimajući sve ovo u obzir, nije iznenađujuće što je papa Benedikt XV, u mesecima koji su sledili, mnogo radio na tome da održi Italiju na pravcu delovanja koji bi najbolje poslužio jezuitima, prijateljima Habzburga...”¹²

Istovremeno, moral saveznika je bio lukavo podrivan.

“10. januara 1915, odlukom potpisanom od strane kardinala Gašpara, državnog sekretara Benedikta XV, određeno je da se održava molitveni dan radi bržeg postizanja mira... Jedna od obaveznih radnji kojima se pokazivala pobožnost je bila izgovaranje molitve koju je napisao Benedikt XV lično... Francuska vlada je naredila da se taj papski dokument zapleni. Ta molitva za mir se smatrala ispoljavanjem slabosti koje bi moglo popustiti napore naše vojske, u vreme kada su nemačke horde bile pod neizdrživim pritiskom koji bi ih isterao s naše teritorije, i kad je nemački car mogao videti strašnu kaznu koja mu se spremala za njegove neoprostive zločine... papa je želeo mir, u trenutku kada je mogao biti samo u korist centralnih sila. Papa ne voli Francusku; on je ‘Nemac’.”¹³

M. Karlo Ledre (M. Charles Ledre), još jedan katolički pisac, potvrđuje: “U dva navrata, pomenuta u jednom čuvenom članku ‘Pariske Revije’ (La Revue de Paris), Sveta Stolica, pozivajući Italiju i Sjedinjene Države da ne ulaze u rat, nije samo želela brzi kraj sukoba... Po rečima opata Brugereta, ona je služila interesima naših neprijatelja i radila protiv nas”.¹⁴

Ali delovanje jezuita, a prema tome i delovanje Vatikana, nije se osetilo samo u Italiji i Sjedinjenim Državama. Bilo koje sredstvo, svako mesto, je dovoljno dobro za njih.

“Nije stoga bilo iznenađujuće videti papsku diplomatiju kako se zauzima od samog početka u ometanju našeg snabdevanja hranom; odvrćanju neutralnih država od pridruživanja našoj strani, da bi se prekinula spona koja drži Antantu (savez Francuske, Rusije i Velike Britanije) na okupu... Ništa se nije smatralo beznačajnim ako bi moglo pomoći u tom velikom poduhvatu, i doneti mir izazivanjem neke slabosti u redovima saveznika.

Bilo je i gorih stvari: podstrekivanja na separadni mir. Između 2. i 10. januara 1916, neki nemački katolici išli su u Belgiju da

pozivaju, u papino ime, na separatni mir. Belgijski biskupi su ih optužili da lažu, ali nuncije i papa nisu odgovarali...”

Nakon toga, Sveta Stolica je tražila način da dovede Francusku i Austriju za isti sto, nadajući se da će Francuska potpisati separatni mir ili da će, zajedno sa svojim saveznicima, pregovarati o opštem miru... Nekoliko sedmica kasnije, 31. marta 1917, princ Sikst (Sixte) od Burbona predao je čuveno pismo imperatora, Karlu predsedniku republike.

“Kako je ta zamisao propala s ove strane Alpa, bilo je sigurno da će je pokušati ostvariti negde drugde, u Engleskoj, Americi, i posebno u Italiji...

Razbiti svetovne sile koje sačinjavaju Antantu, sa ciljem da se zaustavi njena ofanziva, uništiti njen ugled da bi se oslabio moral i ona primorala na pregovore... Na ovome se zasnivala politika Benedikta XV i sve mere kojima je on pokazivao svoju nepristrasnost su uvek išle i još uvek idu na našu štetu”.¹⁵

Ovo je napisao poznati katolik, M. Luj Kanet (M. Louis Canet); a evo šta je napisao opat Brugeret:

“Mi smo saznali tek četiri godine kasnije, putem izjava M. Erzeberger-a objavljenih u ‘Germaniji’ 22.aprila 1921, da je papi-nom mirovnim predlogu iz avgusta 1917. prethodio tajni sporazum između Svete Stolice i Nemačke”.¹⁶

Zanimljivo je da je crkveni diplomata koji je sklopio ovaj “tajni sporazum” bio minhenski nuncije, Monsinjur Pačeli (Pacelli), budući papa Pije XII.

Jedan od njegovih apologeta, jezuita R. P. Fernesolle, napisao je: “28.maja (1917), monsinjor Pačeli uručio je svoje akreditivno pismo kralju Bavarske... Uporno je pokušavao da navede na saradnju Vilhelma II i kancelara Betmana Holvega (Bethmann-Holveg). 29. juna, monsinjor Pačeli je svečano primljen od strane imperatora Vilhelma II u štabu u Krojcnahu (Kreuznach).”¹⁷

Dakle, budući papa je započeo svoju 12-godišnju službu na mestu nuncija u Minhenu, a kasnije u Berlinu, na način na koji ju je i kasnije vršio, jer je, tokom tih godina, umnožavao spletke da bi srušio Nemačku Republiku uspostavljenu nakon Prvog svetskog rata i pripremio osvetu 1939. dovевši Hitlera na vlast.

Ipak, kada su saveznici potpisivali Versajski Ugovor, u julu 1919, oni su toliko bili svesni uloge koju je Vatikan imao u sukobu da su ga pažljivo držali podalje od pregovaračkog stola. A još je više iznenađujuće, da je najkatoličkija država, Italija, bila ta koja je zahtevala izuzeće Vatikana.

“Članom XV Londonskog sporazuma (od 26. aprila 1915), koji je određivao italijansko učešće u ratu, baron Sonino (Sonnino) je dobio obećanje od ostalih saveznika da će se usprotiviti bilo kakvom mešanju papstva u mirovne pregovore”.¹⁸ Ova mera je bila mudra, ali nedovoljna. Umesto kažnjavanja Svete Stolicе koje je zaslužila za svoju ulogu u izbijanju Prvog svetskog rata, pobednici nisu preduzeli ništa da spreče dalje spletke jezuita i Vatikana; koje su na kraju, 20 godina kasnije, dovele do još veće katastrofe, možda i najveće koju je svet video.

Pripreme za Drugi svetski rat

Godine 1919, sinovi Lojole požnjeli su gorke plodove svoje zločinačke politike. Francuska nije “temeljno iskrvarila”. Katoličko carstvo Habzburga, koje su oni podsticali da “kazni Srbe”, raspalo se, oslobodivši pravoslavne Slovene rimskog jarma. Rusija, umesto vraćanja u rimsko stado, postala je marksistička, anti-crkvena i zvanično ateistička. A što se tiče nepobedive Nemačke, ona je utonula u kaos.

Ali gorda narav Društva nikad ne bi dozvolila priznanje krivice. Kada je Benedikt XV umro, 1922. bilo je spremno da krene ispočetka na drugačijoj osnovi. Zar ono nije svemoguće u Rimu?

Poslušajmo M. Pjera Dominika (Pierre Dominique): “Novi papa Pije XI koji je, po nekima, jezuita, pokušava da izvuče šta može. Traži od jezuite, oca Herbignija (d’Herbigny) da ode u Rusiju, u pokušaju da okupi ono što je ostalo od katoličanstva, i posebno da vidi šta može biti učinjeno. Nesigurna i daleka nada: okupiti oko pontifa progonjeni pravoslavni svet.

U Rimu postoji trideset devet bogoslovija, čije se osnivanje poklapa s datumima velikih kontra-reformacija; većina tih kontra-reformacija su bile započinjane i vođene od strane jezuita: Nemačka bogoslovija (1552), Engleska (1578), Irska (1628, reosnovana 1826), Škotska(1600), Severno-Američka(1859), Kanadska (1888), Etiopska (1919, reosnovana 1930).

Pije XI osniva Ruskú bogosloviju (Ponteficio collegio russo di S. Teresa del Bambino Gesu) i stavlja je pod jezuitsku upravu. Oni se takođe staraju o Orijentalnom Institutu, Institutu Svetog Jovana Damaskina, Poljskoj bogosloviji, a kasnije i Litvanskoj.

Da li je sve ovo podsećalo na oca Posevina, Ivana Groznog i lažnog Dimitrija? Drugi od tri velika cilja Ignacijevog doba dolazi na prvo mesto. Jezuiti su, još jedanput, podstrekači i izvršitelji ovog velikog poduhvata”.¹⁹

U porazu koji su upravo doživeli, sinovi Lojole mogu videti tračak nade. Zar nije boljševička revolucija, uklonivši cara, zaštitnika Pravoslavne crkve, obezglavila velikog suparnika i pomogla prodor Rimske crkve? Gvožđe se kuje dok je vruće! Čuveni "Russicum" i njegovi tajni misionari će doneti Jevanđelje u ovu raskolničku zemlju. Sto godina nakon što ih je car Aleksandar I isterao, jezuiti će ponovo krenuti u pohod na slovenski svet. Od 1915, njihov general je Nalke fon Ledočovski (Nalke von Ledochowski).

Iz pera M. Pjera Dominika ponovo: "Neki će reći da ja jezuite vidim svuda! Ali ja sam prinuđen da ukažem na njihovo postojanje i delovanje; da kažem da su oni stajali iza monarhije Alfonsa XIII čiji je duhovnik bio otac Lopez; da su, kad je španska monarhija okončana i njihovi manastiri i bogoslovije spaljeni, oni opet bili iza Gila Roblesa, a kada je izbio građanski rat, iza Franka. U Portugalu, oni su podržali Salazara. U Austriji i Mađarskoj, imperatora Karla koji je bio svrgnut s prestola tri puta; (kakvu ulogu su oni imali u tim pokušajima da povrate ugarski presto? Ko bi znao!) Grejali su stolicu ne znajući za koga ili zbog čega. Monsinjori Seipel, Dolfuss i Šusnig (Schussnigg) su iz njihovih redova. Već neko vreme sanjaju o velikoj Nemačkoj, s katoličkom većinom, kojoj bi Austrijanci neizostavno pripadali: to bi bila savremena verzija saveza iz 16. veka između Vitelzbaha i Habzburga. U Italiji, oni prvenstveno podržavaju Don Sturzo-a, osnivača Narodne stranke, zatim Musolinija... jezuita otac Tači Venturi (Tacchi Venturi), generalni sekretar Društva, bio je posrednik između Pija XI, čiji su duhovnici bili otac Alisijardi (Alissijardi) i Celebrano (Jezuiti), i Musolinija."

Papa, u februaru 1929, u vreme sporazuma iz Laterana, naziva Musolinija "čovekom koga nam je Providenje poslalo". Rim ne osuđuje ono što se obično naziva "Etiopskom agresijom" i 1940, Vatikan je još uvek Musolinijev iskreni prijatelj.

“Jezuiti tamo imaju tajno prebivalište. Odande, oni nadziru Svetsku Crkvu hladnim i proračunatim okom političara”.²⁰

Ovo je savršen opis jezuitskog delovanja između dva svetska rata. “Tajno prebivalište” Lojolinih sinova je politički mozak Vatikana. Ispovedioci Pija XI su jezuiti; a i duhovnici njegovog naslednika, Pija XII, će većinom biti jezuiti i Nemci. Nije važno ako će zbog toga zavera postati očigledna: sve je, izgleda, spremno za osvetu.

Ali, vreme pontifikata Pija XI je pripremni period. Nemačka “svetovna ruka”, poražena, ispustila je mač. Čekajući da ga uzme ponovo u ruke, mi ćemo pripremiti, u Evropi, bojište vredno njenih budućih podviga, a pre svega sprečiti opasno jačanje demokratije. Italija će biti prva na udaru. Tamo postoji bučan socijalistički vođa koji okuplja veterane oko sebe. Taj čovek izražava naizgled beskompromisnu politiku, ali on je ambiciozan i dovoljno bistar da shvati u kakvom se nezgodnom položaju nalazi, uprkos njegovoj preteranoj razmetljivosti. Jezuitska diplomatija će ga uskoro pridobiti na svoju stranu.

M. Fransoa Karlo-Roks (Francois Charles-Roux), sa Instituta, koji je bio naš (francuski) ambasador u Vatikanu tada, kaže: “U vreme kada je budući Duče bio običan poslanik, kardinal Gašpari, državni sekretar, imao je tajni razgovor s njim... fašistički vođa se odmah složio da papa dobije zemaljsku vlast nad delom Rima...” Kada me je izvestio o tom razgovoru, kardinal Gašpari je zaključio: “S tim obećanjem, bio sam siguran da ćemo, ako taj čovek dođe na vlast, mi uspeti”.

“Neću pomenuti njegov prikaz pregovora između tajnih zastupnika Pija XI i Musolinija...”²¹

Ovi tajni zastupnici, od kojih je glavni bio jezuita otac Tači Venturi, su ispunili svoj zadatak veoma dobro. Ovo nije iznenađujuće kada znamo da je otac Venturi bio sekretar Društva Isusovog i Musolinijev duhovnik u isto vreme. U stvari, on je bio “poslan” da “obrlati” fašističkog vođu od strane generala njegovog Reda, Halke fon Ledočovskog, kako nam je rekao M. Gaston Galijard (Gaillard).²²

“16. novembra 1922, skupština je izabrala Musolinija sa 306 glasova naspram 116 i na tom zasedanju, katolička grupa don

Sturzo-a, navodno hrišćansko-demokratska, glasala je jednoglasno za prvu fašističku vladu”.²³

Deset godina kasnije, ista spletku je donela sličan ishod u Nemačkoj. Katolički “Centrum” monsijora Kass-a je osigurao, svojim brojnim glasovima, diktaturu nacizma. U stvari, Italija je bila, 1922, probno tle za novi obrazac autoritarnog konzervativizma: fašizam, ukrašen, kada to okolnosti zahtevaju, s nekim pseudo-socijalizmom. Od tada, svi dalji naponi vatikanskih jezuita će biti usmereni na širenje ove “doktrine” u Evropi, čija je neodređenost tako tipična za njih.

Čak ni do danas, propast Musolinijevog režima, poraz u ratu, i ruševine nisu bili dovoljni da unište, u očima italijanskih hrišćanskih demokrata, ugled megalomanskog diktatora koga je Vatikan nametnuo njihovoj zemlji. Iako su ga se odrekli rečima, on je i dalje bio u srcima sveštenstva. Sledeće se moglo pročitati u štampi:

“Odlučili smo: posetioci koji dolaze u Rim zbog Olimpijskih igara, 1960, će videti mermerni obelisk koji je podigao Benito Musolini u svoju slavu kako nadvisuje, s obala Tibra, olimpijski stadion. Ovaj trideset tri metra visoki spomenik nosi natpis ‘Mussolini-Dux’ i ukrašen je mozaicima i natpisima koji slave fašizam. Rečenica ‘Živeo Duče’ se ponavlja više od stotinu puta a krilatica ‘Mnogo neprijatelja donosi veliku čast’ takođe više puta. Spomenik ima, na svakoj strani, mermerne blokove koji obeležavaju glavne događaje fašizma, od objavljivanja dela ‘Popolo d’Italia’, do Musolinija i osnivanja kratkotrajnog fašističkog carstva, uključujući i rat u Etiopiji. Kraj obeliska bi se nalazio divovski kip Musolinija, kao nalog atlete, skoro stotinu metara visok. Ali režim je srušen pre nego što je ova čudna zamišao mogla biti ostvarena.”

“Posle godinu dana sporenja, vlada Segnija je odlučila da bi Dučev obelisk trebao ostati na mestu”.²⁴ Rat, krv koja je tekla potocima, suze i ruševine nisu važne. To su samo sitnice, male mrlje na spomeniku podignutom u slavu “čoveka koga nam je Providenje poslalo”, kako ga je opisao Pije XI.

Nikakve mane, greške ili zločini ne mogu izbrisati njegovu glavnu zaslugu: činjenicu da je ponovo uspostavio zemaljsku

vlast pape, proglasio katoličanstvo za državnu veru i dao sveštenstvu, kroz zakone koji se još uvek primenjuju, potpunu moć nad životom naroda.

U spomen tome Musolinijev obelisk mora stajati u srcu Rima, zbog turista koji će ga gledati s divljenjem ili s podsmehom, i u nadi u bolja vremena koja će dozvoliti podizanje kipa “nagog atleta” visokog sto metara, simboličnog zaštitnika Vatikana.

Lateranski sporazum, kojim je Musolini pokazao svoju zahvalnost papi, dao je Svetoj Stolici, osim novčanog iznosa od 750 milijardi lira (oko 20.000.000 funti), zemaljsku vlast na teritoriji grada Vatikana. Monsinjur Kristijani, prelat Njegove Svetosti, objašnjava značaj ovog događaja:

“Nesumnjivo je da je Ustav grada Vatikana bio od suštinske važnosti za uspostavljanje papstva kao političke snage”.²⁵

Nećemo gubiti vreme pokušavajući da pomirimo ovo otvoreno priznanje s tako često pominjanom frazom “Rimska Crkva se ne meša u politiku”. Samo ćemo ukazati na položaj, jedinstven u svetu, države koja je svetovna i crkvena, dvojne prirode, i na posledice takvog položaja.

Koji su to jezuitski lukavi trikovi korišćeni od strane ove sile koja se, u zavisnosti od okolnosti, oslanja na svoju svetovnu ili duhovnu ulogu, da bi bila izuzeta od svih pravila zasnovanih na međunarodnim zakonima? Države su same pomogle ovu prevaru, i samim tim, omogućile prodor Trojanskog konja klerikalizma u svoju sredinu. “Izgleda da se papa previše poistovećuje s diktatorima”,²⁶ pisao je M. Fransoa Šarl-Roks (Francois Charles-Roux), francuski ambasador u Vatikanu. Ali, da li je i moglo biti drugačije kada vidimo da je Sveta Stolica sama dovela te ljude na vlast?

Musolini, uzor, bio je prvi u nizu tih ljudi “koje je Proviđenje poslalo”, tih vođa koje bi pripremile osvetu za 1918. Iz Italije, gde se tako dobro razvijao pod brižnim okom jezuite oca Tačija Venturija i njegovih sledbenika, fašizam je uskoro trebao biti “izvezen” u Nemačku. “Hitler dobija podstrek od Musolinija; ideal nacista je isti kao u Italiji...Otkad je Musolini na čelu, sva naklonost je prema Berlinu... 1923, njegov fašizam se spaja s

nacional-socijalizmom; postaje prijatelj s Hitlerom kojeg snabdeva oružjem i novcem”.²⁷

U to vreme, monsinjor Pačeli, budući Pije XII, tada najbolji diplomata Kuriје, je nuncije u Minhenu, prestonici katoličke Bavarske. Tamo, zvezda budućeg diktatora Nemačke počinje da sija; on je takođe katolik, kao i njegovi najbliži saradnici. O toj zemlji, klevci nacizma, M. Moris Laporte (Maurice Laporte) nam kaže: “Njena dva neprijatelja su protestantizam i demokratija”.

Uznemirenost Pruske je otuda razumljiva.

“Lako je pogoditi s kakvom se posebnom pažnjom Vatikan odnosi prema Bavarskoj gde Hitlerov nacional-socijalizam dobija najveću podršku”.²⁸

Oduzeti od “jeretičke” Pruske vlast nad “sekularnom rukom” i preneti je na katoličku Bavarsku; kakav san! Monsinjor Pačeli čini sve što je u njegovoj moći da ostvari taj san, radeći u dogovoru sa starešinom Isusovaca.

“Posle rata (1914-1918), jezuitski general, fon Ledočovski, skovao je plan... stvaranje, sa ili bez habzburgškog cara, federacije katoličkih država centralne i istočne Evrope: Austrije, Slovačke, Češke, Poljske, Mađarske, Hrvatske i naravno, Bavarske.

Ovo novo Carstvo bi moralo da se bori na dva fronta: na istoku protiv Sovjetskog Saveza, na zapadu protiv Pruske, protestantske Velike Britanije i republikanske, buntovne Francuske. U to vreme, monsinjor Pačeli, budući Pije XII, je bio nuncije u Minhenu, zatim u Berlinu, i bliski prijatelj kardinala Faulhabera, glavnog saradnika Fon Ledočovskog. Njegov plan je bio mlada-laki san pape Pija XII.”²⁹

Ali, da li je to bio samo san mladosti? "Mittel-Europa" koju je Hitler pokušao da uspostavi je bila veoma nalik tom planu, osim prisustva, u tom bloku, Luteranske Pruske, bezopasne manjine, i priznatih područja uticaja koja su - možda privremeno - pripadala Italiji. U stvari, bio je to plan Ledočovskog, prilagođen potrebama vremena, koji je Firer pokušao da ostvari, pod pokroviteljstvom Svete Stolice, uz pomoć Franca fon Papena, tajnog komornika pape, i nuncija u Minhenu, a potom u Berlinu, monsinjora Pačelija.

M. Fransoa Karlo-Roks piše: "Tokom savremenog doba svetska politika nikad nije osetila katoličko mešanje više, nego tokom službe monsinjora Pačelija".³⁰

A od M. Jozefa Rovana: "Sada će, katolička Bavarska...primiti i zaštititi sve koji seju zlo, sve pomagače i ubice Saint-Vehme-a".³¹

Između ovih agitatora, izbor "preporoditelja" Nemačke će pasti na Hitlera, koji je predodređen da trijumfuje nad "demokratskim zabludama" pod zastavom Svetog Oca. Naravno, on je katolik, kao i njegovi glavni saradnici.

"Nacistički režim je kao povratak vladavine južne Nemačke. Imena i porekla njegovih vođa to pokazuju: Hitler je Austrijanac, Gering je Bavarac, Gebels je iz Rajnske oblasti, itd".³²

Godine 1924, Sveta Stolica potpisuje Konkordat s Bavarskom. Godine 1927, možemo čitati u "Kelnskoj Gazeti": "Papa Pije XI je sigurno najveći germanofil koji je ikad sedeo na prestolu Svetog Petra".

Njegov naslednik, Pije XII, će ga prevazići u tome. Ali, za sada, on nastavlja sa svojom diplomatskom karijerom - koja je više politička - u Nemačkoj prema kojoj je, kako je kasnije rekao Ribentropu, oduvek osećao posebnu privrženost.

Unapređen u nuncija u Berlinu, on radi, s Francom fon Papenom, na uništenju Vajmarske Republike. 20. jula 1932, opasno stanje je proglašeno u Berlinu i ministri su izbacili "manu militari" (vanredno stanje). To je prvi korak ka hitlerovskoj diktaturi. Pripremljeni su novi izbori koji će potvrditi uspeh nacista.

"S Hitlerovim odobrenjem, Gering i Štraser su stupili u kontakt s monsinjorom Kaasom, stranačkim vođom stranke katoličkog Centra".³³

Kardinal Bertram, nadbiskup Breslava i primas Nemačke, izjavio je: "Mi, hrišćani i katolici, ne priznajemo nijednu religiju ili rasu..." S mnogim drugim biskupima, on je pokušao da upozori vernike na "paganske ideale nacista". Očito, ovaj crkveni velikodostojnik nije razumeo papsku politiku, ali će uskoro naučiti.

"Mercure de France" je objavio sjajno istraživanje 1934:

“Na početku 1932-e, nemački katolici nisu smatrali da su izgubili bitku ali, u proleće, njihove vođe su delovale nekako neodlučno: rečeno im je da je ‘papa lično naklonjen Hitleru’.”

To što je Pije XI bio naklonjen Hitleru ne bi trebalo da nas iznenadi... Po njemu, Evropa bi se mogla urediti samo kroz prevlast Nemačke... Vatikan je razmišljao o pomeranju središta Rajha, kroz Anšlus, dugo vremena, i Isusovci su otvoreno radili na postizanju tog cilja (plan Ledočovskog), naročito u Austriji. Mi znamo kako se Pije XI oslanjao na Austriju da ostvari ono što je on nazivao pobedom svoje politike. Ono što se moralo sprečiti je prevlast protestantske Pruske. Kako je Rajh trebao gospodari Evropom... trebalo je izgraditi Rajh u kome bi katolici bili gospodari...

“U martu 1933, nemački biskupi, koji su se sastali u Fuldi, iskoristili su Hitlerov govor u Potsdamu da izjave: ‘Moramo priznati da je najviši predstavnik vlade Rajha, koji je u isto vreme i vođa nacional-socijalističkog pokreta, dao javne i svečane izjave, kojima su nepovredivost katoličke doktrine, rad i nepromenljivost prava Crkve priznati’...” Fon Papen odlazi za Rim. Ovaj čovek, s veoma gnusnom prošlošću, postaje pobožni hodočasnik sa zadatkom da zaključi Konkordat (za celu Nemačku) s papom. I on će morati da iznese istu ponudu Vatikanu kao i Musolini.³⁴

Zapravo, ista se stvar dešava u obe zemlje: u Italiji, Katolička stranka Don Sturca omogućava Musoliniju dolazak na vlast; u Nemačkoj, ‘Centrum’ Monsinjora Kasa čini isto za Hitlera. U oba slučaja, Konkordat potvrđuje pakt.

M. Jozef Rován priznaje ovo sledećim rečima: “Zahvaljujući Fon Papenu, poslaniku ‘Centrum-a’ od 1920. i vlasniku zvaničnih stranačkih novina ‘Germania’, Hitler je došao na vlast 30. januara 1933... Nemački politički katolicizam, umesto da postane hrišćansko-demokratski, na kraju je preneo svu vlast na Hitlera, 26. marta 1933... Da bi se izglasao prenos celokupne vlasti, bila je potrebna dvotrećinska većina i glasovi ‘Centrum-a’ su bili nužni da bi se ona postigla”.³⁵ Isti autor dodaje: “U prepisci i izjavama crkvenih velikodostojnika, uvek ćemo naći da iza nacističkog režima stoji svesrdna podrška biskupa”.³⁶

Ta podrška je lako objašnjiva kada pročitamo sledeće od Fon Papena: "Opšti uslovi Konkordata su bili povoljniji od ostalih sličnih sporazuma koje je Vatikan potpisao", i "Kancelar Hitler je zatražio od mene da uverim papskog državnog sekretara (kardinala Pačelija) da će on smesta učutkati antiklerikalni klan".³⁷

Ovo nije bilo prazno obećanje. Već tokom 1933. godine, pred pokolja Jevreja i ubistava počinjenih od strane nacista, postojalo je 45 koncentracionih logora u Nemačkoj, sa 40.000 zarobljenika različitih političkih ubeđenja, ali uglavnom liberala. Franc fon Papen, papin tajni komornik, savršeno je definisao duboko značenje pakta između Vatikana i Hitlera sledećom rečenicom: "Nacizam je hrišćanska reakcija protiv duha 1789."

Godine 1937. godine, Pije XI, pod pritiskom svetskog javnog mnjenja "osuđuje" rasnu teoriju kao nespojivu s katoličkom doktrinom i načelima u onome što njegove apologete cinično nazivaju "strašnom" Encikličnom poslanicom "Mit brennender Sorge" (Sa gorućim nemirom). Nacistički rasizam je osuđen, ali ne i Hitler, njegov pokretač. Vatikan dobro pazi da ne poništi "povoljni" Konkordat zaključen, četiri godine ranije, sa nacističkim Rajhom. Dok su Hristov krst i kukasti krst sarađivali u Nemačkoj, Benito Musolini je krenuo u lagani pohod na Etiopiju, s blagoslovom Svetog Oca.

"...Vrhovni Pontif nije osudio Musolinijevu politiku i dao je italijanskom sveštenstvu potpunu slobodu da sarađuju s fašističkim vlastima...

Duhovnici, od siromašnih parohijskih sveštenika do kardinala, govorili su u korist rata...

Jedan od najupečatljivijih primera je došao od kardinala-nadbiskupa Milana, Alfreda Ildefonsa Šustera (Alfredo Ildefonso Schuster) (jezuite), koji je otišao tako daleko da je ovaj pohod nazvao 'katoličkim krstaškim ratom'.³⁸ 'Italija', objašnjava papa Pije XI, 'misli da je ovaj rat opravdan zbog hitne potrebe za širenjem...'

Deset dana kasnije, govoreći pred skupom veterana, Pije XI je izrazio želju da opravdane težnje velike i uzvišene nacije, kojoj, kako ih je podsetio i sam pripada, budu zadovoljene".³⁹

Fašistički napad na Albaniju, na Veliki Petak 1939, naišao je na slično "razumevanje", kako nam je rekao M. Kamil Cijanfara (Camille Cianfarra): "Italijansko zauzimanje Albanije je bilo veoma povoljno za Crkvu... Od stanovništva koje je brojalo milion Albanaca, koji su postali italijanski podanici, 68% su bili muslimani, 20% pravoslavci i samo 12% katolici... Sa političke tačke gledišta, pripajanje zemlje od strane katoličke sile je moralo unaprediti položaj Crkve i zadovoljiti Vatikan".⁴⁰

U Španiji, uspostavljanje republike je predstavljalo ličnu uvredu za Rimsku Kuriju. "Nikad se nisam usudio pomenuti špansko pitanje Piju XI", pisao je M. Fransoa Karlo-Roks. "On bi me verovatno podsetio da su crkveni interesi, u toj velikoj i znamenitoj zemlji Španiji, bili stvar koja se ticala samo pape".⁴¹

Stoga, ovom "zaštićenom lovištu" je ubrzo određen diktator sličan onima koji su već bili uspešni u Italiji i Nemačkoj. Pustolovina generala Franka je počela tek sredinom jula 1936. ali, 21. marta 1934, "Rimski pakt" je bio zaključen, između Musolinija i vođa španskih reakcionarnih stranaka, od kojih je jedan bio M. Goikočea (Goicoechea), predsednik "Renovacion Espanola" (Španske Obnove). Ovim sporazumom, Italijanska fašistička partija se obavezala da snabdeva pobunjenike s novcem, ratnim materijalom, oružjem i municijom. Znamo da su oni učinili i više od onoga što su obećali, i da su Musolini i Hitler nastavili "raspirivati" špansku pobunu materijalom, ratnim vazduhoplovstvom i "dobrovoljcima".

A Vatikan je, zaboravivši sopstveno načelo da vernici moraju poštovati izabranu vlast, pritiskao Španiju svojim pretnjama.

"Papa je izopštio iz Crkve vođe Španske Republike i objavio duhovni rat između Svete Stoline i Madrida. Zatim je napisao poslanicu 'Dilectissimi Nobis'... Nadbiskup Goma, novi primas Španije, proglasio je građanski rat".⁴² Velikodostojnici Njegove Svetosti su s radošću dočekali užase ovog bratoubilačkog sukoba, a Monsinor Gomara, biskup Karatagine, divno je izložio njihova hrišćanska osećanja kada je rekao: "Blagosloveni su topovi ako, iz pukotina koje oni naprave, nikne Jevandelje!"

Vatikan je čak priznao Frankovu vladu, 3. avgusta 1937, dvadeset meseci pre kraja rata.

Belgija je takođe nadgledana od strane Katoličke Akcije, bespotrebno je reći, izrazito papske i jezuitske organizacije. Teren je morao biti pripremljen za nadolazeću najezdu Firerovih vojski! Stoga, pod izgovorom “duhovne obnove”, hitlerovsko-fašističko Jevanđelje je tamo marljivo propovedano od strane monsinjora Pikarda, jezuite, oca Arenda i oca Fokarta, koji su takođe bili jezuite itd. Mladi Belgijanac, koji je bio njihova žrtva kao i mnogi drugi, svedoči o ovome: ”U to vreme, svi mi smo već bili opsednuti nekom vrstom fašizma... Katolička Akcija kojoj sam ja pripadao je bila veoma naklonjena italijanskom fašizmu... Monsinor Pikard je izjavljivao na sav glas da je Musolini genije i žarko je priželjkivao diktatora...” Hodočašća su organizovana da bi se uspostavili bolji kontakti s Italijom i fašizmom. “Kada sam, s tri stotine studenata, išao u Italiju, svi su, u povratku kući, pozdravili na rimski način i pevali Giovinezze-u (italijanska fašistička pesma).”⁴³

Jedan drugi svedok kaže: “Posle 1928, grupa Leona Degrela je redovno sarađivala s monsinjorom Pikardom... Monsinor Pikard je iskoristio pomoć Leona Degrela za veoma važan zadatak: rukovođenje novom izdavačkom kućom Katoličke Akcije. Ova izdavačka kuća je dobila ime koje je uskoro postalo čuveno – ‘Rex’...”

Bilo je sve više poziva na promenu režima... Rezultati ove propagande su u Nemačkoj bili praćeni s velikom pažnjom. U oktobru 1933, članak u ‘Vlan-u’ nas je podsetio da je bilo samo sedam nacista 1919, i da im je Hitler svojim ulaskom u partiju, nekoliko godina kasnije, doneo u miraz samo svoj dar za propagandu... Osnovan na sličnim načelima, tim ‘Rex-a’ je započeo sa živom propagandom aktivnošću u celoj zemlji. Njihovi skupovi su uskoro privlačili nekoliko stotina, a zatim i hiljada slušalaca”.⁴⁴

Naravno, Hitler je doneo tek nastalom nacional-socijalizmu, kao i Musolini fašizmu, više od dara za propagandu: - podršku Pape!

Budući da je bio bleđa senka ove dvojice, Leon Degrel, vođa “Christus Rex-a”, uživao je istu podršku – ali iz veoma drugačijeg razloga, jer je njegov posao bio da otvori zemlju za osvajače.

M. Rejmond de Beker (Raymond de Becker) kaže: “Sarađivao sam s ‘Avant-Guarde-om’...”

Taj časopis (koji je izdavao monsinjor Pikard) imao je za cilj da prekine veze koje su spajale Belgiju, Francusku i Englesku”.⁴⁵

Znamo kako je nemačka vojska brzo porazila belgijske branioce izdane od strane klerikalne Pete Kolone. Možda se takođe sećamo da je vođa ‘Christus Rex-a’, obukavši nemačku uniformu, otišao, s velikom pažnjom javnosti, “da se bori na Istočnom frontu” na čelu njegove SS jedinice, sastavljene uglavnom od podmlatka Katoličke Akcije; posle mu je blagovremeno povlačenje omogućilo da se domogne Španije. Ali, pre toga, do kraja je ispoljio svoja “rodoljubiva” osećanja poslednji put.

M. Moris de Behaut (Maurice de Behaut) piše: “Pre deset godina (1944.), luka Anvers, treća najvažnija u svetu, skoro netaknuta je pala u ruke Britancima... U vreme kada je stanovništvo naziralo kraj svojim patnjama i oskudici, najstrašniji nacistički izum je pao na njih: leteće bombe, V1 i V2. Ovo bombardovanje, najduže u istoriji, jer je trajalo sledećih šest meseci, danonoćno, je pažljivo skrivano od javnosti, po naređenju Savezničkog štaba. To je razlog što je, danas, mučeništvo gradova Anvers i Liježa još uvek uglavnom zanemareno.

“Uoči prvog bombardovanja (12. oktobra), neki su čuli na Radio Berlinu uznemirujuće reči izdajnika Leona Degrela: ‘Tražio sam od svog Firera’, urlao je, ‘dvadeset hiljada letećih bombi. One će kazniti nepromišljeni narod. Obećavam vam da će napraviti od Anvera grad bez luke, ili luku bez grada’.”

“...Od tog dana, bombardovanje se pojačavalo, s katastrofalnim posledicama, dok je izdajnik Leon Degrel vikao na sav glas preko Radio Berlina, obećavajući još strašniji ishod”.⁴⁶

Takav je bio poslednji pozdrav svojoj domovini ovog čudovišta koje je proizvela Katolička Akcija. Poslušni učenik jezuita monsinjora Pikarda i Oca Arenda, vođa “Christus Rex-a” se strogo držao papških pravila.

“Članovi Katoličke Akcije”, pisao je papa Pije XI, “ne bi ispunili svoju dužnost ako, u slučaju da prilike to dozvole, ne bi pokušali da vode politiku svog kralja i svoje zemlje”.⁴⁷

I zaista, Leon Degrel je ispunio svoju dužnost a ishod je bio – kako smo videli – u srazmeri s njegovom revnošću.

Čitamo u knjizi Rejmonda de Bekera: “Katolička Akcija je našla, u Belgiji, izuzetne ljude da vode njene poslove, kao na primer monsinjora Pikarda (kao najvažnijeg)... kanonika Kardijna, osnivača ‘jokističkog’ pokreta, mrzovoljnog vizionara loše nara- vi...”⁴⁸

Ovaj se danas kune da nikad nije “ni video ni čuo” svog stranačkog kolegu Leona Degrela. Znači, ova dva predvodnika belgijske Katoličke Akcije, obojica podređeni kardinalu Van Roeju (Van Roey), se nikad nisu sreli! Kojim čudom? Naravno, bivši kanonik nam to ne govori; od tada, on je imenovan monsinjorom od strane pape Pija XII i rukovodiocem ‘jokističkog’ pokreta za ceo svet.

Još jedno čudo: monsinjor Kardijn nije sreo zloglasnog pred- sednika “Rex-a” ni tokom velikog kongresa koji je opisao Degrel: “Sećam se velikog kongresa Katoličke Omladine u Briselu, 1930. Bio sam iza monsinjora Pikarda, koji je stajao do kardinala Van Roeja. Sto hiljada mladih je promarširalo pored nas za dva sata, kličući verskim vođama na bini...”⁴⁹

Gde je, onda, bio predvodnik J.O.C-a, čije su čete učestvovala u tom velikom maršu? Krio se? Da li je Providenje htelo da se ova dva čoveka koja su stajala rame uz rame nikad ne vide, na zva- ničnim skupovima kao i u sedištu Katoličke Akcije koje su stalno posećivali?

Monsinjor Kardijn, jezuita, ide i dalje od toga. Pretvara se da se “rečima” borio protiv “reksizma”.

Zaista, Katolička Akcija je bila neobična organizacija! Ne samo da su vode njena dva glavna pokreta “J.O.C” i “Rex” igrali žmurke po hodnicima, već se jedan od njih, kako je rekao, “borio” protiv delovanja drugog uz odobravanje “hijerarhije”!

Ova činjenica ne može biti osporena: Degrela je na čelo “Rex-a” postavio lično monsinjor Pikard, po ovlašćenju kardinala Van Roeja i apostolskog nuncija monsinjora Mikara. Dakle, prema rečima monsinjora Kardijna, on se oštro nije slagao s delova- njem njegovog saradnika u Katoličkoj Akciji, koji je bio pod pokroviteljstvom, kao i on sam, belgijskog Primasa - i bio bez

ikakvog obzira prema nunciju, njegovom “zaštitniku i cenjenom prijatelju”, kako je to rekao papa Pije XII.⁵⁰

Odbrana je krajnje neuverljiva. Još više postajemo toga svesni kada ispitamo kakav je bio stav, posle Hitlerovog osvajanja Belgije, onih kao što su monsijor Kardijn i njegovi saradnici koji se, danas, odriču Degrela i “reksizma”. U knjizi koja je sklonjena od očiju javnosti kada je izdata, vođa “Rex-a” je osvežio svoje pamćenje, kao što ćemo videti, i po onome što mi znamo, ono što je on rekao nikada nije opovrgnuto.

Budući da sam biblijski religiozan, i svestan prožimanja duhovnog i ovozemaljskog, ne bih razmišljao o saradnji (s Hitlerom), a da se pre toga ne posavetujem s verskim vlastima svoje zemlje... Zatražio sam intervju s Njegovom Svetošću, kardinalom Van Roejom... Kardinal me je srdačno dočekaio, jednog jutra, u vladličanskom dvoru u Malinezu... Njega pokreće potpuni i žestoki fanatizam... Da je živio par vekova ranije, on bi, potpisujući 'Magnificat', stavio nevernike pod mač, ili spalio ili bacio u manastirske tamnice neposlušne ovce iz svog stada. Kako je sada 20. vek, ostala mu je samo biskupska palica, ali i ona odrađuje veliki posao. Za njega, sve je važno dok god služi interesima Crkve: ako je to bilo nešto dobro, mi bismo to podržali, ali sve loše bi se uništilo; a Crkva ima tako mnogo načina ‘službe’: njene poslove, stranke, novine, zemljoradničke zadruge (Boerenbond), bankarske ustanove koje su davale svetovnu moć duhovnoj instituciji...

A sada, mogu iskreno da kažem da je ovo bilo značenje kardinalovih reči: “Saradnja je bila pravi put, ustvari jedini put kojim bi razumna osoba krenula.” Tokom celog razgovora, nije uopšte ni pomislio da bi drugačiji pristup bio moguć. Za kardinala, u jesen 1940, rat je bio završen. Nije uopšte pomenuo Engleze niti pretpostavio da bi Saveznici mogli preokrenuti tok rata... Kardinal nije mislio da je, politički, bilo šta drugo osim saradnje bilo moguće... Nije imao ništa protiv mojih zamisli i planova... Mogao me je - ili trebao me je - upozoriti ako je mislio da sam zastranio u svom političkom mišljenju, jer sam došao po njegov savet... Pre nego što sam otišao, kardinal mi je dao svoj blagoslov...

Drugi katolici takođe, u jesen 1940-e, držali su uperen pogled prema visokom tornju Saint-Rombauta... Mnogi su ušli u vladničanski dvor da pitaju za savet monsinjora Van Roeja ili njegovo blisko okruženje, u vezi moralnosti, korisnosti ili nužnosti saradnje...

Više od hiljadu katoličkih viših činovnika se brzo prilagodilo novom Poretku... Svi oni dobri ljudi koji su otišli u zatvor 1944. sigurno su se pitali, 1940: Šta Malinez misli? Ali ko bi verovao da ni Malinez, ni njihovi biskupi, ni njihovi sveštenici nisu mogli da im umire savest!

Osam od deset belgijskih kolaboracionista su bili katolici... "Tokom tih odlučujućih sedmica, zbog odluke koja je morala da se donese, Malinez i brojne biskupije su čak izdale pisani ili usmeni negativni savet, meni i svim drugim kolaboracionistima.

Iako nije prijatna za uši, ovo je sušta istina. Držanje visokog katoličkog sveštenstva u inostranstvu je moglo samo osnažiti uverenje pastve da je saradnja u potpunoj saglasnosti s verom... U Višiju, najviši francuski velikodostojnici su se slikali s maršalom Petenom i Pjerom Lavalom, posle razgovora između Hitlera i Petena. U Parizu, kardinal Baudrilart (Baudrillart) javno je izjavio da je kolaboracionista.

U samoj Belgiji, kardinal Van Roej je dozvolio jednom od najčuvenijih flamanskih sveštenika – njegovom najvećem katoličkom intelektualcu – opatu Verševeu (Verschaeve), da izjavi, 7. novembra 1940, tokom svečane sednice Senata i u prisustvu nemačkog generala, predsednika Redera (Raeder):

"Dužnost Kulturnog Veća je da izgradi most koji će ujediniti Flandriju i Nemačku..."

29. maja 1940, dan posle predaje, kardinal Van Roej je opisao okupaciju kao poklon s neba:

"Budite uvereni", pisao je vernicima, "da prisustvujemo u ovom trenutku izuzetnom delovanju Božanskog Proviđenja koje pokazuje svoju moć kroz velike događaje".

"Dakle, sve u svemu, Hitler je izgleda bio ništa drugo do oruđe pročišćenja, bič Božji za belgijski narod".⁵¹

Nešto slično se dešavalo u našoj zemlji, (Francuskoj), gde nam je stalno govoreno da je "poraz korisniji od pobeđe", kao,

pre 1914, kada je pročišćenje kroz “temeljno prolivanje krvi” priželjkivano za Francusku.

Takođe u ovim memoarima koji su pali – ili bolje reći bačeni u zaborav – nalazimo neke veoma zanimljive detalje koji se tiču “Boerenbond-a, snažne katoličke, političke i finansijske ustanove kardinala Van Roeja koja je većim delom finansirala Flamansko odeljenje Louvain-skog Univerziteta...”⁵²

Izdavačka kuća “Standaard” je ostajala u poslu štampajući pozive na kolaboraciju od strane V.N.V-a (Vlaamsch Nationalist Verbond) (Flamanski nacionalistički savez). Uskoro, posao je počeo da donosi veliki novac... Budući da su bili veći katolici od pape i stožer Crkve u Flandriji, rukovodioci “Standaard-a” ne bi razmišljali o saradnji s Nemcima da to kardinal nije pre toga odobrio jasno i glasno.

“Isto je važilo za celokupnu katoličku štampu...”⁵³

Svi ovi naponi su bili usmereni ka razbijanju Belgije, kako nas podseća katolički pisac, M. Gaston Galijard:

“Flamanski katolici i katolički autonomaši Alzasa su opravdavali svoj stav prećutnom podrškom koju je Sveta Stolica uvek davala germanskoj propagandi. Uvek su se pozivali na čuveno pismo Pija XI njegovom državnom sekretaru, kardinalu Gašpariju, od 26. juna 1923, kako bi lako uverili druge da njihova politika ima odobrenje Rima, a Rim, naravno, nije učinio ništa da ih ubedi u suprotno. Zar nije nuncije Pačeli (budući papa Pije XII) snažno podržavao nemačke nacionaliste i ohrabrivao takozvano ‘ugnjeto’ stanovništvo Gornje Šlezije? Zar nisu autonomski planovi Alzasa, Gornje Malmedije i Šlezije dobijali crkvenu podršku koja nije uvek bila odmerena? Stoga je bilo lako Flamancima da sakriju svoje delovanje protiv celovitosti Belgije iza naloga iz Rima...”⁵⁴

Takođe, 1942. godine, papa Pije XII je zatražio od svoje nuncijature u Berlinu da prenesu njegove izraze saučešća Parizu zbog smrti kardinala Baudrilara, stavljajući tako do znanja da je smatrao prisajedinjenje severa Francuske Nemačkoj kao činjenično stanje. To je takođe još jedanput potvrdilo “prećutnu podršku” koja je uvek davana germanskom širenju od strane Svete Stolice, i njega naročito.

Danas, možemo samo kiselo da se nasmejemo kada vidimo kako beže od činjenica i odriču bilo kakvo saučesništvo u Petoj Koloni koju su sami organizovali, a posebno se odriču Degrela. Što se njega tiče, u svom bezbednom utočištu, on se može priseliti u slobodno vreme čuvenih Ovidijevih stihova: "Donee eris felix, multos munerabis amicos. Tempora si fuerint nubila, solus eris". (Dok si srećan imaš mnogo prijatelja, a kad dođu tmurna vremena, bićeš sam.)⁵⁵

Smešno je kad pročitamo sledeće od R. P. Fesarda (Fessard) (jezuite):

"Godine 1916. i 1917. čekali smo američku pomoć s nestrpljenjem! Godine 1939, shvatili smo da se nažalost, čak i posle početka rata, na Hitlera gleda s naklonošću u velikom delu američkog javnog mnjenja, a pogotovo među katolicima! Godine 1941. i 1942, ponovo smo se pitali da li će se Sjedinjene Države umešati ili ne".⁵⁶

Dakle, izgleda da je "Sveti Otac" primio rezultate dobijene iz Amerike "s tugom"! Istorijska je činjenica da je "Hrišćanski Front", katolički pokret koji se protivio mešanju Sjedinjenih Država u rat, vodio jezuita otac Koglin (Coughlin), poznati Hitlerovac.

"Ova pobožna organizacija nije oskudevala ni u čemu i primala je, iz Berlina, velike isporuke propagandnog materijala iz Gebelsovog ureda.

Preko njegovog časopisa 'Društvena Pravda' i radio emisija, jezuita otac Koglin, propovednik kukastog krsta, dosegao je veliki broj ljudi. Takođe je nadzirao tajne 'terorističke ćelije' u većim gradovima, koje su se služile metodama Lojolinih sinova i koje su obučavane od strane nacističkih agenata".⁵⁷

Tajni dokument iz Wilhelmstrasea iznosi sledeći zaključak:

"Proučavajući razvoj antisemitizma u Sjedinjenim Državama, primećujemo da broj slušalaca radio emisija Oca Koglina, poznatog po njegovom antisemitizmu, premašuje 20 miliona".⁵⁸

Moramo li se priseliti delovanju jezuite oca Volša (Walsh), papinog predstavnika, dekana Fakulteta za političke nauke na Univerzitetu Džordžtaun, jezuitskog rasadnika američke diplomatije - i revnosnog propagandiste nemačke politike?

U to vreme, general Isusovaca je bio Halke Fon Ledočovski, bivši general u austrijskoj vojsci; on je nasledio Vernca (Wernz), Prusa, 1915.

Da li je R.P. Fesard takođe zaboravio šta je 'La Croix' pisao tokom celog rata, a pogotovo ovo: "Ne bi bilo nikakve koristi od vojnog mešanja s druge strane Kanala i Atlantika".⁵⁹

Da li se isto tako ne seća ovog telegrama njegove svetosti pape Pija XII: "Papa šalje svoj blagoslov 'La Croix-u', glasu crkvene misli".⁶⁰

Pored tolike zaboravnosti, moramo se zapitati da li Isusovci imaju veoma kratko pamćenje? Treba istaći da je R. P. Fesard ispoljio svoje patriotske bojazni iz 1941-1942. tek 1957. godine. Njegovo 15-ogodišnje razmišljanje je donelo rezultata i imao je vremena da ponovo pročitati jedan odlomak iz "Duhovnih Vežbi" u kom stoji "da jezuita mora biti spreman, ako Crkva kaže da je nešto crno u stvari belo, da se složi s tim mišljenjem, iako mu razum govori suprotno".⁶¹

Što se toga tiče, R. P. Fesard je izgleda odličan jezuita!

7. marta 1936. Hitler je poslao Vermaht u demilitarizovanu Rajnsku oblast, prekršivši time sporazum iz Lokarna. 11. marta 1938, dogodio se Anšlus (ujedinjenje Austrije i Nemačke), a 29. septembra iste godine, u Minhenu, Nemačka je naterala Englesku i Francusku da pristanu na aneksiju Sudeta u Čehoslovačkoj.

Firer je došao na vlast, zahvaljujući glasovima katoličkog Centrum-a, samo pet godina pre toga, a većina ciljeva cinično otkrivenih u "Mein Kampf-u" je već bila ostvarena; ovu knjigu, drski izazov zapadnim demokratijama, napisao je jezuita otac Štempfle (Staempfle), a Hitler se potpisao kao autor. Iako mnogi osporavaju tu činjenicu, jezuiti su bili ti koji su usavršili čuveni pangermanizam opisan u ovoj knjizi, koju je Firer samo potpisao.

Nemačko osvajanje i jezuiti Austrija - Poljska - Čehoslovačka - Jugoslavija

Hajde da vidimo kako je Anšlus bio pripreman:

Pre svega, "Providenje" je htelo da u isto vreme, kada je Musolini zgrabio vlast u Italiji zahvaljujući don Sturcu, jezuita i predsednik Katoličke stranke, monsinjor Seipel, postane kancelar Austrije. Bio je na tom položaju do 1929, s prekidom od dve godine i tokom tih presudnih godina, vodio je austrijsku unutrašnju politiku reakcionarnim i klerikalnim putem; njegovi naslednici nastavili su tim putem koji je vodio utapanju te zemlje u nemačku celinu. Krvavo gušenje radničkih buna donelo mu je nadimak "Keine Milde Kardinal": "Kardinal bez milosti".

"Početkom maja (1936), Fon Papen je ušao u tajne pregovore sa Dr Šusnigom (Schussnigg) (austrijskim kancelarom) i gađao ga u slabu tačku, pokazavši mu kako bi usaglašavanje stavova s Hitlerom bilo u interesu Vatikana; argument može zvučati čudno, ali Šusnig je bio veoma pobožan, a Fon Papen je bio papin savetnik (komornik)".⁶²

Očekivano, tajni savetnik je bio taj koji je vodio celu stvar koja se završila, 11. marta 1938, ostavkom pobožnog Šusniga (učenika jezuita), u korist Seyss-Inquarta, vođe austrijskih nacista. Narednog dana, nemačke jedinice su ušle u Austriju, a marionetska vlada Seyss-Inquarta proglasila je prisajedinjenje zemlje Rajhu. Ovaj događaj je pozdravljen ushićenom izjavom bečkog nadbiskupa: kardinala Inicera (Innitzer) (Jezuite).

15. marta, nemačka štampa je objavila sledeću izjavu kardinala Inicera: "Sveštenstvo i vernici moraju odlučno podržati veliku nemačku državu, i Firera čija je borba da učini Nemačku

snažnom, dostojanstvenom i naprednom u skladu sa željama Providenja.

Novine su štampale faksimil ove izjave da odagnaju svaku sumnju u njenu verodostojnost. Primerci te izjave su bili izlep-
ljeni po zidovima u Beču i u drugim austrijskim gradovima. Kardinal Inicer je svojom rukom ispisao sledeće reči pre nego
što se potpisao: "Und Heil Hitler!"

Tri dana kasnije, Austrijska biskupija je poslala pismo svojim
verniciima; italijanske novine su objavile sadržaj ovog pisma 28.
marta: bilo je to otvoreno pristajanje uz nacistički režim o čijim
se svojstvima govorilo s hvalom.⁶³

Kardinal Inicer, najviši zvaničnik Rimske Crkve u Austriji,
takođe je napisao u svojoj izjavi: "Pozivam vođe organizacija
mladih da pripreme njihovo spajanje s organizacijom Nemač-
kog Rajha".⁶⁴

Znači, ne samo da su kardinal-nadbiskup Beča, i njegova bis-
kupija, prišli Hitleru s oduševljenjem, nego mu je on predao i
"hrišćansku" mladež da bude obučavana po nacističkim meto-
dama; ove metode su bile "zvanično osuđene" u "strašnoj" enci-
kličnoj poslanici: "Mit brennender Sorge"!

"Mercure de France" je s pravom primetio: "... Ovi biskupi
nisu doneli odluku koja se tiče Crkve kao celine na svoju ruku;
Sveta Stolica im je dala smernice koje su oni prosto sledili".⁶⁵

To je očigledno. Ali koja su se druga "uputstva" mogla očeki-
vati od Vatikana koji je doveo na vlast Musolinija, Hitlera, Fran-
ka, a u Belgiji, stvorio "Christus - Rex" Leona Degrela?

Razumemo, onda, zašto engleski pisci poput F. A. Ridlija
(Ridley), Sikera (Seeker) i Warburga imaju primedbe na politiku
pape Pija XI koja je povlađivala fašističkim pokretima svugde.⁶⁶

Što se tiče Anšlusa, M. Fansoa Karlo-Roks nam govori zašto je
Crkva toliko želela da se on desi: "Osam miliona austrijskih kato-
lika bi mnogo osnažilo nemačko katoličko telo koje bi dobilo na
značaju".⁶⁷

Poljska je bila u istom položaju kao i Austrija kada je Hitler,
pošto ju je osvojio, pripojio njene delove Otadžbini. Još nekoliko
miliona katolika da uveća broj Nemaca pod Rimskom vlašću:
Sveta Stolica je samo mogla biti za to, uprkos svoj svojoj ljubavi

za njen "mili poljski narod". U stvari, nije mrko gledala na nasilno regrupisanje srednjoevropskih katolika, koje se odvijalo po zamisli jezuitskog generala, Halkea Fon Ledočovskog.

Dežurne apologete Vatikana nastavljaju podsećati svoje čitaoce da je papa Pije XII "dizao svoj glas" protiv agresije u encikličnoj poslanici "Summi Pontificatus". U stvarnosti, taj smešni dokument, kao i svi drugi takvi dokumenti, koji ima ne manje od 45 stranica, sadrži samo jednu rečenicu, pri kraju, koja se tiče Poljske pregažene od Hitlera. A ta kratka rečenica je u stvari savet poljskom narodu da se dosta mole Devici Mariji!

Postoji upadljiva razlika između tih par otrcanih izraza saučešća i brojnih stranica posvećenih fašističkoj Italiji i ushićenosti Lateranskim sporazumom; taj sporazum je zaključen između Svete Stolice i Musolinija, Hitlerovog saradnika koji je, u vreme kad je papa pisao svoju poslanicu, održao sramotni govor, kao izazov svetu, i počeo ga ovim rečima: "Liquidata la Polonia!" (Poljska je uništena)

Ali da li uopšte i postoji opasnost od korišćenja ovih smešnih izgovora, kada se propoveda vernicima? Osim toga, koliko bi njih bilo spremno da ispita takve tvrdnje?

Ipak, kada proučimo ponašanje Vatikana u celoj ovoj priči, šta vidimo? Pre svega, vidimo nuncija u Varšavi, monsinjora Korteziya (Cortesi), kako zahteva od poljske vlade da popusti Hitleru u svemu: Dancig, "koridor", oblasti naseljene nemačkom manjinom.⁶⁸ Onda, kada se ovo završilo, vidimo takođe Svetog Oca kako pomaže osvajaču pokušavajući da natera Pariz i London da prihvate odvajanje velikog dela njegove "drage Poljske".⁶⁹

Za one koji su iznenađeni takvim ponašanjem prema katoličkoj zemlji, navešćemo jedan raniji slučaj: posle prve podele Poljske 1772, katastrofe u kojoj su jezuitske spletke igrale veliku ulogu, papa Kliment XIV, u pismu austrijskoj carici Mariji Tereziji, izrazio je svoje zadovoljstvo sledećim rečima:

"Osvajanje i podela Poljske nisu učinjeni samo u političke svrhe; bilo je u interesu vere, i neophodno za duhovni napredak Crkve, da bečki dvor zagospodari Poljskom u što većoj meri".

Očito, ništa se nije promenilo – pogotovo u Vatikanu. Godine 1939. nije bilo potrebno menjati ni jednu jedinu reč u tom ciničnom pismu, osim u delu “duhovni napredak Crkve” koji se, u ovom slučaju, odnosio na nekoliko miliona poljskih katolika koji se pridružuju Velikom Rajhu.

Ova činjenica lako objašnjava škrtost u papskim izrazima saučešća u “Summi Pontificatus”.

U Čehoslovačkoj, Vatikan se pokazao još bolje: dao je Hitleru jednog od svojih prelata, tajnog savetnika, da bude čelnik te satelitske države Rajha.

Anšlus je podigao veliku prašinu u Evropi. Od sada pa nadalje, hitlerovska pretnja je lebdela nad Čehoslovačkom i rat se predosećao. Ali, u Vatikanu, niko nije izgledao zabrinuto. Poslušajmo M. Karla-Roksa:

“Sredinom avgusta, pokušao sam da ubedim Papu da govori u korist mira – pravednog mira, naravno... Moji prvi pokušaji su bili neuspešni. Ali, od početka septembra 1938, kada je međunarodna kriza dostigla svoj vrhunac, počeo sam dobijati, u Vatikanu, utisak spokoja koji je bio u oštroj suprotnosti sa situacijom koja se brzo pogoršavala”.⁷⁰

“Svi moji pokušaji”, dodaje bivši francuski ambasador, “završavali su se istim odgovorom Pija XI: ‘To bi bilo beskorisno, bespotrebno, necelishodno.’ Nisam mogao razumeti njegovo uporno ćutanje”.⁷¹

Događaji koji su usledili su objasnili ovo ćutanje. Prvo se desilo pripajanje Sudeta od strane Rajha, s podrškom Hrišćanske Socijalističke Stranke, naravno; ovo pripajanje je priznato Minhenskim sporazumom, i Republika Čehoslovačka je podeļjena. Ali Hitler, koji je preuzeo obavezu poštovanja njenog teritorijalnog integriteta, je u stvarnosti nameravao da pripoji češke oblasti nezavisno od Slovačke, i da vlada njima preko svog namesnika.

Bilo mu je lako da postigne ove ciljeve jer su većina slovačkih političkih vođa bili katolički velikodostojnici. Prema Valteru Hagenu,⁷² jedan među njima, sveštenik Hlinka (jezuita), imao je na raspolaganju “čuvara” obučavanog po nacističkim S. A. načelima.

Znamo da, prema crkvenom zakonu, nijedan sveštenik ne može prihvatiti javni položaj ili političku funkciju bez pristanka pape.

Ovo potvrđuje i objašnjava jezuita R. P. de Soras: "Zar bi moglo biti drugačije? Već smo to rekli: sveštenik, samim svojim rukopoloženjem, zvaničnom funkcijom koju obavlja unutar Crkve, zbog mantije koju nosi, obavezan je da radi kao katolik, bar kada je u javnosti. Gde je sveštenik, tamo je Crkva".⁷³

To znači da su s odobrenjem Vatikana pripadnici sveštenstva sedeli u čehoslovačkoj skupštini. Štaviše, jedan od tih sveštenika je morao da ima papino odobrenje kada ga je Firer postavio na čelo države, a kasnije mu dodelio najviša nacistička odlikovanja: Gvozdeni krst i Orden Crnog Orla.

Kao što se i očekivalo, 15. marta 1939, Hitler je pripojio ostatak Češke i Moravske, a Republiku Slovačku, koju je stvorio jednim potezom pera, stavio "pod svoju zaštitu". Na čelo države je postavio monsinjora Tisoa (jezuitu), "koji je sanjao o sjedinjavanju katoličanstva i nacizma". Uzvišeni cilj, i lako ostvariv kako su već to pokazali nemački i austrijski biskupi. "Katoličanstvo i nacizam", objasnio je monsinjor Tiso, "imaju mnogo toga zajedničkog; oni rade rame uz rame menjajući svet".⁷⁴

Takvo je sigurno bilo i mišljenje Vatikana jer se - uprkos "strašnoj" poslanici "Mit Brennender Sorge" - nije prenemagao oko svoje podrške svešteniku Gaulajteru.

"U junu 1940. godine, radio Vatikan je objavio: 'Proglas monsinjora Tisoa, predsednika Slovačke, u kome on iznosi svoju nameru da izgradi Slovačku po hrišćanskim načelima, ima punu podršku Svete Stolice'."⁷⁵

"Tisov režim, u Slovačkoj, je bio posebno bolan za protestantsku Crkvu u toj zemlji, kojoj je pripadala jedna petina stanovništva. Monsinjor Tiso je pokušao da svede protestantski uticaj na najnižu moguću meru, i da ga čak iskoreni... Uticajni članovi protestantske Crkve su slani u koncentracione logore."⁷⁶

Ovi su se mogli smatrati srećnim, kada uzmemo u obzir izjavu jezuitskog generala Vernca, Prusa (1906-1915): "Crkva može osuditi jeretike na smrt, a sva prava koja oni imaju su posledica naše trpeljivosti".

Hajde sada da vidimo kakvu je hrišćansku blagost prelat Tiso pokazao prema Jevrejima: "1941. godine, prva grupa Jevreja iz Slovačke i Gornje Šlezije je dospela u Aušvic; od početka, oni koji nisu bili sposobni za rad su slani u plinsku komoru, u prostoriju u zgradi u kojoj su se nalazile krematorijumske peći".⁷⁷

Ko je napisao ovo? Svedok kome se može verovati, Lord Rasel (Russell) od Liverpula, pravni zastupnik na suđenjima ratnim zločincima.

Dakle, Vatikan nije "pozajmio" jednog od svojih velikodostojnika Hitleru uzalud. Jezuitski predsednik je uradio dobar posao i zadovoljstvo izraženo preko Radio Vatikana je razumljivo. Biti najveći snabdevač Aušvica, kakva je to dika za ovog svetog čoveka i sve jezuite!

U stvari, ovo je bila potpuna pobeda. Posle oslobođenja, ovaj prelat je predat Čehoslovačkoj od strane Amerikanaca, osuđen na smrt 1946. godine i obešen – tako primivši mučenički venac!

"Sve što smo učinili protiv Jevreja, učinili smo zbog ljubavi prema našem narodu. Ljubav prema našem bližnjem i ljubav prema našoj domovini se pretvorila u plodonosnu borbu protiv neprijatelja nacizma."⁷⁸

Jedan drugi velikodostojnik Rimske Crkve, u susednoj zemlji, je mogao dati istovetnu izjavu kao i monsinjor Tiso. Jer, ako su temelji slovačke "Božje Države" bili mržnja i progon, šta bi se tek moglo reći o duboko katoličkoj Hrvatskoj, plodu saradnje između ubice Pavelića i monsinjora Stepinca, potpomognutim od strane papskog izaslanika Markonea (Marcone)!

Morali bismo da se vratimo unazad u vreme pohoda na Novi Svet, da obuhvatimo pustolovine Korteza i ništa manje krvoločnih monaha koji su preobraćivali domoroce, pa da nađemo nešto s čime bismo uporedili zverstva Ustaša, podržavanih, vođenih i podstrekivanih od strane fanatičnih sveštenika i redovnika. To što su ove "ubice u ime Božje", kako ih je s pravom nazvao M. Herve Laurier, počinile za četiri godine rata, prevazilazi granice mašte, tako da im nema ravnih čak ni u istoriji Rimske Crkve, koja inače obiluje ovakvim slučajevima. Ima li potrebe da dodamo da je pristalica krvožednog Ante Pavelića bio monsinjor Stepinac, još jedan jezuita?

Hrvatska teroristička organizacija "Ustaše", koju je vodio Pavelić, je dospela u žižu francuske javnosti zbog ubistva, u Marseju, kralja Jugoslavije Aleksandra Prvog i našeg ministra spoljnih poslova Luja Bartua, 1934. godine. "Kako je Musolinijeva vlada očito bila umešana u zločin",⁷⁹ izručenje Pavelića, koji je pronašao utočište u Italiji, zatražila je francuska vlada; Duće naravno to nije dozvolio, i sud u Aix-en-Provence je morao da izrekne smrtnu presudu u odsustvu vođi Ustaša.

Ovaj teroristički "poglavnik", Musolinijev najamnik, "radio" je u korist italijanske ekspanzije na jadranskoj obali. Kada su, 1941. godine Hitler i Musolini napali i rasparčali Jugoslaviju, postavili su ovog navodnog hrvatskog patriotu na čelo marionetske države koju su nazvali "Nezavisna Država Hrvatska". 18. maja te iste godine, u Rimu, Pavelić je ponudio krunu te države Vojvodi od Spoleta koji je uzeo ime "Tomislav II". Naravno, on je dobro pazio da nikad ne kroči nogom na krvlju natopljeno tlo njegovog lažnog kraljevstva. "Tog istog dana, papa Pije XII je primio u privatnu posetu Pavelića i njegove 'prijatelje', od kojih je jedan bio monsinjor Salis-Sewis, zamenik monsinjora Stepinca." Dakle, Papa se nije plašio rukovanja sa osvedočenim ubicom, osuđenim na smrt zbog ubistva Kralja Aleksandra Prvog i Luja Bartua, terorističkim vođom koji je imao najužasnije zločine na svojoj savesti! U stvari, 18. maja 1941, kada je papa Pije XII sa zadovoljstvom primio Pavelića i njegovu družinu ubica, pokolj pravoslavnih stanovnika Hrvatske je dostigao svoj vrhunac, istovremeno s prisilnim preobraćenjima u katoličanstvo".^{79a}

Proganjali su srpsku manjinu, kako to Valter Hagen objašnjava: "Zahvaljujući ustašama, ta zemlja je brzo pretvorena u krvavi metež... Smrtonosna mržnja novih gospodara je bila usmerena prema Jevrejima i Srbima koji su zvanično stavljeni van zakona... Čitava sela, čak i oblasti su bile sistematski zatirane..." Pošto je Hrvatska poistovećivana s katoličanstvom, a Srbija s pravoslavljem, pravoslavci su bili prisiljeni da se pridruže Katoličkoj Crkvi. Ova prinudna preobraćenja su predstavljala završetak "kroatizacije".⁸⁰

Andrija Artuković, ministar unutrašnjih poslova, je bio glavni organizator ovih pokolja i prinudnih konverzija; ali, dok je to radio, pazio je na moralnost svojih postupaka, prema svedoku koji je bio na visokom položaju.

I zaista, kada je jugoslovenska vlada zatražila njegovo izručenje iz Sjedinjenih Država gde je pobegao posle rata, neko je progovorio u njegovu korist: jezuita R. P. Lacković, koji je takođe prebivao u Sjedinjenim Državama, i bio sekretar monsinjoru Stepincu, Zagrebačkom nadbiskupu, tokom poslednjeg rata.

“Artuković”, navodi ovaj jezuita, “bio je svetovni predstavnik monsinjora Stepinca. Između 1941. i 1945, nije bilo dana da ga nisam video u mojoj kancelariji ili da ja nisam otišao do njega. On je tražio savet od nadbiskupa za sve svoje akcije, što se tiče njihovih moralne strane.”⁸¹

Kada znamo kakve su “akcije” ovog krvnika bile, shvatamo kakve mu je “moralno uzdižuće” savete davao monsinjor Stepinac.

Pokolji i konverzije su se dešavali do oslobođenja, a naklonost Svetog Oca prema ubicama se nije nikad promenila.

Mogu se pročitati, u hrvatskim katoličkim novinama tog vremena, razmene komplimenata između pape Pija XII i Pavelića, “Poglavnika”, kome je monsinjor Šarić, sarajevski jezuitski nadbiskup i pesnik u slobodno vreme, posvetio stihove prožete zanosnim obožavanjem.

Ali ovo je bilo samo pokazivanje dobrih manira: “Monsinjur Stepinac postaje poslanik ustaškog Sabora.⁸² Nosi ustaška odlikovanja, prisutan je na svim važnim ustaškim svečanostima gde je čak i držao govore... Moramo li se onda pitati zašto je monsinjor Stepinac dobijao toliko poštovanja u marionetskoj državi Hrvatskoj? Ili zašto su o njemu pevane hvale u ustaškoj štampi? Veoma je očigledno da bez podrške monsinjora Stepinca, u oblasti vere i politike, Ante Pavelić ne bi nikad mogao da računa na saradnju katoličkih Hrvata u toj meri”.⁸³

Da se shvate prave razmere te saradnje, treba čitati hrvatsku katoličku štampu, “Katolički Tjednik”, “Katolički List”, “Hrvatski Narod”, i mnogo drugih časopisa koji su se takmičili ko će više laskati krvavom “Poglavniku”; papa Pije XII je bio veoma srećan

što je on "iskreni katolik", tako da je papino uvažavanje Pavelića obuhvatilo čak i poduhvate ovog "velikog čoveka".

"Osservatore Romano" nas obaveštava da je 22. jula 1941. papa primio stotinu pripadnika hrvatske Tajne Policije, predvođenih načelnikom Zagrebačke policije, Eugenom Kvaternikom - Didom. Ova grupa hrvatskog SS-a, najboljih krvnika i mučitelja koji su delovali u koncentracionim logorima, je predstavljena Svetom Ocu od strane onoga koji je počinio tako strašne zločine da mu je majka izvršila samoubistvo iz očaja.

Naklonost Njegove Svetosti pape Pija XII se lako objašnjava ako se uzme u obzir hrišćanska revnost ovih ubica. Jos jedan "iskreni katolik", Mile Budak, ministar vera, izjavio je u avgustu 1941. godine, u Karlovcu: "Ustaški pokret je zasnovan na religiji. Posao koji obavljamo počiva na našoj privrženosti veri i Katoličkoj Crkvi."⁸⁴

Pored toga, 22. jula, u Gospiću, taj isti ministar vera je savršeno opisao ustaški posao: "Neke Srbe ćemo ubiti, neke proterati, a ostatak ćemo prinuditi da prihvati rimsku katoličku veru".⁸⁵

Ovaj plan je sproveden do tančina. Kada je oslobođenje stavilo tačku na ovu tragediju, 300.000 Srba, Jevreja i Roma je bilo proterano, a više od 500.000 poklano. Na ovaj način je Katolička Crkva takođe proširila svoje stado za 240.000 pravoslavaca... koji su se brzo vratili veri svojih predaka kada su dobili natrag svoju slobodu.

Ali, kakvi su užasi zadesili tu nesrećnu zemlju da bi se došlo do tog neverovatnog ishoda! Treba pročitati, u knjizi M. Herve Lauriere, "Ubice u ime Božje", detalje strašnih muka kojima su ovi ustaški iskreni katolici podvrgli svoje nesrećne žrtve.

Engleski novinar J. A. Vojt (Voigt) je napisao: "Hrvatska politika se sastojala od pokolja, progona i preobraćenja. Broj pobijelih dostiže nekoliko stotina hiljada. Pokolji su praćeni najzver-skijim mučenjem. Ustaše su kopale oči svojim žrtvama i pravili ogrlice od njih, koje su nosili, ili poklanjali kao suvenire".⁸⁶

"U Hrvatskoj, jezuiti su usadili politički klerikalizam".⁸⁷ To je dar koji čuveno Društvo bez izuzetka nudi državama koje ga prime u goste. Isti novinar dodaje: "Sa smrću hrvatskog narodnog tribuna, Radića, Hrvatska gubi svog najvećeg protivnika po-

litičkom klerikalizmu koji će prihvatiti misiju Katoličke Akcije kako ju je definisao Fridrih Mukerman (Friedrich Muckermann). Ovaj nemački jezuita, poznat i pre Hitlerovog uspona, objasnio je tu misiju, 1928, u knjizi čiju je uvodnu reč napisao monsinjor Pačeli, u to vreme nuncije u Berlinu. Mukerman se izrazio sledećim rečima: 'Papa se zalaže za novi krstaški rat Katoličke Akcije. On je stegonoša Hristovog Kraljevstva... Katolička Akcija znači okupljanje svetskog katoličanstva. Ono mora doživeti svoje herojsko doba... Nova Hristova epoha se može zadobiti samo po cenu krvi'.⁸⁸

Deset godina nakon što je ovo napisano, onaj koji je napisao uvodnu reč knjige jezuite oca Mukermana sedeo je na prestolu Svetog Petra i tokom njegovog prvosveštenikovanja, "krv za Hrista" je bukvalno tekla Evropom; ali Hrvatska je bila poprište najgorih nedela te "nove epohe".

Tamo, sveštenici ne samo da su zagovarali pokolj s propovedaonice, nego su neki čak i predvodili ubice.

Drugi su obavljali, pored svešteničke, i dužnosti prefekta ili načelnika ustaške policije, ili čak upravnika koncentracionih logora čiji su užasi prevazišli i one u Dahauu i Aušvicu.

Ovom spisku krvnika, moramo pridodati i imena opata Božidara Brala, sveštenika Dragutina Kambera, jezuite Lackovića i opata Ivana Salića, sekretara monsinjora Stepinca, sveštenika Nikolu Bilogrivića, itd... I mnogobrojne Franjevce; jedan od najgorih je bio fra Miroslav Filipović, glavni organizator tih pokolja, upravnik i dželat koncentracionog logora Jasenovac, najgnusniji pakla na zemlji.

Fra Filipovićeve sudbina je bila ista kao i monsinjora Tisoa, u Slovačkoj: posle oslobođenja, obešen je, u svojoj mantiji. Ali, mnogi od njegovih saboraca, bez želje da postanu mučenici, pobešli su u Austriju glavom bez obzira, zajedno s ubicama kojima su bili od velike pomoći.

Ali, šta je vođstvo radilo, suočeno s krvožednom mahnitošću velikog broja svojih sledbenika?

Vođstvo, odnosno biskupija i njen starešina, monsinjor Stepinac, glasali su u ustaškom Saboru za zakone koji se tiču obraćanja pravoslavnih u katoličanstvo, slali su misionare užasnu-

tim seljacima, ne trepnuvši su pokrštavali čitava sela,⁸⁹ prisvajali imovinu Srpske Pravoslavne Crkve i neprestano hvalili i blagosiljali Poglavnika, sledeći primer pape Pija XII.

Njegova Svetost papa Pije XII je imao ličnog predstavnika u Zagrebu, redovnika R. P. Markonea. Ovaj "Sancti Sedes Legatus" (predstavnik Svete Stolice) zauzimao je počasno mesto na svim svečanostima ustaškog režima, i slikao se u kući vođe ubica – Pavelića – s njegovom porodicom koja ga je primila kao prijatelja. "Svaka ptica svome jatu leti".

Znači, odnosi između ubica i sveštenstva su uvek bili srdačni – naravno, mnogi od tih sveštenika su bili i jedno i drugo, za šta nikad nisu snosili krivicu. "Cilj opravdava sredstva".

Kada su Pavelić i njegovih 4000 ustaša – uključujući biskupa Šarića, jezuitu, biskupa Garića i 400 sveštenika – napustili mesto zločina i otišli prvo u Austriju, a onda u Italiju, ostavili su iza sebe deo svog "blaga": filmove, fotografije, snimljene govore Anta Pavelića, kovčege pune dragog kamenja, zlatnog novca, zlata i platine iz zuba, narukvica, venčanog prstenja i delova proteza napravljenih od zlata i platine. Ovaj plen uzet od nesrećnika koji su pobijeni bio je sakriven u vladničanskom dvoru gde je i pronađen.

Begunci su iskoristili usluge "Papske komisije za potporu", napravljene prevashodno u cilju spasavanja ratnih zločinaca. Ova dobrotvorna ustanova ih je krila po samostanima, uglavnom u Austriji i Italiji, i obezbedila glavešinama lažne pasoše koji su im omogućili da otputuju u "prijateljske" zemlje gde su mogli da uživaju u svom pljačkaškom plenu na miru. Ovo je učinjeno za vreme Anta Pavelića, za čije se prisustvo u Argentini saznalo 1957. godine, posle pokušaja atentata na njega u kom je bio ranjen.

Posle toga, diktatorski režim u Buenos Airesu je pao. Kao i bivši predsednik Peron, njegov štićenik je morao da napusti Argentinu. Iz Paragvaja, gde je prvo došao, dospeo je u Španiju gde je umro 28. decembra 1959, u Nemačkoj bolnici u Madridu. Tom prilikom, francuska štampa se prisetila njegove krvave karijere i nešto stidljivije "moćnih zaštitnika" koji su mu pomogli da izbegne pravdu.

Pod naslovom "Beograd je uzalud zahtevao njegovo izručenje", čitamo u "Le Monde-u": "Kratka vest objavljena u štampi ovog jutra oživela je, među Jugoslovenima, uspomene iz prošlosti ispunjene patnjom i ozlojeđenošću prema onima koji su, skrivajući Pavelića, skoro petnaest godina, ometali pravdu".⁹⁰ "Paris Presse" ukazuje na poslednje ponuđeno skrovište teroristi u ovoj kratkoj, ali značajnoj rečenici: "Obreo se u franjevačkom samostanu u Madridu."⁹¹

Odatle je, u stvari, Pavelić odveden u bolnicu gde je vratio svoj dug prirodi – ali ne i pravdi, kojoj su se izrugivali ti "moćni zaštitnici" koji su mogli biti lako identifikovani.

Monsinjur Stepinac koji je imao, kako je rekao, "čistu savest", ostao je u Zagrebu gde mu je suđeno 1946. Osuđen je na tešku robiju, ali je samo bio primoran da ne napušta svoje rodno selo. Kazna je bila blaga, kao što možemo videti, ali Crkva treba mučenike. Zagrebački nadbiskup je proizveden u člana svete kohorte za života, od strane pape Pija XII koji je požurio da ga imenuje kardinalom, u znak priznanja njegovog "hrišćanskog života koji zrači najčistijim sjajem".

Poznato nam je simboličko značenje kardinalske purpurne boje: onaj koji je obuče na sebe mora biti spreman da ispovedi svoju veru "usque ad sanguinis effusionem": po cenu prolivanja krvi. Ne možemo poreći da je ovog prolivanja bilo mnogo u Hrvatskoj, za vreme službe ovog "svetog čoveka", ali krv koja je tekla potocima nije bila njegova: bila je to krv pravoslavaca i Jevreja i drugih "niskorodnih".

S tim u vidu, pravo na titulu kardinala monsinjoru Stepincu ne može biti osporeno. U dijecezi Gornji Karlovac, delu njegove nadbiskupije, od 460.000 pravoslavaca koji su tamo živeli, 50.000 se sakrilo po planinama, 50.000 je proterano u Srbiju, 40.000 je pokršteno na silu a 280.000 je pobijeno.⁹²

19. decembra 1958, čitamo u listu "Katolička Francuska": "Da iskažemo veličinu i heroizam Njegove Eminencije kardinala Stepinca, veliki sastanak će se održati 21. decembra 1958, u 4 časa, u kripti Sainte-Odile-a, 2, bulevar Stefona Malarmea, Pariz 17. Predsedavaće Njegova Eminencija kardinal Feltin, pariski nadbiskup.

Senator Ernest Pezet i prečasni otac Dragoun, nacionalni upravnik Hrvatske Misije u Francuskoj, će uzeti učešća. Njegova Ekselencija monsinjor Rup će održati misu i pričest”.

Ovako je kardinal Stepinac obogatio galeriju Velikih jezuita.

Drugi cilj ovog sastanka od 21. decembra 1958, u kripti Sainte-Odile-a, je reklama knjige napisane u odbranu zagrebačkog nadbiskupa, od strane R. P. Dragoun-a; monsinjor Rupp, pomoćnik kardinala Feltina, napisao je predgovor. Ne možemo izneti ovde analizu u celosti, ali reći ćemo ovo:

Naslov knjige je “Dosije kardinala Stepinca”, što bi obećavalo čitaocu nepristrasan prikaz suđenja u Zagrebu. U stvarnosti, u ovoj knjizi od 285 strana, nalazimo govore dva nadbiskupova advokata u celosti, praćenih napomenama pisca, ali, ni optužnica, ni govori tužilaca nisu čak ni spomenuti.

R. P. Dragoun izgleda nije čuo za francusku poslovicu "Qui n'entend qu'une cloche n'entend qu'un son" (Svaka priča ima dve strane), a možda ju je znao suviše dobro!

Bilo kako bilo, ovo sistematsko brisanje suprotne strane priče bilo bi dovoljno da zaključí raspravu.

Hajde da razmotrimo razloge zbog kojih se pozivalo na oslobođenje zagrebačkog nadbiskupa. Ali pre toga, jedno pitanje: Da li je monsinjor Stepinac stvarno bio mitropolit Hrvatske i Slavonije? Knjiga R. P. Dragoun-a ne odgovara na ovo pitanje. Na strani 142. te knjige, čitamo sledeće što se tiče primerka izveštaja monsinjora Stepinca, čija je verodostojnost bila osporavana od strane odbrane:

“U tom tekstu, nadbiskup je opisan kao ‘Metropolitan Croatiae et Slavoniae’, ali nadbiskup nije mitropolit i nikad se nije tako predstavljao.”

Ovo bi razjasnilo stvari da nismo pročitali, na strani 114, sledeće iz izjava pred sudom samog monsinjora Stepinca:

“Sveta Stolica je često naglašavala da mali narodi i nacionalne manjine imaju pravo biti slobodni. Zar ne mogu ja, kao ‘biskup i mitropolit’, imati pravo da o tome govorim?”

Što više čitamo, to manje razumemo! Nema veze! Kako nas stalno iznova podsećaju, monsinjor Stepinac nije mogao uticati ni na koji način na ponašanje njegove pastve i sveštenstva.

Onima koji navode članke u katoličkoj štampi u kojima se hvale dostignuća Pavelića i njegovih unajmljenih ubica, odgovor je: "Prosto je smešno smatrati monsinjora Stepinca odgovornim za to što su novine pisale". Čak i kada je u pitanju "Katolički List", najznačajnije katoličke novine u Zagrebu, dijecezi monsinjora Stepinca! U tom slučaju, nećemo govoriti ni o "Anđelu Čuvaru" koji pripada franjevcima, "Glasniku Sv. Ante", "Katoličkom Tjedniku" koji je izdavao sarajevski biskup Šarić, niti, naravno, "Vjesniku Počasne Straže Srca Isusova", koji pripada jezuitima.

Dakle, tvrdi se da monsinjor Stepinac, "sporni mitropolit", nije imao nikakav uticaj na ove novine, kojima je bio nadređeni, i koje su se stalno takmičile u dodvoravanju Paveliću i njegovoj krvavoj vladi.

Niti je imao bilo kakvu vlast, kako oni kažu, nad ustaškim biskupima Šarićem, Garićem, Aksamovićem, Simrakom, itd, koji su obasipali pohvalama Pavelića i pozdravljali njegove zločine, ni nad "krstašima" Katoličke Akcije, ni nad franjevačkim ubicama, ni nad zagrebačkim opaticama koje su marširale, ruku podignutih na hitlerovski način. Kakva čudna "hijerarhija" u kojoj niko nema vlast ni nad kim i ni nad čim!

Činjenica da je sedeo, s deset drugih katoličkih sveštenika, u Saboru ne kompromituje nadbiskupa – ili bar, mi tako moramo pretpostaviti, jer je ta činjenica naprosto zanemarena.

Ne bi ga trebali osuditi ni za njegovo predsedavanje Biskupskim Konferencijama, ni Odborom za sprovođenje odluke koja se tiče pokršćavanja pravoslavnog stanovništva. U ovoj apolozi, "humanitarni" izgovor za toliko mnogo nasilnih pokršćavanja, je vešto – i u potpunosti – iznesen. Čitamo sledeće, što se tiče "strašne nedoumice" s kojom se susreo monsinjor Stepinac:

"Njegova pastirska dužnost je bila da ne povredi kanonska načela, ali, na drugoj strani, otpadnici koji bi odbili da se pokatoliče bi bili ubijeni; stoga, on je ublažio strogost pravila."

Postajemo još više zbunjeni ako nastavimo da čitamo: "Pokušao je da ukloni ovu dramatičnu alternativu u javnom pismu od 2. marta 1942, u kome je naredio sveštenicima da pripaze na motive za obraćenje."

Ovo je zaista neobičan način “ublažavanja strogosti pravila” i uklanjanja “dramatične alternative”!

Da li je monsinjor Stepinac otvarao ili zatvarao vrata Rimske Crkve lažnim obraćenicima? To bi bilo potpuno nemoguće saznati ako se oslonimo samo na ovaj govor odbrane. Nadbiskupove apologete izgleda biraju “zatvaranje vrata”, kad izjavljuju: “...Slučajevi pokrštavanja su bili veoma retki na teritoriji zagrebačke dijeceze.”^{92a}

Nažalost, statistike nam govore nešto drugo, kao što smo rekli ranije: “...Samo u dijecezi Gornji Karlovac, delu zagrebačke nadbiskupije, 40.000 ljudi je bilo pokršteno”.

Očigledno je da je do takvog ishoda moglo doći samo putem masovnog pokrštavanja čitavih sela, kao što je Kamensko, u dijecezi monsinjora Stepinca, gde se 400 izgubljenih ovaca vratilo u rimsko stado u jednom danu, “svojevoljno i bez ikakvog pritiska od strane svetovnih i crkvenih vlasti”.

Zašto onda sakrivati ove brojke? Ako su one zaista bile posledica “milosrđa” hrvatskog katoličkog sveštenstva, a ne zbog ciničnog korišćenja terora, trebali su biti ponosni na njih. Istina je da je veo kojim se pokrivaju ove nečasne radnje u pokušaju da se sakriju providan i nedovoljno velik. Da bi se prikrio Stepinac, ostali moraju biti otkriveni: biskupi Šarić, Garić, Simrak, sveštenici Bilogrivić, Kamber, Bralo i njihovi saradnici – franjevci i jezuiti moraju biti otkriveni, i na kraju Sveta Stolica.

Možemo pustiti ovog čudnog nadbiskupa da uživa u svojoj “čistoj savesti”, ovog primasa Hrvatske navodno lišenog svake vlasti, koji se nazivao “mitropolitom”, iako to nije bio i koji je, da se zaključí ovaj paradoks, otvarao vrata kad ih je zatvarao. Ali, pored ovog sjajnog prelata, bio je tu još jedan, R. P. Markone, lični predstavnik pape Pija XII.

Da li je ovaj “Sancti Sedis legatus” takođe bio bez ikakvog uticaja na hrvatsko sveštenstvo? Niko ne zna! Jer tako dobro očišćen “dosije” ne pominje uopšte ovu značajnu osobu; mogli bismo biti potpuno nesvesni njenog postojanja da nemamo druge izvore, kao što su fotografije na kojima on služi misu u zagrebačkoj katedrali, stoji među ustaškim generalštabom, i večera s Pavelićevom porodicom.

Suočavajući se s takvim dokazom, nije iznenađujuće što je prisustvo papinog predstavnika “u tami”; mistici bi to nazvali “prosvetljujućom tamom”! Ali ovih nekoliko redova iz “dosijea” bacaju još više svetla:

“U optužnici se navodi ime vatikanskog državnog sekretara, kardinala Maglionea, koji je 1942. godine savetovao nadbiskupa Stepinca da uspostavi srdačnije i otvorenije odnose s ustaškim vlastima”.^{92b}

Ovo je dovoljno da stavi tačku na svako dalje cepidlačenje.

Veza između Vatikana i ustaških ubica je dovoljno jasna. Sveta stolica je terala monsinjora Stepinca da sarađuje s njima, a lični predstavnik pape Pija XII, samim sedenjem za Pavelićevim stolom, doslovno je sprovodio papska uputstva: otvorenost i srdačnost u odnosima s ubicama pravoslavaca i Jevreja.

Ovo nas ne iznenađuje!

Ali šta jezuiti misle o svemu tome, budući da tvrdoglavo brane stav da je sveprisutna saradnja velikodostojnika Njegove Svetosti s diktatorima lična odluka, a nikako ne odluka Vatikana?

Kada je kardinal Maglione poslao prethodno pomenute preporuke zagrebačkom nadbiskupu, da li je on izrazio svoje” lično mišljenje”, s pečatom Državnog sekretara?

Dokaz o saradnji Vatikana i Ustaša koji je izneo R. P. Dragoun stavlja tačku na ovo poglavlje.

Ali evo nove potvrde hrišćanskih osećanja, još uvek jakih među hrvatskim katolicima prema pravoslavnim Srbima.

"Federation Ouvriere Croate en France" (Udruženje hrvatskih radnika Francuske) poslalo je pozivnicu za svečanost koja se organizuje u nedelju, 19. aprila 1959. u prostorijama “Konfederacije hrišćanskih radnika”, u Parizu, povodom proslave osamnaeste godišnjice osnivanja NDH.

Na pozivnici je pisalo: “Svečanost će početi služenjem svete mise u crkvi Notre-Dame-de-Lorette. Ali čitalac, posle ovakvog bogobojažljivog početka, ostaje preneražen kada spazi, malo dalje u tekstu, ovakvu krilaticu: “SMRT SRBIMA...!”⁹³

Dakle, ovaj ne tako običan dokument izražava žaljenje što još te “braće u Hristu” nije pobijeno.

Knjiga R. P. Dragoun-a, upravnika Hrvatske Misije u Francuskoj, nagoveštava da dobrodošlica priređena hrvatskim izbeglicama od strane francuskih katolika nije dovoljno topla. To nam je saopšteno na stranama 59 i 60, a na stranama 280 i 281, gde pisac spominje “gorko razočaranje” koje su ove izbeglice doživele “susrećući se s potpunim nedostatkom razumevanja od strane njihove braće po veri”.

Kada se uzme u obzir gore pomenuti dokument, ovaj “nedostatak razumevanja” je shvatljiv; drago nam je što naši sunarodnici pokazuju malo razumevanja za oblik pobožnosti gde poziv na ubistvo ide ruku pod ruku sa “svetom misom”, u najboljoj rimskoj i ustaškoj tradiciji. Bilo bi nam još više drago kad bi štampanje i rasturanje takvih krvožednih letaka bilo zabranjeno u Parizu.

10. februara 1960. zloglasni zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac je umro u svom rodnom selu Karlovice. Njegova smrt je dala priliku Vatikanu da organizuje jednu od svojih spektakularnih manifestacija po kojima se ističe.

Tom prilikom, mnogo je toga trebalo biti urađeno jer mnogi katolici nisu imali iluzija u vezi Stepinca. Stoga je Sveta Stolica prevazišla samu sebe uveličavajući na sve načine ovo posvećenje. "Osservatore Romano" i sva katolička štampa su posvetili mnoge članke ushićenim hvalama “mučeniku”, njegovoj “duhovnoj zaostavštini”, i govorima Njegove Svetosti pape Jovana XXIII u kojima izražava “svoje poštovanje i veliku naklonost”; ovo su bili razlozi koji su ga naveli da za ovog kardinala koji nije bio deo Kurijske službe održi svečanu službu u katedrali Svetog Petra u Rimu. A kao krunu proslave, štampa je najavila skori početak beatifikacije tog “sjajnog čoveka”.

Moramo priznati da je “zaslužio” toliku hvalu, čak i oreol, zato što je pokazao “svetu poslušnost”, i radio strogo po uputstvima Vatikana što se tiče njegovih “srdačnih i otvorenih” odnosa s Ustašama.

Ali, čak i među katolicima, nadamo se da će biti nekih koji će prozreti da, iza slavljenja ovog budućeg sveca, stoji pokušaj Vatikana da prikrije sopstveni zločin.

Jezuitski pokret u Francuskoj pre i posle rata 1939-1945

Videli smo kako je Katolička Akcija, s Leonom Degrelom i njegovim saradnicima na čelu, krčila put Hitleru u Belgiji. U Francuskoj je postojala ista podrivačka delatnost; počela je s Musolinijevim dolaskom na vlast, a završila se, 1940. godine, s propašću odbrambenih snaga. Što se Belgije tiče, "duhovne vrednosti" su morale biti obnovljene za dobro države. FNC - "Federation nationale catholique" (Nacionalni katolički savez) je osnovan, a na njegovo čelo postavljen general de Kastelnau (Castelnau); gotovo tri miliona pristalica se učlanilo. Izbor predsednika organizacije je bio pametan: general, veliki vojnik, star 78 godina, sakrivao je svojim ugledom - ali naravno, bez njegovog znanja - snažan klero-fašistički propagandni program.

Da je FNC, kao i cela Katolička Akcija, jezuitska svim svojim bićem, očigledno je svima. Ali mi takođe znamo da dobri Oci, čiji je najčešći greh ponos, vole da ostave potpis na svojim genijalnim tvorevinama. To su učinili u slučaju FNC-a kada su posvetili ovu katoličku vojsku Svetom Srcu Isusovom, čije su obožavanje oni uspostavili i čija bazilika stoji na Monmartru, odakle su Ignacije Lojola i njegova družina krenuli da pokore svet.

Knjiga o FNC-u, za koju je predgovor napisao R. P. Lanvier, sačuvala je za buduća pokoljenja čin posvećenja čitan pred oltarom od strane starog generala. Navešćemo samo nekoliko rečenica:

"Sveto Srce Isusovo, starešine i predstavnici francuskih katolika, padajući na tlo pred tobom, osnovali su Nacionalni katolički savez (FNC) da ponovo uspostave tvoju vlast nad ovom zem-

ljom... Svi mi, koji smo prisutni i oni koji su odsutni, nismo uvek bili besprekorni... Mi nosimo breme zločina koje je francuski narod počinio protiv tebe... Sa željom da se popravimo i pokajemo mi ti predajemo, danas, naše htenje, nameru i rešenost da ponovo uspostavimo nad celom Francuskom tvoju svetu i kraljevsku vlast, i oslobodimo duše njene dece od svetogrdnog učenja... Nećemo odustati od ove borbe za koju si blagoizvoleo da nas naoružaš. Mi želimo da se sve pokloni pred tobom i stupi u tvoju službu...

Sveto Srce Isusovo, molimo te, preko Device Marije, da primiš našu zakletvu na vernost... itd".⁹⁴

Isti pisac govori o "zločinima francuskog naroda":

"Socijalizam je osuđen... liberalizam je osuđen... papa Lav XIII je pokazao da je sloboda veroispovesti neopravdana. Papa je takođe pokazao da dopuštanje slobode govora i izražavanja ne može biti opravdano... Dakle, sloboda misli, štampe i obrazovanja, za koju neki misle da je čovekovo prirodno pravo, ne može nikako biti priznata..."

"Mi moramo", rekao je papa Pije XI, "ponovo ustanoviti ova učenja i propise Crkve".

To je bio glavni cilj FNC-a.

"U Katoličkoj Akciji, kao u ratu, čuvena reč generala de Kastelnaua ostaje ista: "Napred".⁹⁵

Ovo je rečeno jasno i izričito. Znamo, onda, šta da očekujemo kada pročitamo ovo, od pape Pija XI: "Katolička Akcija je apostolstvo vernih..." (pismo kardinalu Van Roēju, 15. avgust 1929).

Čudno apostolstvo, koje odbacuje sve slobode civilizovanih zemalja, a prihvata umesto toga totalitarno jevanđelje! Da li je to "pravo da saopštavamo drugima blago Isкупljenja"? (papa Pije XI, "Non abbiamo bisogno").

U Belgiji, Leon Degrel i njegovi prijatelji, junaci Katoličke Akcije, su širili oko sebe ovo "blago Isкупljenja"... prepravljeno i unapređeno od strane jezuite Oca Staempfle-a, skrivenog autora knjige "Mein Kampf" (Moja borba, koju je potpisao Hitler).

Isto se dešavalo u Francuskoj gde su svetovni apostoli, pridružujući se delatnostima sveštenstva, bili zauzeti pripremajući još jednu "kolaboraciju". Hajde da vidimo šta je Franc Fon

Papen, papin tajni komornik i Firerova desna ruka, napisao na ovu temu:

“Do našeg prvog sastanka je došlo 1927, kada je nemačka delegacija, kojoj sam imao čast da pripadam, došla u Pariz, na ‘Društvenu Nedelju Katoličkog Instituta’, kojim je predsedavao monsinjor Baudrilar.

Ovaj prvi sastanak je zaista bio koristan jer je označio početak uzvratnih poseta važnih ličnosti iz Francuske i Nemačke.

“Na francuskoj strani, jezuite R. P. Delattre, de la Briere i Denset... su bili prisutni na ovim konferencijama”.

Dalje u tekstu, Fon Papen dodaje da je, na trenutke, “ovaj sastanak katolika dostizao nadljudsku veličanstvenost”.⁹⁶

Ova “veličanstvenost” je dostigla svoj vrhunac 14. juna 1940, na dan kad se zastava s kukastim krstom pobedonosno zavijorila nad Parizom.

Znamo da je Gebels, glavni Hitlerov propagandista, nagovestio taj datum tri meseca pre toga, 14. marta, a da je nemački napad počeo tek 10. maja.

Tačnost ovog predviđanja i nije tako iznenađujuća.

Evo tajnog izveštaja agenta 654 J.56, iz Nemačke Tajne Službe, koji je poslao ova saznanja Himleru: “Pariz, 5. jul 1939. Mogu izvestiti da je u Francuskoj situacija sada u našim rukama. Sve je spremno za J dan i svi naši agenti su na svojim mestima. U roku od nekoliko nedelja, policija i vojska će se raspasti kao kula od karata”.

Mnogi tajni dokumenti otkrivaju da su izdajnici odabrani mnogo pre toga - ljudi kao što su Luchaire, Bucard, Deat, Doriot... i Abel Bonnard (iz Francuske Akademije).⁹⁷ Ovaj je pobe-
gao u Španiju posle oslobođenja. Vratio se u Francusku 1. jula 1958, predao se, ali je odmah privremeno oslobođen od strane predsednika Vrhovnog Suda!

Veoma dobro dokumentovana knjiga M. Andrea Guerbera nam govori o isplatama koje su ovi izdajnici dobijali od Nemačke. Taj novac je pošteno zarađen, jer je njihov rad bio veoma uspešan. Osim toga, atmosfera je bila pripremana već dugo vremena. Da bi se zemlja “preporodila”, kako je Katolička Akcija želela, bilo je potrebno stvoriti mnogo šegrta-diktatora po

uzoru na Leona Degrela, ljude kao što su Deat, Bukard (Bucard), Doiro (Doriot) koji je bio – kako tvrdi M. Andre Guerber – “agent br. 56 BK Nemačke Tajne Službe”. O njemu je iz ove šarenolike grupe, nadbiskupija i oni koji su joj bili naklonjeni, imala najbolje mišljenje, i naravno Hitler, koji mu je kasnije u Sigmaringenu dao punu vlast.

Dorio je bio zvezda u usponu; ali, za najbližu budućnost i pažljivo postupanje u prelaznom periodu posle predviđenog i željenog poraza, drugačiji čovek je bio potreban, visoko poštovan vojnik koji bi bio u stanju da propast predstavi kao “nacionalni oporavak”.

Već 1936. godine, kanonik Kube (Coube) je napisao: “Gospod koji nam je podario Karla Velikog i junake Krstaških ratova može još uvek podići spasitelje... Među nama, mora biti ljudi u mantijama koji rade za veliku nacionalnu obnovu. Ali koji su neophodni preduslovi potrebni da bi oni uspešno završili taj zadatak? Pamet i čvrst karakter; poslušnost prema Bogu i Njegovom Zakonu je isto tako nužna, jer je ovaj politički rad pitanje morala i vere pre svega. Ovi spasitelji su ljudi plemenitog srca koji rade samo na slavu Božju...”⁹⁸

Kada je učenik Lojole izložio ove političke i verske misli, znao je ko će taj pobožni “spasitelj” biti, i njegovo ime nije bilo tajna za sveštenike i fašiste; to nam govori M. Fransoa Ternand:

“Počela je lukava i uporna propagandna kampanja u korist Petenove diktature...”

Godine 1935, Gustav Herve je objavio pamflet koji ćemo sad ispitati... Naslov teksta je “Mi trebamo Petena”... njegov predgovor je oduševljena apologija “Italijanske obnove” i “još više zadivljujućeg oporavka Nemačke”, i hvaljenje divnih vođa koji su bili arhitekta tih obnova. A šta je sa nama Francuzima?... Postoji čovek oko koga bi mogli da se okupimo... Imamo čoveka koga je Proviđenje poslalo... Želite li znati njegovo ime? To je Peten”.

“Treba Petena”, jer je domovina u teškom položaju; i ne samo domovina, nego i katoličanstvo: “Hrišćanska civilizacija je osuđena na propast ako se diktatorski režim ne uspostavi u svakoj zemlji”...

“Čujte: U miru, režim može biti sklonjen s vlasti samo državnim udarom ako nema podršku vojske i administracije. Takva operacija može biti uspešna samo u slučaju rata i pogotovo poraza”.⁹⁹

Dakle, način na koji će se re-hristijanizovati Francuska je već bio poznat 1935. Režim je trebao biti uklonjen, a ovo se najlakše moglo postići porazom u ratu kojim bi nas Nemci podjarmili. Godine 1943. ovo je potvrdio Pjer Laval, papin grof i predsednik Vlade iz Višija:

“Nadam se da će Nemačka biti pobedonosna. Može zvučati čudno što se poraženi nada trijumfu pobednika. To je zato što ovaj rat nije kao prošli ratovi. Ovo je pravi verski rat! Da, verski rat”.¹⁰⁰

To je zaista bilo ono što je Crkva želela, iako neprijatno za zaboravnog jezuitu Fesarda, spomenutog ranije, koji ne želi više da zna šta je rečeno na Američkom radiju za 20 miliona slušalaca “Hrišćanskog Fronta”, od strane njegovog jezuitskog brata Oca Koglina: “Rat koji Nemačka vodi je bitka za hrišćanstvo”.¹⁰¹

Ali istovremeno, u okupiranoj Francuskoj, kardinal Baudrilar, rektor Katoličkog Instituta u Parizu, je govorio istu stvar. Poslušajte njega:

“Hitlerov rat je plemeniti poduhvat preduzet u cilju odbrane evropske kulture”.¹⁰²

Dakle, na obe strane Atlantika, kao uostalom i svuda u svetu, crkveni glasovi su pevali u slavu pobedonosnog nacizma.

U Francuskoj, kardinal Suhard, nadbiskup Pariza, dao je primer celoj biskupiji punom kolaboracijom, a isto tako i jezuitski nuncije monsinjor Valerio Valeri.

Posle oslobođenja, vlasti su zatražile od Vatikana da opozove ne manje od trideset biskupa i nadbiskupa koji su se duboko iskompromitovali. Na kraju, pristali su da povuku trojicu.

“Francuska je zaboravila...”, pisao je M. Moris Nadu (Maurice Nadeau). “La Croix”, najopasniji glasnik u službi kolaboracije, zauzeo je svoje mesto među listovima oslobođene Francuske; prelati koji su pozivali francusku omladinu da radi za pobedu Nemačke nisu izvedeni na sud”.¹⁰³

Moglo se pročitati u “Artaban-u” 13. decembra 1957. godine: “Godine 1944, ‘La Croix’ je tužen za naklonost prema neprijatelju i izvedeni su pred sud u Parizu; slučaj je dat sudiji Raoultu koji ga je odbacio. O predmetu se raspravljalo u Komori, 13. marta 1946. (videti J. O. Skupštinske rasprave, strane 713-714) i tada se saznalo, da je M. de Menthon, ministar pravde, inače temeljan u čišćenju francuske štampe, govorio u korist ‘La Croix-a’.”

U stvari, “glas pontifске misli” – kako ih je nazvao papa Pije XII, 1942, kada im je poslao svoj blagoslov – su bile jedine novine izuzete od opštih mera koje su preduzimane protiv listova izdanih za vreme okupacije, iako je, kako nas “Artaban” podseća:

“‘La Croix’ primao uputstva od nemačkog poručnika Sahma i od Pjera Lavala iz Višija”.

Naravno, “pontifска misao” i hitlerovска uputstva su se srećno podudarili. Ovo se može potvrditi kada proučimo ratna izdanja ovog uvaženog lista.

Jedna od nadležnosti jezuita, koja ne spada u manje važne, je da nadgleda svu katoličku štampu. U raznim novinama prilagođenim interesima njihovih čitalaca, oni iznose, po potrebi, različite strane “pontifске misli” koja, u svim svojim promenljivim vidovima, neumitno doseže svoju metu. Ne postoje nijedne katoličke novine ili časopis u kojima nema diskretnog doprinosa jezuita.

Ovi časni Oci su naravno najbolji u izigravanju kameleona. To su činili, kao što znamo, i posle oslobođenja. Imali smo, na naše iznenađenje, priliku da vidimo kako se svuda pojavljuju sveštenici “koji su pripadali pokretu otpora” (pridružili su mu se kasnije nego drugi!) i koji su svedočili da Crkva nije “APSOLUTNO NIKADA” sarađivala s neprijateljem.

Zaboravljeni, uklonjeni i izbrisani su bili članci “La Croix-a” i drugih katoličkih listova, biskupske naredbe, poslanice, zvanična prepiska između skupštine kardinala i nadbiskupa, pozivi kardinala Baudrilara francuskoj omladini da obuče nacističku uniformu i služi u L.V.F.-u pošto položi zakletvu odanosti Hitleru! Sve je ovo bila zaboravljena prošlost!

“Istorija je roman”, rekao je razočarani mislilac. Za istoriju našeg vremena se može to reći: roman se piše pred našim očima. Mnogi “istoričari” tu daju svoj doprinos, duhovnici i svetovni ljudi, i možemo biti sigurni da će ishod biti poučan: katolički roman, naravno. Jezuitski doprinos je ogroman, kao dostojnih naslednika oca Lorikveta (Loriquet) čija je “Istorija Francuske” dala tako nestvarnu sliku o Napoleonu.

U poređenju sa ovako veštīm poduhvatom, bilo je veoma jednostavno prikriti saradnju sveštenstva s nemačkim okupatorom, od 1940. do 1944. godine i učiniti da nestane. A to se još uvek događa; tokom godina, tako mnogo članaka je bilo napisano u novinama, časopisima, knjigama, pod pokroviteljstvom “Impri-matura”, da bi se hvalile krivo shvaćene super-patriote kao što su Suhard, Baudrilar, Duthoit, Auvity, Du Bois de la Villerabel, Mayol de Luppe, itd! Koliko mnogo zacrnjenih stranica da bi se veličalo herojsko držanje nadbiskupije, tokom ratnih godina u kojim je Francuska iskusiła “situaciju u kojoj su francuski biskupi postali branioci grada”, kako je jedan izopačeni šaljivdžija napisao.¹⁰⁴

“Klevetajte i klevetajte još! Mora da je nešto preostalo”, savetovao je Basile, taj savršeni jezuita. “Zataškavajte, i zataškavajte još”, govore njegovi naslednici, veliki pisci “istorijskih romana”.

A to zataškavanje se obavlja na sve strane. Budući naraštaji će, mozgovā ispranih preterivanjima, posvetiti zahvalnu misao, bar se nadamo da hoće, ovim “braniocima” grada, ovim herojima Rimske Crkve i domovine, obraza čistih kao suza, opranih radom njihovih apologeta; neki od njih su proglašeni i za svece!

25. avgusta 1944, jezuitski kardinal Suhard, nadbiskup Pariza (od 11. maja 1940) i kolovođa crkvenih kolaboratora, hladnokrvno je odlučio da proslavi “Te Deum” (svečana misa) pobede u Notr-Damu. Bili smo pošteđeni te neumesne lakrdije samo zbog “snažnog protivljenja glavnog kapelana F.F.I.”

Čitamo u “France-Dimanche” od 26. decembra 1948: “Njegova Eminencija, kardinal Suhard, nadbiskup Pariza, na godišnjicu svog zaređenja primio je potpisano pismo od Njegove Svetosti pape Pija XII koji mu čestita, između ostalog, na ulozi koju je odigrao tokom okupacije. Znamo da je kardinalovo po-

našanje tokom tog perioda bilo predmet žestokih kritika posle oslobođenja. Kada je general de Gaulle (Gaulle) stigao natrag u Pariz, u avgustu 1944, odbio je da se sretne s kardinalom na misi "Te Deum" u Notr-Damu. U to vreme, ovaj velikodostojnik je bio otvoreno optuživan za "kolaboracionističke težnje".

Čestitke Svetog Oca su u tom slučaju razumljive. Ali postoji još jedna priča o "Te Deumu" koja je još više poučna:

Posle iskrcavanja saveznika, grad Ren (Rennes) je mnogo postradao u borbama koje su usledile i mnogo stanovnika je poginulo jer je starešina nemačkog garnizona odbio da ih evakuise. Po zauzeću grada, tradicionalni "Te Deum" je trebao biti odslužen, ali je nadbiskup i primas Bretanje, monsinjor Roke (Roques), odbio, ne samo da ga on održi nego i da dozvoli da se održi u njegovoj katedrali. Zahvaliti Nebu za oslobođenje njegovog grada bi bila nedopustiva sablazan u očima ovog velikodostojnika. Zbog ovakvog stava, francuske vlasti su ga stavile u kućni pritvor.

Takva odanost "pontifskoj misli" je zahtevala odgovarajuću nagradu. Ona je uskoro i stigla iz Rima, u vidu kardinalskog šešira.

Možemo kriviti pokojnog papu Pija XII za mnogo toga, ali moramo priznati da se uvek "starao o svojim". Laskavo pismo kardinalu Suhardu, istaknutom kolaboracionisti, kardinalski purpurni ogrtač za monsinjora Rokea, heroja... nemačkog otpora: ovaj "veliki papa" je nagrađivao strogo po zaslugama.

Naravno, imao je takvo okruženje koje je moglo da ga mudro posavetuje: dvojicu nemačkih jezuita, R. P. Lajbera (Leiber) i R. P. Hentriha (Hentrich), "njegovih ličnih sekretara i miljenika".¹⁰⁵ Njegov ispovedilac je bio nemački jezuita Bea. Sestra Paskvalina (Pasqualina), nemačka redovnica, je bila njegova domaćica i što je najvažnije, kuvala za njega. Čak je i kanarinac, koji se odazivao na slatko ime "Dumpfah", stigao s one strane Rajne.

Ali zar nije Vrhovni Pontif rekao Ribentropu, pošto je Hitler napao Poljsku, da će "uvek imati posebnu naklonost prema Nemačkoj"?¹⁰⁶

Gestapo i jezuiti

Ako se naklonost i prijateljstvo papa Pija XI i Pija XII nikad nije smanjilo prema Fireru koga su doveli na vlast, moramo priznati da je on ispunio sve obaveze iz pakta koji je sklopio s Vatikanom. Kao što je ranije obećao da će “ugušiti” antiklerikalce, oni su uskoro sledili liberale i Jevreje u koncentracione logore. Mi znamo kako je vođa Trećeg Rajha odlučio o sudbini Jevreja: oni su naprosto pobijeni ili, kada je to bilo korisnije, naterani da rade do iznemoglosti, a onda pogubljeni. U ovom slučaju “konačno rešenje” je bilo samo odloženo.

Ali hajde prvo da vidimo, kako je posebno “kvalifikovana” osoba, Franko, Vitez Hristovog Reda, svojim rečima potvrdio šurovanje Vatikana i nacista. Evo šta su novine španskog diktatora Franka, “Reforme”, objavile 3. maja 1945, na dan Hitlerove smrti:

“Adolf Hitler, sin Katoličke Crkve, umro je braneci hrišćanstvo. Stoga je razumljivo što ne postoje reči koje mogu ožaliti njegovu smrt, ali postoje mnoge koje mogu veličati njegov život. Nad njegovim mrtvim telom stoji njegov pobednički duh. S mučeničkim vencem, Bog daje Hitleru lovorike Pobjede”.¹⁰⁷

Ovaj posmrtni govor za nacističkog vođu, izazov pobedničkim saveznicima, izrekao je papa lično, pod okriljem Frankove štampe. To je zvaničan dopis Vatikana poslat preko Madrida.

Naravno, ovaj pali heroj je potpuno zaslužio zahvalnost Rimске Crkve i oni to ne pokušavaju da sakriju. Služio joj je verno: svi oni koje je Crkva potkazala Hitleru kao svoje neprijatelje osetili su posledice. A ovaj “dobri sin” se nije stideo da prizna šta dugu-

je svojoj Najsvetijoj Majci, a pogotovo onima koji su postali njeni vojnici u ovom svetu.

“Mnogo sam naučio od jezuitskog Reda”, rekao je Hitler... “Do sada, nije postojalo ništa veličanstvenije, na svetu, od hijerarhijske organizacije Katoličke Crkve. Mnogo sam se ugledao na nju pri uređenju svoje stranke... Odaću vam jednu tajnu... Ja osnivam Red... U ‘zamkovima’ mog Reda, mi ćemo podići omladinu od koje će se svet tresti...” Hitler je onda stao, rekavši da ne može otkriti više od toga...¹⁰⁸

Jedan drugi nacista na visokom položaju, Valter Šelenberg (Walter Schellenberg), bivši načelnik nemačke protiv-obaveštajne službe, dovršio je ovu Firerovu priču, posle rata:

“Himler je uspostavio S.S, prema načelima jezuitskog Reda. Njihova pravila i Duhovne Vežbe koje je propisao Ignacije Lojola bile su uzor na koji se Himler ugledao... ‘Rajhsfirer SS’ - Himlerov čin kao vrhovnog zapovednika SS-a - trebao je biti jednak činu jezuitskog ‘Generala’ i čitavo ustrojstvo jedinice je bilo po uzoru na hijerarhiju Katoličke Crkve. Srednjovekovni dvorac, blizu Paderborna u Vestfaliji, zvani Vebelzburg (Webelsbourg), bio je obnovljen; postao je nešto što bi se moglo nazvati SS manastir”.¹⁰⁹

Najbolji teolozi su bili zauzeti ukazivanjem na sličnosti između katoličkog i nacističkog učenja, a u tom poslu, prednjačili su sinovi Lojole. Kao primer, pogledajmo kako je Mihael Šmaus (Michael Schmaus), jezuitski bogoslov, predstavio javnosti niz istraživanja na ovu temu:

“‘Imperija i Crkva’ je niz spisa koji bi trebali pomoći izgradnju Trećeg Rajha koji ujedinjuje nacional-socijalističku državu s katoličkim hrišćanstvom... Nacional-socijalistički pokret je najjači i najmasovniji protest protiv duha 19. i 20. veka... Kompromis između katoličke vere i liberalizma nije moguć... Ništa nije tako suprotno katoličanstvu kao demokratija... Oživljeno značenje ‘strogog autoriteta’ otvara put pravom tumačenju crkvenog autoriteta... Sumnja u slobodu je zasnovana na katoličkom učenju o prvobitnom grehu... Nacional-socijalističke i zapovesti Katoličke Crkve imaju isti cilj...”¹¹⁰

Taj cilj je bio "Novi Srednji vek" koji je Hitler obećao Evropi. Očigledna je sličnost između strastvenog anti-liberalizma ovog jezuita iz Minhena i fanatizma ispoljenog tokom "čina posvećenja F.N.C.-a u bazilici na Monmartru". Za vreme okupacije, R. P. Merklen je napisao: "Ovih dana, sloboda izgleda više nije na ceni".¹¹¹

Ovakve tvrdnje zvuče suviše blago. Zar nije mržnja slobode u svim njenim oblicima glavna odlika Rimskog Gospodara? Takođe je lako razumeti kako su se katolička i nacistička učenja veoma dobro uklopila. Onaj koji je vešto ukazao na taj sklad, jezuita Šmaus, nazvan je od strane "La Croix-a", deset godina posle rata, "velikim minhenskim teologom",¹¹² i niko se neće iznenaditi kad sazna da ga je papa Pije XII proglasio "Princom Crkve".

Pod tim okolnostima, šta biva od "strašne" poslanice "Mit brennender Sorge", pape Pija XI, koja je navodno trebala da osudi nacizam? Nijedan kazuista nije pokušao da nam kaže... naravno!

"Veliki bogoslov" Šmaus je imao mnogo takmaca, po rečima nemačkog autora koji vidi u "Katolisch-Konservatives Erbgut" najčudniju knjigu ikad objavljenu od strane nemačkih katoličkih izdavača:

"Ova zbirka odabranih radova glavnih katoličkih pisaca Nemačke, od Goresa do Vogelsanga, navodi nas na zaključak da je nacional-socijalizam proizašao iz katoličkih učenja".¹¹³

Kada je pisao ovo, autor sigurno nije shvatao koliko je u pravu.

Još jedna dobro obaveštena osoba, glavni pokretač sporazuma između Vatikana i Berlina, i papin tajni komornik, Franc Fon Papen, bio je još jasniji:

"Treći Rajh je prva svetska sila koja je ne samo usvojila već i primenila važna načela papstva".¹¹⁴

Ovome ćemo dodati i rezultat te "primene": 25 miliona žrtava koncentracionih logora – što je zvaničan broj koji su objavile Ujedinjene Nacije.

Ovde, smatramo da je neophodno dodati nešto za one iskrene duše, za one koji ne mogu priznati da su organizovani poko-

lji bili jedno od “važnih načela” rimske crkve. Naravno, ovakav stav se uporno branio:

- “Takva varvarska dela pripadaju prošlosti”!

Tako neki govore, dok sležu ramenima pred ne-katolicima “za koje još uvek gore vatre Svete Inkvizicije”.¹¹⁵

Neka bude tako! Ostavimo po strani bezbrojna svedočanstva o svešteničkim svirepostima poslednjih godina i razmotrimo 20. vek.

Nećemo se prisetiti poduhvata ljudi kao što su Stepinac i Markone u Hrvatskoj, ili Tiso u Slovačkoj, već ćemo se ograničiti na ispitivanje stalnosti nekih “važnih načela” kojih se tako strogo drže u radu.

Da li su stvarno zastarela danas – ova načela – zamenjena “prosvećenim učenjima”, zvanično odbačena od Vatikana kao greške mračne prošlosti? To je lako otkriti.

Otvorimo, na primer, “Veliku Apologetiku”, opata Žana Vieujana (Jean Vieujan), koja se teško može nazvati srednjevekovnom jer je napisana 1937. godine. Šta možemo pročitati?

“Da bi neko prihvatio načelo Inkvizicije, potreban mu je hrišćanski način razmišljanja, a to je ono što mnogim hrišćanima nedostaje... Crkva nema takvih ograničenja”.¹¹⁶

Ovo nije moglo biti bolje rečeno.

Da li je još neki, ništa manje savremen dokaz, potreban? Poslušajte R. P. Žanvijera (Janvier), čuvenog konferencijskog govornika u Notr-Damu:

“Pošto ima svojstvo posrednog uticanja na svetovna pitanja, zar ne bi Crkva imala pravo da očekuje od katoličkih država progon jeretika do njihove smrti, da bi ih suzbila?”

Evo mog odgovora:

“Ja zagovaram ovo, do njihove smrti!... Oslanjajući se pre svega na delovanje, a onda i na učenje same Crkve; i ja sam ubeđen da nijedan katolik ne bi mogao nešto drugo reći, a da ne sagrađi”.¹¹⁷

Ne možemo optužiti ovog bogoslova da govori u zagonetkama. Njegova propoved je kratka i jasna. Bilo bi nemoguće reći više s manje reči. Sve je tu, što se tiče prava koje Crkva osiono pridaje sebi da istrebi one čija se uverenja ne slažu s njenim:

“učenja” koja je primoravaju, “delovanje” koje se opravdava tradicijom, čak i “poziv hrišćanskim državama”, čega je Hitlerov pohod bio savršen primer.

Sledeće reči, nikako dvosmislene, takođe nisu bile izrečene u mračnom Srednjem Veku:

“Crkva može osuditi jeretike na smrt, jer su sva prava koja oni imaju posledica naše tolerancije, i ta prava su prividna, a ne stvarna”. Autor ovih reči je bio jezuitski general Franc Vernc (1906 – 1915), a činjenica da je bio Nemačkin samo daje toj izjavi na težini.

Tokom 20. veka takođe, kardinal Lepicier, poznati prvak Crkve, je napisao: “Ako se neko javno izjasni kao jeretik ili pokuša da izvitoperi druge, svojim rečima ili primerom, on može biti ne samo izopšten iz Crkve, već i s pravom pogubljen ...”^{118, 118a} Ako to nije klasičan poziv na ubistvo, ne znam šta jeste.

Da li je i doprinos Vrhovnog Pontifa potreban? Evo ga, od savremenog pape čiji su “liberalizam” napadali nepopustljivi klerici, jezuite pape Lava XIII: “Anatema na one koji kažu: Sveti Duh ne želi od nas da ubijemo jeretika”.

Da li postoji viši autoritet od tog, osim Svetog Duha?

Iako se to možda ne dopada onima koji prave dimnu zavesu (aluzija na one koji šalju dimne znake tokom izbora pape), umirivačima nemirnih savesti, papska “važna načela” ostaju nepromenjena i, između ostalog, ubijanje u ime vere je opravdano i po kanonu i dan danas kao što je bilo u prošlosti. Ovakav zaključak baca svetlo na ono što se događalo u Evropi između 1939. i 1945. godine.

“Hitler, Gebels, Himler i većina starih članova stranke su bili katolici”, napisao je M. Frederik Hofet (Frederic Hoffet). Nije bilo slučajno što je, zbog verske pripadnosti njenih glavešina, nacional-socijalistička vlada bila najkatoličija koju je Nemačka ikad imala... Ta bliskost između nacional-socijalizma i katoličanstva je najuočljivija ako pažljivo proučimo propagandne metode i unutrašnje ustrojstvo stranke. O tome možemo najviše da saznamo iz delatnosti Jozefa Gebelsa. On je odgojen u jezuitskom internatu i studirao je bogosloviju pre nego što se posvetio književnosti i politici... Svaka stranica, svaki redak njegovih

spisa odiše učenjima njegovih nastavnika; zato on naglašava poslušnost... prezir prema istini... "Neke laži su korisne kao hleb!" izjavio je, i time pokazao moralni relativizam naučen iz knjiga Ignacija Lojole..."¹¹⁹

"Hitler nije smatrao svog šefa propagande najboljim jezuitom, već šefa Gestapoa, kao što je priznao svojim miljenicima: "Vidim Himlera kao našeg Ignacija Lojolu".¹²⁰

Fireir mora da je imao dobre razloge da tako nešto kaže. Pre svega, primećujemo da je Kurt Hajnrih Himler, Rajhsfirer SS-a, Gestapoa i Nemačkih policijskih snaga, bio najprožetiji klerikalizmom među katolicima iz Hitlerovog okruženja. Njegov otac je bio upravnik Katoličke škole u Minhenu, a onda i tutor princa Ruprehta (Ruprecht) od Bavarske. Njegov brat, benediktinski monah, živio je u manastiru Maria Laach, jednom od svetih nemačkih mesta. Takođe je imao strica koji je bio Kanonik u Sudu Bavarske, jezuitu Himlera.

Nemački pisac Valter Hagen iznosi takođe ovaj malo poznati podatak: "Jezuitski general, grof Halke fon Ledočovski, bio je spreman da organizuje, na zajedničkoj osnovi anti-komunizma, neki vid saradnje između Nemačke Tajne Službe i jezuitskog Reda".¹²¹

Kao rezultat toga, stvorena je organizacija unutar Službe Bezbednosti SS-a, čija su vodeća mesta zauzimali katolički sveštenici u crnim uniformama SS-a. Jezuita otac Himler je bio jedan od njenih visokih starešina.

Posle kapitulacije Trećeg Rajha, jezuita otac Himler je bio uhapšen i utamničen u Nirnbergu. Njegovo saslušanje pred Međunarodnim Tribunalom bi bilo veoma zanimljivo čuti, ali Proviđenje nije tako htelo: stric Hajnriha Himlera se nikada nije pojavio pred sudom. Jednog jutra, PRONAŠLI SU GA MRTVOG U ČELIJI, a javnost nikada nije saznala uzrok njegove smrti.

Nećemo kaljati uspomenu na ovog sveštenika pretpostavljajući da je oduzeo sebi život, protivno učenju Rimske Crkve.

Međutim, njegova smrt je bila isto toliko iznenadna i pravovremena kao i smrt jednog drugog jezuite, koja se desila malo pre toga, oca Staempfle-a, nepriznatog autora "Mein Kampf-a". Zaista neverovatna slučajnost...

Ali vratimo se na Kurta Hajnriha Himlera, načelnika Gestapoa, što znači da je držao u svojim rukama glavne poluge vlasti. Da li su mu lične zasluge donele tako visok položaj? Da li je Hitler u njemu video superiornog genija kada ga je uporedio s osnivačem jezuitskog Reda? Tako sigurno ne misle oni koji su ga poznavali jer su u njemu videli samo prosečnost.

Da li je ta zvezda sijala tuđim sjajem? Da li je Kurt Hajnrih Himler, tobožnji načelnik, zaista upravljao Gestapoom i tajnim službama? Ko je slao milione ljudi, političke zatvorenike i Jevreje u smrt? Da li je to bio sinovac pljosnatog lica ili stric, bivši kanonik Suda Bavorske, jedan od miljenika fon Ledočovskog, jezuitski sveštenik i visoki starešina SS-a?

Može izgledati nepromišljeno, i čak drsko, tako neoprezno gledati iza kulisa istorije. Predstava se igra na pozornici koju obasjavaju svetla sa svih strana. To je uobičajeno za svaku priredbu; i onaj koji želi da vidi iza pozorišnih rekvizita može biti smatran neprijatnim i nevaspitanim.

Bilo kako bilo, važnije je ono što je iza scene od glumaca na koje je pogled publike čvrsto prikovan. To je više nego očigledno kad proučimo te "nedodirljive" i shvatimo da nikako nisu jednaki pojedincima koje bi trebali da predstavljaju.

To je izgleda bio slučaj i sa Himlerom. Ali zar to ne bi moglo da se kaže i za onoga kome je bio desna ruka, Hitlera?

Kada smo gledali Hitlera kako gestikulira na velikom platnu ili ga čuli kako urla svoje histerične govore, zar nismo imali utisak da gledamo pokvareni automat? Čak i njegovi najprostiji i najstaloženiji pokreti su nas podsećali na mehaničku lutku. A tek njegove mutne i izbuljene oči, klonuli nos, nadulo lice čija se neuglađenost nije mogla sakriti ni onim čuvenim pramenovima kose i očešljanim brkovima koje kao da je zalepio ispod nozdrva.

Da li je ovaj mrštavac sa javnih skupova zaista bio glavni - "pravi" gospodar Nemačke, "istinski" državnik čija je genijalnost trebala da okrene svet naopačke?

Ili je samo bio loša zamena za sve to? Marioneta kojom je neko dobro upravljao, varka za narod, huškač rulje?

On je to sam priznao kad je rekao: "Ja sam samo glas". M. Fransoa Poncet, tadašnji ambasador u Berlinu, potvrđuje da je

Hitler vrlo malo radio, nije mnogo čitao i da je puštao svoje saradnike da rade po svom.

Njegovi pomagači su odavali isti utisak praznine i nebitnosti. Prvi od njih, Rudolf Hes, koji je odleteo u Englesku 1941, izgledao je potpuno odsutno na svom suđenju u Nirnbergu, i nikada nismo saznali da li je bio duševno poremećen. Drugi je bio groteskni Gering, sujetan i debeo, koji je nosio najraskošnije, skoro operske uniforme, proždrljivac, veliki kradljivac slika, i iznad svega toga, zavisnik od morfijuma.

Ostali stranački prvaci su im bili slični i, na suđenju u Nirnbergu, najveće iznenađenje za novinare je bilo što su morali da izveste da se – osim po telesnim manama – ti nacistički junaci ne ističu po pameti, karakteru, i što su manje-više bili beznačajni.

Jedini koji je odudarao od te proste gomile – zbog svoje oštroumnosti, a ne moralnog sklopa – je bio Franz Fon Papen, komornik Njegove Svetosti, “čovjek za sve”... koji je morao biti oslobođen.

Ako je Firer bio izvanredna marioneta, da li je onaj na koga se ugledao bio išta dosledniji? Prisetimo se smešnih predstava tog “karnevalskog Cezara”, kako je prevrtao svojim velikim crnim očima ispod čudnog šešira ukrašenog resama od zavesel! I onih propagandnih fotografija, snimljenih iz žablje perspektive koje prikazuju samo njegovu vilicu kako se upire prema nebu, čudnog čoveka, kao nepomičnu stenu – simbol volje koja ne poznaje prepreke!

Kakva volja! Iz priča njegovih najbližih saradnika, dobijamo sliku uvek neodlučnog čoveka; ovaj “silni čovek” koji je išao da “osvoji sve”, golom snagom (koristimo se rečima kardinala Rattija, budućeg pape Pija XI), nije se odupreo predlozima jezuitskog kardinala Gašparija, Državnog sekretara, koji je nastupao u ime Vatikana.

Samo nekoliko tajnih sastanaka je bilo potrebno da ubedi revolucionara da sve i svakog stavi pod barjak Svetog Oca, i osigura sjajnu karijeru koja je svima nama poznata, a dobro znani bivši ministar Karlo Sforca je mogao napisati:

“Jednog dana, kad vreme ublaži ogorčenost i mržnju, biće priznato, nadamo se, da pir krvavih zverstava koji je na dvadeset

godina pretvorio Italiju u zatvor, i ruševine u ratu 1940-1945. pronalazi svoje ishodište u gotovo jedinstvenom primeru u istoriji: krajnjoj nesrazmeri između veštački stvorene legende oko imena i stvarnih mogućnosti bednog stvorenja koje je nosilo to ime”.¹²²

Ovaj savršeni obrazac se može primeniti i na Hitlera, kao na Musolinija: isti nesklad između legende i sposobnosti, isti nedostatak “uglađenosti” kod ta dva osrednja probisveta s gotovo istovetnom prošlošću; njihovi munjeviti uspesi se mogu objasniti samo njihovim darom podbunjivanja gomile, darom koji ih je doveo u žižu javnosti.

Da je legenda bila “veštački stvorena” očito je kada znamo da, danas, Firerova pojava na nemačkim ekranima izaziva ništa više od grohotnog smeha.

Ali zar nije očigledna bezvrednost ovih ljudi i pravi razlog zbog kojeg su izabrani da dođu na vlast? Činjenica je da se isti nedostatak ljudskih vrednosti može naći kod svih onih koje je Vatikan izabrao da budu njegovi prvaci.

U Italiji i Nemačkoj, bilo je nekih “pravih” državnika, “istinskih” vođa, koji su bili sposobni da upravljaju i vladaju bez oslanjanja na tog mahnitog “mistika”. Ali oni su bili suviše pametni i nedovoljno popustljivi. Vatikan i pogotovo “Crni Papa”, fon Ledočovski, nije mogao da ih drži kao “batinu u svojoj ruci”, i da ih natera da služe njegovim ciljevima po svaku cenu.

Videli smo kako su revolucionarnog Musolinija lako obrlatili izaslanici Svete Stolicе koji su mu obećali vlast.

Kruti Hitler se pokazao isto tako popustljivim. Plan Ledočovskog je bio, prvobitno, stvaranje federacije katoličkih država u srednjoj i istočnoj Evropi, u kojoj bi Bavarska i Austrija (kojima bi upravljao jezuita Seipel) imale predvodničku ulogu. Bavarska se morala ocepiti od Nemačke Vajmarske Republike – i, nekim slučajem, buntovni Hitler, austrijskog porekla, je bio u to vreme bavarski separatista.

Ali izgledi za uspostavljanje ove federacije i dovođenje Hapsburga na njeno čelo su bivali sve slabiji i slabiji, dok je monsijor Pačeli, nuncije koji je otišao iz Minhena za Berlin, postajao sve svesniji slabosti Nemačke Republike zbog nedo-

voljne podrške koju je dobijala od Saveznika. Nada da će ugrabiti celu Nemačku je tada rođena u Vatikanu i plan je shodno tome izmenjen:

“Prevlast protestantske Pruske je morala biti sprečena i kako je Rajh trebao vladati Evropom – da bi se sprečile federalističke sklonosti Nemaca – Rajh je trebao biti tako uspostavljen da katolici budu gospodari”.¹²³

To je bilo dovoljno. Okrenuvši se za 180 stepeni sa svojim “crnokošuljašima”, Hitler, koji je do tada bio bavarski separatista, je preko noći postao vatreni propovednik Velikog Rajha.

Logori smrti i antisemitski krstaški rat

Do koje mere su katolici bili gospodari nacističke Nemačke uskoro je postalo jasno, kao i žestina s kojom su primenjivana neka od “papskih važnih načela”.

Liberali i Jevreji su imali dovoljno vremena da uvide da ova načela nikako nisu zastarela, što su i mnogi velikodostojnici potvrdili. Pravo koje je Crkva osiono sebi pridala da istrebi one koji joj stoje na putu je “iskoristila” u Aušvicu, Dahauu, Belzenu, Buhenvaldau, i drugim logorima smrti.

Himler, nacistički Ignacije Lojola, i njegov Gestapo, marljivo su izvršavali ta dobrotvorna dela; nemački civili i vojnici morali su da se pokore “perinde ac cadaver” toj svemoćnoj organizaciji.

Nije potrebno reći da je Vatikan prao ruke od ovih užasa. Kada je primio u ličnu posetu Dr. Nerina F. Guna, švajcarskog novinara koji je i sam bio proteran i koji se pitao zašto papa nije intervenisao, bar pružanjem neke pomoći tolikom unesrećenom narodu, Njegova Svetost papa Pije XII bez stida je odgovorio:

“Znali smo da se, iz političkih razloga, odvijaju nasilni progoni u Nemačkoj, ali nikada nismo bili obavešteni o neljudskom karakteru nacističke represije”.¹²⁴

I to u vreme kada je voditelj Radio Vatikana, R. P. Mistiaen, izjavio da su “pribavljeni neoborivi dokazi o svirepostima nacističke”.¹²⁵

Bez sumnje, Sveti Otac takođe nije bio obavešten o tome šta se događalo u ustaškim koncentracionim logorima, uprkos tome što je imao svog predstavnika u Zagrebu.

Jednom prilikom je, ipak, Sveta Stolica pokazala zanimanje za sudbinu progonjenih ljudi. Radilo se o 528 protestantskih misionara, jedinih preživelih od svih onih koje su Japanci zarobili na pacifičkim ostrvima, i zatvorili u koncentracione logore na Filipinima. M. Andre Ribard, u svojoj sjajnoj knjizi "1960. i tajna Vatikana", otkriva kako je papa intervenisao u korist ovih nesrećnika.

Tekst stoji pod brojem 1591, datiran: Tokio 6. april 1943. u izveštaju Ministarstva vera za okupirane teritorije, iz kog navodim sledeće: "Izražava se želja Rimske Crkve da Japanci nastave sa svojom politikom i ne dozvole da propovednici lažne vere dobiju slobodu koju ne zaslužuju".¹²⁶

S "hrišćanske" tačke gledišta, za ovakvo milosrđe nije potreban komentar, ali je, politički gledano, veoma značajno. U Slovačkoj - kao što znamo - monsinjor Tiso, jezuitski gaulajter, je imao odrešene ruke da progoni "raskolničku braću" iako je Nemačka, čiji je Slovačka bila satelit, bila većinom protestantska. To govori mnogo o uticaju koji je Rimski Crkva imala u Hitlerovom Rajhu!

Takođe smo videli koju su ulogu u Hrvatskoj imali predstavnici te crkve, u zatiranju pravoslavaca.

Što se tiče anti-jevrejskog krstaškog rata, remek dela Gestapoa, možda bi bilo izlišno ponovo pomenuti ulogu koju je u tome igrao Vatikan, jer smo već govorili o poduhvatima monsinjora Tisoa, najvećeg snabdevača gasnih komora i krematorijumskih peći Aušvica. Samo ćemo dodati nekoliko važnih dokumenata u ovaj dosije.

Pre svega, tu je pismo M. Leona Berarda, ambasadora vlade iz Višija u Vatikanu:

"Maršale Petenu, gospodine,

U Vašem pismu od 7. avgusta 1941, počastvovali ste me tražeći određene informacije koje se tiču pitanja i teškoća koje bi mogle da iskrсну, od strane Rimske Crkve, zbog mera koje Vaša Vlada preduzima protiv Jevreja. Čast mi je da odgovorim da mi

ništa nije rečeno, u Vatikanu, što bi se moglo protumačiti kao kritika ili neodobravanje zakona i naredbi o kojima je reč...”¹²⁷

Časopis “L’Arche”, spomenuvši ovo pismo u članku naslovljenom “Čutanje pape Pija XII”, govori o kasnijem i dopunjujućem izveštaju koji je M. Leon Berard poslao u Viši 2. septembra 1941:

“Postoji li protivrečnost između pravnog položaja Jevreja i katoličke doktrine? Samo jedna, i Leon Berard s poštovanjem ukazuje predsedniku na nju. Ona leži u činjenici da zakon od 2. juna 1941. označava Jevreje kao rasu... Crkva (pisao je ambasador iz Višija), nikad nije izrazila mišljenje da jednaka prava treba dati svim građanima... Kao što mi je neko na visokom položaju u Vatikanu rekao, nećete imati teškoća oko Zakona o Jevrejima.”¹²⁸

Eto je, “viđena na delu”, “strašna” poslanica “Mit brennender Sorge”, protiv rasizma, na koju se apologete stalno pozivaju.

Ali pronalazimo nešto još bolje, u knjizi M. Leona Poliakova:

“Predlog jedne protestantske Crkve u Francuskoj da se, zajedno s Rimskom Crkvom, preduzmu neke mere protiv hapšenja Jevreja, u leto 1942, odbijen je od strane katoličkih velikodostojnika”.¹²⁹

Mnogi Parižani još uvek pamte kako su jevrejska deca oduzimana od njihovih majki i slana, posebnim vozovima, u krematorijumske peći Aušvica. Te deportacije dece su potvrđene, osim nekim zvaničnim dokumentima, i u belešci “SS Hauptsturmfuhrer Danneker-a”, od 21. jula 1942.

Užasna neosetljivost Rimske Crkve – i naročito njenog poglavara – nadahnula je, ne tako davno, ovaj osvetoljubivi tekst u gore pomenutom časopisu “L’Arche”:

“Tokom pet godina, nacizam je bio pokretač nasilja, obesvećenja, bogohuljenja i zločina. Tokom pet godina, usmratio je šest miliona Jevreja. Od tih šest miliona, 1.800.000 su bila deca. Ko je rekao jednom: ‘Pustite decu k meni?’ A zbog čega onda imamo: ‘Pustite ih k meni da ih pobijem?’” Ratobornog papu je zamenio diplomatski papa.

Iz okupiranog Pariza, idemo u Rim, takođe okupiran od Nemaca posle italijanske propasti. Evo poruke upućene Fon Ribentropu, nacističkom ministru spoljnih poslova:

“Nemačka ambasada u Vatikanu. Rim, 28. oktobar 1943.

Iako su ga uporno molili sa svih strana, papa nije otvoreno osudio deportaciju Jevreja iz Rima. On može očekivati da će mu naši neprijatelji zameriti zbog takvog stava, i da će to iskoristiti protestanti u anglo-saksonskim državama u svojoj propagandi protiv katoličanstva; kada se razmatralo ovo osetljivo pitanje, mogućnost ugrožavanja naših odnosa s nemačkom vladom je bilo odlučujući činilac...

Potpisao: Ernst Fon Vajsceker (Ernst von Weiszaeker)”¹³⁰

O karijeri Barona Fon Vajscekera – kome je suđeno kao ratnom zločincu “zbog sastavljanja spiskova za istrebljenje” – “Le Monde” od 27. jula 1947. godine piše:

“Nazirući nemački poraz, sam je sebe poslao u Vatikan, koristeći ovu priliku da blisko sarađuje s Gestapoom”.

Zbog naših čitalaca koji još nisu potpuno ubeđeni, navešćemo sledeći zvanični nemački dokument koji oslikava stav Vatikana – i jezuita – prema Jevrejima, pre rata:

“Proučavajući razvoj antisemitizma u Sjedinjenim Državama, primećujemo sa zanimanjem da broj slušalaca radio emisija oca Koglina (jezuite), poznatog po svom antisemitizmu, premašuje 20 miliona”.¹³¹

Ratoborni antisemitizam jezuita u Sjedinjenim Državama, kao i svuda drugde, nije iznenađujuć od strane tih odanih papista, jer je potpuno u skladu s njihovim “učenjem”. Hajde da vidimo šta M. Daniel-Rops, iz Francuske Akademije, ima da kaže na tu temu; ovaj autor je usko stručan za versku literaturu i objavljuje radove samo pod okriljem “Imprimatur-a”. Čitamo u jednom od njegovih najboljih radova, “Isus i Njegova vremena”, objavljenom 1944. za vreme nemačke okupacije:

“Tokom vekova, gde god da je jevrejski narod bio rasejan, krv je tekla, i uvek bi poziv na ubistvo u Pilatovoj sudnici zaglušio krik očaja ponovljen hiljadu puta. Lice progonjenog jevrejskog naroda se moglo videti kroz celu istoriju, ali ono ne može izbrišati ono drugo lice, umazano krvlju i pljuvačkom, na koje se

jevrejska svetina nije smilovala. Bez sumnje, Izrael nije imao izbora i morao je da ubije svog Boga nakon što ga se odrekao i kako krv zahteva krv, hrišćansko milosrđe možda takođe nema izbora; zar ne bi trebala božanska volja naplatiti užasima pogroma nepodnošljivi užas (raspeće)?”¹³²

Kako lepo rečeno! Ili prosto kazano: ako su milioni Jevreja morali završiti u gasnim komorama i pećima Aušvica, Dahaua i drugih logora, to je bilo ono što su zaslužili. Ta nesreća je bila “božanska volja” i bila bi greška ako bi se prema njima pokazalo “hrišćansko milosrđe”.

Istaknuti profesor M. Julije Isak (Jules Isaac), predsednik “Društva jevrejsko-hrišćanskog prijateljstva”, izjavio je povodom ovog teksta:

“Te strašne i bezočne rečenice izazivaju nezamislivi užas”, još više pojačan primedbom: ‘Među Jevrejima danas..., neki od njih... pokušavaju da se otarase te teške odgovornosti... Časno osećanje zaista, ali ne možemo se suprotstavljati istorijskim dokazima... strašno breme (Isusove smrti) koje Izrael nosi ne mogu ljudi da otklone”.¹³³

M. Isak nam skreće pažnju da je tekst izmenjen od strane izdavača “u skorijim izdanjima” ove poučne knjige – što će reći, posle oslobođenja. Postoji vreme za sve: krematorijumske peći su zastarele.

Dakle, od naučne potvrde papških važnih načela do njihovog sprovođenja u delo od strane Himlera, “našeg Ignacija Lojole”, krug se zatvara – i time polu-ludi Firerov antisemitizam gubi svoju tajanstvenost.

Ali – da se vratimo na temu – zar to ne baca više svetla na ovu zagonetnu osobu?

Kakve su priče izmišljane, pre rata, u pokušaju da se objasni nesklad između tog čoveka i uloge koju je trebao da odigra! Postojao je veliki jaz, očigledna praznina koju su svi osećali. Da bi se premostio taj jaz, legende su smišljane: širile su se priče po inostranstvu, ponekad sa skrivenim namerama! Okultne nauke, istočnjački čarobnjaci, astrolozi su nadahnjivali, kako su nam govorili, mesečarskog čudaka iz Berhtsgadena. Izbor kukastog

krsta kao znaka Nacističke stranke, koji vuče poreklo iz Indije, kao da je potkrepljivao takvo razmišljanje.

M. Maksim Morin (Maxime Mourin) je opovrgao ove tvrdnje:

“Adolf Hitler je bio učenik škole u Lambahu (Lambach) i pevao u horu dečaka u opatiji koja nosi isto ime. On je tamo otkrio kukasti krst, koji je bio grb oca Hagen, nastojnika opati-je”.¹³⁴

Firerovo “nadahnuće” je takođe lako objašnjivo, bez pribegavanja tajanstvenim i čudnim filozofijama. Očigledno je da je ovaj “sin Katoličke Crkve”, kako ga je opisao Franko, bio potčinjen volji tajanstvenih vođa, ali oni nisu imali ništa s istočnjačkim vradžbinama.

Zemaljski pakao koji je progutao 25 miliona duša nosi još jedan lako prepoznatljiv pečat: ljude koji su morali proći dugačku i napornu obuku, propisanu u “Duhovnim Vežbama” (jezuita).

Jezuiti i Collegium Russicum

Među brojnim uzrocima koji su nagnali Vatikan da započne Prvi svetski rat, zahtevajući od cara Austrije, Franje Josifa, da “kazni Srbe”, glavni je bio, kao što smo videli, da se zada odlučujući udarac Pravoslavnoj Crkvi, tom omrznutom i vekovima starom suparniku.

Posle male srpske države, meta Vatikana je bila Rusija, tradicionalni zaštitnik pravoslavnih vernika na Balkanu i na Istoku.

M. Pjer Dominik je napisao:

“Za Rim, ovo pitanje je bilo od najvećeg značaja; pobjeda katoličke monarhije nad Carizmom bi se mogla smatrati pobjedom Rima nad raskolničkim Istokom”.¹³⁵

Rimsku Kuriju nije brinulo što takva pobjeda nije mogla biti postignuta bez krvoprolića ogromnih razmera. Mogućnost, ili bolje reći neminovnost da će do toga doći, je prihvaćena, jer su ga sklopljeni savezi učinili neizbežnim. Nagovaran od strane svog Državnog sekretara, jezuite Merija Del Vala, papa Pije X to nije krio i bavarski otpravnik poslova je pisao svojoj vladi, uoči sukoba: “On (papa) ne misli da vojske Francuske i Rusije mogu biti uspešne u ratu protiv Nemačke”.¹³⁶

Ova procena se pokazala pogrešnom. Prvi svetski rat, koji je opustošio sever Francuske, i ostavio iza sebe nekoliko miliona mrtvih, nije zadovoljio težnje Rima; umesto toga, podelio je Austro-Ugarsku, ostavivši Vatikan bez glavnog uporišta u Evropi, i oslobodio je Slovence Dvojne monarhije bečkog jarma.

Uz to, Ruska revolucija je oslobodila katolike, uglavnom poljskog porekla, bivše Careve podanike, od vlasti Vatikana.

Poraz je bio potpun. Ali Rimska Crkva "patiens quia aeterna" (večno strpljiva) je nameravala da s novom svežinom nastavi svoju politiku "Drang nach Osten", prodor na Istok koji se tako lepo uklapao s pan-nemačkim težnjama.

Ta politika je uključivala dovođenje diktatora na vlast i Drugi svetski rat s užasima koji su ga pratili; "čišćenje" Wartheland-a, u Poljskoj, i prisilno pokrštavanje u Hrvatskoj, su dva naročito gnusna primera tih užasa.

Nije bilo važno što je 25 miliona ljudi umrlo u koncentracijskim logorima, 32 miliona vojnika poginulo, a 29 miliona ranjeno i osakaćeno; ovo su zvanične statistike Ujedinjenih Nacija¹³⁷ koje pokazuju razmere tog krvoprolića! Ovog puta, Rimska Kurija je smatrala da su njeni ciljevi ispunjeni, i moglo se pročitati u bazelskom "Basler Nachrichten":

"Nemački napad na Rusiju postavlja pitanje evangelizacije te zemlje; Vatikan je veoma zainteresovan za to".¹³⁸

I ovo, iz knjige koja je posvećena proslavljenju pape Pija XII:

"Vatikan i Berlin su potpisali sporazum koji dozvoljava katoličkim misionarima Ruskog koledža pristup okupiranim teritorijama i stavlja baltičke oblasti pod Berlinsku nuncijaturu".¹³⁹

Katoličenje Rusije je trebalo otpočeti, pod zaštitom Vermahta i SS-a, na način kako su to izvodili Pavelić i njegovi pomagači u Hrvatskoj, ali u mnogo većim razmerama. Ovo je zaista bila pobeda Rima!

Kakvo je to bilo razočaranje kada je nacistički prodor zaustavljen kod Moskve i kada su Fon Paulus i njegova armija uhvaćeni u klopku kod Staljingrada! Bilo je to u vreme Božića 1942, i treba više puta pročitati poruku – ili bolje reći uzbuđen borbeni poklič – upućen "hrišćanskim narodima" od strane Svetog Oca:

"Ovo nije vreme za žaljenje, već delanje. Neka krstaški zanos obuzme hrišćanstvo, i neka se uzvik 'Bog to želi' čuje; da budemo spremni da služimo i da se žrtvujemo, kao krstaši od davnina... Molimo vas i preklinjemo da shvatite ozbiljnost sadašnje situacije... A dobrovoljcima koji učestvuju u ovom Svetom ratu naših vremena, poručujemo: 'Podignite barjak visoko, objavite rat tami sveta odvojenog od Boga'." ¹⁴⁰

Na taj dan rođenja Spasitelja, bili smo daleko od “Hristovog mira”!

Ovaj ratnički govor nije bio izraz “stroge neutralnosti” koje se, kako se Vatikan hvalio, pridržavao u međunarodnim odnosima. Ovo obraćanje je bilo još nedoličnije zbog činjenice da je Rusija bila saveznik Engleskoj, Americi i Slobodnoj Francuskoj. Smešno nam je dok čitamo žustra osporavanja od strane sledbenika pape Pija XII koji nam govore da Hitlerov rat nije bio pravi “krstaški pohod”, iako je taj izraz upotrebljen u poruci Svetog Oca.

“Dobrovoljci” koje je Papa pozvao na oružje su bili oni iz “Azul divizije” i oni koje je regrutovao kardinal Baudrilar u Parizu.

“Hitlerov rat je plemeniti poduhvat za odbranu evropske kulture”, izjavio je 30. jula 1941. godine.

Primećujemo, doduše, da Vatikan ne zanima odbrana te kulture kada podstiče afričke narode da se pobune protiv Francuske. Papa Pije XII je rekao: “Katolička Crkva se ne poistovećuje sa zapadnjačkom kulturom”.^{141, 141a}

Obmanama i nedoslednostima nema kraja kod onih koji navodno optužuju Sotonu da je “otac svih laži”.

Poraz koji su u Rusiji pretrpele Hitlerove armije, “ti plemeni ti branioci evropske kulture”, uključivao je i jezuitske misionare. Neko može da se zapita šta je Sveta Tereza radila pre takvog sloma! Papa Pije XI ju je proglasio “svetiteljkom zaštitnicom nesrećne Rusije”, a kanonik Koube ju je opisao kao “nasmejanu, ali strašnu kao vojska spremna za bitku protiv boljševičke aždaje”.¹⁴²

Da li je svetica iz Lisija – korišćena za razne poslove Crkve – podlegla pred novim i ogromnim zadatkom koji joj je dodelio Sveti Otac? Ne bi bilo iznenađujuće.

Ali, umesto male svetice, tu je bila Kraljica Neba koja je preuzela na sebe, već 1917, pod određenim uslovima, da vrati raskolničku Rusiju u stado Rimske Crkve. Pročitajmo šta je “La Croix” pisao o tome:

“Podsetićemo naše čitaoce da je Devica iz Fatime lično obećala preobraćenje Rusa, ako svi hrišćani budu iskreno i radosno ispunjavali sve zapovesti jevanđeljskog zakona”.¹⁴³

Prema jezuitskim sveštenicima koji su veliki stručnjaci za pitanja čuda, nebeska Zastupnica je preporučila svakodnevno korišćenje brojanica kao posebno delotvorno.

To obećanje Device je čak bilo potvrđeno “Sunčevim plesom”, čudom koje se dogodilo 1951, u vrtu Vatikana, pred očima Njegove Svetosti pape Pija XII.

Bez obzira na to, Rusi su ušli u Berlin, uprkos krstaškom ratu na koji je pozvao papa – i, do sada, zemljaci g. Hruščova nisu pokazali želju, koliko nam je poznato, da se pojave pred vratima katedrale Svetog Petra obučeni u kostret s povocem oko vrata.

U čemu se pogrešilo? Zar hrišćani nisu “prešli” dovoljno čvorića na svojim brojanicama? Zar nije ispunjen od Neba zahtevan broj molitava?

Bili bismo u iskušenju da poverujemo da je ovo uzrok da nema jedne sitnice koja bode oči u divnoj priči iz Fatime. Obećanje preobraćenja Rusije, dato vidovitoj Luciji 1917, obelodanila je tek 1941, kada je postala opatica, a javnosti je otkrio u oktobru 1942. kardinal Šuster, vatreni pristalica Sila Osovine; javnosti je otkriveno na zahtev, odnosno po naređenju pape Pija XII – istog pape Pija XII koji je, tri meseca kasnije, uputio gore pomenuti poziv na krstaški rat.

Zaista veoma poučno: Jedan od branilaca Fatime priznaje da zbog toga, čitava stvar “očito gubi nešto od svoje proročke vrednosti...”¹⁴⁴ Ovo je najmanje što bi moglo da se kaže! Izvesni kanonik, veliki stručnjak po pitanju “Portugalskog čuda” kaže nam u poverenju: “Moram priznati da sam, što se mene tiče, s velikim oklevanjem mojim prvim izdanjima pridodao tekst koji je javnosti obelodanio Njegova Eminencija kardinal Šuster...”¹⁴⁵

Mi sigurno razumemo kako se dobri kanonik osećao:

Dakle, Presveta Devica je rekla pastirci Luciji, 1917: “Ako moje zapovesti uzdržite, Rusija će se preobratiti...”, dok joj je istovremeno naredila da ovu “tajnu” nikom ne otkrije. Kako su onda hrišćani mogli da čuju za ove “zapovesti” i da ih ispune?

“Credibile quia ineptum” (verovatno jer je besmisleno).

Izgleda da između 1917. i 1942. “nesrećnoj Rusiji” nisu trebale molitve, a da su bile hitno potrebne tek nakon nacističkog poraza kod Moskve i kad je Fon Paulus bio uhvaćen u klopku kod Staljingrada.

Na kraju, ovo je jedini zaključak do kog se može doći nakon ovog kasnog otkrovenja. Natprirodno – kao što smo već napomenuli – je moćna stvar, ali s njom mora biti pažljivo postupano.

Posle Montoirea, jezuitski general, Halke Fon Ledočovski, već je poneseno govorio o opštem saboru Družine u Rimu, posle kapitulacije Engleske, čijoj važnosti i sjaju neće biti jednakog u istoriji.

Ali Nebo je odlučilo drugačije, uprkos Svetoj Terezi i Devici iz Fatime. Velika Britanija se oduprla neprijatelju, Sjedinjene Države su ušle u rat (i pored napornog rada jezuite oca Koglina), saveznici su se iskrcali u severnoj Africi, a pohod na Rusiju je bio propast za naciste.

Za Ledočovskog, to je predstavljalo rušenje njegovog velikog sna. Vermaht, SS, “čistači” i jezuitski misionari su se zajedno povlačili. Generalovo zdravlje nije izdržalo takvu propast i on je umro.

Hajde da vidimo šta je taj “Russicum”, koji su papa Pije XI i Fon Ledočovski pridodali 1929. godine već bogatoj i razgranatoj katoličkoj organizaciji.

“Papa Pije XI je osnovao ovu Ruskog bogosloviju, u Rimu, gde bi mladi misionari svih narodnosti bili obrazovani, ‘pod uslovom da usvoje, pre svega, vizantijsko-slovenski obred, i da su čvrsto odlučili da se potpuno predaju zadatku vraćanja Rusije u Hristovo stado’.”¹⁴⁶

Ovo je cilj Ruskog papskog koledža (Russicum-a), Istočnjačkog papskog instituta i Rimskog koledža – ova tri Centra su pod rukovodstvom Isusovaca.

U “Rimskom koledžu” – 45, Piazza del Gesu – pronalazimo jezuitsko semenište i među iskušenicima, neki nose ime “Rusipeta”, jer su predodređeni da “petere Russiam”, što znači da idu u Rusiju.

Pravoslavni vernici bi morali da pripaze, jer ima mnogo smelih misionara odlučnih u nameri da ih slome. Moramo, doduše, istaknuti da gore pomenuti "Homme nouveau" potvrđuje:

"Svi ovi sveštenici su sigurno predodređeni da idu u Rusiju. Ali ovaj projekat za sada ne može biti ostvaren".¹⁴⁷

Prema ovom časopisu, sovjetska štampa naziva ove misionare "vatikanskim padobrancima". I, prema svedočenju nekoga ko je dobro obavešten po ovom pitanju, dolazimo do zaključka da im ovo ime dosta dobro pristaje.

Taj neko je jezuita Aligerijo Tondi (Alighiero Tondi), profesor na Gregorijanskom papskom univerzitetu, koji se odrekao Ignacija de Lojole i "Duhovnih Vežbi" i napustio Društvo, digavši pri tom veliku prašinu.

Možemo pročitati sledeće u intervjuu koji je dao italijanskim novinama:

"Delatnosti Ruskog koledža i drugih organizacija povezanih s njim su brojne i raznovrsne. Na primer, zajedno s italijanskim fašistima i preostalim nemačkim nacistima, jezuiti organizuju i usaglašavaju razne anti-ruske skupine, po naređenjima crkvenog vođstva. Konačni cilj je zbacivanje vlada na Istoku.

Novčana sredstva su pribavljale vladajuće crkvene organizacije. Ovo je posao kojim su se bavile vođe sveštenstva. Isti oni koji bi odmah poderali svoje mantije, od tuge, kada ih neko optuži da se mešaju u politiku i da zahtevaju od biskupa i sveštenika na Istoku da učestvuju u zaveri protiv svojih vlada".

"Kada sam pričao s jezuitom Andrejom Ourosofom (Andrei Ouroussof), rekao sam da je sramotno izjavljivati u 'Osservatore Romano', zvaničnom vatikanskom glasniku, i drugim crkvenim izdanjima, da su razotkriveni špijuni 'mučenici vere'. Ourosof je prasnio u smeh.

- Šta biste vi napisali? pitao me je. Da li biste ih nazvali uho-dama, ili nekim gorim imenom? Danas Vatikanu trebaju mučenici. Ali, u ovom trenutku, mučenike je teško naći. Zato ih izmišljaju.

- Ali to je nepošteno!

Klimao je glavom podrugljivo.

- Vi ste naivni. Zbog vašeg posla, trebali biste znati bolje od drugih da su vođe Crkve oduvek postupale po istim pravilima.

- A šta je s Isusom Hristom? pitao sam.

Nasmejao se: “Ne treba razmišljati o Hristu”, rekao je. “Kad bismo mislili o Njemu, završili bismo na krstu. A, danas, došlo je vreme da druge stavimo na krst, a ne da razapnu nas”.¹⁴⁸

Dakle, kao što je jezuita Ourosof lepo rekao, Vatikanu su potrebni mučenici, dobrovoljni ili ne. “Stvorio” ih je na milione tokom dva svetska rata.

Papa Jovan XXIII skida masku

Od svih opšte prihvaćenih mitova na ovom svetu, duh mira i sklada koji se pripisuje Vatikanu je verovatno najdublje ukorenjen – jer taj duh deluje nerazdvojivo od same prirode Svetog Oca.

Uprkos istorijskim poukama, nedovoljno dobro naučenim ili brzo zaboravljenim, onaj koji se naziva “Hristovim zamenikom” nužno oličava, u očima mnogih, savršenu ljubav i bratstvo o kojima uči Jevanđelje. Zar logika, kao i srce, ne želi da to tako bude?

U stvarnosti, događaji nas teraju da shvatimo da su takve pretpostavke pogrešne i naivne – i mi verujemo da je to mnogo puta pokazano. Ali Crkva je oprezna – u šta smo se mnogo puta uverili – i retko kada njeno pravo delovanje nije zamaskirano iz predostrožnosti. “Bonne renommee vaut mieux que ceinture doree” (Dobra reputacija je bolja od zlatnog pojasa), kaže poslovica. Ali je još bolje posedovati i jedno i drugo. Vatikan, neizmerno bogat, vodi se tim načelom. Njegova želja za političkim uticajem uvek zanemaruje “duhovne” i humanitarne obzire, ugled čuva snažnom propagandom koju omogućava veliko bogatstvo, a “dobro ime” potom obezbeđuje dalje gomilanje tog bogatstva.

Vatikan ne menja svoje ponašanje i, kada se njegov stav u međunarodnim pitanjima jasno otkrije kroz ponašanje njegovog vođstva, mit o njegovoj nepristrasnosti opstaje zbog onih svećanih i dvosmislenih poslanica i drugih papških dokumenata-

ta. Hitlerovsko doba je umnožilo takve primere. Može li biti drugačije za silu koja je u isto vreme uzvišena i ovozemaljska?

Slučajevi kada maske padnu su veoma retki. Da bi svet prisustvovao takvom prizoru, potrebna je nepredviđena situacija koja, u očima Vatikana, ugrožava njegove suštinske interese. Tek onda otklanja svaku nejasnoću i otvoreno se bori svim raspoloživim sredstvima.

To je ono što se desilo u Rimu, 7. januara 1960, u vezi "samita" koji je trebao da dovede za isti sto čelnike vlada Istoka i Zapada, u pokušaju da se dogovore uslovi za mirnu koegzistenciju zastupnika dve suprotstavljene ideologije.

Naravno, stav Vatikana po tom pitanju nas nije ostavljao u nedoumici. U Sjedinjenim Državama, kardinal Spellman ga je iskazao pozivanjem katolika da pokažu svoje neprijateljstvo prema g. Hruščovu kada je bio gost američkog predsednika. Sa svoje strane, i bez jasnog izražavanja stava, Njegova Svetost papa Jovan XXIII nije pokazao oduševljenje za "popuštanje za-tegnutosti" u svojoj Božićnoj poruci. Iskazana "nada" za mirom u svetu, želja koja je "obavezna" u takvom dokumentu, izgledala je veoma slabo među mnogobrojnim pozivima zapadnim liderima da budu mudri. Ali, za sada, Vatikan je pokazivao dobro lice.

Šta se onda desilo za manje od dve sedmice? Da li se još jedna dugo gajena "nada" – da prvi sastanak propadne – pokazala uzaludnom? Da li je odluka g. Grončija, predsednika Italijanske Republike, da ode u Moskvu, bila kap koja je prelila čašu?

Šta god da se desilo, oluja je počela iznenada 7. januara – a crkvene munje su udarale (s neviđenom žestinom) na "hrišćanske" državnike, koje su krive što su želeli kraj hladnog rata. 8. januara, "Le Monde" je štampao sledeći tekst:

"Na dan kada je predsednik Italijanske Republike trebao da ode u pažljivo pripremanu zvaničnu posetu moskovskom rukovodstvu, kardinal Otaviani, naslednik kardinala Pizardoa na mestu sekretara Kongregacije Svetog Ureda, ili načelnika Crkvenog vrhovnog suda, održao je zapanjujući govor u bazilici 'Santa Marija Mađore', tokom jutarnje umilostivne službe za 'Crkvu Tišine'.

Nikada pre nije crkveni velikodostojnik, na jednom od najvažnijih položaja u Vatikanu, napao sovjetske vlasti, s takvom žestinom, niti tako strogo ukorio Zapadne sile koje su s njima sarađivale”.

“Le Monde” je dao dovoljno izvoda iz tog burnog govora da opravdaju pridev “zapanjujući” koji je upotrebljen. “Tamerlanova vremena su se vratila”, ustvrdio je kardinal Otaviani – a sovjetske vođe su opisane kao “novi antihristi” koji “proganjaju, zatvaraju, ubijaju, i ostavljaju pustoš iza sebe”. Govornik je užasnut što se više niko “ne boji da se rukuje s njima”, i što se, “naprotiv, utrkuju ko će biti prvi da to uradi i razmeni osmehe s njima”. Onda je podsetio svoje slušaoce da se papa Pije XII povukao u Kastelgandolfo kada je Hitler došao u Rim – zaboravljajući pri tom da je taj isti pontif zaključio za Crkvu veoma povoljan Konkordat s Hitlerom.

Putovanje u svemir takođe nije bilo pošteđeno u toj žestokoj javnoj osudi: “Savremeni čovek... veruje da može oskrnaviti Nebesa svojim podvizima u svemiru i tako još jednom pokazati da Bog ne postoji”.

Zapadni “političari i državnici” koji su, po kardinalu, “postali glupi od straha”, su dobili strašne grdnje – kao i svi “hrišćani” koji “ne reaguju i ne kipte od besa...”

Na kraju, dao je ovaj ozbiljan i važan zaključak:

“Možemo li reći da smo zadovoljni s bilo kakvim popuštanjem zategnutosti kada, pre svega, ne može biti nikakvog mira, među ljudima, ukoliko ne pokažemo najosnovnije poštovanje za našu savest, veru, Hristovo lice na koje se ponovo pljuje, krinisanom vencem od trnja? Možemo li pružiti ruku onima koji tako čine?”

Ove dramatične reči nas ne mogu naterati da zaboravimo da bi Vatikan teško smeo da govori o “uvažavanju savesti” jer je bestidno potiskuje u državama gde vlada, kao u Frankovoj Španiji gde su protestanti izloženi progonu. U stvari, veoma je drsko – pogotovo od strane sekretara Svetog Ureda! – zahtevati od drugih da pokazuju ovo “najosnovnije poštovanje” kada ga Rimsk Crkva u potpunosti odbacuje.

Poslanice “Quanta cura” i “Syllabus” su jasne:

“Prokletstvo na onog koji kaže: svaki čovek je slobodan da prigrli i ispovedi veru za koju smatra da je istinita”. (Syllabus, član XV)

“... Ludost je pomisliti da je sloboda savesti i veroispovedanja pravo svakog čoveka”. (Quanta cura)

Sudeći po načinu na koji se ophodi prema “jereticima”, nije čudo što Vatikan sistematski osuđuje sve pokušaje da se dođe do sporazuma između “hrišćanskih” država i onih koje su zvanično ateističke. “Non est pax impilis” – “Nema mira za bezbožnike”!

A jezuita otac Kaveli, kao i mnogi drugi pre njega, proglašava da je ova “beskompromisnost” “najvažniji zakon” Rimske Crkve.

Kao protivtežu kardinalovom izlivu gneva, navešćemo drugi članak koji se pojavio u istom broju “Le Monde-a”, 9. januara 1960. godine:

“Čovečanstvo se približava situaciji u kojoj opšte uništenje postaje moguće. U svetu danas, ne postoji drugi događaj koji se može porediti, po važnosti, s ovim... Stoga moramo stalno stremiti ka pravednom miru”. Te reči je izgovorio predsednik Ajzenhauer, juče, u četvrtak, pred američkim Kongresom, u isto vreme kada je kardinal Otaviani, u Rimu, osudio koegzistenciju kao zločin jednak Kainovom.

Razlika između ta dva načina razmišljanja ne može biti upadljivija: ljudski i teokratski – a isto tako i opasnost koja se nadvija nad svetom zbog tog jezgra slepog fanatizma koje nazivamo Vatikanom. Njegovo “sveto” samoljublje je toliko da okolnosti i nužnost postizanja međunarodnog sporazuma, u cilju sprečavanja potpunog istrebljenja čovečanstva, nisu važni.

Sekretar Svetog Ureda – tog vrhovnog suda čija je prošlost isuviše dobro poznata – ne uzima u obzir verovatnoću da će se nešto tako dogoditi. Da li Rusi idu na misu? To je važno pitanje, i ako predsednik Ajzenhauer to ne razume, to je zbog toga “što je oglopaveo od straha”, da upotrebim izraz vatrenog “Porporato-a”.

Mahnitost govora kardinala Otavianija u isto vreme nas zasmehava i užasava. I mnogi misle da će ovaj huškač teško ubediti “hrišćane” da dočekaju atomsku bombu s mirom. Ali moramo biti oprezn! Iza ovog predstavnika Svete Stolicе stoji cela

papska organizacija – a pogotovo tajna vojska jezuita koja nije sačinjena od običnih vojnika. Svi članovi te čuvene Družine rade unutar hodnika moći, i njihove akcije, bez mnogo buke, mogu biti veoma delotvorne, odnosno mogu naneti veliko zlo.

Širile su se glasine da surovi nastup kardinala Otaviani ne odražava razmišljanje Svete Stolice, već samo ono od takozvanog “integrističkog” klana. Katolička štampa, barem u Francuskoj, pokušala je da umanji značaj tog nasilničkog govora – “La Croix”, na primer, samo je štampao kratak izvod iz koga je svo nasilje izostavljeno. To je bio dobar pokušaj, ali nije mogao prevartiti nikoga. Prosto je nemoguće da je tako oštra kritika, od izuzetne političke važnosti, mogla biti izgovorena sa propovedaonice “Santa Marije Mađore” od strane sekretara Svetog Ureda, bez odobrenja starešine te Kongregacije, tj. njenog “prefekta”, pape lično. Koliko mi znamo, on se nikada nije odrekao svog rečitog pomoćnika. Papa Jovan XXIII nije mogao sam baciti tu bombu, ali poverivši jednom od najvažnijih velikodostojnika Kurije da to uradi umesto njega, želeo je da svi znaju da on daje svoj prećutni pristanak.

Pored toga, nekim čudnim “slučajem”, dogodila se jedna slabija eksplozija u isto vreme, u obliku članka u “Osservatore Romano”, osuđujući ponovo socijalizam, čak i onaj ne-marksistički, kao “protivan hrišćanskoj istini”. Ipak, oni koji politički “greše” na ovaj način, nisu izopšteni iz Crkve “ipso facto” (samom činjenicom) kao komunisti. Za njih još uvek ima nade da će izbeći Pakao – ali pretnja Čistilišta ostaje!

Žestoko se protiveći svakom pokušaju približavanja Istoka i Zapada, da li je Vatikan očekivao neki pozitivan ishod? Da li se stvarno nadao da će zastrašiti državnike koji slede politiku mira? Ili se barem nadao da će izazvati osećanje suprotno “popuštanju zategnutosti” među vernicima?

Koliko god takva nada izgledala neostvarivo, verovatno nije ostavljala na miru ove klerikalne umove. Njihov jedinstven pogled na svet mora proizvesti takve iluzije. Štaviše, ovi proroci nisu mogli zaboraviti jednu priču kojom su tako dugo obmanjivali one koji su im verovali. Govorimo o “ruskom obraćenju”, koje je navodno Devica Marija najavila 1917. u Fatimi pastirici

Luciji, koja se na kraju zamonašila i posvedočila o tom događaju mnogo kasnije, 1942, u "memoarima" koje je napisala na zahtev svojih pretpostavljenih.

Ova bajka nas može nasmejati, ali ostaje činjenica da ju je Vatikan – u vreme pape Pija XII – širio s kraja na kraj sveta brojnim govorima, propovedima, svečanim izjavama, knjigama i lecima, i pronošanjem kipa te nove i veoma politizovane "Naše Gospe" kroz svaki kontinent – gde su čak i životinje, kako su nam rekli, dolazile da se poklone. Ove bučne propagande se vernici još uvek jasno sećaju – kao i besmislenih tvrdnji kao što je ova, štampana 1. novembra 1952. u "La Croix-u":

"Fatima je postala raskršće... Sudbina naroda se može bolje odlučiti tamo nego za okruglim stolom".

Njeni sledbenici se ne mogu više kriti iza dvosmislenih reči. Mogućnosti su savršeno jasne: "Popuštanje zategnutosti ili hladni rat". – Vatikan bira rat – i to ne krije.

Ovaj izbor ne treba da iznenađuje nikoga – ako nas je iskustvo i ono iz skore prošlosti, naučilo nečemu. A ako iznenađuje nekoga, verujemo da je zbog nesvečanog načina na koji je to izrečeno, i bez uobičajene kamuflaže.

Počinjemo da shvatamo nasilje kada uzmemo u obzir važnost ovog pitanja za rimskog pontifa. Pogrešno bismo procenili Vatikan misleći da će se odreći nade stare koliko i Velika Šizma, nade u vraćanje pravoslavnih vernika pod njegovu vlast vojnim putem. Hitlerov dolazak na vlast je bio posledica te uporne nade – ali i konačan poraz njegovog krstaškog pohoda nije otvorio oči rimskoj Kuriji prema ludosti takve težnje.

Postoji još jedan neodložniji posao: oslobođanje Poljske, Mađarske, i Čehoslovačke "Crkve Tišine" koja je postala takva zbog neočekivanog sleda događaja – za Vatikan – u nacističkom krstaškom ratu. "Qui trop embrasse mal etreint" (Ko sve grabi, sve i gubi): mudra poslovice koju fanatici nikad nisu razumeli.

Da bi nastavio svoj prodor na Istok, klerikalni "Drang nach Osten", i povratio svoja izgubljena uporišta, Vatikan se još uvek oslanja na nemačku "sekularnu ruku", svoju glavnu evropsku uzdanicu. Na čelo Savezne Republike Nemačke – zapadnog dela velikog Rajha – postavljen je čovek od poverenja, kancelar Kon-

rad Adenauer, papin tajni komornik – i u politici koju je on sprovodio duže od petnaest godina se jasno vidi pečat Svete Stolice. Pokazujući u prvi mah veliki oprez i “liberalni” način razmišljanja, ovaj čovek koga su njegovi sunarodnici prozvali “der alte Fuchs” – “stara lisica” radio je na ponovnom naoružavanju svoje zemlje. Naravno, “moralno” naoružavanje stanovništva, a pogotovo nemačke mladeži, je bilo obavezno.

Iz tog razloga su mnoga važna mesta u ministarstvima i administraciji Zapadne Nemačke držali pojedinci s dobro znanim nacističkom prošlošću – njihov spisak je dugačak – a najveći industrijalci kao što su von Krupp i Flick, koji su ne tako davno osuđeni kao ratni zločinci, ponovo su bili na čelu svojih ogromnih preduzeća koja su im vraćena na upravljanje. Cilj opravdava sredstva. A taj cilj je dovoljno jasan: iskovati novi mač Zigfridu, osnažiti ruku za osvetu, osvetu u kojoj će učestvovati i Vatikan.

Kancelar-komornik je u vremenski savršeno usklađenom intervjuu kojeg je dao jednom holandskom časopisu, ponovio gnevne reči koje je kardinal Otavijani upravo izgovorio:

“... Mirna koegzistencija država koje imaju potpuno suprotne stavove je samo varka koja, nažalost, još uvek nalazi previše pristalica”.¹⁵⁰

Zapaljiva “beseda” održana 7. januara u “Santa Marija Madre” prethodila je samo nekoliko dana – nekom slučajnošću – poseti Konrada Adenauera Rimu. Novinski izveštaji su bili jedno-glasni u oceni da je atmosfera bila prijateljska i srdačna tokom privatne audijencije koju su nemački kancelar i njegov ministar inostranih poslova, g. Fon Brentano, imali kod Njegove Svetosti pape Jovana XXIII.

Mogli smo čak pročitati u “L’Aurore”:

“Ovaj sastanak je izazvao prilično neočekivanu izjavu od strane kancelara, kada je odgovarao na papin govor u kome je ovaj hvalio hrabrost i veru predsednika nemačke vlade:

Mislim da je Bog namenio nemačkom narodu posebnu ulogu u ovim nesrećnim vremenima: da bude zaštitnik Zapada od moćnog i pretećeg Istoka”.¹⁵¹

“Combat” je tačno primetio:

“Ovo smo čuli i pre, ali u sažetijem obliku: ‘Gott mit uns’ – ‘Bog je uz nas’ (krilatica ispisana na kopči opasača nemačkih vojnika u ratu 1914-1918).

Podsećanje dr. Adenauera na zadatak dodeljen nemačkom narodu pronalazi svoje nadahnuće u sličnoj izjavi prethodnog pontifa. Stoga nam je dozvoljeno da pretpostavimo da ako je Adenauer dao ovu izjavu u sadašnjim okolnostima, to je zbog toga što je mislio da su njegovi slušaoci spremni da ga čuju”.¹⁵²

U stvari, čovek bi morao biti izuzetno naivan i bez ikakvog znanja o osnovama diplomatije pa da pomisli da ova “neočekivana” izjava nije bila deo programa. Kladimo se takođe da nije bacila nikakvu senku na “dugotrajni razgovor koji je g. Adenauer imao s kardinalom Tardinijem, državnim sekretarom Svete Stolicе, tokom svečanog ručka u nemačkoj ambasadi”.¹⁵³

Spektakularno mešanje Svetog Uredа u međunarodnu politiku, izraženo preko kardinalа Otavianija, zapanjilo je čak i katolike koji su se već navikli na uplitanje Rimske Crkve u poslove države. Rim je toga bio svestan. Ali nastavak hladnog rata je bio toliko bitan za političku moć Vatikana, pa i njegove finansijske prilike, da nije oklevao da ponovi takav politički stav, iako je i prvi put to bilo loše primljeno.

Poseta g. Hruščova Francuskoj, u martu 1960. bila je još jedna prilika za to. Dižon je bio jedan od gradova koje je sovjetski vođa trebao da poseti. Kao i sve njegove kolege na takvom položaju, gradonačelnik Dižona je morao ljubazno da dočeka gosta Francuske Republike. Glavni grad Burgundije je imao svešteno lice za gradonačelnika, kanonika Kira.

Prema crkvenom zakonu, Sveta Stolica je morala dati svoju saglasnost da bi ovaj sveštenik prihvatio položaj gradonačelnika – zajedno sa svim dužnostima i obavezama. Međutim, njegov biskup mu je zabranio da primi g. Hruščova. Tom prilikom, gradonačelnički pojas morao je ustupiti mesto mantiji.

Stoga, gosta je sačekao pomoćnik umesto odsutnog gradonačelnika. Ali prezir s kojim se Crkva ponela prema svetovnim vlastima tom prilikom izazvao je najoštrije osude, 30. marta. “Le Monde” je napisao:

“Ko zapravo ima vlast nad gradonačelnikom Dižona: biskup ili prefekt? A ko je iznad predstavnika centralne vlasti: papa ili francuska vlada? Ovo je pitanje koje svako postavlja...”

Odgovor je jasan: teokratija je na prvom mestu. Ali, da li će od sada gosti morati da se ispovedaju kada dolaze u posetu gradonačelniku u mantiji?”

U gore pomenutom članku, urednik “Le Mond-a” takođe s pravom kaže:

“Pored toga što je ovo francusko unutrašnje pitanje, Kir afera nam skreće pažnju na širi problem. Uplitanje Vatikana se nije ticalo samo odnosa gradonačelnika i njegove vlade. Zbog načina na koji se desilo, ono predstavlja otvoreno i drsko mešanje u međunarodnu diplomatiju”.

Ovo je svakako tačno – i reakcije koje je ova afera izazvala skoro svuda pokazuju da je njen značaj jasno shvaćen od strane svetskog javnog mnjenja. Pogotovo u Sjedinjenim Državama, javnost, koja je već bila svedok neprijateljskih demonstracija koje su organizovali kardinali Spelman i Kušing tokom posete g. Hruščova, počela je da sumnja da katolički predsednik može biti nezavisan od Vatikana.

Mnogi su strahovali da bi, u tom slučaju, spoljna politika zemlje bila vođena u korist interesa Rimske Crkve – a na uštrb domaćih interesa, što bi predstavljalo veliku opasnost.

Otpor prema otopljanju odnosa između Istoka i Zapada je postao “otvoren”, posle “bombe” koju je bacio kardinal Otaviani.

Ugovor o razoružanju bi bila mala žrtva, neki bi rekli, prema sahranjivanju u ruševinama – pre ili kasnije – država dovoljno ludih da ostanu u smrtonosnom klinču s neprijateljem. Ali možemo videti da je Vatikan, prinuđen da koristi “duhovne” poluge, nastojao da ih upotrebi na najbolji mogući način. Jezuiti, koji su vodili njegovu diplomatiju, su činili sve što je u njihovoj moći da otklone najveću “opasnost” koja se ikada nadvijala nad Svetom Stolicom: međunarodni sporazum koji bi isključio mogućnost rata.

Šta bi ostalo od ugleda Vatikana, njegovog političkog uticaja i svih prednosti, materijalnih i drugih, koje proizlaze iz njega ako,

zbog takvog sporazuma, ne bi više mogao da kuje zavere, koristi svoj uticaj, cenjka se oko saradnje s vladama, pomaže jednima, a drugima preti, suprotstavlja se državama, stvara sukobe zbog svojih interesa – i ako ne bude više mogao da nađe vojnike koji bi se borili za njegove neumerene težnje?

Niko se ne može prevariti – a jezuiti ponajmanje – opšte razoružanje bi značilo kraj Rimske Crkve kao svetske sile. A “duhovna” glava bi klonula.

Moramo, stoga, očekivati od Lojolinih sinova da se svim lukavstvima iz svog arsenala bore protiv želje naroda i vlada za mirom. Da bi srušili zdanje na klimavim temeljima neće štedeti mine. To je rat bez milosti, sveti rat, pokrenut mahnitim govorom kardinala Otavianija. A Isusovci će ga voditi sa slepom tvrdoglavošću insekta – “ad majorem papae gloriam” – bez obzira na nesreće koje će uslediti. Pre će svet nestati, nego vrhovna vlast Rimskog Pontifa!

Zaključak

Sažeto smo izložili, u ovoj knjizi, glavne oblike delovanja Isusovaca, tokom četiri veka; takođe smo ustanovili da militantna, čak i vojna, priroda ovog čuvenog i ultrapapskog društva u potpunosti opravdava njegov nezvanični naziv: “tajna papina voj-ska”.

Prvi u boju, u slavu Boga – i posebno Svete Stolice – to je ono što ovi crkveni ratnici sami sebi naređuju i na šta su ponosni; u isto vreme, oni nastoje, kroz izdavaštvo i štampu kojom upravljaju, da preruše koliko god je moguće i predstave svoje političko delovanje u raznim državama kao “apostolske” poduhvate.

Vešta kamuflaža, izjave nevinosti, ruganje teorijama o “mračnim zaverama” koje im pripisuju poremećeni umovi njihovih neprijatelja – sve to nije dovoljno da zaustavi jednodušno neprijateljstvo javnog mnjenja prema njima, uvek i svuda, i neizbežni odgovor na njihove spletke koje su dovele do njihovog isterivanja iz svih država, čak i najkatoličких.

Ovih pedeset šest isterivanja, da nabrojimo samo najvažnija, predstavljaju neoborivi dokaz! To je dovoljno da se dokaže zla priroda ovog Reda.

Kako i ne bi bio štetan po građanska društva kad predstavlja najmoćnije oružje papstva za nametanje njegovog zakona svetovnim vlastima i kad taj zakon – po svojoj prirodi – nema nikakvog obzira prema nacionalnim interesima? Vatikan, koristeći svaku priliku, podržava ove interese kada se poklope s njegovim – videli smo da se to desilo 1914. i 1939. godine.

Opasna po svoje neprijatelje, odnosno one koji se protive Vatikanu, ova dvolična crkveno-politička organizacija, je još smrtonosnija po svoje prijatelje. S malo opreza, možemo izbeći nepoštene udarce, ali njeni zagrljaji su smrtonosni.

Na tu temu, g. T. Jung je napisao, 1874. sledeće reči koje nisu zastarele: "Snaga Francuske je u obrnutoj srazmeri sa stepenom njene poslušnosti Rimskoj Kuriji".¹

A od novijeg autora: M. Josif Hours (Joseph Hours), kada je proučavao posledice naše veoma relativne "neposlušnosti", napisao je:

"Oko toga nema sumnje; bilo gde na kontinentu (i možda, danas, na celom svetu), kad god se Crkva bavila politikom, težila je da postane anti-francuska".²

Pravilno zapažanje, iako je reč "težila" dosta slaba. Zaključićemo da bi izraz "bilo joj je zapovedeno" više odgovarao.

Zar se nije bolje izložiti neprijateljstvu, nego doći do zaključka, do kojeg je došao pukovnik Bek, bivši ministar inostranih poslova izrazito katoličke Poljske.^{2a}

"Vatikan je jedan od glavnih krivaca za tragediju moje zemlje. Prekasno sam shvatio da smo vodili našu spoljnu politiku isključivo u interesu Katoličke Crkve".

Štaviše, sudbina katoličkog carstva Habzburga nije bila ohrabrujuća; što se tiče Nemačke, koja je zauzimala posebno mesto u srcima papa, a posebno pape Pija XII, ona nije mogla biti zadovoljna zbog svih milosti kojima su je Njihove Svetosti obasipale, a koje je skupo platila.

U stvari, pitamo se da li je Rimaska Crkva išta dobila od svoje ludačke težnje da vlada svetom, težnje koju su, najviše od svih, u životu održavali jezuiti. Tokom četiri veka u kojima su ovi huškači širili sukobe i mržnju, pokolj i uništenje u Evropi, od Tridesetogodišnjeg rata do Hitlerovog krstaškog pohoda, da li je Crkva stekla dobit, ili pretrpela gubitak?

Odgovor je lak: jasan i neosporan ishod je neprekidno slabljenje "baštine Svetog Petra" – tužan kraj tolikim zločinima!

Da li je jezuitski uticaj postigao bolje rezultate unutar samog Vatikana? Sumnjamo.

Katolički autor navodi:

“Oni uvek teže sjedinjavanju crkvene moći koju poseduju. Papina nepogrešivost smeta biskupima i vladama: ne obazirući se, oni se za nju zalažu na Koncilu u Trentu, a izborili su je na Vatikanskom Koncilu (1870)... Ugled Društva opčinjava, unutar Crkve, njegove protivnike koliko i prijatelje. Poštujemo ga, ili ga se, ako ništa drugo, bojimo; mislimo da može učiniti sve, pa se i ponašamo shodno tome”.³

Drugi katolički pisac govori o posledicama koncentrisanja moći u Pontifovim rukama:

“Isusovo Društvo je sumnjičavo prema životu, tom izvoru jeresi i stoga mu suprotstavlja autoritet.”

Koncil u Trentu već deluje kao testament katoličanstva. To je poslednji pravi Koncil.

“Posle njega, održan je još samo Vatikanski Koncil koji odobrava prestanak održavanja koncila.

Svi smo svesni šta je papa postigao krajem koncila. Ali takođe – i šta je izgubio!

Katoličanstvo postaje apsolutistička monarhija, koja je zauvek utemeljena na načelu papske nepogrešivosti. Slika je lepa, ali život snosi njenu cenu. Sve proističe iz Rima, a Rimu je ostavljeno da se oslanja samo na Rim.”⁴

Dalje, isti autor ukratko navodi šta je zasluga čuvenog Društva: “Možda je odložena smrt Crkve, ali je to postignuto nekom vrstom pogodbe sa smrću”⁵

Vrsta skleroze, a možda i nekroze, se širi i slabi Crkvu, usled jačanja sinova Lojole. Uvek budni čuvari dogme, čiju zastarelost naglašavaju svojim nenormalnim obožavanjem Device Marije, jezuiti, gospodari Gregorijanskog Pontifskog Univerziteta kojeg je osnovao Ignacije Lojola, proveravaju šta se podučava u semeništima, nadgledaju Misijske, upravljaju Svetim Uredom, pokreću Katoličku Akciju, cenzurišu i uređuju versku štampu u svakoj zemlji, pomažu s velikom ljubavlju važna mesta hodočašća: Lurd, Lisi, Fatimu, Međugorje itd. Ukratko, oni su svuda, i možemo smatrati značajnom činjenicu da papi, dok služi misu, uvek pomaže jezuita; njegov ispovedilac je takođe uvek jezuita.

Radeći na skupljanju svih poluga vlasti u rukama Vrhovnog Pontifa, Društvo je u stvari radilo za sebe i za papu, na koga bi se

mogle odnositi ove čuvene reči: “Ja sam njihov poglavar, stoga ih sledim”.

Dakle, sve su uzaludniji pokušaji da se napravi razlika između delovanja Svete Stolice i Društva Isusovog. Ali ovaj Red, koji predstavlja samu kičmu Crkve, teži da njom zagospodari u potpunosti. Već dugo vremena, biskupi su ništa više od “činovnika”, poslušni izvršitelji naređenja koja stižu iz Rima, odnosno jezuitskog sedišta.

Bez ikakve sumnje, Lojolini učenici su nastojali da sakriju od očiju vernika surovost sistema koji je postajao sve totalitarniji. Katolička štampa, koja je bila u njihovim rukama, pokušava da s malo raznolikosti, ostavi lažan utisak o svojoj nezavisnosti na svoje čitaoce, da bude otvorena za “nove” ideje: oci, koji su sve svima, rado koriste ove trikove koji bi obmanuli samo one kojima je glava u oblacima. Ali, iza svega toga, večiti jezuita posmatra, o kome je već pomenuti autor napisao: “Beskompromisnost mu je urođena. Pošto može biti prevrtljiv, zbog svog lukavstva, on se samo ističe u tvrdoglavosti”.⁶

Pronalazimo odlične primere te tvrdoglavosti i podmukle pristrasnosti u strpljivom radu jezuita, na pomirenju, bilo to dobro ili loše, “savremenog” i naučnog duha kojem poklanjaju dosta pažnje sa zahtevima “doktrine” uopšte, a posebno onih idolopokloničkih oblika pobožnosti – kao što je obožavanje Marije i čuda – kojih su oni najrevnosniji pobornici.

Reći da su ovi napori urodili plodom bilo bi preterivanje: kada se spoje voda i vatra, dobije se uglavnom para. Ali čak i ti prozirni oblaci zadovoljavaju neke neiskvarene umove, iako su upozoreni da previše logike u razmišljanju škodi iskrenoj pobožnosti. “Vade retro, Satanas!” (Odstupi, Satano!)

Što se toga tiče, nemačka metafizika je najkorisnija; u njoj nalazimo sve što nam treba. Ne postoji detinjasto sujeverje koje, nakon pažljive obrade, neće dobiti na ozbiljnosti i čak intelektualnoj dubini. Veoma je zabavno pratiti igru u časopisima i biltenima raznih kulturnih grupa.

Tamo, radoznalac pronalazi podatke koji su mu potrebni, a posebno onaj koji može da čita između redova.

Međutim, ovi ljudi puni gorčine ne žive samo u misaonom delokrugu. Dobri Oci su se pobrinuli da njihovo misionarstvo među "intelektualcima" ima čvrstu ovozemaljsku osnovu. Darovima kojima Duh izdašno nagrađuje njihove sledbenike su dodate i značajne prednosti. Uostalom, to je stari običaj. U vreme Karla Velikog, pokršteni Saksonci su dobijali belu košulju. Danas, novi ili ponovo rođeni vernici uživaju drugačije pogodnosti, pogotovo u akademskom i naučnom svetu: ne tako bistri studenti polažu ispite bez problema; profesori dobijaju katedru po izboru; lekar koji je "vernik", pored bogatih pacijenata, ima prednost pri ućlanjenju u važna udruženja, itd... Po prirodnom sledu stvari, ovi izabrani regruti će dovesti druge i kako u broju leži snaga, njihovo udruženo delovanje biće veoma delotvorno u područjima koja mi zovemo vodećim.

Jedna od zemalja gde se ovo može videti je Španija, kako nam je rečeno.

U "Le Monde-u" od 7. maja 1956, M. Anri Feske (Henri Fesquet) je posvetio važan članak španskom "Opus Dei-u". Kada je objašnjavao delatnost ove pobožne i okultne organizacije, napisao je: "Njeni članovi... pomažu intelektualcima da dostignu stanje savršenosti u veri kroz bavljenje svojom strukom i da posvete svoj rad".

Ova priča nije nova i M. Feske to zna, jer malo dalje u tekstu navodi: Njih optužuju – a što se teško može poreći – da žele zauzeti ključna mesta u državi, da upravljaju Univerzitetom, administracijom, vladom, da sprečavaju da u njih uđu ili čak izbacuju iz njih nevernike i liberale".

"Opus" je izgleda ušao u Francusku "tajno" u novembru 1954, "uveden" od strane dva sveštenika i pet svetovnih lica, doktora i studenata medicine. Možda je tako i bilo, ali sumnjamo da je ovo pojačanje koje je došlo "tras los montes" (preko planina) stvarno bilo potrebno za njihovo delovanje koje se odvijalo već dugo vremena do tada, u Francuskoj, uglavnom na području zdravstva i nauke, kako je otkriveno zbog nekih skandala na ispitima i takmičenjima.

U svakom slučaju, francuski ogranak “Opus Dei-a”, koji je trebao biti “Božje delo”, ipak nije toliko tajnovit sudeći prema onome što je o njemu napisao Fransoa Moriak:

“... Primio sam čudno pismo, toliko čudno da bih, da ga nije potpisao katolički pisac koji je moj prijatelj i kome verujem, pomislio da se radi o neslanoj šali. On je ponudio članak jednom časopisu koji je ponudu sa zadovoljstvom prihvatio, ali nikad nije potvrdio njegov prijem. Posle nekoliko meseci, moj prijatelj je postao nestrpljiv, raspitivao se i na kraju dobio ovaj odgovor od urednika tog časopisa: ‘Kao što vam je verovatno poznato, ‘Opus Dei’ već nekoliko meseci proverava šta objavljujemo. I oni nikako nisu dozvolili da taj tekst ode u štampu’. Moj prijatelj mi je postavio pitanje: ‘Šta je Opus Dei?’ I ja, takođe, to otvoreno i iskreno pitam...”⁷

Ovo pitanje – za koje M. Moriak nagoveštava da nije toliko iskreno kao što on kaže – ugledni akademik je mogao da postavi ljudima koje je dobro poznao: piscima, izdavačima, knjižari-ma, naučnicima, predavačima, ljudima iz sveta pozorišta i filma – ukoliko mu nije više odgovaralo da dobija obaveštenja u uredničkim centrima.

Što se tiče otpora “Opus Dei-u” od strane nekih jezuita, u tome vidimo ništa više od suparništva između grupa. Društvo Isusovo, kao što smo rekli i dokazali – je “modernističko” koliko i “integrističko”, već kako prilike nalažu, jer želi da bude prisutno na obe strane. U stvari, isti časopis “Le Monde” štampao je članak koji je napisao M. Žan Kreač, u kome nas ironično poziva da se divimo “inkvizicijskim presudama španskih jezuita”, srećom ograničenih na dela francuske književnosti. Zaista, ovaj jezuitski cenzor ne izgleda kao “modernista”, sudeći po onome što M. Kreač govori:

“Da je otac Garmendia imao moć kardinala Tevere, onog čiji je pogled Greko opisao kao zelenkastu munju, nad purpustom, Španija bi bila upoznata s našom književnošću samo od užkopljenih... ili čak obezglavljenih pisaca”.

Onda, pošto je naveo nekoliko primera revnosti prečasnog oca, autor postavlja umesno pitanje:

“ ‘Zar su umovi koje su oblikovali naši jezuiti toliko slabi da se ne mogu suprotstaviti ni najmanjoj opasnosti sami?’, prošaputao je zli jezik. Reci mi, dragi prijatelju; ako su oni nesposobni za to, koliko vredi učenje koje ih pravi tako nemoćnim?”⁸

Ovom duhovitom kritičaru možemo odgovoriti da je ta slabost uma kojeg su oblikovali jezuiti, zapravo, glavna vrednost njihovog učenja – a i opasnost.

Na ovo se uvek vraćamo. Uprkos nekim časnim, čak i slavnim, izuzecima – oni su zakleti neprijatelji slobodoumlja: ispirajući mozgovu ispranog mozga!

To je njihova snaga, ali i slabost i mana. M. Andre Mater je odlično objasnio potpuni totalitarizam njihovog Reda kad je napisao: “Kroz disciplinu koja ga ujedinjuje, u duhu, sa svim njegovim saborcima, svaki od njih dela i misli sa snagom trideset hiljada drugih. To je jezuitski fanatizam.”⁹

Strašniji nego ikada pre, jezuitski fanatizam, suvereni gospodar Rimske Crkve, duboko ju je upleo u svetsku politiku u kojoj ratoborni duh ovog Društva uživa. Pod njegovim nadzorom papska organizacija i kukasti krst su pokrenuli smrtonosni napad na omrznuti liberalizam i pokušali da dovedu do “novog srednjeg veka” koji je Hitler obećao Evropi.¹⁰

Uprkos izvanrednom planu Fon Ledočovskog, uprkos Himleru, “našem Ignaciju Lojoli”, uprkos logorima smrti, uprkos kvarenju umova koje je sprovodila Katolička Akcija i nesputana propaganda jezuita u Sjedinjenim Državama, pohod “čoveka providenja” je propao, a “baština Svetog Petra”, umesto da se proširila na Istok, za isto toliko se smanjila.

Ostaje neporeciva činjenica: nacional-socijalistička vlada, “najkatoličkija vlada koju je Nemačka ikada imala”,¹⁰ je ujedno bila i najokrutnija – ne isključujući iz poređenja varvarsko razdoblje. To je zaista bolna izjava za mnoge vernike, ali o kojoj bi vredelo razmisliti. U “burgovima” Reda, gde je obuka bila vršena po ugledu na jezuitsku, vođa Trećeg Rajha je pravio tu “SS elitu” pred kojom je svet “drhtao” – ali i na koju se gadio. Isti uzroci – iste posledice. “Tamo vlada disciplina koju ljudska duša ne može izdržati i koja u potpunosti ubija savest... Zločin otuđenja pod plaštom heroizma... Nijedna zapovest ne može biti

dobra ako, pre svega, kvari dušu. Kada neko potpuno preda svoje biće Društvu, drugi ljudi prestaju biti važni”.¹¹

U stvari, nacističke glavešine nisu imale nikakvog obzira prema “drugim ljudima”; isto se može reći i za jezuite!

“Načinili su od pokornosti svog idola”.¹²

I na tu pokornost su se pozivali optuženici u Nirnbergu da bi opravdali svoje užasne zločine.

Na kraju, preuzimamo od istog autora, koji je veoma dobro ispitao jezuitski fanatizam, ovaj konačni zaključak:

“Prekoravamo Isusovce zbog njihovog lukavstva, politike i obmane, pripisujemo im proračunatost, skrivene motive, udarce ispod pojasa; prekorevamo ih čak i zbog visprenosti njihovih članova. A ipak, ne postoji nijedna zemlja gde Društvo nije doživelo veliko razočarenje, gde se nije sramotno ponašalo i navuklo na sebe opravdani gnev.

Da njihov makijavelizam poseduje dubinu koja mu se uvek pripisuje, da li bi ovi ozbiljni i promišljeni ljudi stalno upadali u provaliju koju ljudska mudrost može predvideti, da li bi stalno doživljavali poraze koje su mogli očekivati s obzirom da su ih iskusili u svim civilizovanim državama?

To je lako objasniti: moćan um upravlja Društvom, toliko moćan da ga tera preko kamena spoticanja, kao da ga može polomiti, ad majorem Dei Gloriam (sve na veću slavu Božiju).

To nije um Generala, njegovih savetnika i starešina Reda...

To je živi um ovog ogromnog bića, to je snaga koja neminovno proizlazi iz tog skupa žrtvovanih savesti, sputanih razuma; to je razorna snaga i oholi bes Reda, koji proishode iz same njegove prirode.”

Kada se oblaci nagomilaju, grmljavina je snažna i oluja mora početi.¹³

Između 1939. i 1945, oluja je odnela 57 miliona duša pustošeći i uništavajući Evropu.

Moramo biti na oprezu; nova i još gora nesreća se može kriti u tim istim oblacima; munja može opet udariti, bacajući svet u “provaliju koju ljudska mudrost može predvideti”, ali iz koje niko ne bi mogao da ga spase.

Uprkos onome što zastupnici Rima govore, nas nije “antiklerikalizam” naveo da pažljivo proučavamo politiku Vatikana, ili jezuita, i da raskrinkavamo njihove namere i sredstva kojima se služe, već nužnost da obavestimo javnost o podmuklom delovanju fanatika koji ne uzmiču ni pred čim – istorija je ovo dokazala mnogo puta – da bi postigli svoje ciljeve.

Videli smo kako su, tokom 18. veka, evropske monarhije zajednički zahtevale ukidanje zlog Reda. Danas, mogu praviti svoje spletke u miru, a demokratske vlade ne izgledaju zabrinute.

Opasnost kojoj je svet izložen zbog ovog Društva je mnogo veća danas nego u vreme novog veka, i čak veća nego u vreme dva svetska rata.

Niko se ne zavarava u vezi smrtonosnih posledica koje bi još jedan sukob doneo.

Literatura

Predgovor

1. Adolphe Michel: "Les Jesuites" (Sandoz et Fischbacher, Paris 1879).
2. A. Michel, op.cit.(2a) See Edmond Paris: Le Vatican contre l'Europe (Fischbacher, Paris), (also P.T.S.,London), and L. Duca "L'Or du Vatican" (Laffront, Paris).
3. E. Paris, "The Vatican against Europe" (P.T.S. London)
4. Saul Friedlander: "Pie XII et le IIIe Reich", (Ed. du Seuil, Paris 1964)
5. L'Osservatore Romano, 20th of October 1961.
6. L'Osservatore Romano, 18th of September 1964.
7. L'Osservatore Romano, 26th of November 1965.

Poglavlja 1-4

1. "La Croix", 31 st of July 1956.
2. Like Saint Augustine, Saint Francis of Assisi and many others.
3. R.P. Jesuit Robert Rouquette, "Saint Ignace de Loyola" (Ed. Albin Michel, Paris 1944, p.6).
4. R.P. Jesuit Robert Rouquette, op.cit., p.9.
5. Dr Legrain, "Le Mysticisme et la folie" (Ed. de l'Idée Libre, Herblay (S.-et-O.) 1931, pp. 14-16).
6. and 7. H. Boehmer, professor at the University of Bonn, "Les Jesuites" (Armand Colin, Paris 1910, pp. 12-13).
8. H. Boehmer, op.cit., p. 14.
9. J. Huber, professor of catholic theology in Munich, "Les Jesuites" (Sandoz et Fischbacher, Paris 1875, p. 127).
10. H. Boehmer, op.cit. pp.20-21, 25.
11. i 12. H. Boehmer, op.cit., pp.25, 34-35.
- 12a. Michelet et Guinet: "Des Jesuites", (Hachette, Paulin, Paris 1845, pp.185-187).
- 12b) Michelet et Guinet: "Des Jesuites", (Hachette, Paulin, Paris, 1845, pp. 185-187).
- 12d. H. Boehmer, op.cit., pp.47-48.
13. Vatican Council (1870).
- 13a. R.P. Jesuit Rouquette, op.cit. p.44.
14. Rene Fulop-Muler: "Les Jesuites et le secret de leur puissance" (Librairie Plon, Paris 1933, p.61).
15. J. Huber. "Les Jesuites" (Sandoz et Fischbacher, Paris 1875, pp. 71 & 73).

16. J. Huber: "Les Jesuites" (Sandoz et Fischbacher, Paris 1875, pp. 71 & 73).
17. Gabriel Monod, in Introduction aux "Jesuites", de H. Boehmer, p. XVI (Armand Colin, Paris)
18. Pierre Dominique: "La politique des Jesuites" (Grasset, Paris 1955, p.37).
19. Gaston Bally: "Les Jesuites" (Chambery, Imprimerie Nouvelle, 1902, pp.11-13).
20. Gaston Bally, op.cit., pp.9-10, 16-17. (21) Pierre Dominique, op.cit., p.37.

Poglavlja 5-10

1. H. Boehmer, op.cit., p.82.
2. i 3. Boehmer, op.cit., p.82-83
4. J. Huber, op.cit., p. 165.
5. H. Boehmer, op.cit., p.89.
6. H. Boehmer, op.cit., pp.85, 86, 87, 88.
7. i 8. H. Boehmer, op.cit., pp.85, 86, 87, 88.
9. Michelet et Quinet, op.cit., p.259.
10. H. Boehmer, op.cit., pp.85, 86, 87, 88.
11. i 12. H. Boehmer, op.cit., pp.89, 104, ,112, 114.
13. Rene Fulop-Miller, op.cit., II, pp.98, 102.
14. H. Boehmer, op.cit., pp.89, 104, 112, 114.
15. Rene Fulop-Miller, op.cit., II, pp.98, 102.
16. H. Boehmer, op.cit., pp.89, 104, 112, 114.
17. i 18. H. Boehmer, op.cit., pp.117, 120.
19. J. Huber, op.cit., pp. 180-183.
20. Rene Fulop-Miller, op.cit., II, pp. 104-105.
21. J. Huber, op.cit., pp.183-186.
22. J. Huber op.cit., p.131.
23. Cite by H. Fulop-Miller: "Les Jesuites et le secret de leur puissance" (Plon, Paris 1933, p.57)
24. J. Huber, op.cit., pp.188 ss.
25. H. Boehmer, op.cit., p.135.
26. Declaration of the 6th of February 1940.
27. H. Boehmer, op.cit., p.135 ss.
28. Pierre Dominique, op.cit, p.76.
29. H. Boehmer, op.cit., pp.137, 138, 139.
30. H. Boehmer, op.cit., pp.137-139.
31. H. Boehmer, op.cit., pp.140-142.
32. H. Boehmer, op.cit., pp.140, 142.
33. Pierre Dominique, op.cit, pp.101, 102
34. Gaston Bally, op.cit., p.69.
35. Pierre Dominique, op.cit., p.84.
36. and 37. Pierre Dominique, op.cit., pp.85, 86, 89.
- 38a. His adversaries used to say that he had "cotton" in his ears!
38. Henri Fulop-Miller, op.cit., p. 113.
39. Pierre Dominique, op.cit., p.95.
40. H. Boehmer, op.cit., p. 100.
41. H. Boehmer, op.cit., p.103.

Poglavlja 11-12

1. "Les Jesuites", in "Le Crapouillot", Nr. 24, 1954, p.42.
2. "Le Crapouillot", op.cit., p.43.
3. H. Boehmer, op.cit., p.162
4. Lord Bertrand Russell: "Science and religion" Ed. Gallimard, Paris 1957, pp.84-

85

5. "Le Crapouillot", op.cit. p.44.
6. H. Boehmer, op.cit., p. 168.
7. "Correspondence" of Verbiest (Brussels 1931, p.551).
8. i 9.H. Boehmer, op.cit., pp. 197 ss.
10. Clovis Lugon: "La Republique communiste chretienne des Guaranis" p.197.
11. H. Boehmer, op.cit. pp.204-205.
12. F. Charmot, S. J.: "La Pedagogie des Jesuites" (Edit. Spes, Paris 1943, p.39).

Poglavlja 13-21

- 1,2,3. F. Charmot, S.J. op.cit., pp.413, 415, 417, 442, 493..
4. i 5. J. Huber, op.cit., pp.98-99.
6. "Oeuvres completes" de Bucher (Munich 1819, II, p.477 ss.)
7. i 8. J. Huber, op.cit., 106-108.
- 9,10,11. F. Charmot, S.J. op.cit., pp.318-319, 508-509, 494.
12. J.Huber, op.cit., II, p.177.
13. i 14. H. Boehmer, op.cit., pp.244-246
15. i 16. H. Boehmer, op.cit., pp.247-248, 238 ss.
17. i 18. H. Boehmer, op.cit., pp.238, 241.
19. Pierre Dominique, op.cit., pp.190-191.
20. Andre Mater, quoted by Pierre Dominique, op.cit., p.191.
21. Pierre Dominique, op.cit., p.191.
22. Pierre Doninique, op.cit., p.209.
23. Baron de Ponnat, "Histoire des variations et des contradictions de l'Eglise romaine", p.215. t i l .
24. J. Huber, op.cit., p.365.
25. Caraccioli: "Vie du Pape Clement XIV" (Desant, Paris 1776, p.313).
26. Baron de Ponnat, op.cit., p.223.
27. Potter: "Vie de Scipion de Ricci", (Brussels 1825), I, p. 18).
28. Baron de Ponnat: "Histoire des variations et contradictions de l'Eglise romaine" (Charpentier, Paris 1882, II, p.224).
29. Pierre Dominique, op.cit., p.220.
30. Daniel-Rops, of the French Academy: "Le retablissement de la Compagnie de Jesus" (Etudes, September 1959).
31. Pierre Dominique, op.cit., p.219—Here is, according to M. Daniel-Rops, the strange death of Paccacaci, founder of the Brothers of Faith: "He was brought before the Holy See, imprisoned at the castle of Saint-Ange and finally was "assassinated". (Etudes, September 1959).
32. H. Boehmer, op.cit., p.285.
33. Rene Fulop-Miller, op.cit., pp. 149-150.
34. "Oeuvres de Napoleon III" (Amyot et Plon, Paris 1856, II, pp.31 and 33).
35. Adolphe Michel, op.cit., pp.66 ss.
36. Adolphe Michel, op.cit. pp.55,66.

37. Larousse, VII, p.371.
38. Adolphe Michel, op.cit., pp.71-72.
39. Abbe J. Brugerette: "Le Pretre francais et la societe contemporaine" (Lethi-elleux, Paris 1933, I, pp.168 and 180).
40. and 41. Paul Leon, of the Institute, "La guerre pour la Paix", (Ed. Fayard, Paris 1950 pp.321-323).
42. Quoted by Monseigneur Journet: "Exigences chretiennes en politique"(Ed. L.V.F. Paris 1945, p.274).
43. Albert Bayet: "Histoire de France" (Ed. du Sagittaire, Paris 1938, p.282).
44. Adrien Dansette: "Histoire religieuse de la France contemporaine" (Ed. Flam-marion, Paris 1948, I, p.432)
45. Gaston Bally, op.cit., pp.100, 101.
46. Abbe J. Brugerette: "Le pretre francais et la societe contemporaine", (Ed. Lethiellieux Paris 1933, I, pp. 183-184).
47. H. Boehmer, op.cit., p.290.
48. Adolphe Michel: "Les Jesuites" (Sandoz et Fischbacher, Paris 1879, pp.77 ss)
49. 49a. i 50. Abbe J. Brugerette, op.cit., pp.221, 223.
51. Father Gratry, quoted by the Abbe J. Brugerette, op.cit., p.229.
52. Boivent, 1927, pp.79 to 81.
53. Daniel-Rops: "Le Retablissement de la Compagnie de Jesus" (Etudes, Septem-ber 1959)
54. Adolphe Michel: op.cit., pp.72, 73.
55. 56. and 57. Gaston Bally, op.cit., pp. 101,107,108,109.
58. i 59. Abbe Brugerette, op.cit., II, pp.10 to 14.
60. Abbe Brugerette, op.cit., II, pp.164, 165.
61. Adrien Dansette, op.cit., p.29.
62. 63. 64. i 65. Abbe Brugerette, op.cit., II, pp.164, 165, 166, 167, 176, 185.
66. i 67. Abbe Brugerette, op.cit., pp. 185,196,191.(67a) See Jan Cotereau: "Anthologie des grands textes laiques" (Fischbacher, Paris)
- 67b. See Jean Cornec: "Laicite" (Sudel, Paris).
68. Adrien Dansette, op.cit., II, pp.37, 38.
69. i 70. Adrien Dansette, op.cit., II, pp.46, 47, 48.
71. i 72. Adrien Dansette, op.cit., II, pp.114 ss.
73. Pierre Dominique, op.cit., p.239.
74. i 78. Adrien Dansette, op.cit., II, pp.263, 264.
75. i 77. "Les Carnets de Schwartzkoppen" Rieder, Paris 1933, pp.147, 148, 162.
76. Armand Charpentier, "Histoire de l'affaire Dreyfus" (Fasquelle, 1933, p.73).
78. See earlier on.
79. Pierre Dominique, op.cit., p.240.
80. 83. i 85. Abbe Brugerette, op.cit., II, pp.454, 432, 467.
81. Armand Charpentier, op.cit., p.75.
82. "Lettres d'un innocent", January and February 1895.
84. Maurice Paleologue: "Journal de l'Affaire Dreyfus" (Plon, Paris 1955, p. 149)
85. See earlier on
86. i 89. Abbe Brugerette, op.cit., II, pp.469, 471, 472.
87. Maurice Paleologue, op.cit., p.237.
88. "L'Aurore", 14th of September, 1899.
89. Vidi raniiji citat.

90. i 91. Adrien Dansette, *op.cit.*, II, pp.275, 276.
92. Abbe Brugerette, *op.cit.*, II, p.451.
93. 94. i 96. Abbe Brugerette, *op.cit.*, II, pp.443, 444, 448.
95. Father Lecanuet, "Les Signes avant-coureurs de la Separation", p. 179.
- 96a. The newspaper "La Croix" was then widely published. (Note of the author).
97. Adrien Dansette, *op.cit.*, p.277.
98. The "Civiltà Cattolica" of the 5th of February 1898.
99. Abbe Brugerette, *op.cit.*, II, pp.435, 454.
100. "La Croix" of the 29th of May 1956.
101. Abbe Brugerette, *op.cit.*, p.443.
102. Abbe Brugerette, *op.cit.*, II, p.450.
103. "Somme theologique", in *Supple. XCIV*, I, 3. 104) Pierre Gazotte, de l'Academie Francaise, "Histoire de Francais" (Flammarion, Paris 1951, tome II, pp.516, 517).
105. Mgr Cristiani, "Le Vatican politique" (Ed. du Centurion, Paris 1957, p. 102).
106. Abbe Brugerette, *op.cit.*, II, p.478.
107. Agnes Siegfried: "L'Abbe Fremont" (F. Alcan. Paris 1932, II, p.163).
108. 109. i 110. Adrien Dansette, *op.cit.*, pp.317, 318, 319.
111. Agnes Siegfried, *op.cit.*, p.342.
112. Adrien Dansette, *op.cit.*, p.323.
113. Charles Ledre: "Un siecle sous la tiare" (Bibliotheque catholique Amiot-Dumont, Paris 1955, p. 125).
114. and 117. Adrien Dansette, *op.cit.*, pp.333, 361.
115. Pierre Dominique, *op.cit.*, p.241.
116. Agnes Siegfried, *op.cit.*, p.421.
118. Adrien Dansette, *op.cit.*, p.363.
119. i 121. Joseph Rovin, *op.cit.*, pp.121, 150 ss.
120. Jean Bruhat: "Le Vatican contre les peuples" (Paralleles, 21st of December 1950)

Poglavlja 22-28

1. "Document" P.A. XI/291.
2. and (3) Pierre Dominique, *op.cit.*, pp.245, 246, 250.
4. "Veroffentlichungen der (Commission fur Neuere Geschichte Osterreichs", 26 Wien- Leipzig 1930, pp.893, 894.
5. This communication appears in "Bayerische Dokumentenzum Kriegsausbruch", III, p
6. Yves Guyot: "Bilan politique de l'Eglise", p. 139.
7. He was not very friendly towards the Jesuits.
8. i 9. Abbe Daniel: "Le Baptême de sang", (Ed. de l'Idée Libre, Herblay 1935, pp.28-30).
10. 11. i 13. Abbe Brugerette, *op.cit.*, III, pp.553, 528, 529.
12. Pierre Dominique, *op.cit.*, p.252.
14. Charles Ledre, *op.cit.*, p. 154.
15. Louis Canet: "Le Politique de Benoit XV", (Revue de Paris, 15th of October and 1st of November 1918).
16. Abbe Brugerette, *op.cit.*, III, p.543.

17. R. P. Fernesolle, S. J. "Pro pontifice". Imprimatur 26th of June 1947, (Beauchesne, Paris 1947, p. 15.)
18. Charles Pichon: "Histoire du Vatican" (Sefi, Paris 1946, p. 143).
19. i 20. Pierre Dominique, op.cit., pp.253, 254.
- 19a. Videti takode: Frederic Hoffet's "L'Equivoque catholique et le nouveau clericalisme"(Fischbacher, Paris).
21. Francois Charles-Roux: "Huit ans an Vatican", Flammarion, Paris 1947, pp.47 ss
22. Gaston Gaillard, p.353 "La fin d'un temps" (Ed. Albert, Paris, 1933).
23. Pietro Nenni "Six ans de guerre civile en Italie" (Librairie Valois, Paris 1930, p. 146)
24. "Press italienne, New York Herald Tribune, Time and Paris-Presse", 3rd of November 1959.
25. Monseigneur Cristiani: "Le Vatican politique", Imprimatur 15th of June 1956 (Ed. du Centurion, Paris 1957, p. 136).
26. Francois Charles-Roux, op.cit., p.231.
27. Antonio Aniante: "Mussolini" (Grasset, Paris 1932, pp.123 ss.).
28. Maurice Laporte: "Sous le casque d'acier" (A. Redier, Paris 1931, p. 105).
29. VLa Tribune des Nations", 30th of June 1950.
30. Francois Charles-Roux, op.cit., p.93.
31. Joseph Rovani, op.cit., p.195.
32. Gonzague de Reynold: "D'ou vient l'Allemagne" (Plon, Paris 1939, p. 185).
33. Walter Grolitz and Herbert A. Quint: "Adolf Hitler" (Amiot, Dumont, Paris 1953, p.32).
34. "Mercure de France"; "Pius XI and Hitler" (15th of January 1934).
35. and 36. Joseph Rovani, op.cit., pp. 197,209,214.
37. Franz von Papen, op.cit., p.207.
38. Entuziazam kardinala Šustera je razumljiv pošto su jezuiti imali sličnu sudbinu u Abisiniji, kao i u evropskim državama. Uz pomoć diktatora kojeg su doveli na vlast, želeli su da uspostave katolicizam u celoj državi, ali su bili proterani.
39. and 40. Camille Cianfarra: "La Guerre et le Vatican" (Le Portulan, Paris 1946, pp. 46, 47, 48). Beleška autora: Kardinal Šuster je takođe bio rektor ove strane institucije: "L'Ecole de mystique fasciste" (škola mističnog fašizma)
41. Francois Charles-Roux, op.cit., p.181.
42. Andre Ribard: "1960 et le secret du Vatican" (Libr. Robin, Paris 1954, p.45.)
43. i 45. Raymond de Becker: "Livre des vivants et des morts" (Ed. de la Toison d'OrBrussels 1942, pp.72,73,175).
44. Jacques Saint-Germain: "La Bataille de Rex" (Les oeuvres francaises, Paris 1937,pp.67,69).
46. Review "Historia", December 1954.
47. Pius XI's Letter "Peculari Quadam", quoted by R.P. Jesuit de Soras, in the "Action catholique et action temporelle" (Ed. Spes, Paris 1938, p. 105). Imprimatur 1938.
48. Raymond de Becker, op.cit., p.66.
49. Leon Degrelle: "La cohue de 1940" (Robert Crausaz, Lausanne 1949, pp.214-215).
50. "La Croix", 24th of May 1946.
51. 52. i 53. Leon Degrelle, op.cit., pp.213,216ss, 219ss.

54. Gaston Gaillard: "La fin d'un temps" (Ed. Albert, Paris 1933, II, p. 141).
55. As long as you will be happy, you will have many friends; when the clouds appear, you will be alone.
56. R.P. Fessard S.J.: "Libre meditation sur un message de Pie XII", (Plon, Paris 1957, p.202).
57. Edmond Paris: "The Vatican against Europe" (P.T.S., London 1959, p.141)
58. Secret archives of the Wilhelmstrasse, document 83-26 19/1, (Berlin, 25th of January 1939).
59. "La Croix", 10th of August 1943.
60. "La Croix", 28th of January 1942).
61. "... siquid quod oculis nostris apparet album, nigrum illaesse definierit debemus itidem quod nigrum sit pronuntiare". "Institutum Societatis Jesus" (Roman edition of 1869, II p.417).
62. G.E.R. Gedye: "Suicide de l'Autriche" (Union latine d'editions, Paris 1940, p. 188).
63. Francois Charles-Roux, op.cit., pp.118, 122.
64. Ernest Pezet, former vice-president of the Commission for Foreign Affairs, "L'Autriche et la paix" (Ed. Self, Paris 1945, p. 149).
65. Austria and Hitler ("Mercure de France", 1st of May 1938, p.720).
66. J. Tchernoff: "Les Demagogies contre les democracies" (R. Pichon and Durand-Auzias, Paris 1947, p.80).
67. Francois Charles-Roux, op.cit., p.114.
68. Cf. the "Journal", (1933-1939) of Count Szembeck (Plon, Paris 1952, pp.499).
69. Cf. Camille Cianfarra, op.cit., pp.259, 260.
70. Francois Charles-Roux, op.cit., pp.127, 128.
71. Francois Charles-Roux, op.cit., 127, 128.
72. Cf. Walter Hagen: "Le Front secret" (Les lies d'Or, Paris 1950).
73. R.P. de Soras, op.cit., p.96.
74. and 75. Henriette Feuillet: "France Nouvelle", 25th of June 1949.
76. "Reforme", 17th of August 1947.
77. Lord Russell of Liverpool: "Sous le signe de la croix gammes", (L'Ami du livre, Geneva 1955, p.217).
78. Henriette Feuillet: "France Nouvelle", 25th of June 1949.
79. Francois Charles-Roux, op.cit., p. 132.
- 79a. Cf. Herve Lauriere: "Assassins in the Name of God", (Ed. Dufour, Paris 1951, pp.40 ss)
80. Walter Hagen op.cit., pp. 168,176,198,199.
81. "Mirror News" of Los Angeles, 24th of January 1958.
82. Sa ostalim katoličkim kadrom, kao što su monsinjor Aksamović, i jezuiti Irgolis, Lonacir, Pavunić, Mikan, Polić, Severović, Šipić, Škrinjar, Vučetić.
83. "Le Monde" 27th of May 1953.
84. Cf. Herve Lauriere: "Assassins in the Name of God", (Ed. Dufour, Paris 1951, p.97).
85. "L'Ordre de Paris", 8th of February 1947.
86. "Nineteenth Century and After", August 1943.
87. i 88. Herve Lauriere, op.cit., pp.82,84,85.

89. U prisustvu samog Stepinca, jednog dana se 400 ljudi "vratilo" u katoličku veru. 12. juna 1942. Radio Vatikan je objavio vest o ovoj masovnoj konverziji navodeći da je to bilo "spontano i bez ikakvog pritiska".
90. "Le Monde", 31st of December 1959.
91. "Paris-Presse", 31st of December 1959.
92. Cf. Jean Hussard: "Vu en Yougoslavie" (Lausanne 1947, p.216).
- 92a. R.P. Dragoun: "The Dossier of Cardinal Stepinac" (Nouvelles Editions Latines, Paris 1958, pages 46 and 163).
- 92b R.P. Dragoun: "The Dossier of Cardinal Stepinac", (Nouvelles Editions Latines, Paris 1958,p.32).
93. Cf. "Le Monde", 19th of April 1959.
94. and 95. Georges Viance: "La Federation nationale catholique", foreword by the R.P.Janvier (Flammarion, Paris 1930, pp. 186,187,188,78).
96. Franz von Papen: "Memoires" (Flammarion, Paris 1953, p.91).
97. AndreGuerber: "Himmler et ses crimes" (Les Documents Nuit et Jour, Paris, 1981)
98. Canon Coube: "Sainte Therese de l'Enfant Jesus et les crises du temps present", (Flammarion, Paris 1936, pp.165 ss). Imprimatur: 11th of January 1936.
99. Francois Tenand: "L'Ascension politique du Marechal Petain", (Ed. du livre francais, Paris 1946, pp.40 ss).
101. 7th of July 1941.
102. 30th of July 1941. ,
103. Foreword to "L'Eglise a-t-elle collabore"?, by Jean Cotereau (Spartacus, Paris, May 1946).
104. R.P. Deroo: "L'Episcopat francais dans la melee de son temps", (Bonne Presse, Paris 1955, p. 103). Imprimatur 1955.
105. 'La Croix', 10th of October 1958.
106. Čitamo u "Documentation catholique" od 15. Marta 1959. da je duh novog pape isti kao i prethodnog.
107. "Reforme", 21st of July 1945.
108. Hermann Rauschning, former national-socialist chief of the government of Dantzig: "Hitler m'a dit", (Ed. Co-operation, Paris 1939, pp.266, 267, 273 ss).
109. Walter Schellenberg: "Le Chef du contre-espionnage nazi vous parle" (Julliard, Paris 1957, pp.23-24).
110. "Begegnungen zwischen Katholischen Christentum und nazional-sozialistischer Weltanchaunung", by Michael Schmaus, professor at the Faculty of Theology of Munich. (Aschendorf, Munster 1933).
111. "La Croix", 2nd of September 1951.
112. "La Croix", 2nd of September 1954.
113. Gunter Buxbaum- "Les Catholiques en Europe centrale" ("Mercure de France", 15th of January 1939).
114. Robert d'Harcourt of the French Academy: "Franz von Papen, l'homme a tout faire" L'Aube, 3rd of October 1946).
115. "Temoignage chretien", 6th of December 1957.
116. Abbe Jean Vieujan: "Grande Apologetique" (Bloud et Gay, Paris 1937, p.1316).
117. Conference of the 25th of March 1912.

118. "De stabilitate et progressu dogmatis", first part, art VI 9 I ("Typographia editrix romana, Romae 1908").
- 118a. Videti: Sol Ferrer-Francisco Ferrer. *Un Martyr au XXe siecle* (Fischbacher, Paris).
119. Frederic Hoffet: "L'Imperialisme protestant" (Flammarion, Paris 1948, pp. 172 ss).
120. Adolf Hitler: "Libres propos" (Flammarion, Paris 1952, p.164).
121. Walter Hagen, op.cit., p.358
122. Count Carlo Sforza: "L'Italie telle que je l'ai vue", (Grasset, Paris 1946, p.158).
123. *Mercure de France*: "Pius XI and Hitler", 15th of January 1934.
124. "Gazette of Lausanne", 15th of November 1945.
125. R.P. Duclos: "Le Vatican et la seconde guerre mondiale", (Ed. Pedone, Paris 1955. p.255) Imprimatur 1955.
126. Andre Ribard: "1960 et le secret du Vatican", (Librairie Robin, 38, rue de Vaugirard. Paris 1954, p.80) and Frederic Hoffet: "Politique romaine et demission des Protestants" (demiion des laiques) (Fischbacher, Paris).
127. and 129. Leon Poliakov: "Breviaire de la haine" (Calmann-Levy, Paris 1951, pp 345, 350, 351).
128. "L'Arche", November 1958.
129. See earlier on.
130. "Secret archives of the Wilhelmstrasse".
131. "Secret archives of the Wilhelmstrasse", (document 83-26 19/1, Berlin 25th of January 1939).
132. Daniel-Rops: "Jesus en son temps" (Artheme Fayard, Paris 1944, pp.526, 527).
133. Jules Isaac: "Jesus et Israel" (Albin Michel, Paris 1948, p.382).
134. Maxime Mourin: "Histoire des Grandes Puissances" (Payot. Paris 1958, p.134).
135. Pierre Dominique, op.cit., p.246.
136. Bayerische Dokumente zum Kriegausbruch, I I I , p.206.
137. "La Croix", 7th of September 1951.
138. "Basler Nachrichten", 27th of March 1942.
139. i 140. "War messages to the world", by Pius XII (Ed. Spes, Paris 1945, pp.34 and 257 ss).
141. "Le Monde", 13th of April 1956 (Congress of African catholic students).
- 141a. Videti takode: Francois Mejan: "Le Vatican contre la France d'Outre-Mer" (Fischbacher).
142. Canon Coube: "Sainte Therese de l'Enfant Jesus et les crises du temps present" (Flammarion, Paris 1936, p.6 ss). IMPRIMATUR 11th of January 1936.
143. "La Croix", 11th of June 1947.
144. Michel Agnellet: "Miracles a Fatima" (Ed. de Trevisse, Paris 1958, p.54). Imprimatur 1958.
145. Canon Barthas: "Fatima, merveille du XXe siecle", (Fatima Editions, Toulouse 1957, p.81) Imprimatur 1957.
146. "L'Homme nouveau" (L'Avenir catholique), 7th of December 1958.
147. "L'Homme nouveau" (L'Avenir catholique), 7th of December 1958.
148. Interview which appeared in "Il Paese" on the 2nd of October 1954.

150. "ELSEVIERS WEEKBLATT", quoted by "Combat" on the 11 th of January 1960.

151. "L'Aurore", 23rd of January 1960.

152. "Combat", 23rd of January 1960.

153. "Le Figaro", 23rd of January 1960.

Zaključak

1. T. Jung: "La France et Rome", (Charpentier, Paris 1874, p.369).

2. "L'Annee politique et economique", 19, quai Bourbon, Paris 4e, January-March 1953, pp.2 ss.

2a. Declaration made on the 6th of February 1940.

3. Andre Mater- "Les Jesuites" (Reider, Paris 1932, p. 118).

4. and 5. Henri Petit: "L'Honneur de Dieu" (Grasset, Paris 1958, p.88).

6. Andre Mater, op.cit., p. 192.

7. "Le Bloc-notes de M. Francois Mauriac", in the "Express" of the 29th of October 1959

8. "Le Monde", 31st of August 1950.

9. Andre Mater, op.cit., p. 193.

10. Frederic Hoffet, op.cit., p.172.

11. i 12. Henri Petit: "L'Honneur de Dieu", pp.25, 72, 73.

13. Henri Petit, op.cit, pp.152-153.

Preporučujemo vam najbolja svetska izdanja:

Stvaranje ili evolucija:

- Nauka otkriva Boga, Dr Arijel Rot
- Krah evolucije - Fosili kažu *NE!*, Dr Djune Giš
- Ikone evolucije - Zašto je tako mnogo od onoga što učimo o evoluciji pogrešno, Džonatan Vels
- Biblijski Potop, Dr Henri Moris
- Obmana evolucije, Harun Jahi

Nauka i religija:

- Nauka i problem smrti, Miroljub Petrović
- Tajna srećnog života, Miroljub Petrović
- Brak i porodica, Miroljub Petrović
- Osnovi teokratije, Miroljub Petrović
- Tajne Biblije, Aleksandar Medvedev
- Jevrejski Ješua ili grčki Isus - najveće biblijsko otkriće savremenog doba, Nehemija Gordon
- Kumranski spisi - dokaz verodostojnosti Biblije, Željko Stanojević

Prirodna medicina:

- Moć zdravlja, Dr Hans Dil
- Moć ishrane, Dr Kolin Kembel
- Prirodna medicina, Dr Donald Miler
- Kako unaprediti mozak, Dr Elden Čalmers
- Vakcine - novi genocid, Vens Ferel
- Zakoni zdravlja i izlečenja, Dr Nil Nidli

Opasnosti okultizma:

- Skrivena tajna masonerije, Dr Ketj Barns
- Ko vlada svetom, Miroljub Petrović
- Ispovest bivšeg jezuita, Dr Alberto Rivera
- Vavilonska misterijska religija - ideologija otpalog hrišćanstva, Ralf Vudrou
- Masonski i okultni simboli, Dr Ketj Barns
- Moj beg od demona, Rodžer Norn
- Poslednji dani planete Zemlje, Tom Hartman

Video izdanja:

- Zakoni zdravlja (8 emisija), Dokazi stvaranja (30 emisija) i dr..

Distibucija: Metaphysica 011/292-0062

www.zakonizdravlja.com, www.creation6days.com